Talousarvio 2027

sekä taloussuunnitelma 2028–2029

Kaupunginjohtajan esitys, kaupunginhallitus 9.11.2026

Kannen kuva: Summit Media Oy, Janne Ketola

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo
1 Esipuhe 1
2 Espoo-tarina 2025–2029 3
3 Talousarvion yleisperustelut ja toimintaympäristö 22
3.1 Suomen talouskehitys 23
3.2 Aluetalouden näkymiä Helsingin seudulla 23
3.3 Espoon toimintaympäristö 24
3.4 Kaupunkitasoisen tutkimus- ja kehittämistoiminnan lähtökohtia 30
3.5 Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartta 31
3.6 Espoo haluaa onnistua kansainvälisyyden mahdollisuuksissa ja olla kotoutumisen kärkikaupunki 36
4 Talousarvio ja taloussuunnitelma 37
4.1 Taloussuunnitelman perusteet 38
4.2 Taloudelliset lähtökohdat 38
4.3 Tuloslaskelma 47
4.4 Rahoituslaskelma 48
4.5 Peruskaupunki 51
5 Espoo-konsernin talous 53
6 Käyttötalousosa 68
6.1 Valtuusto 69
6.1.1 Valtuusto 70
6.1.2 Keskusvaalilautakunta 71
6.1.3 Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus 71
6.1.4 Kaupunginhallitus 72
6.2 Konsernihallinto 73
6.2.1 Konsernihallinto yhteiset 76
6.2.2 Rahoitus ja talous 77
6.2.3 Henkilöstö 79
6.2.4 Hallinto 80
6.2.5 Digitaaliset palvelut ja ICT 81
6.3 Elinvoiman toimiala 83
6.3.1 Elinvoiman esikunta 86
6.3.2 Elinkeino -tulosyksikkö 86
6.3.3 Kulttuurin tulosyksikkö 89
6.3.4 Liikunnan ja urheilun tulosyksikkö 94
6.3.5 Työllisyyspalvelujen tulosyksikkö 97
6.4 Kasvun ja oppimisen toimiala 100
6.4.1 Kasvun ja oppimisen lautakunta 102
6.4.2 Svenska bildningstjänster -tulosyksikkö 114

6.4.3 Kasvun ja oppimisen esikunta ja yhteiset 116
6.5 Kaupunkiympäristön toimiala 117
6.5.1 Kaupunkitekniikan keskus 120
6.5.2 Kaupunkisuunnittelukeskus 124
6.5.3 Ympäristökeskus 126
6.5.4 Rakennusvalvontakeskus 127
6.5.5 Joukkoliikenne-palvelualue 128
6.5.6 Kaupunkiympäristön esikunta 130
6.5.7 Tilapalvelut-liikelaitos 133
6.5.8 Suurpellon taseyksikkö 141
6.5.9 Tapiolan taseyksikkö 144
6.5.10 Urheilupuiston taseyksikkö 149
7 Tuloslaskelmaosa 151
7.1 Peruskaupungin tuloslaskelma 153
7.2 Verot ja valtionosuudet 153
7.3 Rahoitustulot ja -menot 156
7.4 Rahastojen käyttösuunnitelma 157
8 Investointiosa 162
8.1 Peruskaupungin investoinnit 163
8.2 Aineettomat hyödykkeet 164
8.3 Maa- ja vesialueet 165
8.4 Kiinteät rakenteet ja laitteet 166
8.5 Koneet ja kalusto 172
8.7 Muut aineelliset hyödykkeet 175
8.8 Osakkeet ja osuudet 175
9 Rahoitusosa 177
10 Liitteet 180
10.1 Liite 1: Talousarvion sitovuus ja seuranta sekä noudattamista koskevat ohjeet 181
10.2 Liite 2: Kaupungin investointiohjelma ja investoinnit projekteittain 187

1 Esipuhe

Kaupungin kasvu on vahvuutemme ja haasteemme

Espoo on kasvava, elinvoimainen ja houkutteleva kaupunki. Lasten ja nuorten suuri määrä on vahvuutemme tulevaisuuden kannalta. Siksi heidän mahdollisuuksiensa ja arkensa tukeminen on Espoo-tarinan eli kaupungin strategian keskeinen painopistealue.

Vuoden 2027 talousarvioehdotusta valmistellaan tilanteessa, jossa kaupungin talous on tiukemmalla kuin pitkään aikaan. Talouden kasvun vaikutuksia joudumme vielä odottamaan, eikä kasvu näy työttömyysluvuissa. Valtuuston syksyllä 2026 hyväksymä Espoo-tarina ja kesäkuussa 2026 hyväksymä talouden kehys vuosille 2027–2029 ohjaavat talousarvion valmistelua. Kehyksen keskeisin lähtökohta on kaupungin asukaskohtaisen velkamäärän kasvun pysäyttäminen ja taittaminen vuoden 2025 lopun tasolle vuoden 2029 loppuun mennessä. Tähän pyritään keinoilla, joista valtuuston neuvottelukunta sopi huhtikuussa 2026 ja jotka valtuusto merkitsi tiedoksi talouskehyksen yhteydessä 8.6.2026.

Vuosien 2027–2029 talouskehyksen lähtökohtana on velanottotarpeen vähentäminen noin 222 miljoonan euron verran kolmivuotisjaksolla yhteensä ja noin 68 miljoonan euron vuosittainen velanottotarpeen väheneminen pysyvänä rakenteellisena muutoksena. Tässä talousarvioesityksessä aiemmin sovittu menokehys pitää.

Haasteen muodostavat Suomen talouden tilanteesta voimakkaasti riippuvaiset arviot verojen ja maanmyynnin tuotoista, jotka näyttävät heikkenevän aiempiin arvioihin nähden. Käyttötaloutemme vuositasolla noin 2 miljardin euron kokonaisuuteen nähden emme kuitenkaan ole kaukana talouden tasapainotukselle asetetuista tavoitteista, jos pysymme tässä talousarviossa määritetyllä polulla ja jos ulkoiset olosuhteet eivät muutu olennaisesti vaikeammiksi.

Olemme etsineet sekä säästöjä että lisätuloja monissa eri muodoissa. Eräitä kiinteistöveroja korotettiin jo vuodelle 2026. Vuoden 2026 aikana on otettu käyttöön mm. laajennuksia maksulliseen pysäköintiin sekä hulevesimaksujen järjestelmä. Toimintamenoja pyritään säästämään lukuisin eri keinoin. Myös investointiohjelmaa on karsittu, mutta Suomen nopeimmin kasvavassa ja lapsirikkaimmassa suuressa kaupungissa investoinneista ei ole helppo löytää paljon karsittavaa.

Talouden tasapainottaminen on näkynyt myös henkilöstömme arjessa. Toimintamenojen säästöistä euromääräisesti noin viidesosa eli noin 10 miljoonaa euroa kohdistuu henkilöstökuluihin. Tämän kokonaisuuden toimeenpanemiseksi olemme syksyllä 2026 käyneet koko kaupunkiorganisaatiota koskevat tuotannollis-taloudelliset YT-neuvottelut. Samalla YT-neuvotteluissa on ollut kysymys organisaation kehittämisestä entistä paremmin espoolaisia palvelevaan suuntaan.

Tilanne vaatii meiltä paljon. Muutosten keskellä on tärkeää huolehtia sekä itsestämme ja että espoolaisten arjen palveluista. Tämä edellyttää toimivaa yhteistyötä, vuoropuhelua sekä hyvää johtamista. Kiitän erinomaista henkilöstöämme sitoutumisesta ja jaksamisesta paineiden keskellä! Pyrimme työnantajana pitämään huolta henkilöstöstä niin hyvin kuin se tässä tilanteessa on mahdollista. Henkilöstö on lopulta tärkein voimavaramme kaikissa tavoittelemissamme tuloksissa.

Vuoden 2027 talousarvioehdotuksen valinnoilla turvaamme Espoon toimintakyvyn ja elinvoiman myös tulevina vuosina. Kaupungin kehittäminen ja talouden tasapaino eivät ole erillisiä tavoitteita: hyvä yhteistyömme auttaa ratkaisemaan haasteet ja saavuttamaan tavoitteet.

Kai Mykkänen
Kaupunginjohtaja

2 Espoo-tarina 2025–2029

Valtuuston 20.10.2025 hyväksymä

2.1 Johdanto

Espoo-tarina on päivitetty valtuustokaudelle 2025–2029. Espoo-tarina, kaupungin strategia, on yhteinen suunnitelmamme, miten paras mahdollinen Espoon tulevaisuus rakennetaan. Espoo-tarina kertoo, mistä olemme tulossa, missä olemme ja minne olemme menossa. Se sisältää tiekartan, joka konkretisoi valtuustokaudelle asetetut tavoitteet, joiden mittarit hyväksytään vuosittain talousarvion yhteydessä.

2.2 Espoo – lasten & nuorten pääkaupunki

Mistä olemme tulossa?

Espoon ajanlasku alkoi Espoon seurakunnan irtauduttua Kirkkonummen seurakunnasta vuonna 1458. Toisena virstanpylväänä näemme Espoon kartanon perustamisen Turusta Viipuriin johtavan Kuninkaantien varteen kuninkaankartanona, josta Kustaa Vaasa päätti 27.8.1556. Tämän perusteella Espoo-päivän tapahtumia vietetään vuosittain elokuun viimeisenä viikonloppuna. Keskiajalla Espooseen alkoi muodostua maalaismaisema, joka säilyi pääpiirteissään muuttumattomana 1950-luvun alkuun saakka. Espoosta tuli kauppala 1963 ja kaupunki 1972. Espoon kehitys kuvaa Suomen kehitystä pienoiskoossa: maaseutuvaltaisuus, kartano- ja talonpoikaiskulttuuri, alkava teollistuminen ja kaupungistumiskehitys, rooli maan kehityksessä sodan jälkeen, voimakas väestönkasvu ja hyvinvointiyhteiskunnan rakentuminen.

Väkiluku kasvoi aluksi hitaasti. Vasta 1950-luvun alussa Espoon asukasmäärä ylitti 20 000 ja kielienemmistö muuttui ruotsinkielisestä suomenkieliseksi. Teknillinen korkeakoulu siirtyi Helsingistä Otaniemeen ja sen päärakennus valmistui 1965. Tapiolan rakentaminen erityisesti lapsiperheiden tarpeisiin alkoi vuonna 1953. 1960-luvulla alkaneeseen suureen maaltamuuttoon Espoo vastasi rakentamalla uusille asukkaille asunnot, päiväkodit ja koulut. Länsiväylän varteen rakentuivat Matinkylä-Olari ja Espoonlahti. Junaradan varressa kasvoi erityisesti Leppävaara.

Uudet asukkaat olivat aktiivisia, ja monet merkittävät kulttuuriyhdistykset ja urheiluseurat saivat alkunsa. 1980-luvulla valmistui Espoon kulttuurikeskus ja 1990-luvulla perustettiin Nuuksion kansallispuisto. Aalto-yliopisto aloitti toimintansa vuonna 2010.

Suurimman osan Espoon historiasta Espoonjoen laakso on ollut kyläkeskusten sekä maallisen ja kirkollisen hallinnon keskusaluetta. 1900-luvun toisella puoliskolla Espoon Pitkäjärvestä Espoon keskuksen ja Kauklahden

alueiden kautta kulkeva jokilaakson alue muuttui eteläistä ja itäistä Espoota hitaammin.

Muutos kauppalasta osaksi kansainvälistä metropolialueetta on ollut nopeaa. Espoon suhteellinen väestönkasvu on 1990-luvulta lähtien ollut Suomen suurista kaupungeista yksi nopeimmista. Erityisesti lapsiperheille Espoo on ollut vetovoimainen kaupunki. Väkiluku on kasvanut yli neljätoistakertaiseksi 1950-luvulta. Vieraskielisten määrä on kasvanut erityisesti 2000-luvun alun jälkeen työperäisen maahanmuuton, kansainvälisten opiskelijoiden ja maailmanpoliittisten muutosten myötä.

Missä olemme nyt?

Espoo on kasvanut nopeasti yli 320 000 asukkaan kaupungiksi, jossa monimuotoisuus, luonto ja teknologia elävät rinnakkain. Joka neljäs espoolainen puhuu äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia ja jokainen asukas tuo mukanaan oman tarinansa. Espoo houkuttelee edelleen nuoria, työikäisiä ja lapsiperheitä, mutta myös vanhusten määrä kasvaa. Kaupunkimme elää muutoksessa, jossa väestönkasvu syntyy ennen kaikkea ihmisten halusta muuttaa Espooseen.
Suhteessa kaupungin väkilukuun Espooseen syntyy suurista kaupungeista eniten lapsia, ja tästä olemme ylpeitä.

Espoolaiset kokevat kotikaupunkinsa olevan turvallinen, siisti ja viihtyisä. Luonto on tärkeä osa arkea. Myös kaupungin palvelut ja liikuntamahdollisuudet saavat kiitosta, ja tapahtumamme ja kulttuurikasvatuksemme tavoittavat kaikenikäisiä.

Kasvu tuo mukanaan haasteita, mutta avaa samalla uusia mahdollisuuksia. Kannamme vastuuta erityisesti lasten ja nuorten hyvinvoinnista. Teemme työtä sen eteen, että jokaisella olisi mahdollisuus hyvään elämään riippumatta taustasta tai kielestä. Kotoutuminen, monikielisyyden huomioiminen ja alueellisen eriytymisen ehkäisy ovat keskeisiä kehittämiskohteitamme.

Taloudellisesti Espoo elää tiukkaa aikaa. Valtionosuudet ovat vähentyneet ja uhkaavat vähentyä edelleen, mutta palveluiden ja investointien tarve kasvaa. Joudumme tekemään valintoja ja priorisoimaan.

Espoo on myös innovaatioiden kaupunki. Teknologiayritykset ja tutkimuslaitokset ovat löytäneet täältä kodin, ja Aalto-yliopisto, VTT ja korkeakoulut tuovat kansainvälistä osaamista. Espoo linjasi ensimmäisenä suomalaisena kaupunkina vuonna 2017, että englanti otetaan asteittain käyttöön kaupungin kolmantena asiointikielenä.

Espoolaiset ovat keskimäärin hyvinvoivia ja korkeasti koulutettuja, mutta työttömyys on kasvanut. Työllisyyden hoitaminen kunnan tehtävänä on tuonut uutta vastuuta ja vaatii yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.

Espoossa on paljon metsää, vesistöjä ja muuta arvokasta luontoa, mutta tänne myös rakennetaan paljon. Tämä edellyttää rakentamisen ja luonnon säilyttämisen yhteensovittamista. Luonnon säästämiseksi ja päästöjen vähentämiseksi ohjaamme rakentamista erityisesti hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrelle.

Teemme työtä sen eteen, että arki olisi hyvää nyt ja tulevaisuudessa. Kansainvälinen yhteistyö tuo uusia mahdollisuuksia, ja kaupungin tunnettuus maailmalla

kasvaa. Espoo ei ole vain paikka kartalla, se on yhteisö, jossa rakennamme tulevaisuutta yhdessä.

Minne olemme menossa?

Espoo on lasten ja nuorten pääkaupunki, jonka aktiiviset espoolaiset tekevät hyväksi elää ikään katsomatta. Eri-ikäiset ja erilaisista taustoista tulevat ihmiset näkyvät aktiivisesti kaupunkikuvassa, osallistuvat, harrastavat ja pysyvät toimintakykyisinä pidempään.

Espoossa syntyvyyden kasvu on Suomen kärkeä ja kasvuympäristö entistä parempi. Jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus kasvaa, oppia ja harrastaa. Luku- ja kielitaito ovat parantuneet ja antavat avaimia oppimiseen, osallisuuteen ja yhteiskunnan jäsenyyteen. Espoossa kaikki nuoret voivat tuntea olonsa turvalliseksi.

Kaupunki tukee perheitä arjessa yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Koulujen ja vapaa-ajan ympäristöjen turvallisuus on parantunut kodin, koulun ja viranomaisten yhteistyöllä. Harrastamisen ja osallisuuden mahdollisuuksia on luotu yhdessä yhteisöjen ja kolmannen sektorin kanssa. Lasten ja nuorten osaaminen, hyvinvointi ja onnistuminen vahvistuu entisestään ja on aikuisten yhteinen tehtävä.

Espoon väestön ja menojen kasvu on hallittua ja kestävää. Kaupungin kasvun kulut ja tulot ovat pitkällä aikavälillä tasapainossa. Espoo on viihtyisien asuinalueiden ja keskusten verkostokaupunki, jossa sujuvat yhteydet tukevat kestävää liikkumista ja alueiden välistä saavutettavuutta. Viisi perinteistä kaupunkikeskustamme ja seitsemän suuraluetta kasvavat uusien asuinalueiden myötä entistä enemmän kiinni toisiinsa ja niiden väliset yhteydet tiivistyvät entisestään. Espoo tunnetaan kaupunkina, jossa opiskelijat viihtyvät ja minne he haluavat jäädä asumaan.

Espoolaisuus merkitsee myönteistä yhteisöllisyyttä. Asuinalueiden ja aluekeskusten vahvat paikalliset identiteetit ja yhteisölliset rakenteet ovat olennainen osa espoolaisuutta. Kaupunginosat ja asuinalueet kehittyvät saavutettavina ja elävinä ympäristöinä, joissa ihmiset viihtyvät, kokevat olonsa turvalliseksi ja joista he ovat ylpeitä. Espoo on Suomen turvallisin kaupunki. Kulttuuri, urheilu ja vetovoimatapahtumat rikastuttavat alueita ja vahvistavat yhteisöllisyyttä. Alueiden haitallinen eriytyminen vähenee. Jokaisella alueella on mahdollisuudet hyvään arkeen.

Saavutettava ja monimuotoinen lähiluonto ja merialueet parantavat espoolaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuuden tunnetta sekä vahvistavat Espoon houkuttelevuutta ja elinvoimaa. Espoon kaupunkikehitys on luonnon monimuotoisuudesta huolehtivaa, sitä elvyttävää ja lisäävää. Kaupunki etenee kohti luonnon kokonaisheikentymättömyyttä ja hiilineutraaliutta. Edistämme eläinten hyvinvointia.

Päästöt vähenevät ja jäljellä olevien päästöjen kompensointi on ratkaistu. Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edistäminen tekevät kaupungista viihtyisämmän ja liikunnallisemman.

Espoo on Suomen innovaatiopääkaupunki, missä Otaniemi on Euroopan vetovoimaisin, monimuotoisin ja kansainvälisin innovaatioekosysteemi, joka tuo yhteen Aalto-yliopiston, tutkimuslaitokset ja yritykset. Rakennamme yhteistyöllä Espoosta talouden veturia, joka tuottaa hyvinvointia espoolaisille ja vahvistaa kestävää kasvua koko Suomessa. Kansainvälisesti korkean tason osaajat, yritykset, korkeakoulut ja tutkimus luovat yhdessä uusia työpaikkoja ja kilpailukykyä. Innovaatiot ja kasvuyritykset houkuttelevat kasvavaa rahoitusta.

Espoon tulopohjaa pyritään vahvistamaan kaupungin elinvoimaa parantamalla, yritystonttien tarjonnalla, yritysten ja työpaikkojen sijoittumisella. Elävä palvelusektori, kuten ravintolat, tapahtumat, luovat alat, matkailu ja hyvinvoinnin palvelut, työllistävät laajasti ja tekevät kaupungista vetovoimaisen. Toimimme aktiivisesti ja tuomme toimijat yhteen tarjoamalla tilaa, osaamista ja palveluita, joiden avulla syntyy kestävää kasvua ja uusia työpaikkoja Espooseen.

Jokainen Espoon asukas on espoolainen. Espoo tunnetaan kaupunkina, joka on tehnyt kansainvälisyydestä vahvuutensa ja kestävän talouden perustan. Kaupunki houkuttelee osaajia, investointeja, rahoitusta, tapahtumia ja vierailijoita. Kansainväliset toimijat toimivat Espoon lähettiläinä maailmalla. Espoo menestyy kansainvälisten yhteyksien ja strategisten kumppanuuksien avulla entistä paremmin. Osallistumme aktiivisesti myös EU:n tulevaisuuden rakentamiseen.

Kulttuurien ja äidinkielten moninaisuus on rikkaus ja vahvuus ja siihen liittyvät haasteet ovat hallinnassa. Myös erilaisuus on osa espoolaisuutta. Tasapaino erilaisuuden ja yhteiseen espoolaiseen yhteisöön kuulumisen välillä on löydetty. Tarjoamme kumppaneiden kanssa vaikuttavia palveluja, jotka tukevat aktiivista kotoutumista ja yhdenvertaisuutta.

Espoo tunnetaan kaupunkina, jossa kaupungin ammattilaiset, asukkaat ja yhteisöt tekevät rohkeasti yhdessä. Kaupunki tukee henkilöstön osaamisen kehittymistä ja yhteisöllistä oppimista arjessa. Luomme tiloja ja mahdollisuuksia kohtaamisille ja vahvistamme kumppanuuksia seurojen, seurakuntien, järjestöjen, yritysten sekä tapahtuma- ja kulttuuritoimijoiden kanssa. Espoossa jokaisella on mahdollisuus osallistua täysivaltaisesti ja omien kykyjensä mukaan arjen toimintaan, palveluihin ja yhteisöön. Espoosta kasvaa entistä vetovoimaisempi kotikaupunki, jossa yhteisöllisyys ja rohkea uudistuminen kulkevat käsi kädessä.

Espoo on taloudellisesti kestävä. Vahva taloutemme luo edellytykset kaupungin kehittymiselle ja palvelujen järjestämiselle. Toimintamenojen ja tulojen kasvutahdit on saatu tasapainoon huomioiden tulorahoituksen riittävyys myös investointeihin. Verotusta koskevissa päätöksissä huomioidaan Espoon kilpailukyky sekä tarve kannustaa työhön, innovointiin ja yrittämiseen.
Espoon talous tasapainotetaan hallitulla menojen kasvuvauhdilla, tuottavuutta parantamalla sekä kokonaistaloudellisesti parhaimpien ratkaisujen, hankintojen, palvelujen ja tuotantotapojen valinnalla siten, että tulorahoitus riittää investointeihin velkaantumisen

jarruttamiseksi. Investointien ohjausta tehostetaan laajuuden, sisällön ja ajoituksen suhteen.

Kehitämme edelleen toiminnan vaikuttavuutta ja tuottavuutta. Uudistamme palveluja ja työskentelytapoja sekä otamme käyttöön teknologiaa, joka tukee tehokkuutta ja kustannustietoisuutta. Käytämme kokonaistaloudellisesti parhaimpia ratkaisuja niin palveluiden kuin investointien tuotantotavoissa.

Yhteistyö on Espoon vahvuus. Yhdessä asukkaiden, hyvinvointialueen, järjestöjen, seurakuntien ja yritysten kanssa kehitämme ratkaisuja ja opimme samalla toisiltamme. Tämä tekee Espoosta kaupungin, jossa rakennetaan tulevaisuutta viisaasti, rohkeasti ja ihmislähtöisesti.

2.3 Valtuustokauden tavoitteet vuosille 2025–2029 ja niiden mittarit

Lähtöarvot ovat vuoden 2026 toisen osavuosikatsauksen tietoja tai muuten viimeisimpiä tiedossa olevia tietoja. Lähtöarvot päivitetään vielä varsinaiseen talousarvioon.

1. Espoossa jokainen lapsi ja nuori voi onnistua ja yltää parhaimpaansa

Tulostavoitteet	Mittarit
1.1. Lukutaito vahvistuu - Jokainen espoolainen lapsi oppii hyvin suomen tai ruotsin kielen. Lasten ja nuorten lukeminen lisääntyy myös koulupäivän ulkopuolella ja ymmärrys yhteiskunnan toiminnasta kehittyy koulujen ja kirjastopalvelujen tukemana.	Keskitasoisesti tai sitä sujuvammin lukevien 2.-luokkalaisten osuus ikäluokasta kasvaa 2 % Lähtöarvo: • Suomenkieliset: 79,9 % • Ruotsinkieliset: 84,1 % • Vieraskieliset: 37,3 % Tavoitearvo: kasvaa 2 % Keskitasoisesti tai sitä sujuvammin lukevien 4.-luokkalaisten osuus ikäluokasta kasvaa 2 % Lähtöarvo: • Suomenkieliset: 83,3 % • Ruotsinkieliset: 89 % • Vieraskieliset: 31,8 % Tavoitearvo: kasvaa 2 % Keskitasoisesti tai sitä sujuvammin lukevien 7.-luokkalaisten osuus ikäluokasta kasvaa 2 % Lähtöarvo: • Suomenkieliset: 74,9 % • Ruotsinkieliset: 84,9 % • Vieraskieliset: 25,5 % Tavoitearvo: kasvaa 2 % Lasten ja nuorten aineiston lainamäärät Lähtöarvo: 2 225 565 Tavoitearvo: Kasvaa KULPS-kirjastopolun oppilaiden määrä Lähtöarvo: 32 702 Tavoitearvo: Kasvaa
1.2. Opinpolku kantaa – Oppimistulokset ovat Espoossa maan kärkitasoa ja nuorten työelämävalmiudet vahvistuvat. Varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle lapset ja nuoret saavat riittävän tuen oppimiseen ja hyvinvointiin. Maltillinen opetusryhmän koko ja riittävä aikuisten määrä mahdollistavat laadukkaan oppimisen tuen	Varhaiskasvatuksen osallistumisaste (kieliryhmittäin) Lähtöarvo: • Koko Espoo (sis. kaikki kieliryhmät). 2024: 84,6 %. • Suomi 86,6 % • Ruotsi 85,3 % • Vieraskieliset 80,4 %. Tavoitearvo: Kasvaa Yksityisesti tuotetun varhaiskasvatuksen osuus Lähtöarvo: 23 % Tavoitearvo: Kasvaa

toteuttamisen jokaiselle lapselle opetussuunnitelman mukaisesti. Kasvatamme lasten osallistumisastetta varhaiskasvatuksessa ja lisäämme yksityisen varhaiskasvatuksen tarjontaa tavoitellen 35 prosentin osuutta palvelutuotannosta. Tähtäämme siihen, että kaikki espoolaiset nuoret suorittavat vähintään toisen asteen koulutuksen. Nykyistä useammalla espoolaisnuorella on mahdollisuus lukion käymiseen kotikaupungissaan.	Kevään yo-kirjoitusten kaikkien kokeiden arvosanojen keskiarvo on Espoossa korkeampi kuin valtakunnallinen keskiarvo. Lähtöarvo: Espoon lukiot: 4,7 / valtakunnallinen 4,3 Tavoitearvo: Korkeampi kuin valtakunnallinen keskiarvo Karvin oppimistulosten arvioinnit Lähtöarvo: - Tavoitearvo: Korkeampi kuin valtakunnallinen keskiarvo Omniassa ammatillisen perustutkinnon ja lukiotutkinnon suorittaneista sekä muusta opetuksesta ja koulutuksista työelämään ja jatko-opintoihin sijoittuu yhteensä vähintään 75 % Lähtöarvo: 71 % Tavoitearvo: Yli 75 % Lukiokoulutukseen valittujen osuus niistä espoolaisista perusopetuksen päättävistä nuorista, jotka hakivat ensisijaisesti lukiokoulutukseen Lähtöarvo: 91,6 % Tavoitearvo: Kasvaa
1.3. Mahdollisuudet avautuvat - Monipuolinen osaaminen on mahdollista kaikille taustasta riippumatta. Vähennämme segregaatiota ja eriarvoisuutta lasten ja nuorten arjessa yhteisvoimin. Espoossa eriytetään myös ylöspäin, jotta jokaisella on mahdollisuus yltää parhaimpaansa. Äidinkieleltään vieraskielisten osuus lukioiden ja korkeakoulujen opiskelijoissa kasvaa. Ammatillisen koulutuksen yleinen vetovoima kasvaa ja mahdollisuudet yhdistää opintoja Espoon kaupungin lukioiden ja ammatillisen koulutuksen välillä paranevat.	Vieraskielisten aloittavien opiskelijoiden määrä lukiokoulutuksessa kasvaa vuosittain suhteessa heidän määräänsä peruskoulun päättäviin Espoossa Lähtöarvo: 43,5 % Tavoitearvo: Kasvaa Peruskoulun päättäneiden ammatilliseen koulutukseen ensisijaisesti hakeneiden osuus kasvaa Lähtöarvo: 26,3 % Tavoitearvo: 27 % Suomi toisena kielenä (S2) -opetuksessa olevien Suomessa syntyneiden vieraskielisten osuus puolittuu valtuustokauden aikana vuoden 2024 tasosta (84 %) Lähtöarvo: 75,9 % Tavoitearvo: 66 % NEET-nuorten määrä Lähtöarvo: Ei tiedossa Tavoitearvo: Laskee
1.4. Yhteenkuuluvuus kantaa - Jokainen lapsi ja nuori kokee kuuluvansa joukkoon ja tulevansa kohdelluksi arvostavasti. Väkivaltaan, häirintään, kiusaamiseen, syrjintään ja koulu-uupumiseen puututaan aktiivisesti. Mobiililaitteiden käytön haitat vähenevät. Lasten ja	Oppilaskysely: Minua ei kiusata Lähtöarvo: • SUPE: 62,1 % • Lukiot: 82 % • Svebi: 5,2 (asteikko 1-6) Tavoitearvo: Kasvaa 2 prosenttia Oppilaskysely: Kuulun joukkoon Lähtöarvo:

nuorten hyvinvointi vahvistuu ja koulupoissaolot laskevat. Jokaisella on mieluisa harrastus. Espoossa lapset ja nuoret pääsevät liikkumaan virikkeellisillä koulu- ja päiväkotipihoilla ja lähiliikuntapaikoilla. Harrastamisen hinta ei muodostu esteeksi liikkumiselle.	• SUPE: 50,4 % • Svebi: 3,5 (asteikko 1-4) • Lukiot: 3,5 (asteikko 1-4) Tavoitearvo: Kasvaa 2 prosenttia Oppilaskysely: Puhelimen käyttö ei häiritse oppimista koulupäivän aikana • SUPE: ei lähtöarvoa • Svebi: ei lähtöarvoa Tavoitearvo: 70 % Oppilaskysely: Harrastatko jotain säännöllisesti Lähtöarvo: 72,5 % Tavoitearvo: 74 % Koulupoissaolojen määrä (yli 70 h poissaolleet). Prosenttiosuus oppilaista, joilla on yli 70 poissaolomerkintää Lähtöarvo: • SUPE: 13,7 % • Svebi: 10 % Tavoitearvo: Vähenee 2 % Nuorisopalveluissa nuorten kohtaamiskerrat Lähtöarvo: • Nuorisopalvelut: 164 000 • Svebi: 7 569 Tavoitearvo: Kasvaa

2. Hallitusti kasvavan Espoon kaikki kaupunginosat ovat viihtyisiä ja turvallisia

Tulostavoitteet	Mittarit
2.1. Kasvu hallintaan - Asukasluvun kasvu ja rakentamisen vauhti ovat tasapainossa talouden kantokyvyn sekä asuinalueiden viihtyisyyden ja kaupunkikuvan laadun saavuttamisen kanssa. Kaupunkikeskustojen kävely-ympäristöjen laatuun ja elinvoimaan panostetaan. Kaavoitus ohjaa kasvua kestäväksi asemakaavoituksen priorisoinnin ja valtuustokauden aikana hyväksyttävän yleiskaavan pohjalta.	Kuntaveroprosenttiyksikön tuotto/asukas Lähtöarvo: 311 € Tavoitearvo: Ei laske Toimintakate/asukas Lähtöarvo: - 3 433 € Tavoitearvo: Paranee Yhdyskuntarakenne ja kaupunkikuva -indeksi Lähtöarvo: 3,43 Tavoitearvo: 3,5 Yhdyskuntateknisten palveluiden tutkimuksen (TEKPA) NPS-tulos 6. suurimman kaupungin vertailussa Lähtöarvo: Kaupunkivertailussa sija: 2 Tavoitearvo: Kaupunkivertailussa sija: 1-3

2.2. Tasapainoiset alueet - Asuinalueita kehitetään kokonaisuuksina huomioiden monipuolinen asuntotarjonta perheille ja yksin asuville, omistus- ja vuokra-asumisen tasapaino, varhaiskasvatus- ja koulupaikat sekä liikunta- ja muut harrastusmahdollisuudet. Käynnistämme kaupunkiuudistusohjelmat segregaatioriskin alla olevissa kaupunginosissa viihtyisyyden ja vetovoiman vahvistamiseksi sekä eriytymiskehityksen vähentämiseksi. Lisäämme määrätietoisesti omistusasuntojen ja erityisesti pientalojen, rivitalojen ja kaupunkipientalojen tarjontaa etenkin lapsiperheiden tarpeisiin. Edistämme riittävän pientalotonttitarjonnan ja kaupungin tontinluovutustavoitteiden varmistamiseksi muun muassa Pohjois- ja Keski-Espoon yleiskaavan pientaloasemakaavoja. Vältämme valtion tukeman asuntorakentamisen keskittymien muodostumista. Luovutamme jatkossakin tontteja Espoon Asunnoille.	Sosioekonominen summaindeksi Lähtöarvo: 161,2 Tavoitearvo: Pienenee Asuntotuotannosta (kerrostalo) tulee olla vähintään 45 % vapaarahoitteisia omistusasuntoja. Lähtöarvo: 7 % Tavoitearvo: 45 % Uudet omistusasunnot/vuokra-asunnot (kaikki talotyypit, ei sisällä aso-asuntoja) Lähtöarvo: 0,16 Tavoitearvo: Omistusasuntojen suhde kasvaa
2.3. Turvallisin kaupunki - Espoo on Suomen turvallisin suuri kaupunki, jossa liikkuminen alueesta riippumatta on turvallista. Panostamme turvallisiin koulumatkoihin. Huolehdimme turvallisuudesta ja varaudumme poikkeusolojen tarpeisiin yhdessä poliisin, hyvinvointialueen sekä muiden viranomaisten ja kumppaneiden kanssa.	Häiriöindeksi Lähtöarvo: 118,1 Tavoitearvo: Suurten kaupunkien paras Tieliikenneonnettomuudet / 100 000 asukasta Lähtöarvo: 100 Tavoitearvo: Vähemmän kuin Suomen keskiarvo Asukkaiden kokema turvallisuus Lähtöarvo: 4,11 Tavoitearvo: 4

2.4. Luonto lähellä - Jokaisella espoolaisella on korkeintaan 300 metrin kävelymatka lähiluontoon, mikä tukee asukkaiden luontokokemusta ja antaa hyvät mahdollisuudet liikkumiseen. Runsas kaupunkivihreä ja kulttuurimaisemat tukevat asukkaiden hyvinvointia ja luonnon monimuotoisuutta. Merialueista, saaristosta ja sisävesistöistä huolehditaan tärkeinä osina lähiluontoa ja viihtyisyyttä. Espoon merellisyyttä hyödynnetään aiempaa vahvemmin kaupunkilaisten vapaa-ajan vietossa, asumisessa ja matkailussa, ja ainutlaatuisen Rantaraitin palveluita kehitetään.	Niiden asukkaiden %-osuus kaikista asukkaista, jotka asuvat 300 metrin etäisyydellä viheralueesta Lähtöarvo: 97,8 % Tavoitearvo: 90 % Latvuspeitteisyyden määrän kehitys rakennetuilla alueilla Lähtöarvo: 26,1 % Tavoitearvo: Kasvaa
2.5. Toimivat yhteydet - Kaupunki kasvaa pääasiassa hyvien joukkoliikenneyhteyksien lähelle ja jo rakennettua infrastruktuuria hyödyntäen. Liikennettä kehitetään nykyistä sujuvammaksi niin kävellen, pyörällä, joukkoliikenteellä kuin autolla. Luomme edellytyksiä tulevaisuuden raidehankkeiden toteuttamiselle.	HSL:n tutkimuksesta: Kestävän liikkumisen kulkumuotojen yhteenlaskettu osuus sekä kulkumuodoittain eriteltynä. Lähtöarvo: • Yhteensä: 59 % • Jalankulku: 30 % • Pyöräily: 9 % • Joukkoliikenne: 20 % Tavoitearvo: Kasvaa Liikenteen palvelutyytyväisyys: julkinen liikenne, liikenneturvallisuus (jalankulkijat, pyöräilijät, autoilijat) Lähtöarvo: 3,94 Tavoitearvo: 4 Uusi asuntotuotanto sijoitetaan MAL 2023 -suunnitelmassa esitetyille maankäytön ensisijaisille vyöhykkeille. Lähtöarvo: 96 % Tavoitearvo: 95 %
2.6. Työpaikoille tilaa - Työpaikkoja ja palveluita priorisoidaan kaavoituksessa työpaikkaomavaraisuuden kasvattamiseksi. Espoon keskeisten työpaikka-alueiden vetovoima vahvistuu. Lupa- ja kaavoitusprosessien nopeus,	Työpaikkojen määrän muutos kasvukäytävillä Lähtöarvo: • Länsimetro: 69 828 • Kaupunkirata: 34 628 • Kehä III: 14 665 Tavoitearvo: Kasvaa Yritysasiakastyytyväisyys

sujuvuus ja hyvä yhteistyö maanomistajien ja rakentajien kanssa vahvistavat Espoon vetovoimaa asunto- ja työpaikkarakentamisessa. Espoossa luvituksen käsittelyajat ovat kasvukaupunkien nopeimpien joukossa.	Lähtöarvo: 1 Tavoitearvo: 5 Lupaprosessien läpimenoajat: Rakennusluvat, muut kuin poikkeuksellisen vaativat ja erittäin vaativat hankkeet Lähtöarvo: 3kk Tavoitearvo: 3kk Lupaprosessien läpimenoajat: Rakennusluvat, poikkeuksellisen vaativat ja erittäin vaativat hankkeet Lähtöarvo: 6kk Tavoitearvo: 6kk

3. Espoo etenee hiilineutraaliksi ja parantaa luonnon tilaa

Tulostavoitteet	Mittarit
3.1. Luonnosta huolehditaan - Espoo turvaa luonnon monimuotoisuutta tavoitellen luonnon kokonaisheikentymättömyyttä vuoteen 2035 mennessä Luontoviisas Espoo -tiekartan mukaisesti. Espoo vahvistaa ekologista verkostoa, parantaa lajien ja luontotyyppien tilaa sekä käyttää luontohaittojen lieventämishierarkiaa suunnittelussa ja toteutuksessa. Perustamme Espooseen säännöllisesti uusia luonnonsuojelualueita Luonnon monimuotoisuuden suojelun toimenpideohjelma 2021–2030 mukaisesti ja kehitämme luontoa kevyemmin turvaavia luonnonarvoalueita. Espoo varautuu ilmastonmuutokseen ja sään ääri-ilmiöihin hyödyntäen luontopohjaisia ratkaisuja.	Vesistönsuojelutoimenpiteiden määrä Lähtöarvo: 37 Tavoitearvo: Kasvaa Ekologisen tilan arviointi kaavoituksen yhteydessä Lähtöarvo: - Tavoitearvo: 2 kohdetta Ekologisen ennallistamisen toteutus Lähtöarvo: - Tavoitearvo: 3 kohdetta Uusien luonnonsuojelualueiden määrä Lähtöarvo: - Tavoitearvo: Laadullinen arvio
3.2. Päästöt vähenevät - Espoon asukaskohtaiset ilmastopäästöt ovat pääkaupunkiseudun pienimmät. Tavoittelemme	Espoon alueella syntyvät ilmastopäästöt asukasta kohden Lähtöarvo: 1,7 t CO2-ekv Tavoitearvo: PK-seudun pienimmät

hiilineutraalia Espoota 2030 mennessä Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartan mukaisesti ja teemme päätökset tarvittavista lisätoimista. Sähköisten ajoneuvojen, joukkoliikenteen sekä kävelyn ja pyöräilyn osuudet liikenteessä kasvavat. Vähennämme Espoon ulkopuolella syntyviä päästöjä tukemalla rakentamisen kiertotaloutta, lisäämällä vähähiilisten materiaalien käyttöä sekä edistämällä espoolaisten kestäviä elämäntapoja. Kiinnitämme huomiota hankintojen vastuullisuuteen ja vähennämme päästöjä kaupungin ruokapalveluissa kestävillä elintarvikevalinnoilla.	Espoon alueella syntyvien ilmastopäästöjen väheneminen hiilineutraaliustavoitteen mukaisesti (kokonaispäästöt) Lähtöarvo: • 553 kt CO2-ekv Tavoitearvo: • 485 kt CO2-ekv Kulutuksen ilmastopäästöt (CO2-ekv kokonaispäästöt ja päästöt/asukas) Lähtöarvo: • Kokonaispäästöt 2 621,9 kt CO2-ekv • Asukaskohtaiset päästöt 8,35 t CO2-ekv/asukas Tavoitearvo: Laskevat Kestävien käyttövoimien (täyssähkö, hybridi ja kaasu) osuus ajoneuvokannasta Lähtöarvo: • Espoo: henkilöautot: 29,6 % Tavoitearvo: Osuus kasvaa ilmastotavoitteen mukaisesti. Kiertotalouden edistäminen: purkurakennuksien materiaalikohtainen vähimmäiskierrätysvaatimus yli 70 % Lähtöarvo: 76,4 % Tavoitearvo: Yli 70 %

4. Espoo on paras paikka innovoida, yrittää ja työllistää

Tulostavoitteet	Mittarit
4.1. Työpaikkoja lisää - Espoon työpaikkaomavaraisuus kasvaa. Espoo on Suomen yritysmyönteisin kaupunki. Vahvistamme asemaamme erityisesti korkean arvonlisän työpaikkojen, tuotekehityksen ja pääkonttorien keskuksena.	Työpaikkaomavaraisuus koko Espoossa ja eri suuralueilla. Lähtöarvo: • Espoo 91,3 % • Suur-Leppävaara 86,1 % • Suur-Tapiola 192,9 % • Suur-Matinkylä 50,1 % • Suur-Espoonlahti 35,5 % • Suur-Kauklahti 32 % • Vanha Espoo 67,5 % • Pohjois-Espoo 84,8 % Tavoitearvo: Kasvaa Yksityisen sektorin palkkasumma Lähtöarvo: • 1 687 531 776 (Espoo) Tavoitearvo: Prosentuaalinen kasvu vuodesta 2024 nopeampaa kuin muissa C6-kaupungeissa Espoon korkean osaamisen toimialojen yritystyöpaikkojen määrä Lähtöarvo: 38 236

	Tavoitearvo: Kasvaa
4.2. Kotipesä kasvulle - Espoo jatkaa Suomen innovaatiokeskuksena ja on maan tärkein keskittymä startup- ja kasvuyrityksille, jotka houkuttelevat investointeja, sijoittajia ja osaajia. Vahvistamme kestävää kasvua erityisesti vihreän siirtymän, teknologian ja luovien alojen kautta. Kaupunki tukee pienyrittäjyyttä tarjoten neuvontaa ja koulutusta yrittäjyyden eri vaiheisiin sekä luoden puitteita riittäville toimitiloille. Yrittäjyys Espoossa on aiempaa houkuttelevampi vaihtoehto jokaiselle kaupunkilaiselle.	Kasvuyritysten määrä Lähtöarvo: Ei tiedossa Tavoitearvo: Espoon osuus Suomen kasvuyrityksistä kasvaa Kasvuyritysten henkilöstön määrä Lähtöarvo: Ei tiedossa Tavoitearvo: Espoon osuus Suomen kasvuyritysten työpaikoista kasvaa Yritysten lukumäärän muutos Lähtöarvo: 26 261 Tavoitearvo: Kasvaa
4.3. Vaikuttavat työllisyyspalvelut - Espoossa työnhakijat työllistyvät ja työnantajat saavat osaavaa työvoimaa tehokkaasti. Palvelujen tarjonta ja kehittäminen perustuvat datan hyödyntämiseen ja yhteistyöhön kumppaneiden kanssa. Kohdennamme aktivointipalveluita tehokkaasti niitä tarvitseville. Erityisinä tavoitteina ovat kaupunkien alhaisin nuorisotyöttömyys sekä maahanmuuttajien työttömyyden lasku siten, että ero kotimaankielisiin pienenee. Espoossa jokaisella nuorella on mahdollisuus saada työkokemusta ennen täysi-ikäisyyttä. Työllistymisen edellytyksiä tuetaan yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa	Yleinen työllisyysaste (18–64 v.) Lähtöarvo: • Espoo 70,1 % Tavoitearvo: Suurten kaupunkien korkein Alle 30-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömien nuorten osuus alle 30 v. työttömistä nuorista Lähtöarvo: • Espoo 19,4 % Tavoitearvo: Laskee Ulkomaalaistaustaisten työllisyysaste verrattuna suomalaistaustaisten työllisyysasteeseen (18–64 v.) Lähtöarvo: • Suomalaistaustaiset 76,2 %, • Ulkomaalaistaustaiset 55,7 % • Ero 20,5 %-yksikköä Tavoitearvo: Ero pienenee
4.4. Paras opiskelukaupunki - Espoossa opiskelija voi elää Suomen parasta opiskelijaelämää ja juurtua kaupunkiin, jotta Espoo on	Elämän laadun hyväksi kokevien opiskelijoiden osuus Lähtöarvo: 71,5 % Tavoitearvo: Paranee Opiskelijoiden tyytyväisyys kunnan vapaa-aika- ja liikuntapalveluihin

mieluisin asuinpaikka opiskelujen jälkeenkin. Panostetaan edelleen Otaniemen ainutlaatuisen kampusalueen kehittämiseen esimerkiksi palvelu- ja asuntotarjontaa kasvattamalla, mistä hyötyvät sekä opiskelijat että muut espoolaiset.	Lähtöarvo: 4,17 Tavoitearvo: Yli 4 Aiempien opiskelijoiden tyytyväisyys (Studentum) Lähtöarvo: 2. sija Tavoitearvo: 1. sija Hakemusten määrä HOAS:n Espoon alueella sijaitsevissa kohteissa Lähtöarvo: 1 493 kpl Tavoitearvo: Laskee
4.5. Elinvoimaa kulttuurista - Elävät kulttuuripalvelut vahvistavat asukkaiden hyvinvointia ja ovat tärkeä vetovoimatekijä. Kulttuuri tukee ihmisten hyvinvointia, luovuutta ja resilienssiä. Olemme houkutteleva ja luotettava yhteistyökumppani kulttuuri- ja tapahtuma-alan toimijoille.	Espoolaisten kulttuuripalveluiden vuosittainen asiakkaiden määrä Lähtöarvo: 937 321 Tavoitearvo: Kasvaa Kansainvälisten tuotantojen määrä Lähtöarvo: Ei tiedossa Tavoitearvo: Kasvaa Yhteisö- ja yksityistaustaisissa tapahtumapaikoissa ja -alueilla järjestettyjen tapahtumien määrä ja niihin osallistuneiden määrä vuositasolla. (Seurantaan valittu 8 tapahtumapaikkaa, joiden kapasiteetti yli 1500 henkilöä) Lähtöarvo: • Tapahtumien määrä: 2 172 • Osallistujien määrä: 697 000 Tavoitearvo: Kasvaa Hyvinvointi-indeksi (kuntaliitto) Lähtöarvo: 105 Tavoitearvo: Kuuden suurimman kaupungin paras

5. Espoo onnistuu kansainvälistymisen mahdollisuuksissa ja haasteissa

Tulostavoitteet	Mittarit
5.1. Kotoutuminen vahvistuu - Espoo on kotoutumisen kärkikaupunki. Aiempaa suurempi osa Espooseen pitkäaikaisesti muuttavista ulkomaalaisista oppii kunnolla suomen tai ruotsin kielen. Kotoutumisen keskiössä ovat työ ja koulutus. Vieraskielisten ja kotimaankielisten erot oppimistuloksissa, osallisuudessa ja työllisyydessä kaventuvat. Kiinnitämme erityistä huomioita kansainvälisten osaajien perheiden ja maahanmuuttajanaisten kotoutumiseen. Yhdessä kumppaneiden kanssa autamme kansainvälisiä opiskelijoita ja osaajien puolisoita työllistymään Espooseen. Kehitämme ruotsinkielistä kotoutumispolkua.	Espoossa asuvien ulkomailla syntyneiden ulkomaalaistaustaisten palkka- ja yrittäjätulojen mediaani: koko maan suomalaistaustaisten tulomediaanista Lähtöarvo: 93 % Tavoitearvo: Ero pienenee Espoossa asuvien ulkomailla syntyneiden ulkomaalaistaustaisten palkka- ja yrittäjätulojen mediaani: Espoon suomalaistaustaisten tulomediaanista Lähtöarvo: 75 % Tavoitearvo: Ero pienenee Espoossa asuvien ulkomailla syntyneiden ulkomaalaistaustaisten palkka- ja yrittäjätulojen mediaani: koko maan ulkomaalaistaustaisten tulomediaanista Lähtöarvo: 116 % Tavoitearvo: Ero kasvaa Kotoutumiskoulutuksen tavoitekielitaitotason saavuttaneiden henkilöiden osuus koulutuspoluittain: Hitaan polun opiskelijat Lähtöarvo: 20 % Tavoitearvo: 23 % Kotoutumiskoulutuksen tavoitekielitaitotason saavuttaneiden henkilöiden osuus koulutuspoluittain: Perustason polun opiskelijat Lähtöarvo: 53 % Tavoitearvo: 55 % Kotoutumiskoulutuksen tavoitekielitaitotason saavuttaneiden henkilöiden osuus koulutuspoluittain: Korkeakoulutettujen polun opiskelijat Lähtöarvo: 60 % Tavoitearvo: 67 % Kotoutumiskoulutuksen suorittaneet naiset/suosituksen kotoutumiskoulutukseen saaneet naiset Lähtöarvo: 240 Tavoitearvo: Suorittaneiden osuus kasvaa Koto-Espoon alkaneet asiakkuudet/Kotihoidon tukea saavien maahanmuuttajakotivanhempien listalla olevien potentiaalisten asiakkaiden määrä Lähtöarvo: 57 % Tavoitearvo: Kasvaa Työtön -statuksella olevien työnhakijoiden osuus kotoutumiskoulutuksen suorittamisen jälkeen 6 kk kohdalla: naisten osuus pienenee. Lähtöarvo: 33 % Tavoitearvo: Osuus pienene
5.2. Yhteinen Espoo - Espoolaisuus merkitsee yhdenvertaisia perusoikeuksia, yhteiskunnan	Erilaisuusindeksin kehitys Lähtöarvo: 28,7 % Tavoitearvo: Ei kasva

pelisääntöihin sitoutumista sekä yhteenkuuluvuutta, jota vahvistaa vastuu toisistamme ja yhteisestä kaupungistamme. Kieliryhmien elämänpiirien eriytyneisyys vähenee. Toimimme johdonmukaisesti syrjintää ja rasismia vastaan sekä rakennamme luottamusta ja yhteistä tulevaisuutta. Sukupuolten tasa-arvoiset mahdollisuudet koskevat kaikkia.	
5.3. Paikka osaajille - Tavoittelemme sitä, että Espoo on Pohjoismaiden paras paikka sekä palaaville että uusille kansainvälisille osaajille. Kansainväliset kumppanuudet ja verkostot vahvistavat kaupungin elinvoimaa. Tunnistamme, ettei kieli saa olla este osallisuudelle kaupungin kehittämiseen ja päätöksentekoon. Haemme uusia ratkaisuja oman työmme kehittämiseen, rahoitusta ja osaamista verkostoista. Tuemme espoolaisten innovaatioiden ja yritysten kasvua kansainvälisille markkinoille	Ulkomaalaistaustaisten työllisten ammattiluokkiin johtajat, erityisasiantuntijat ja asiantuntijat kuuluvien henkilöiden määrän kehitys. Lähtöarvo: 13 676 Tavoitearvo: Kasvaa Ulkomaalaistaustaisten työllisten ammattiluokkiin johtajat, erityisasiantuntijat ja asiantuntijat kuuluvien henkilöiden määrän kehitys. (osuus koko Suomen ko. ryhmästä) Lähtöarvo: 20,1 % Tavoitearvo: Kasvaa Strategian painopisteiden toteuttamiseen saatavan ulkoisen rahoituksen määrä Lähtöarvo: 4,97 M€ Tavoitearvo: Kasvaa

6. Henkilöstö voi hyvin ja hyödyntää kumppanuuksia

Tulostavoitteet	Mittarit
6.1. Henkilöstö kukoistaa – Espoon työntekijät ovat arvostettuja ammattilaisia. Espoon johtamiskulttuuri on arvostavaa ja tukee työyhteisön jatkuvaa oppimista sekä henkilöstön vaikuttamismahdollisuuksia. Kulttuuri, palautekäytännöt ja johtamisfoorumit rohkaisevat kokeiluihin, jatkuvaan	Työntekijäkokemusta mittaava työnantajan suositteluprosentti on vähintään 80 % Lähtöarvo: 77 % Tavoitearvo: 80 % Henkilöstössä syrjinnän kokemus: ”On itse kokenut syrjintää” Lähtöarvo: 8,4 % Tavoitearvo: Laskee Tehtäviinsä kelpoisen henkilöstön osuus kasvaa (varhaiskasvatuksen opettajat, lastenhoitajat) Lähtöarvo:

parantamiseen ja yhteistyöhön poikkihallinnollisesti ja verkostoissa. Työyhteisö on turvallinen, yhdenvertainen ja hyvinvointia edistävä. Jatkamme toimenpiteitä työvoimapula-alojen, kuten varhaiskasvatuksen henkilöstön ja opettajien veto- ja pitovoimaan liittyen.	Opettajat: • Suva: 53,8 % • Svebi: 53,3 % Hoitajat: • Suva: 73,5 % • Svebi: 59,9 % Tavoitearvo: Kasvaa 2,5 %-yksikköä
6.2. Kumppanuudet kantavat – Hyvinvointialueen, järjestöjen, seurojen, seurakuntien, yhteisöjen, yritysten ja oppilaitosten kanssa rakennetaan pitkäjänteisiä kumppanuuksia, jotka tuottavat asukaslähtöisesti kaikenikäisille espoolaisille arjen hyvinvointia sekä uusia mahdollisuuksia harrastamiseen, osallistumiseen ja luovuuteen. Espoo tukee ja edistää asukkaiden osallisuutta ja tarjoaa yhteisötiloja ja foorumeita kohtaamisille. Kaupunki varmistaa tilojen esteettömyyden.	Kuntalaiskäyttöön soveltuvien tilojen määrä Lähtöarvo: 34 Tavoitearvo: Kasvaa Toteutuneiden ja tuotannossa olevien kumppanuustapahtumien määrä (yli 1000 kävijää/osallistujaa) Lähtöarvo: 6 (OVK2 tilanne) Tavoitearvo: Kasvaa Osallisuusindikaattori Lähtöarvo: 71,2 Tavoitearvo: Paranee

7. Espoon talous on kestävällä pohjalla

Tulostavoitteet	Mittarit (Lähtöarvo on viimeisin tiedossa oleva arvo)
7.1. Talous tasapainoon - Tasapainotamme Espoon talouden siten, että emokaupungin asukaskohtainen lainakanta on vuonna 2029 korkeintaan vuoden 2025 tasolla. Pidämme verotuksen kilpailukykyisenä keskeisten vertailukaupunkien joukossa. Palautamme menojen kasvun kestäväksi tulopohjan kehitykseen nähden.	Emokaupungin asukaskohtainen lainakanta on vuonna 2029 korkeintaan vuoden 2025 tasolla Lähtöarvo: 2 252 Tavoitearvo: Pysyy 2025 tasolla Tulorahoituksen osuus investointien rahoittamisessa nousee Lähtöarvo: 95 % Tavoitearvo: Paranee

Tulorahoituksen osuus investointien rahoittamisessa nousee. Priorisoimme ja jaksotamme aluekehittämistä ja investointeja siten, että tulorahoitus riittää pitkällä aikavälillä koulu-, päiväkoti- ja infrainvestointeihin, jotta velkaantuminen pysähtyy.	
7.2. Veroille vastinetta - Käytämme kokonaistaloudellisesti parhaita ratkaisuja ja parannamme hankintojen kustannusvaikuttavuutta. Hyödynnämme markkinoita ja niiden synnyttämistä silloin, kun se parantaa tuottavuuttamme.	Espoolaisten tyytyväisyys palveluihin koko Espoossa ja suuralueittain (laaja indeksi) Lähtöarvo: • Espoo 3,83 • Leppävaara 3,81 • Tapiola 3,99 • Matinkylä-Olari 3,91 • Espoonlahti 3,81 • Espoon keskus 3,69 Tavoitearvo: Ei heikkene Kaupungin ennakoidulta arvoltaan yli seitsemän miljoonan hankinnoissa toteutetaan hankinnan valmistelun yhteydessä syvennetty kustannusvaikuttavuusanalyysi Lähtöarvo: 100 % Tavoitearvo: 100 %
7.3. Tiedolla johtaminen - Suunnittelemme toimintamme niin, että lakisääteiset tehtävät ja strategiset painopisteet toteutuvat laadukkaasti ja resurssit painottuvat niihin. Jatkamme kaupungin ydintoimintojen kannalta tarpeettoman omaisuuden myymistä. Kehitämme palveluiden järjestämisen tapaa ja organisaatiorakennetta vastaamaan valittuihin haasteisiin tehokkaasti. Espoo hyödyntää tavoitteellisesti digitalisaatiota läpi toimintaprosessien tuottavuuden parantamiseksi. Johtaminen ja päätöksenteko perustuvat tiedon hyödyntämiseen, analytiikkaan ja organisaation	Tietojärjestelmien ja analytiikan hyödyntäminen valituissa kärkihankkeissa Lähtöarvo: Tavoitearvo: Laadullinen arviointi Kaupungin toimintaan soveltumattomien kohteiden myynti kasvaa vuodesta 2025 Lähtöarvo: 5 kpl Tavoitearvo: 25 % kasvu

yhteiseen tilannekuvaan. Varmistamme kansalliskielten yhdenvertaisen kohtelun kaupungin toiminnassa.	
7.4. Aitoja säästöjä - Talouden tasapainottaminen toteutuu ennen kaikkea talousarvioiden ja useamman vuoden taloussuunnittelun sekä investointiohjelman kautta. Mikäli talouden tasapainottaminen ei muutoin etene riittävällä tavalla, kaupunginhallitus voi käynnistää tuottavuuden ja talouden tasapainon ohjelmatyön, jonka mittarit perustuvat menojen ja tulojen kehitykseen tilinpäätöksissä.	Espoo-tarinan ja talousarvion mukainen talouden kehyskausi (kyllä/ei) Lähtöarvo: Tavoitearvo: Laadullinen arviointi

2.4 Poikkihallinnolliset kehitysohjelmat 2025–2029

Espoo kehittyy ja uudistuu rohkeasti ideoiden, kokeillen ja pilotoiden yhdessä asukkaiden, kumppanien ja kansainvälisten verkostojen kanssa. Espoon tulevaisuuden kannalta keskeisiin ilmiöihin ja haasteisiin haetaan ratkaisuja poikkihallinnollisilla kehitysohjelmilla.

Valtuusto hyväksyi ohjelmien tavoitteet 23.2.2026 ja kaupunginhallitus hyväksyi ohjelmasuunnitelmat 27.4.2026. Ohjelmien etenemistä ohjaavat luottamushenkilöistä ja viranhaltijoista koostuvat ohjausryhmät.

Kestävä ja luonnonläheinen Espoo -kehitysohjelma

Ohjelma tukee kaupunkiorganisaatiota kumppaneineen saavuttamaan Espoo-tarinan ekologisen kestävyyden tavoitteet. Ohjelman tavoitteet ovat:

- Luonnon monimuotoisuus ja kaupunkivihreän määrä lisääntyvät
- Espoolaisten luontosuhde vahvistuu ja luonnossa virkistäytymisen mahdollisuudet paranevat
- Espoolaiset elävät ja kuluttavat aiempaa kestävämmin
- Vähähiilinen rakentaminen ja rakentamisen kiertotalous valtavirtaistuvat Espoossa

Yritysten ja yrittäjyyden Espoo -kehitysohjelma

Ohjelma toteuttaa Espoo-tarinan tavoitetta olla paras paikka innovoida, yrittää ja työllistää. Ohjelman tavoitteet ovat:

- Yritykset ja yrittäjyys kasvavat ja kehittyvät Espoossa
- Espoon innovaatioyhteisö kasvaa parhaimpaan potentiaaliinsa
- Espoon elävä kaupunkitila houkuttelee yrittäjiä ja asukkaita
- Espoo antaa jokaiselle nuorelle valmiudet ja kipinän yrittäjyyteen

Yhteisöllinen Espoo -kehitysohjelma

Ohjelma vahvistaa sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä edistämällä osallisuutta, ehkäisemällä segregaatiota ja lisäämällä turvallisuutta. Ohjelman tavoitteet ovat:

- Espoolaisten osallisuuden kokemus vahvistuu ja vaikuttamismahdollisuudet monipuolistuvat
- Asuinalueilla kohtaamiset lisääntyvät, yhteisöllisyys vahvistuu ja segregaatio vähenee
- Lähikoulujen vetovoima kasvaa ja koulusegregaatio vähenee

Tapahtumien Espoo -kehitysohjelma

Ohjelma kehittää Espoon kaupunkikulttuuria, viihtyisyyttä ja omaleimaisuutta kaupunkikeskuksissa. Ohjelman tavoitteet ovat:

- Paikallisten toimijoiden mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa kaupunkikulttuurin kehittämiseen kasvavat
- Yhteisiä tiloja ja tilojen väliaikaiskäyttöä lisätään kaupunkikulttuurin elävöittämiseksi
- Kestävä liikkuminen espoolaisiin tapahtumiin on helppoa ja houkuttelevaa.

2.5 Riskit ja riskienhallinta

Kaupungin riskienhallinnan tavoitteena on tukea kaupunkikonsernia sen tavoitteiden saavuttamisessa ja perustehtävien toteuttamisessa.

Valtuusto on kuntalaissa edellytetysti päättänyt Espoon kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Näiden perusteiden toimeenpanoa ohjaavan, kaupunginhallituksessa 16.12.2024 päivitetyn kaupungin riskienhallintapolitiikan mukaan kaupungin tavoitteita uhkaavia riskejä tunnistetaan ja hallitaan taloussuunnitelmakaudella järjestelmällisesti.

Talousarviotyön yhteydessä käynnistyy kaupungin tavoitteita uhkaavien riskien kartoittaminen eteenpäin katsovasti. Tunnistettuja ja etenkin keskeisimpiä riskejä ja niiden hallintaa käsitellään taloussuunnittelu- ja -seurantaprosessin yhteydessä sekä kaupunkitasoisesti että tulosyksiköissä. Riskienhallinta kuuluu myös osaksi kaupungin suunnitelmallista ohjelma- ja projektityötä. Lisäksi riskejä selvitetään ja käsitellään keskeisenä osana erilaisia, sekä sisäisiä että ulkoisia muutostilanteita sekä useiden osapuolien välisiä kumppanuuksia ja hankkeita.

3 Talousarvion yleisperuste-lut ja toimintaympäristö

3.1 Suomen talouskehitys

3.1.1 Yleinen talouskehitys

Maailmantalouden kasvu jatkuu, mutta talousnäkymiin liittyy edelleen epävarmuutta. Geopoliittisten jännitteiden sekä kansainväliseen kauppaan liittyvien riskien vaikutukset voivat heikentää talouskehitystä. Euroalueen talous kasvaa edelleen vaimeasti

Suomen talous on vahvistunut odotettua nopeammin. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan bruttokansantuote kasvaa 1,6 prosenttia vuonna 2026, 1,8 prosenttia vuonna 2027 ja 1,5 prosenttia vuonna 2028. Kasvua tukevat kotitalouksien ostovoiman vahvistuminen, luottamuksen paraneminen sekä investoinnit erityisesti puolustukseen, datakeskuksiin ja energiasiirtymään. Asuntorakentaminen on edelleen heikkoa, mutta sen arvioidaan alkavan toipua vuoden 2027 aikana.

Työmarkkinoiden kehitys laahaa talouskasvun perässä. Työllisyyden arvioidaan kasvavan vasta vuodesta 2027 alkaen, ja työttömyysaste pysyy korkeana vielä lähivuosina. Kotitalouksien luottamuksen ja ostovoiman vahvistumisen odotetaan kuitenkin tukevan yksityisen kulutuksen kasvua. Inflaation ennustetaan pysyvän maltillisena.

3.1.2 Kuntatalouden kehitys

Julkisen talouden rahoitusasema säilyy heikkona talouskasvun vahvistumisesta huolimatta. Julkisyhteisöjen alijäämän ennakoidaan olevan noin 4,2 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2026 ja pysyvän korkeana myös lähivuosina. Julkinen velka jatkaa kasvuaan, ja velkasuhteen arvioidaan nousevan noin 90 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2026.

Kuntatalouden toimintaympäristöä tukee talouskasvun asteittainen vahvistuminen, mutta työllisyyden hidas paraneminen hillitsee verotulopohjan kasvua. Lisäksi ansiotuloverotuksen ja yhteisöverotuksen kevennykset hidastavat verotulojen kasvua lähivuosina. Samanaikaisesti kuntien investointitarpeet pysyvät korkeina erityisesti kasvavilla kaupunkiseuduilla väestönkasvun, infrastruktuurin kehittämisen sekä vihreän siirtymän investointien seurauksena.

TE-palvelu-uudistuksen myötä kuntien talous on aiempaa herkempi suhdannevaihteluille ja työllisyyskehitykselle. Julkisen talouden tasapainottamistarpeet, väestörakenteen muutokset ja kuntien investointitarpeet korostavat tuottavuuden parantamisen sekä kestävän taloudenpidon merkitystä myös tulevina vuosina. Erityisesti kasvukaupungeissa palvelujen kysynnän kasvu ylläpitää merkittäviä investointi- ja käyttötalouspaineita.

Lähteet

Valtiovarainministeriö, Taloudellinen katsaus, syksy 2026

3.2 Aluetalouden näkymiä Helsingin seudulla

Tuotannon määrä kasvussa

Helsingin seudun kokonaistuotanto kasvoi vuoden 2026 toisella vuosineljänneksellä 5,1 prosenttia verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. Nopeinta kasvu oli rakentamisen toimialalla, mutta tuotanto kasvoi myös muilla yritystoiminnan sektoreilla. Talous kasvoi edelleen myös koko Suomessa. Kysyntää kasvattivat Tilastokeskuksen mukaan pääasiassa viennin ja yksityisten investointien kasvu.

Palkkasumma kasvoi, mutta työllisyyskehitys oli vaisua

Helsingin seudulla yritysten maksama nimellinen kokonaispalkkasumma kasvoi vuoden 2026 toisella neljänneksellä kolme prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Huolimatta palkkasumman kasvusta työllisyyskehitys oli vielä vaisua. Palkkaa saaneiden määrän lasku on kuitenkin hidastunut selvästi ja paikoin kääntynyt jo nousuun. Esimerkiksi Helsingissä palkkaa saaneita oli kesäkuussa 2026 verohallinnon tietojen mukaan noin tuhat enemmän kuin vuotta aiemmin.

Kaupan myynti kasvoi

Kaupan euromääräinen myynti Helsingin seudulla kasvoi vuoden 2026 alkupuoliskolla verrattuna vuotta aiempaan. Tammi-maaliskuussa kasvua oli 5,5 prosenttia ja toisella vuosineljänneksellä kaupan euromääräinen myynti kasvoi 6,6 prosenttia.

Suhdannenäkymät parantuneet

Helsingin seudun kauppakamarin elokuussa 2026 tekemän suhdannepulssi-kyselyn mukaan yritysten suhdannenäkymät seudulla olivat kaikki toimialat huomioon ottaen vahvoja, sillä ne ovat ensimmäistä kertaa vuodesta 2022 tehdyn kyselyn historiassa yli neutraalin (3,2/5). Yritykset arvioivat myös suhdannetilanteen paremmaksi kuin koskaan aiemmin mittauksessa (3,1).

Ek:n suhdannebarometrin mukaan Uudellamaalla teollisuuden ja rakentamisen yritysten arviot tulevaisuudesta ovat parantuneet; saldoluku oli vuoden 2026 heinäkuussa 15, kun se oli vielä huhtikuussa -5. Tuotannon arvioitiin kasvavan lähikuukausina ja tilauskanta on ollut pitkästä aikaa plussalla. Myös palveluyritysten suhdannenäkymät Uudellamaalla ovat vahvistuneet. Kausitasoitettu saldoluku oli heinäkuussa 13 ja lukema on ollut plussalla vuoden 2025 lopulta saakka. Suhdannetilanteen arvioidaan palveluyrityksissä olevan kuitenkin vielä selvästi pakkasella, saldoluku on -28. Lähikuukausien odotukset henkilöstön määrään ovat likimain ennallaan.

Suhdanneodotusten ja -tilanteen muutoksia kuvaava saldoluku: positiivinen luku kuvaa myönteisiä odotuksia tai muutoksia. Saldoluku on positiivista kehitystä kuvanneiden osuus vähennettynä negatiivista kehitystä kuvanneiden osuudella. Jos esimerkiksi 30 % vastaajista (painotettuna) on vastannut tuotantonsa kasvaneen, 50 % pysyneen ennallaan ja 20 % vähentyneen, saldoluku on 30 – 20 eli +10. Elinkeinoelämän keskusliiton (EK) Suhdannebarometri.

Lähteet

Helsingin seudun Suunnat, Kaupunkitutkimus TA Oy, Elinkeinoelämän keskusliitto (EK), Helsingin seudun kauppakamari ja Tilastokeskus.

3.3 Espoon toimintaympäristö

3.3.1 Espoon väestönkasvu

Väestömäärä vuoden 2025 lopussa ja vuoden 2025 väestönkasvu

Vuoden 2025 lopussa Espoossa oli 325 716 asukasta. Väkiluku kasvoi vuoden 2025 aikana 4 785 hengellä eli 1,5 prosenttia. Väestönkasvu oli 2 122 henkeä vuotta aiempaa pienempi, koska Espooseen muuttaneiden määrä pieneni ja lähtömuuttajien määrä kasvoi. Espoon väestö on viime vuosina kasvanut selvästi enemmän muuttoliikkeen kuin luonnollisen väestönlisäyksen (syntyneiden ja kuolleiden määrien erotus) ansiosta. Viiden viime vuoden aikana Espoon väkiluku on kasvanut keskimäärin lähes 6 600 hengellä vuodessa.

Espooseen muista kunnista muuttaneista keskimäärin noin 60 prosenttia on muuttovuonna ollut työllisiä. Ulkomailta Espooseen muuttaneista keskimäärin vajaa 40 prosenttia on muuttovuonna ollut työllisiä ja noin 20 prosenttia muita työvoiman ulkopuolella olleita kuin lapsia, opiskelijoita tai eläkeläisiä.

Ennakkotietoihin perustuva väestönkasvu vuonna 2026

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Espoon väkiluku kasvoi kuluvan vuoden elokuun loppuun mennessä 3 182 hengellä ja Espoon väkiluku elokuun 2026 lopussa oli 328 898 henkeä. Väestönkasvu on ollut pienempää kuin vuotta aiemmin vastaavana ajankohtana. Kuntien välinen nettomuutto kasvoi hieman (148 henkeä). Nettomaahanmuutto vähentyi edelleen edeltäviin vuosiin verrattuna. Tammi-elokuun ennakkotietojen perusteella vuoden 2026 väestönkasvuksi tulisi noin 4 800 henkeä, mikä on suunnilleen sama, kuin edeltävänä vuonna.

Väestöennusteen mukainen väestönkasvu

Kuluvan vuoden 2026 lopussa Espoossa arvioidaan olevan noin 330 520 asukasta, kun vuoden 2025 lopussa asukkaita oli noin 325 720.
Espoon vuoden 2025 pitkänajan väestöennusteen mukaan väestönkasvu jatkunee vielä keskimääräistä nopeampana seuraavat vuodet, vaikka onkin jatkossa vuosia 2022 ja 2023 hitaampaa, ja vähän myös vuotta 2024 hitaampaa. Kymmenessä vuodessa eli vuoden 2035 loppuun mennessä Espoon väestömäärä kasvaa ennusteen mukaan 393 060 asukkaaseen. Tämä kehitys tarkoittaisi 72 130 asukkaan lisäystä vuosien 2024–2035 aikana eli keskimäärin 6 560 asukkaan lisäystä vuosittain.

Espoon väestöä on kasvattanut pidemmän aikaa eniten maahanmuutto, joka on hidastunut huomattavasti vuoden 2026 aikana. Maahanmuuton osuus väestön lisäyksestä oli alkuvuoden 2026 aikana vain 25 prosenttia. Eniten väestöä lisäsi luonnollinen väestönmuutos (40 prosenttia) ja kuntien välinen muutto seuraavaksi eniten (36 prosenttia).

Väestönkasvun vaikutus ikärakenteeseen ja väestölliseen huoltosuhteeseen

Väestönkasvun myötä Espoon ikärakenteessa tapahtuu muutoksia tulevan kymmenen vuoden aikana. Väestön määrä kasvaa huomattavasti kaikissa muissa ikäryhmissä paitsi 16–19-vuotiaissa, joiden määrän kasvu nopeutuu jälleen tämän kymmenvuotiskauden jälkeen.

Palvelujen kannalta merkittävimmät muutokset liittyvät lasten ja ikääntyneiden määrän ennakoituun kasvuun. Vuoden 2034 loppuun mennessä alle kouluikäisten ikäryhmä kasvaa noin 5 300 lapsen verran ja 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa noin 7 300:lla. Kokonaisuutena työikäisten eli 20–64-vuotiaiden määrä kasvaa huomattavasti.

Taulukko 1 *Ikäryhmittäiset väestömäärät ja osuudet (prosenttia) 31.12.2025 ja väestöennusteen 2025* perusteella vuosina 2029 ja 2034 sekä väestönmuutos 2024–2034*

	Ikä							
	0–6	7–15	16–19	20–34	35–64	65–74	75+	Väestö yhteensä
2025	24 417	35 832	16 600	69 123	129 752	25 150	24 842	325 716
2029*	26 979	34 972	17 625	74 521	144 365	27 177	27 849	353 488
2034*	29 543	36 330	16 814	80 638	161 812	30 190	31 136	386 462
Muutos 2024–2034	5 280	446	716	12 025	34 406	5 390	7 269	65 531

Osuus väestöstä %								
2024	7,6	11,2	5,0	21,4	39,7	7,7	7,4	7,6
2029*	8,4	10,9	5,5	23,2	45,0	8,5	8,7	8,4
2034*	9,2	11,3	5,2	25,1	50,4	9,4	9,7	9,2
Muutos 2024–2034, %	1,6	0,1	0,2	3,7	10,7	1,7	2,3	1,6

Väestön ikärakenteen muutos heijastuu myös väestöllis-eseen huoltosuhteeseen eli siihen, kuinka monta 0–14-vuotiasta lasta ja vähintään 65-vuotiasta ikääntynyttä on sataa 15–64-vuotiasta työikäistä kohti. Espoon väestöllinen huoltosuhde on heikentynyt kymmenen edeltävän vuoden aikana, eli lasten ja ikääntyneiden suhteellinen osuus on kasvanut työikäisiin nähden. Tilanne on kuitenkin muuttunut: Vuonna 2014 Espoon väestöllinen huoltosuhde oli 48,4. Myös vuonna 2024 se oli 48,4 ja vuonna 2025 huoltosuhde oli 48,3. Se on siis alkanut parantua oltuaan välillä heikompi. Vuonna 2025 huoltosuhteen paranemisen takana on maahanmuutto, joka painottuu työikäisiin ja nuoriin ikäluokkiin. Vuonna 2025 äidinkielenään kotimaisia kieliä puhuvien espoolaisten väestöllinen huoltosuhde oli 55,2 ja vieraskielisten 31,4. Näin ollen vieraskielisten määrän kasvaessa huoltosuhde paranee.

Vieraskielinen väestö Espoossa

Vuoden 2025 lopussa espoolaisista ulkomaan kansalaisia oli 54 680 henkeä eli 17 prosenttia.
Vieraskielisiä oli huomattavasti enemmän, 84 225 henkeä, ja heidän osuutensa väestöstä oli kohonnut vuoden aikana 25 prosentista 26 prosenttiin. Vertailun vuoksi ruotsinkielisiä espoolaisia on noin 20 200 henkeä eli noin 6 prosenttia väestöstä ja suomen- tai saamenkielisiä noin 221 350 henkeä eli 68 prosenttia väestöstä. Ruotsinkielisten määrä on pysynyt 2020-luvulla lähes samana, vain heidän osuutensa koko väestöstä on vähentynyt muun väestön kasvaessa nopeammin. Vuonna 2014 ruotsinkielisiä oli 7,6 prosenttia, ja heidän osuutensa väestöstä oli laskenut 6,2 prosenttiin vuoden 2025 loppuun mennessä.

Espoon vieraskielisten määrä on vuosina 2022–24 kasvanut huomattavasti aiempaa keskimääräistä kasvua enemmän. Tämä on otettu huomioon syksyllä 2026 julkaistussa vieraskielisten ennusteessa 2025, joka on aiempaa nopeampi. Vuonna 2025 ja alkuvuonna 2026 väestönkasvu on kuitenkin hidastunut ulkomaisen muuton vähentyessä huomattavasti, joten tässä talousarviossa käytetään aiemman ennusteen lukuja. Vieraskielisten määrä on kymmenen vuoden kuluttua ennusteen mukaan noin 118 900, määrä kasvaisi siis nykyisestä noin 38 800 hengellä.

Taulukko 2 Vieraskielisten espoolaisten ikäryhmittäiset väestömäärät ja -osuudet (%) 31.12.2025 ja väestöennusteen perusteella vuosille 2028 ja 2034 sekä väestönmuutos 2024–2034*

	Ikä							
	0–6	7–15	16–19	20–34	35–64	65–74	75+	Väestö yhteensä
2025	7 509	10 089	3 726	22 880	33 453	1 866	643	80 166
2029*	8 539	11 658	4 932	26 153	42 547	2 895	1 103	97 827
2034*	9 759	12 532	6 038	30 666	53 954	4 134	1 859	118 942
Muutos 2024–2034	2 250	2 443	2 312	7 786	20 501	2 268	1 216	38 776
Osuus vieraskielisestä väestöstä %								
2024	9,4	12,6	4,6	28,5	41,7	2,3	0,8	9,4
2029*	8,4	10,9	5,5	23,2	45,0	8,5	8,7	8,4
2034*	8,2	10,5	5,1	25,8	45,4	3,5	1,6	8,2
Muutos 2024–2034, %	5,8	6,3	6,0	20,1	52,9	5,8	3,1	5,8

3.3.2 Espoon asuntotuotanto

Tammi-syyskuussa 2026 valmistui 1 697 uutta asuntoa, mikä oli 67 (4 prosenttia) enemmän kuin vuotta aiemmin. Aloituksissa uusia asuntoja oli 768 eli 435 (36 prosenttia) vähemmän kuin vuotta aiemmin. Uusien kohteiden rakennusluvissa oli 1 074 asuntoa, mikä on 73 (7 prosenttia) enemmän kuin vuotta aiemmin.
Luvut perustuvat kaupungin Asuntoyksikön tietoihin ja ovat ennakkotietoja.

Vuosina 2026–2035 Espooseen ennustetaan valmistuvan keskimäärin noin 4 200 asuntoa vuodessa. Tulevasta tuotannosta arvioidaan olevan kerrostaloasuntoja 86 prosenttia. Vuonna 2026 Espoossa valmistuu ennusteen mukaan 1 835 uutta asuntoa. Myös vuonna 2027 valmistuu alle 2000 uutta asuntoa, mutta vuonna 2028 tuotannon ennustetaan ylittävän 3000 asuntoa ja seuraavana vuonna 4000 asuntoa. (Espoon asuntotuotantoennuste 2026–2035).

Taulukko 3 Valmistuneiden asuntojen lukumäärä vuonna 2025 sekä asuntotuotantoennuste 2026–2035. Espoon kaupunki, Asuntoyksikkö.

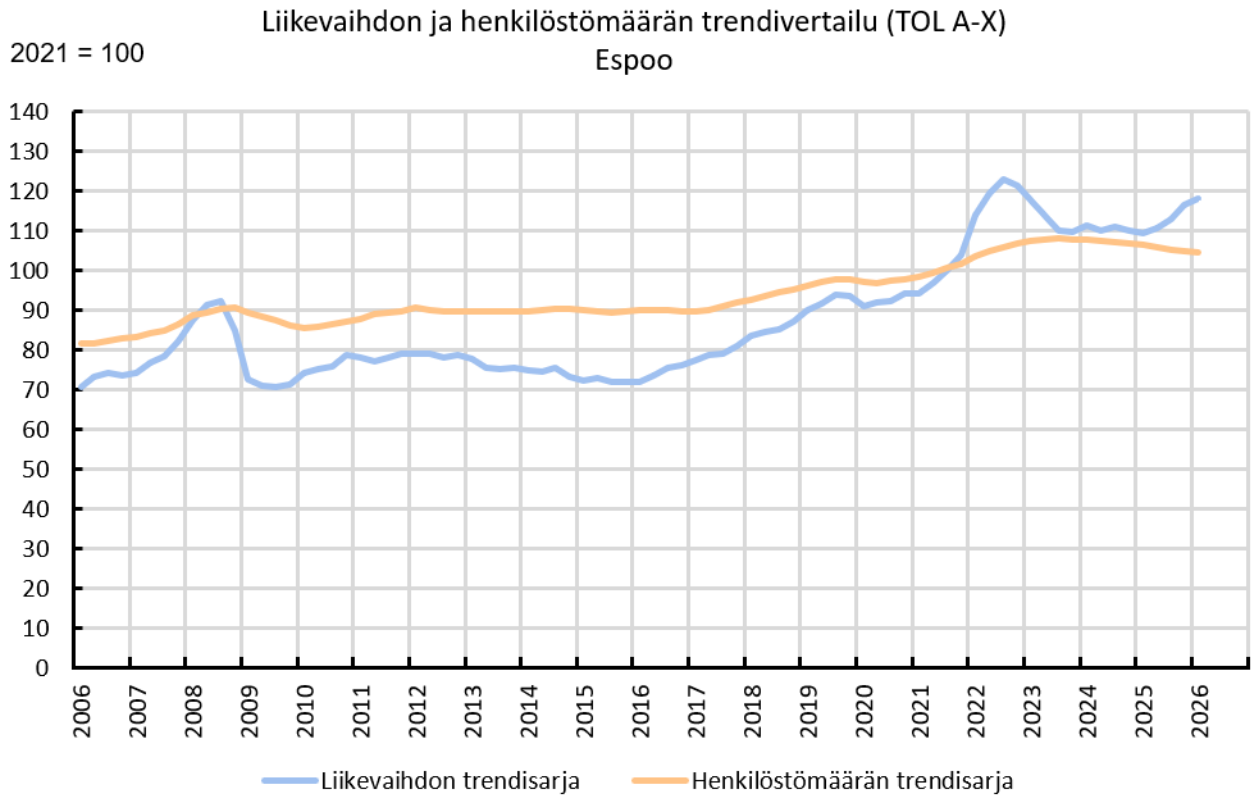
	Valmistumisvuosi											Kaikki yhteensä		
Talotyyppi	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	**2035**	**2026-2035**	**%**	**Keskiarvo/ vuosi**
Kerrostalo	2 044	1 283	989	2 726	3 621	3 689	4 485	4 911	4 886	4 891	4 671	36 152	85,8	3 615
Rivitalo	44	382	206	145	74	216	100	226	183	186	199	1 917	4,5	192
Omakotitalo	338	170	450	450	400	400	400	450	450	450	450	4 070	9,7	407
Pientalot yht.	382	552	656	595	474	616	500	676	633	636	649	5 987	14,2	599
Kaikki yht.	2 426	1 835	1 645	3 321	4 095	4 305	4 985	5 587	5 519	5 527	5 320	42 139		4 214

3.3.3 Yritysten liikevaihto ja henkilöstömäärä

Tilastokeskuksen alueellisen yritystoimintatilaston tuoreimman tiedon mukaan Espoossa sijaitsevien yritystoimipaikkojen kokonaisliikevaihto vuonna 2024 oli 47,3 miljardia euroa, mikä oli 9,1 prosenttia koko maan yritystoimipaikkojen liikevaihdosta. Kokonaisliikevaihto supistui edeltävästä vuodesta Espoossa 3,4 prosenttiyksikköä ja koko maassa 2,1 prosenttiyksikköä.

Tilastokeskuksen Suhdannepalvelun estimoima yritysten kokonaisliikevaihto kasvoi vuoden 2025 aikana 1,8 prosenttia edellisvuodesta. Kasvu jatkui vuoden 2026 ensimmäisellä neljänneksellä 3,2 prosentilla ja huhtikuussa 9,6 prosentilla vuodentakaisesta.

Yritysten estimoitu henkilöstömäärä supistui vuoden 2025 aikana 1,7 prosenttia edellisvuodesta. Supistuminen jatkui vuoden 2026 ensimmäisellä neljänneksellä 1,9 prosentilla, huhtikuussa 1,5 prosentilla ja toukokuussa 1,7 prosentilla vuodentakaisesta

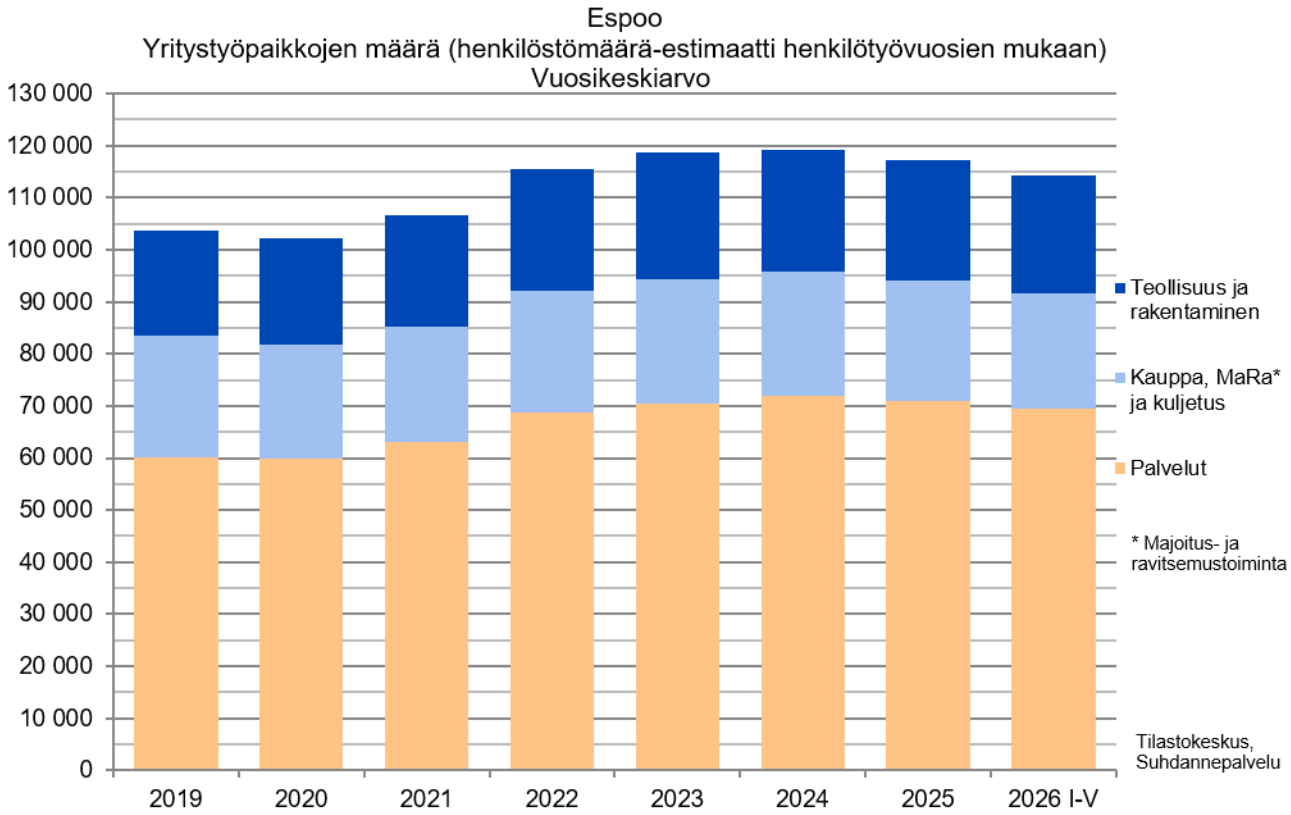
Kuva 1 Yritysten liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendi Espoossa vuodesta 2006 indeksiarvoina (vuosi 2021=100)

Henkilötyövuosien mukaan estimoituna Espoossa oli vuoden 2026 tammi-toukokuussa noin 114 000 yritystyöpaikkaa. Vuoden 2020 jälkeinen kasvu taittui vuonna 2025 ja yritystyöpaikkoja oli vuoden 2026 tammi-toukokuussa keskimäärin 2 800 vähemmän kuin vuonna 2025.

Yritystyöpaikoista noin 60 prosenttia on palvelualoilla, joihin tässä tarkastelussa kuuluvat mm. informaatio ja viestintä, rahoitus- ja vakuutustoiminta, kiinteistöalan toiminta, ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, koulutus sekä terveys- ja sosiaalipalvelut. Kaupan, majoitus- ja ravitsemustoiminnan sekä kuljetusalan osuus yritystyöpaikoista on noin viidennes, samoin teollisuuden sekä rakentamisen osuus on noin viidennes.

Korkean osaamisen toimialoilla oli vuoden 2026 tammi-toukokuussa noin 38 000 yritystyöpaikkaa, mikä on noin kolmannes kaikista yritystyöpaikoista.

Länsimetron kehityskäytävällä oli vuoden 2026 tammi-toukokuussa estimaatin mukaan noin 60 000 yritystyöpaikkaa, mikä oli noin 1 600 vähemmän kuin vuonna 2025. Matinkylää lukuun ottamatta yritystyöpaikkojen määrä supistui vuodesta 2025 kaikilla Länsimetron asemanseuduilla. Kehityskäytävän yritystyöpaikoista 38 prosenttia oli korkean osaamisen toimialoilla. **Kaupunkiradan kehityskäytävällä** oli vuoden 2026 tammi-toukokuussa estimaatin mukaan noin 35 000 yritystyöpaikkaa. Vähennystä edeltävästä vuodesta oli noin 650 työpaikkaa. Kaupunkiradan kehityskäytävän yritystyöpaikoista noin 36 prosenttia oli korkean osaamisen toimialoilla. **Kehä III:n seurantavyöhykkeellä** oli vuoden 2026 tammi-toukokuussa noin 14 700 yritystyöpaikkaa. Vähennystä edeltävästä vuodesta on noin 120 työpaikkaa. Viime vuosina määrä on ollut laskusuunnassa. Vyöhykkeen yritystyöpaikoista 8 prosenttia oli korkean osaamisen toimialoilla.

Kuva 2 Yritysten estimoitu työpaikkamäärä Espoossa vuosikeskiarvoina 2019–2025 sekä tammi-toukokuun 2026 keskiarvona

3.3.4 Työttömyys

Elokuun 2026 lopulla Espoossa oli työttömiä yhteensä 19 435 ja työttömien osuus työvoimasta oli 11,5 prosenttia. Koko maassa työttömien osuus työvoimasta oli 12,0 prosenttia.

Vuodentakaiseen tilanteeseen verrattuna Espoossa oli elokuun 2026 lopulla työttömiä 6,9 prosenttia (1 253 henkeä) enemmän ja työttömien osuus työvoimasta oli 0,5 prosenttiyksikköä suurempi.

Verrattuna seitsemän vuoden takaiseen tilanteeseen, jolloin koronapandemia ei vielä vaikuttanut työttömyyslukuihin, Espoossa oli elokuussa 2026 työttömiä 72,3 prosenttia (8 153 henkeä) enemmän ja työttömien osuus työvoimasta oli 3,6 prosenttiyksikköä suurempi.

Lomautettuja Espoossa oli elokuun 2026 lopulla 439 eli 2,3 prosenttia työttömistä. Määrä pieneni vuodentakaisesta 230 lomautetulla. Pitkäaikaistyöttömiä (yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita) oli 7 998 eli 2,9 % (223 henkeä) vuodentakaista enemmän. Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä oli 41,2 %. Avoimia työpaikkoja oli elokuun 2026 lopulla edelleen vähän (653 työpaikkaa). Kuitenkin marraskuusta 2022 yhtäjaksoisesti jatkunut avointen työpaikkojen määrän supistuminen taittui kesäkuussa 2026.

Työttömien osuus työvoimasta on kasvanut Espoossa vuoden takaisesta

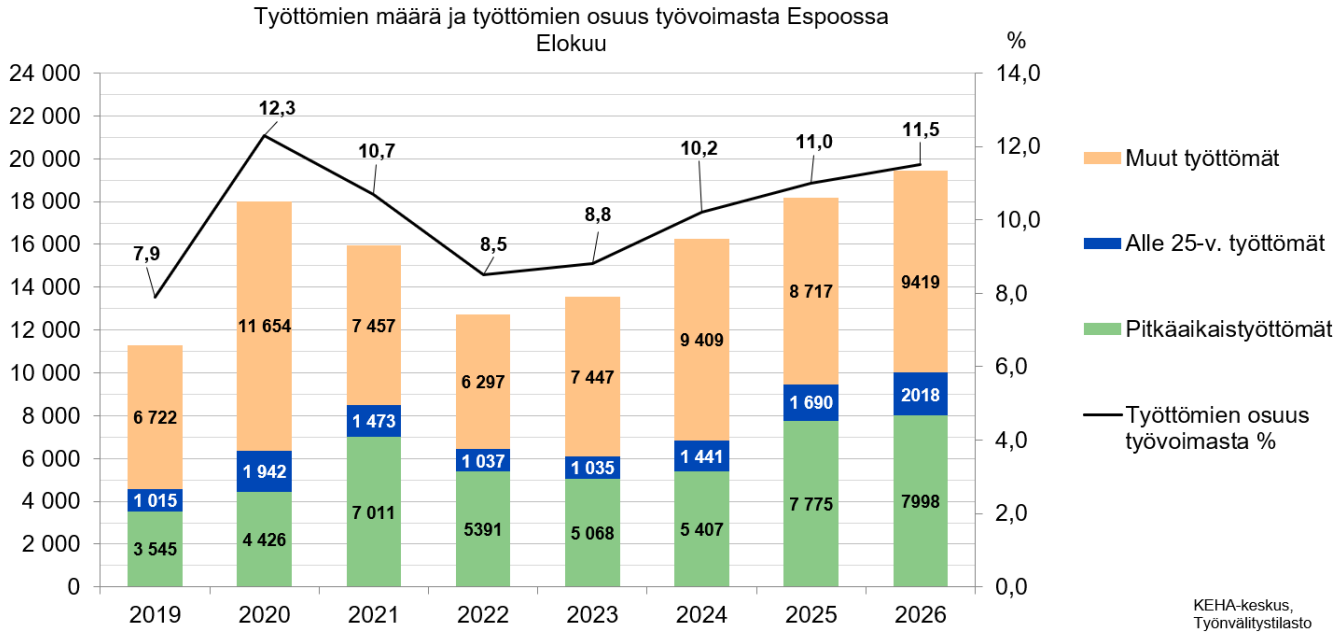
0,5%

Taulukko 4 Työttömyyden tilanne Espoossa

Tilanne Espoossa 31.8.	**v.2026**	**v.2025**	**v.2019***
Työttömien osuus työvoimasta	11,5 %	11,0 %	7,9 %
Työttömien lkm	19 435	18 182	11 282
Pitkäaikaistyöttömien lkm	7 998	7 775	4 426
15-24 v. työttömien lkm	2 018	1 690	1 015
Työttömien ulkomaalaisten lkm (ulkomaan kansalaiset)	5 301	5 297	2 626
Ulkomaalaisten työttömien osuus ulkomaalaisesta työvoimasta	18,9 %	19,9 %	17,7 %
Työttömien vieraskielisten lkm	8 444	7 896	3 768
Avoimien työpaikkojen lkm	653	642	2 309

*Vuonna 2019 koronapandemia ei vielä vaikuttanut työttömyyslukuihin

Lähde: KEHA-keskus, työnvälitystilasto

Kuva 3 Työttömien määrä ja työttömien osuus työvoimasta Espoossa Elokuussa 2019–2026

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA ennustaa syksyn 2026 suhdanne -julkaisussaan Suomen työttömyysasteen nousevan ja työttömien määrän kasvavan vielä vuonna 2026, mutta molempien kääntyvän laskuun vuonna 2027. Ek:n heinäkuun lopulla julkaiseman suhdannebarometrin mukaan elinkeinoelämän suhdannenäkymät ovat parantuneet ja työllisyydenkin ennustetaan hiljalleen kääntyvän nousuun. PTT:n mukaan Suomen työmarkkinoilla ei ole vielä syksyllä 2026 nähtävissä selkeitä merkkejä työttömyystilanteen käänteestä, vaikka talouden kehityksessä onkin myönteisiä piirteitä.

Selkeämpää toipumista työmarkkinoilla odotetaan vuodelle 2027 talouskasvun hieman voimistuessa. Valtiovarainministeriön julkaisemassa syksyn 2026 talouskatsauksessa ennustetaan, että työllisyys supistuu edelleen vuositasolla vuonna 2026, mutta vuodesta 2027 eteenpäin työllisyys kasvaa ja työttömyys vähenee.

Muutaman viime vuoden aikana tapahtuneen kehityksen sekä talousennusteiden perusteella arvioitu työttömien työnhakijoiden määrä Espoossa on vuoden 2027 elokuussa reilu 18 000.

3.4 Kaupunkitasoisen tutkimus- ja kehittämistoiminnan lähtökohtia

Kaupunkitasoinen tutkimus- ja kehittämistoiminta tukee Espoo-tarinan, valtuustokauden tavoitteiden, kaupunginjohtajan kärkiohjelmien ja poikkihallinnollisten kehitysohjelmien toteuttamista ja seurantaa. Tutkimus- ja kehittämistoiminta tarkastelee ja ennakoi kaupungin toimintaympäristön muutoksia ja arvioi niiden vaikutuksia sekä kehittää yhteisiä ratkaisuja ja toimintatapoja tuleviin haasteisiin. Työtä ohjaavat pitkäjänteisyys ja suunnitelmallisuus, tuottavuuden ja toiminnan kehittäminen sekä seutu- ja hyvinvointialueyhteistyön vahvistaminen.

Tutkimustoiminta tuottaa Espoo-tarinaan kiinnittyvää tietoa kaupungin johtamisen, päätöksenteon, palvelujen kehittämisen ja palvelutuotannon tueksi. Tutkimus- ja tilastotiedolla kartoitetaan toiminnan nykytilaa, ennakoidaan toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutoksia sekä kehitetään palvelujen järjestämisen edellytyksiä ja vaikuttavuutta. Samalla tutkimustoiminta tarjoaa mahdollisuuden tutkijoiden ja käytännön toimijoiden väliseen keskusteluun siitä, miten tutkimustietoa voidaan hyödyntää kaupungin johtamisessa, päätöksenteossa, kehittämisessä ja palvelutuotannossa.

Kaupunkitasoisen tutkimus- ja kehittämistoiminnan keskeisiä teemoja ovat elinvoima, koulutus, väestön hyvinvointi, kestävä kehitys ja kaupunkikehitys. Tutkimus kohdistuu myös palvelujen rakenteisiin, laatuun ja käyttäjäkokemukseen sekä Espoon kilpailukykyyn ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Henkilöstön ja työvoiman saatavuutta, osaamista ja työhyvinvointia tarkastellaan omana kokonaisuutenaan. Menetelmällisenä painopisteenä on laajojen tietoaineistojen ja digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntäminen sekä siihen tarvittavien kyvykkyyksien ja osaamisen vahvistaminen.

Espoo tekee yhdessä Helsingin, Vantaan ja kehyskuntien sekä kuutoskaupunkien kanssa yhä vahvistuvaa yhteistyötä tietohuollon harmonisoinnissa, yhteisissä tutkimushankkeissa ja tietoaineistojen hankinnassa. Kehittämistoiminnan toteuttamisessa hyödynnetään monipuolisesti myös ulkoista rahoitusta.

Yhteistyö

Kaupunkitasoinen tutkimus- ja kehittämistoiminta perustuu vahvoihin seudullisiin, kansallisiin ja kansainvälisiin verkostoihin. Keskeisiä kumppaneita ovat korkeakoulut, tutkimuslaitokset, kunnat, hyvinvointialue ja muut yhteisöt. Yritysten kanssa tehtävä monialainen yhteiskehittäminen täydentää julkisten toimijoiden ja tutkimusyhteisön yhteistyötä.

Espoon, Helsingin, Vantaan, Suomen Kuntaliiton ja Tilastokeskuksen perustama kuntien datahuone mahdollistaa rekisteriaineistoihin perustuvan tutkimustiedon tuottamisen ja tiedon laadun kehittämisen. Datahuoneessa tuotetaan tietoa muun muassa väestökehityksestä, muuttoliikkeestä, asuntomarkkinoista, asumisen tuista, asukasrakenteesta, työmarkkinoista ja yritystoiminnasta.

Kaupungin ja Aalto-yliopiston strateginen kumppanuus vahvistaa Espoon elinvoimaa, kilpailukykyä ja vetovoimaa sekä luo edellytyksiä innovaatioille, yrittäjyydelle, investoinneille ja asukkaiden hyvinvoinnille. Yhteistyö perustuu opetuksen, tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan sekä kaupunkikehittämisen vahvaan yhteyteen.

Espoon, Helsingin ja Vantaan sekä Aalto-yliopiston ja Helsingin yliopiston pääkaupunkiseudun tiedeyhteistyö tuottaa riippumatonta arviointi- ja vaikuttavuustietoa päätöksenteon ja palvelujen kehittämisen tueksi. Kaupunkipolitiikan arviointineuvosto arvioi vuosittain keskeisiä kaupunkipoliittisia kysymyksiä, ja Kaupunkivaikutus-hanke rahoittaa kaupunkien aineistoja hyödyntävää tutkimusta muun muassa työllisyydestä, kaupunkikehityksestä, koulutuksesta ja nuorten hyvinvoinnista. Yhteistyö Max Planck – University of Helsinki Center for Social Inequalities in Population Health -tutkimuskeskuksen kanssa vahvistaa tietopohjaa mm. terveyserojen syistä ja niiden kaventamisesta.

Espoo osallistuu useisiin kansallisiin ja kansainvälisiin tutkimus- ja kehittämishankkeisiin, joissa vahvistetaan digitaalisten palveluiden vaikuttavuutta, tiedolla johtamista sekä hyvinvoinnin ennakointia ja edistämistä. Yhteistyötä tehdään yliopistojen, kuntien, hyvinvointialueiden ja kansainvälisten kaupunkiverkostojen kanssa digitaalisten palvelujen kehittämiseksi ja yhteisen datan hyödyntämiseksi. Hanketoiminnalla tuetaan erityisesti kotoutumista, tietoon perustuvaa hyvinvointijohtamista sekä nuorten syrjäytymisen ja mielenterveyshaasteiden ennaltaehkäisyä.

Oppilaitokset osallistuvat verkostoyhteistyön kautta kaupungin suurten haasteiden ratkaisemiseen omassa koulutus- sekä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnassaan ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tehtävässään. Koulutusyhteistyöllä lisätään opiskelijoiden harjoittelu- ja opinnäytetyömahdollisuuksia sekä vahvistetaan koulutusorganisaatioiden ja kaupungin henkilöstön työelämäosaamista. Yhteistyötä tehdään myös tutkimuslaitosten, ministeriöiden sekä muiden paikallisten, seudullisten ja kansallisten toimijoiden kanssa.

3.5 Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartta

Talousarviossa esitetään kaupunkitasoinen yhteenveto Hiilineutraali Espoo 2030 -toimenpiteistä. Toimenpiteitä toteutetaan kaupungin eri yksiköissä ja sidosryhmissä ja niiden toteutumisestä ja edistymisestä raportoidaan erikseen. Tilinpäätöksen 2026 yhteyteen lisätään ensimmäistä kertaa erillinen vastuullisuusraportointi.

Kaupunginvaltuuston 20.5.2024 hyväksymä Hiilineutraali Espoo -tiekartta kuvaa Espoon kaupungin oman sekä kumppaneiden ja asukkaiden kanssa tehtävän yhteistyön hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi vuoteen 2030 mennessä. Hiilineutraaliustavoitteen lisäksi tavoitteena on vähentää Espoon ulkopuolella syntyviä päästöjä tukemalla rakentamisen kiertotaloutta, lisäämällä vähähiilisten materiaalien käyttöä sekä edistämällä espoolaisten kestäviä elämäntapoja. Tiekartan puolivälitarkastelu on päätöksenteossa syksyllä 2026, jolloin esitetään myös uutta tavoitetta vuodelle 2040 ja uusia lisätoimenpiteitä.

Espoon ilmastotavoitteen kannalta merkittävä saavutus on lämmöntuotannon päästöjen väheneminen. Kaukolämmön päästöt ovat laskeneet voimakkaasti ja ne tulevat seuraavinakin vuosina laskemaan, erityisesti tulevan Fortumin ja Microsoftin datakeskuksen hukkalämmön hyödyntämisen myötä. Yhteiskunnan sähköistyminen edellyttää kotimaisen puhtaan sähköntuotannon kasvua ja sähköverkon kapasiteetin lisäämistä. Jatkossa hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisessa avainasemassa on liikenteen päästöjen vähentäminen ja siinä kumppaneiden kanssa tehtävän yhteistyön merkitys kasvaa. Keskeistä on ajosuoritteen vähentäminen eli kestävien kulkutapojen kuten joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn osuuden kasvattaminen sekä liikenteen sähköistyminen. Kulutuksen päästöjen pienentäminen vaatii toimenpiteitä rakentamisen, ruoan, tavaroiden ja palveluiden päästöjen vähentämiseksi.

Ilmastotyön talouskoosteeseen on koottu ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista edistävät kaupungin toimintamenot ja investoinnit sekä ilmastotyön kannalta keskeisimpien tytäryhteisöjen investoinnit ja käyttötalouskustannukset. Tytäryhteisöt ovat Espoon Asunnot Oy, Länsimetro Oy, HSY, Espoo Catering ja Omnia. HSL:n toimet näkyvät osana kaupungin toimintamenoja kuntaosuuden myötä. Talousarviossa toimialat ja tulosyksiköt kuvaavat oman työnsä ilmastotavoitteen saavuttamiseksi.

Ilmastotyön talouskoosteessa kuvatut menot edistävät samanaikaisesti muitakin kestävän kehityksen tavoitteita. Pelkkä menojen tarkastelu ei kerro muiden odotettavien hyötyjen kustannuksia laskevaa ja tuloja lisäävää vaikutusta, kuten pitkän aikajänteen kustannussäästöt, terveysvaikutukset tai viennin edistyminen. Espoon ja Suomen kilpailuetuna investointien houkuttelussa on pitkäjänteinen sitoutuminen ilmastotavoitteisiin, mikä lisää ennustettavuutta ja luottamusta. Yhteistyö kumppaneiden kanssa mahdollistaa päästövähennyksiä, digitalisaatiota ja luo työpaikkoja ja elinvoimaa.

Hiilineutraali Espoo -tiekartassa on kuvattu Espoon ilmastotavoitteet ja -toimenpiteet tarkemmin, ja ne löytyvät myös verkkosivuilta Ilmastovahdista.

Kaupunkiorganisaatio - toimintamenot	TA 2027 1000 €	% kaupungin toimintamenoista 2026	TS 2028 1000 €	TS 2029 1000 €	HUOM!
Yhteensä ilmastotyö	**239 391**	**12,5 %**	**241 779**	**239 745**	
Ilmastonmuutoksen hillintä - energia	1 273	0,1 %	1 241	1 228	Luku on pieni, koska Espoon kaupunki ei omista energia- tai sähköverkkoyhtiöitä.
Ilmastonmuutoksen hillintä - liikenne	225 471	11,7 %	231 553	229 365	Kestävän liikenteen panostukset tukevat kuntalaisten arjen sujuvuutta ja terveyttä.
Ilmastonmuutoksen hillintä - muut	10 895	0,6 %	8 232	8 299	Sisältää rakentamisen, kiertotalouden ja kestävän elämäntavan sekä viestinnän.
Ilmastonmuutoksen sopeutuminen	1 752	0,1 %	753	853	Ilmastonmuutokseen varautuminen tulee merkittävästi halvemmaksi kuin hallitsemattoman muutoksen seuraukset.

Kaupunkiorganisaatio - investoinnit	TA 2027 1000 €	% kaupungin investointiohjelmasta 2025	TS 2028 1000 €	TS 2029 1000 €	HUOM!
Yhteensä ilmastotyö	**230 360**	**64,2 %**	**199 919**	**167 974**	
Ilmastonmuutoksen hillintä - energia	4 055	1,1 %	4 060	2 665	Luku on pieni, koska Espoon kaupunki ei omista energia- tai sähköverkkoyhtiöitä.
Ilmastonmuutoksen hillintä - liikenne	159 179	44,3 %	141 569	125 759	Kestävän liikenteen panostukset tukevat kuntalaisten arjen sujuvuutta ja terveyttä.
Ilmastonmuutoksen hillintä - muut	61 126	17,0 %	52 290	39 400	Sisältää rakentamisen ja kiertotalouden.
Ilmastonmuutoksen sopeutuminen	6 000	1,7 %	2 000	150	Ilmastonmuutokseen varautuminen tulee merkittävästi halvemmaksi kuin hallitsemattoman muutoksen seuraukset.

Taulukossa esitetään Espoon kaupungin ilmastotoimien talouskooste 2027. Kaupungin toimintamenoista 12,5 prosenttia eli 239 milj. euroa ja investoinneista 64,2 prosenttia eli 230 milj. euroa kohdistuu ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista edistäviin toimiin. Merkittävimpänä ovat liikenteen toimet:

joukkoliikenteen kuntaosuudet (HSL), raidehankkeet kuten Länsimetroon ja Espoon kaupunkirataan liittyvät toimenpiteet, infrastruktuuri-investoinnit aluekeskuksiin ja joukkoliikenneyhteyksiin, pyöräilyn ja kävelyn edistäminen sekä uusiutuvien energialähteiden käytön lisääminen liikenteessä. Uutena toimenpiteenä laajennetaan maksullisen pysäköinnin alueita ja korotetaan pysäköinnin hintaa. Liikenteen jälkeen merkittävimpänä eränä on rakennusten elinkaarta jatkavilla peruskorjaus- ja laajennushankkeilla sekä hyödyntämällä vähähiilisiä rakennusmateriaaleja, esimerkiksi toteuttamalla puurakentamiskohteita. Energian toimet näyttäytyvät pieninä, koska Espoon kaupunki ei omista energiayhtiötä tai -infrastruktuuria.

Tytäryhteisöt – investoinnit	TA 2027 1000€	% konserniyhteisöjen investoinneista 2027	TS 2028 1000€	TS 2029 1000€
Yhteensä ilmastotyö	**15 914**	**10,8 %**	**16 508**	**19 132**
Ilmastonmuutoksen hillintä - energia	4 981	3,4 %	3 848	6 656
Ilmastonmuutoksen hillintä - liikenne	8 461	5,8 %	9 266	7 059
Ilmastonmuutoksen hillintä - muut	1 976	1,3 %	2 966	3 163
Ilmastonmuutoksen sopeutuminen	495,88	0 %	428,26	2 254

Tytäryhteisöt - käyttötalousmenot	TA 2027 1000€	% konsernin tytäryhteisöjen käyttötalousmenoista 2027	TS 2028 1000€	TS 2029 1000€
Yhteensä ilmastotyö	**3 019**	**0,8 %**	**2 754**	**2 479**
Ilmastonmuutoksen hillintä - energia	1 277	0,3 %	1 267	983
Ilmastonmuutoksen hillintä - liikenne	34	0 %	34	34
Ilmastonmuutoksen hillintä - muut	1 708	0,5 %	1 453	1 462
Ilmastonmuutoksen sopeutuminen	0	0 %	0	-

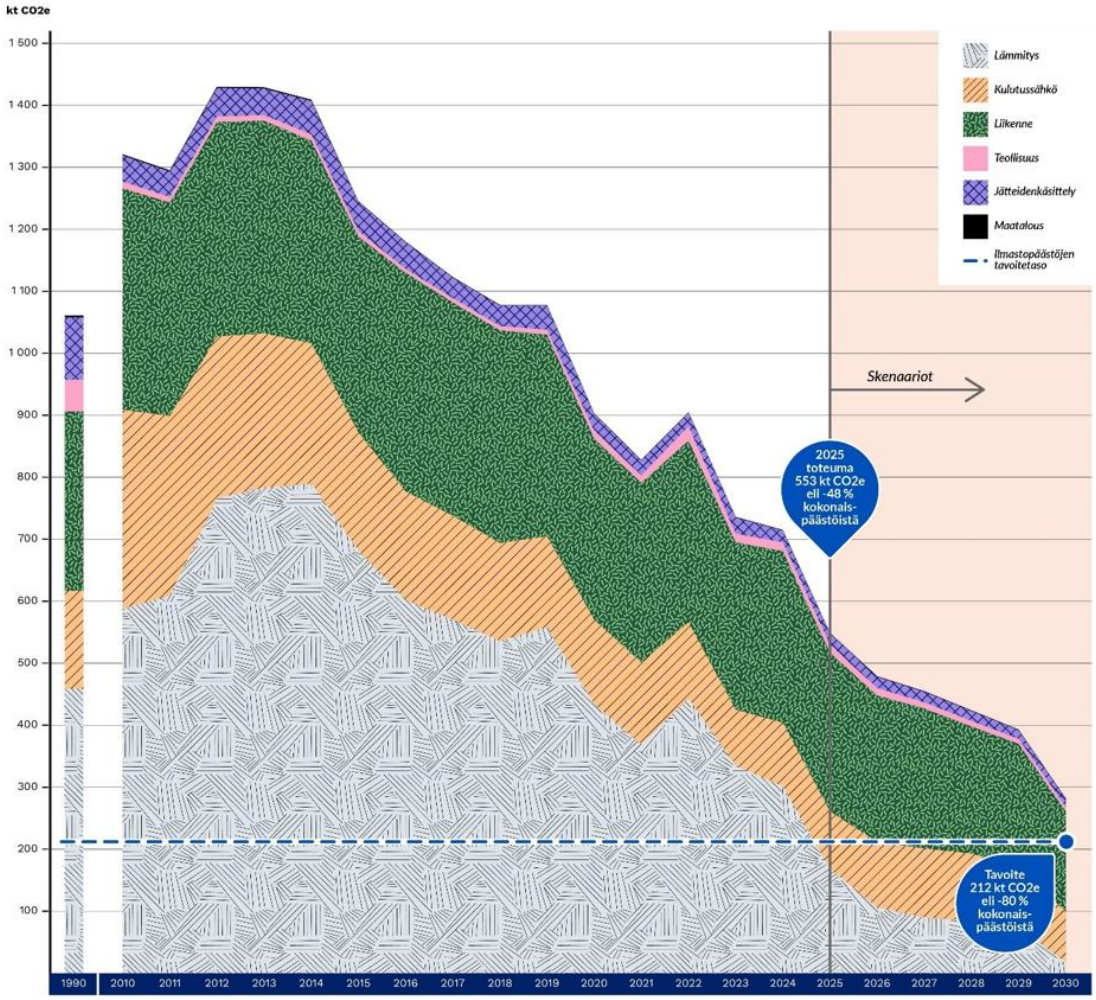
Taulukossa keskeisten tytäryhteisöjen ilmastotoimien talouskooste. Tytäryhteisöjen investoinneista 11 prosenttia eli 16 milj. euroa ja käyttötalousmenoista 0,8 prosenttia eli 3 milj. euroa kohdistuu ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista edistäviin toimiin. Tytäryhteisöjen toimissa korostuvat energiatehokkuushankkeiden investoinnit ja päästöttömän energian käyttöön kiinteistöissä ja jätteiden käsittelyssä. Tytäryhteisöt kohdentavat toimiaan myös joukkoliikenteen ja rakentamisen toimenpiteisiin kuten metron kapasiteetin korottamiseen sekä vähähiilisen ja kiertotalouden mukaisen rakentamiseen. Sopeutumisen osuudessa näkyvät jäteveden ylivuotoja vähentävät toimet.

Taulukko: Espoon päästöbudjetti

Päästösektorit	Toteuma kt CO2e 2025	% muutos vrt. 1990	Tavoite 2026 kt CO2e hiilineutraaliustavoitteen mukainen päästövähennyspolku	Tavoite 2030 kt CO2e. 80% päästövähennys 1990-2030	Toteuma 2025 suhteessa tavoitteeseen 2030 todellisen päästökehityksen osalta	Huom!
Kaukolämpö	77	-76	61	0	Toteutumassa	Öljylämmityksen päästöseurannassa on osittain kyse tiedon päivittymisen viiveestä, todellinen päästötilanne on parempi. Liikenteen päästöjen osalta keskeistä on ajosuoritteen vähentäminen eli kestävien kulkutapojen kuten joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn osuuden kasvattaminen sekä liikenteen sähköistyminen. Hiilineutraaliuteen pääsy vaati Espoon lisätoimenpiteitä tai kansallisia toimia.
Öljylämmitys	54	-31	43	0	Jäljessä	
Sähkölämmitys	34	-48	34	20	Toteutumassa	
Maalämpö	6		5	6	Toteutumassa	
Kulutussähkö	93	-41	86	82	Toteutumassa	
Liikenne	258	-11	225	83	Jäljessä	
Teollisuus ja työkoneet	13	-74	12	6	Toteutumassa	
Jätteiden käsittely	18	-82	17	13	Toteutumassa	
Maatalous	1	-61	1	1	Toteutumassa	
Yhteensä	**553**	**-48**	**485**	**212**	**Jäljessä**	

3.5.1 Ilmastopäästöjen kehitys

Espoon alueella syntyvät ilmastopäästöt ovat pudonneet noin puolella, 48 prosenttia, verrattuna vuoteen 1990. Samassa ajassa kaupungin väkiluku on lähes kaksinkertaistunut. Vuoden 2025 kokonaispäästöt olivat 553 kt CO2e. Hiilineutraaliustavoitteeseen pääsemiseksi kaupungin alueella syntyvien päästöjen osuus tulee olla enintään 212 kt CO2e vuonna 2030. Asukasta kohden ilmastopäästöt ovat laskeneet jo 72 prosenttia vuodesta 1990. Espoon hiilineutraaliuden jäännöspäästöjen osuus voidaan sitoa nieluihin tai kumota muilla keinoin. Nykyinen luonnollisten hiilinielujen määrä Espoon alueella on 11 prosenttia vuoden 1990 päästötasosta.

Kuva 4 Ilmastopäästöjen kehitys

Kuvassa Espoon päästöjen kehitys 1990–2025 sekä päästöskenaariot 2026–2030. Espoo on pääsemässä vuoteen 2030 mennessä noin 73 prosentin kokonais-päästöjen vähennykseen vuodesta 1990, mikäli esitetyistä lisätoimista päätetään päätöksenteossa. 80 prosentin päästövähennys saavutettaisiin arviolta 2032-2034 välillä.

3.6 Espoo haluaa onnistua kansainvälisyyden mahdollisuuksissa ja olla kotoutumisen kärkikaupunki

Espoo-tarinan mukaan kaupunki onnistuu kansainvälistymisen mahdollisuuksissa ja haasteissa. Haluamme olla kotoutumisen kärkikaupunki. Espoo-tarinan maahanmuuttoa ja kotoutumista koskevia tavoitteita on syvennetty vuosille 2026–2029 yhdessä eri tulosyksiköiden kanssa valmistellussa maahanmuutto- ja kotoutumisohjelmassa, joka tuodaan poliittiseen päätöksentekoon syksyllä 2026.

Väestörakenteen muutos nostaa tarvetta onnistua kotoutumisessa. Espoolaisista jo yli 25 prosenttia (eli yli 84 000 henkilöä) puhuu äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia. Vieraskielisten määrä kasvoi vuoden 2025 aikana yli 4 000 henkilöllä, ja heidän osuutensa koko väestönkasvusta oli noin 85 prosenttia, vaikka maahanmuutto jäi aiempia vuosia vähäisemmäksi. Suurin osa vieraskielisen väestön lisäyksestä tulee lapsista, nuorista ja työikäisistä, mikä entisestään lisää kotoutumisessa onnistumisen merkitystä. Vieraskielisen väestön määrän nopean kasvun lisäksi myös Espoon maahanmuuton profiili on ollut murroksessa; se on muuttunut entistä työ- ja koulutusperusteisemmaksi, kun taas kansainvälistä suojelua saavien osuus on pysynyt pienempänä ja vaihtelevana. Espoo houkuttelee osaajia, opiskelijoita ja perheitä, mikä näkyy selkeänä rakenteellisena muutoksena viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Kun yhä useampi espoolainen on ulkomaalaistaustainen, on kaupungin tärkeä onnistua kaventamaan ulkomaalais- ja suomalaistaustaisten välisiä eroja muun muassa työllisyydessä, oppimistuloksissa ja koulutuspoluissa. Kaupungin elinvoiman vahvistuminen edellyttää, että onnistumme houkuttelemaan tänne osaavaa kansainvälistä työvoimaa erityisesti korkean arvonlisän työpaikkoihin ja edistämme pitovoimaa varmistamalla, että Espoo on hyvä asuinpaikka koko perheelle. Kasvavassa ja kansainvälistyvässä kaupungissa espoolaisuus ei määräydy taustan, kielen tai syntymämaan perusteella, vaan kokemuksesta kuulua yhteiseen kaupunkiin sekä mahdollisuudesta osallistua, vaikuttaa ja rakentaa sitä yhdessä muiden kanssa. Keskeinen kotoutumista koskeva tavoite Espoossa on vahvistaa suomen tai ruotsin kielen oppimista; tämä koskee niin lapsia ja nuoria kuin aikuisia maahantuloperusteesta riippumatta.

Espoon tuleva työvoima, osaaminen ja veropohja ovat yhä vahvemmin riippuvaisia maahanmuutosta ja onnistuneesta kotoutumisesta. Vuonna 2024 Espoon työllisistä ulkomaalaistaustaisia oli jo 23 prosenttia. Väestörakenteen muutos tekee kotoutumisen onnistumisesta kriittisen tekijän koko kaupungin menestykselle, ja satsaukset kotoutumiseen ovat investointi kaupungin tulevaisuuteen. Niiden avulla vahvistetaan työllisyyttä ja turvataan osaavan työvoiman saatavuus. Koulutukseen ja oppimistulosten nostamiseen panostamalla kaupunki vahvistaa lasten ja nuorten mahdollisuuksia rakentaa omaa tulevaisuuttaan sekä luo edellytyksiä osaavan työvoiman saatavuudelle pitkällä aikavälillä.

Espoo toimii yhteistyössä valtiollisten toimijoiden ja muiden C6-kaupunkien kanssa yritysten kumppanina kansainvälisten osaajien rekrytoinnissa. Osana Espoon kaupunkimarkkinointia kootaan yhteen sujuvaa asettautumista tukevat kaupungin palvelut. Kaupunki edistää myös työ- tai koulutusperusteisesti maahan muuttaneiden kotimaisten kielten oppimisen mahdollisuuksia kumppanuudessa alueen oppilaitosten ja työnantajien kanssa. Kansainvälisten opiskelijoiden työllistymistä osaamistaan vastaaviin tehtäviin tuetaan yhteistyössä seudun korkeakoulujen ja yritysten kanssa. Tavoitteena on lisätä opiskelijoiden työelämäkokemusta, yritysyhteistyötä ja työllistymistä Espooseen.

Espoo kehittää maahanmuuttajille suunnattuja ohjaus- ja neuvontapalveluita kustannustehokkaasti niin, että ne tavoittavat nykyistä kattavammin myös työn- tai opiskelun perusteella Espooseen muuttaneet. Kaupungin uudistaessa digitaalisia palvelukanaviaan (esimerkiksi Wilma, eVaka ja OmaEspoo) varmistetaan, että niissä huomioidaan kotoutumista edistävät elementit ja tuetaan samalla maahanmuuttajien omaa toimijuutta ja vastuuta.

Maahanmuuttoon ja kotoutumiseen liittyvää tietopohjaa syvennetään ja laajennetaan kaupunkitasoisesti niin, että se tukee sekä operatiivista johtamista että strategista päätöksentekoa. Tavoitteena on pyrkiä tunnistamaan erityisesti sellaisia ilmiöitä, joiden ratkaiseminen edellyttää sektorirajat ylittävää yhteistyötä.

Espoo pyrkii nostamaan maahanmuuttajanaisten työllisyysastetta, joka maahantulon alkuvaiheessa jää merkittävästi jälkeen maahanmuuttajamiesten työllisyysasteesta. Kaupunki tarjoaa kielikoulutusta ja monikielisen yhteiskuntaorientaation kursseja kotiäidille; näistä suuri osa toteutetaan avoimen varhaiskasvatuksen tuella. Palveluiden piiriin tulevien henkilöiden määrää on tarkoitus kasvattaa.

Kaupunki edistää Espoo-tarinan sekä maahanmuutto- ja kotoutumisohjelman tavoitteita yhteistyössä järjestöjen ja yhteisöjen kanssa. Eri järjestöt tuottavat Espoossa merkittävän määrän erilaisia sekä lasten että aikuisten kotoutumista tukevia palveluita. Järjestöjen rahoituspohjan heikkenemisellä voi tulevaisuudessa olla suuri vaikutus tarjolla oleviin, lakisääteisiä palveluita täydentäviin palveluihin. Yhteistyö järjestöjen ja yhteisöjen kanssa on keskeisessä roolissa kaupungin kehittäessä palvelutuotantoaan vaikuttavammaksi ja vastaamaan entistä paremmin monimuotoistuvan väestön tarpeita. Espoo kehittää edelleen strategista, rakenteisiin vietävää kaksisuuntaista yhteistyötä järjestöjen ja -yhteisöjen kanssa.

4 Talousarvio ja taloussuunnitelma

4.1 Taloussuunnitelman perusteet

Talousarvio muodostuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja
rahoitusosasta. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen
sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa. liikelaitoksen ja taseyksiköiden talousarviot sisältyvät kaupungin talousarvioon ja ne esitetään eriytettyinä laskelmina. Liikelaitoksen ja taseyksiköiden talousarviossa noudatetaan samoja talousarvioperiaatteita kuin kaupungin talousarviossa.

Valtuusto hyväksyi 20.10.2025 Espoo-tarinan, joka toimii Espoon kaupunkistrategiana vuosille 2026–2029. Espoo-tarina ohjaa kaupungin toimintaa, kehittämistä sekä talouden suunnittelua. Kehyksen ja taloussuunnitelman valmistelun lähtökohtana on Espoo-tarinassa asetettujen tavoitteiden toteuttaminen.

Taloussuunnitelmavuosien verotulojen ja valtionosuuksien arviot on tehty 9/2026 Kuntaliiton päivittämän verokehikon sekä VM:n valtionosuus- ja painelaskelmien pohjalta. Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuuksissa on huomioitu arvioidut rahoitusmuutokset ja päivittyneet oppilasmäärätiedot. Verotuloennusteisiin liittyy epävarmuutta talouden toimintaympäristön muutosten vuoksi. Ennusteet perustuvat oletuksiin talouskasvun vahvistumisesta ja eri verolajien positiivisesta kehityksestä. Valtionosuusrahoituksen toteutumiseen vuosina 2028-2029 vaikuttaa erityisesti tuleva eduskunnan vaalikausi ja tulevassa hallitusohjelmassa tehtävät päätökset kuntien valtionosuuksista.

Talouden tasapainotus

Valtuustokauden 2025–2029 tavoitteena on varmistaa Espoon kaupungin talouden kestävyys ja pitkän aikavälin tasapaino. Kaupungin taloutta tasapainotetaan siten, että emokaupungin asukaskohtainen lainakanta on vuonna 2029 enintään vuoden 2025 tasolla. Verotuksen kilpailukyky säilytetään suhteessa keskeisiin vertailukaupunkeihin. Menojen kasvu sopeutetaan kestävälle tasolle suhteessa tulopohjan kehitykseen, ja investointien rahoituksessa kasvatetaan tulorahoituksen osuutta.

Talouden tasapainottamistoimenpiteitä toteutetaan vuosina 2026–2029. Toimenpiteiden vaikutukset on huomioitu taloussuunnitelmassa.

Kaupunginhallituksen asettama talouden tasapainotustavoite vuosille 2027-2029 oli yhteensä 220 milj. euroa, joka on vuositasolla n. 70 milj. euroa. Valtuuston neuvottelutoimikunnan huhtikuussa 2026 käymien talouden tasapainottamisneuvottelujen tuloksena sovittujen toimenpiteiden kokonaisvaikutus on 222 milj. euroa. Toimenpiteiden pysyvä nettovaikutus vuoden 2029 tasossa on 68,4 milj. euroa.

Osana talouden tasapainottamista Espoon kaupunki kävi koko henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut 2.9.–14.10.2026.
Henkilöstön osallistuminen tapahtui yhteistoimintaneuvotteluissa edustuksellisesti ja neuvottelut käytiin työnantajan ja henkilöstön
edustajien välillä työnantajan tekemän neuvotteluesityksen pohjalta. Työnantajan 26.8.2026 antamassa neuvotteluesityksessä arvioitu vähennystarve oli enintään 250 henkilötyövuotta. Neuvottelujen alkaessa arvioitiin, että irtisanomisperusteiset vähennystoimet tai palvelussuhteen ehtojen olennaiset muutokset voivat kohdistua enintään 130 henkilöön. Neuvottelujen päätyttyä 14.10.2026 työnantaja arvioi vähennystarpeen pienentyneen 140 henkilötyövuoteen. Näistä irtisanomisperusteisten toimenpiteiden arvioitiin kohdistuvan 80 henkilöön.

Talouden tasapainottamistoimenpiteitä toteutetaan toimialoilla ja tulosyksiköissä. Toimenpiteiden etenemisestä, vaikutuksista ja seurannasta raportoidaan talouden vuosikellon mukaisesti.

Organisaatiomuutokset vuodelle 2027

Osana talouden tasapainotustoimenpiteitä toteutetaan organisaatiomuutoksia vuoden 2027 alusta. Suurimmat muutokset kohdistuvat konsernihallinnon uudelleen organisoitumiseen ja tehtäväjakoihin. Elinvoiman tulosalue muuttuu toimialaksi vuoden 2027 alusta. Konsernihallinnossa muutetaan tulosyksikkörakennetta siten, että Strateginen kehittäminen ja tietojohtaminen -yksikön toiminnot jakautuvat muihin yksiköihin ja uutena yksikkönä perustetaan Digitaaliset palvelut ja ICT-yksikkö. Yksiköiden välillä tapahtuu vastuuyksiköiden ja -alueiden siirtoja ja kestävän kehityksen osaamiskeskus siirtyy kaupunkiympäristön toimialalle ympäristökeskukseen. Kasvun ja oppimisen toimialan esikunnasta siirtyy konsernihallintoon työsuojelu sekä asiakasmaksutiimi. Muutosten yhteydessä toteutetaan myös henkilösiirtoja yksiköiden välillä. Organisaatiomuutoksista johtuen vuosien 2026 ja 2027 talousarvion tiedot eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia.

4.2 Taloudelliset lähtökohdat

4.2.1 Vuosi 2026

Vuoden aikana kaupungin talouskehitykseen ovat vaikuttaneet erityisesti verotulojen ennustettua heikompi kehitys, työllisyyden heikentyminen sekä toimintamenojen arvioitua maltillisempi toteutuminen.

Verotulojen ennustetaan jäävän talousarviosta yhteensä 24 milj. euroa. Kunnallisverotuottojen arvioidaan alittavan talousarvion 16 milj. eurolla ja kiinteistöverotuottojen 8 milj. eurolla. Verotuloja heikentävät hidas talous- ja työllisyyskehitys, verovuoden 2025 verotuksen oikaisut sekä kiinteistöjen verotusarvojen ennakoitua heikompi kehitys.

Toimintatuottojen arvioidaan ylittävän talousarvion noin 15 milj. eurolla muun muassa asiakasmaksutulojen, maankäyttösopimustulojen ja kotoutumiskorvausten kasvun seurauksena. Samanaikaisesti toimintakulujen ennakoidaan alittavan talousarvion noin 27 milj. eurolla. Toimintakulut alittavat talousarvion useassa yksikössä. Merkittävimmät säästöt syntyvät tietohallinnosta, keskitetystä palkkavarauksesta, henkilöstökustannuksista, suomenkielisen varhaiskasvatuksen palvelusetelimenoista yksityisen hoidon tuesta, HSL:n kuntaosuuksista sekä Länsimetron vastikkeista. Työttömyysetuusmaksut ovat kuitenkin ylittämässä talousarvion noin 10 milj. eurolla.

Rahoitustuottojen ennustetaan ylittävän talousarvion 19,5 milj. eurolla, mm. korkokulujen jäädessä arvioitua pienemmiksi. Tämän seurauksena vuosikatteen ja tilikauden tuloksen arvioidaan toteutuvan noin 45 milj. euroa talousarviota parempina, vaikka verotulot jäävät ennakoitua pienemmiksi.

Kaupungin investointien kokonaismääräksi ennustetaan 389 milj. euroa. Investointitaso säilyy erittäin korkeana ja kohdistuu erityisesti kasvavan kaupungin tarvitsemiin toimitila-, infra- ja ICT-hankkeisiin.

Tilikauden tuloksen arvioidaan toteutuvan talousarviota parempana, mutta investointien korkea taso pitää toiminnan ja investointien rahavirran edelleen noin 125 milj. euroa negatiivisena. Tulorahoitus ei siten riitä kattamaan kaupungin investointeja, mikä korostaa talouden tasapainottamisen, tuottavuuden parantamisen sekä investointien huolellisen priorisoinnin merkitystä tulevina vuosina. Kasvava väestö, investointitarpeet ja työllisyyskehitykseen liittyvät epävarmuudet pitävät kaupungin taloudelliset haasteet edelleen merkittävinä.

4.2.2 Taloussuunnitelma 2027–2029

Palvelujen rahoituksessa varaudutaan väestönkasvun edellyttämiin tarpeisiin sekä kustannusten nousuun. Espoon väestönkasvu jatkuu tulevina vuosina ja taloussuunnitelman laadinnassa on hyödynnetty palvelukohtaista asiakas- sekä palvelutarve-ennustetta. Valmistelussa on huomioitu myös yleinen kustannustason kehitys, varauduttu palkkaratkaisuun 2 prosentin korotusvarauksella sekä toimialojen toiminnassa ja määrärahoissa tarvittaviin tarkistuksiin, muun muassa käyttöönotettavien uusien toimitilojen ja joukkoliikenteen kuntaosuuden kustannuksissa.

Vuodelle 2027 on varauduttu 2,7 prosentin menojen kokonaiskasvuun vuoden 2026 ennusteeseen nähden. Talouden tasapainotustoimenpiteillä rajataan menokasvua ja vähennetään vuoden 2027 menoja 39 milj. euroa, 2,5 prosenttia. Talouden tasapainottamistoimenpiteillä tavoitellaan yhteensä 51 milj. euron pysyvää käyttötalouden tasapainon parannusta vuoden 2029 loppuun mennessä tuloja lisäämällä ja menoja vähentämällä. Lisäksi talouden tasapainoa parantaa kiinteistöverojen korotukset sekä rahoitustuotot.

Suunnitelmakauden menoissa on huomioitu kaupungin palvelutarpeen ja kustannusten kasvun painopisteitä. Tästä syystä erityisesti kasvun ja oppimisen toimialalle sekä elinvoiman tulosalueelle on varattu keskimääräistä suurempi kasvu kattamaan kasvavaa palvelutarvetta, työttömyyden hoitoa sekä siihen liittyviä kuluja.

Taloutta ja talouden tasapainotuksen tavoitteita haastavat talouden suhdanteisiin liittyvät erät, kuten verotulot, maanmyyntitulot ja työttömyysetuusmaksut. Myös OKM:n valtionosuuksien ennusteessa on ollut merkittävä pienentymä kuluvan vuoden tasoon, jonka perusteita selvitetään. Suhdanneriippuvaisten erien takia valtuuston päättämään asukaskohtaiseen lainakantaan ei täysimääräisesti päästä. Menojen kasvu-ura on kuitenkin saatu taitettua, mikä on merkittävä asia. Kaupunginjohtajan esityksessä ei ole haettu lisäsopeutuksia lainakantatavoitteen saavuttamiseksi, vaan lähtökohtana on ollut valtuuston päättämän talouden sopeutuskokonaisuuden toteuttaminen täysimääräisesti. Suhdanneriippuvaisten erien vaihtelua on tässä vaiheessa vaikea arvioida koko taloussuunnitelmakaudelle. Talouden kasvuluvut eivät vielä vaikuta suuresti ennustelukuihin. Tästäkin syystä lukuihin on syytä palata ensi vuonna, jolloin näkymä kasvun vaikutuksista on selkeämpi.

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys noudattaa valtuuston 8.6.2026 hyväksymää kehystä tietyin tarkennuksin.

Kaupunginjohtajan esitykseen on vuodelle 2027 korotettu työttömyysetuuksien määrärahavarausta 6,4 milj. euroa. Työttömyysmaksut ovat nousseet vuoden 2026 aikana ja 2027 varaudutaan samaan maksutasoon. Vuoden 2027 maksuihin voi vaikuttaa Kelan hyvitys väärin vuonna 2026 veloitetuista etuusmaksuista. Hyvityksen suuruudesta ja aikataulusta ei vielä talousarviovalmistelun aikana ole ollut käytössä tarkempaa tietoa.

Elinvoiman jatkovalmisteluun valittuihin talouden tasapainotustoimenpiteisiin on tehty teknisluonteisia tarkennuksia. Tarkennusten vaikutus 0,5 milj. euroa / vuosi Elinvoiman tasapainotustavoitetta pienentävä.

Joukkoliikenteen varaukset on päivitetty HSL:n talousarvioesitystä ja Länsimetro Oy:n vastikemaksuja vastaavaksi. Vaikutus vuoden 2027 tuloihin -4,2 milj. euroa ja menoihin -12,3 milj. euroa.

Kasvun ja oppimisen toimialan tuloarvioihin ja menomäärärahoihin on tehty tarkennuksia, joiden kokonaisvaikutus vuonna 2027 on tuloja lisäävä 1,1 milj. euroa ja menoja lisäävä 0,9 milj. euroa. Opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluissa on tarkastettu lasten ja oppilaiden ennustetut määrät tuoreimman ennustetiedon mukaan. Perusopetuksen menoja on lisätty oppilasrakenteen muutoksesta johtuvaan tuen tarpeeseen. Varhaiskasvatuksen menovaraukset on tarkastettu asiakasmäärien ja päivitetyn tarvearvion mukaan. Esitykseen sisältyy 1.3.2027 alkaen palvelusetelin hintakaton eli mahdollisen omavastuumaksun poistaminen (lisätään palvelusetelin arvoon) 50€/kk/lapsi. Muutos kasvattaa varhaiskasvatuksen menoja 1,4 milj. euroa.

Työllisyyspalvelujen määrärahoista on vähennetty 0,8 milj. euroa kaupungin oman päättyvän tukityöllistämisen palveluihin varattuja määrärahoja.

Liikunnan ja urheilun tulosyksikön tuloarvioihin ja menomäärärahoihin on tehty tarkennuksia. Vuoden 2027 osalta tulovähennyksiä 0,5 milj. euroa ja menolisäyksiä 2027 0,65 milj. euroa. Menolisäykset kohdentuvat pääosin Kameleonten areenan lisävuorojen hankintaan.

Maanmyynnin tuloarviota on pienennetty 17,3 milj. euroa vuodelta 2027. Maanmyynnin suhdanteen arvioidaan edelleen jatkuvan heikompana ja tulojen kertyvän keskimääräistä alhaisemmalla tasolla vuonna 2027.

Lukutaito kuntoon -kärkiohjelmalle varataan vuodelle 2027 0,8 milj. euroa, Kaupunkiuudistus-ohjelmalle 0,8 milj. euroa sekä Hiilineutraali-tiekartan lisätoimiin 0,4 milj. euroa.

Kehyksessä vuodelle 2027 varatut kertapalkkioiden määrärahat, koko kaupungin tasolla yhteensä 1,9 milj. euroa, vähennetään osana talouden tasapainotustoimenpiteitä ja henkilöstökustannuksiin liittyviä toimia.

Elinvoiman toimialaksi muuttamiseen varaudutaan lisäämällä 0,45 milj. euroa / vuosi hallinnon lisävakansseihin.

Verotulojen ja valtionosuuksien arviot on päivitetty syyskuun tietojen pohjalta. Vuoden 2027 verotuloarviota alennettiin 23 milj. euroa ja valtionosuuksien arviota 16 milj. euroa. Kehysvaiheen arviot pohjautuivat syksyn 2025 arvioihin, jotka vuoden aikana ovat muuttuneet mm. hallituksen vuoden 2026 valtionosuuspäätösten osalta. Myös vuosien 2028 ja 2029 osalta verotuloarvioita on alennettu yhteensä n. 58 milj. eurolla.

Investointiohjelmaan on tehty joidenkin hankkeiden ajoitustarkastuksia. Hankkeiden ajoitukset ovat muuttuneet teknisistä syistä johtuen kun hankkeista on tehty mm. kaava- tai rakennuslupavalituksia tai hankkeen suunnittelu tai toteutus on muuten viivästynyt. Lisäyksiä ohjelmaan on tehty siirtokelpoisten rakennusten siirto- ja perustamiskustannuksiin sekä Kauklahden alueelle on lisätty uusi ruotsinkielinen siirtokelpoinen päiväkoti kattamaan alueen kasvavaa paikkatarvetta.

Kaupunginjohtajan esitykseen on tarkennettu investointien poistoja sekä päivitetty lisälainatarve ja korkokustannukset.

Talousarvion taulukoissa ENN tarkoittaa koko vuoden ennustetta syyskuun tiedolla ja Muutettu TA on vuoden 2026 muutettu talousarvio syyskuun tiedolla.

Yhteistoimintaneuvottelut päättyivät 14.10.2026 ja neuvottelutuloksen toimeenpanon takia kaikkia organisaatiomuutoksia ei ole vielä voitu toteuttaa siten, että palvelutuotelaskenta olisi kaikilta osin mahdollista talousarvion valmisteluvaiheessa. Palvelutuotteiden päivitetyt laskelmat tuodaan vuoden 2027 seurantaprosessin yhteydessä valtuustolle.

2,7%

Vuoden 2027 menokasvu

4.2.3 Verorahoitus

Verorahoitus muodostuu verotuloista sekä valtionosuuksista. Kunnan valtionosuus koostuu kahdesta osasta, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (VM) ja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoituksesta (OKM)

4.2.4 Verorahoituksen kehitys

Verotuloarviot perustuvat valtiovarainministeriön syksyn taloudellisen katsauksen oletuksiin, uusimpiin tilitys- ja kertymätietoihin, yhteisöveron määrästä saatuihin valtiovarainministeriön arvioihin sekä Kuntaliiton ylläpitämän verotuloennustekehikon tietoihin ja arvioihin, joissa on huomioitu syksyn kuntatalousohjelmassa esitetyt arviot verotulojen kehityksestä. Talousarvion verotuloarvioissa on huomioitu ennustettu väestönkasvu, ja veroarviot on laadittu valtuuston kesäkuussa päättämien veroprosenttien mukaisesti.

Vuonna 2027 verotuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 916 milj. euroa. Määrä on 50 milj. euroa eli 5,7 prosenttia enemmän kuin vuoden 2026 ennusteessa. Valtionosuuksia arvioidaan kertyvän 466 milj. euroa, mikä on 10 milj. euroa eli 2,1 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2026. Verorahoituksen, johon sisältyvät verotulot ja valtionosuudet, arvioidaan kasvavan yhteensä 40 milj. euroa eli 3,0 prosenttia vuoden 2026 ennusteeseen verrattuna.

Espoon tuloveroprosentti vuonna 2027 on 5,3. Kunnallisverontuottoa arvioidaan kertyvän 585 milj. euroa, 7,0 prosenttia enemmän kuin vuonna 2026. Vuoden 2026 verokertymää heikentävät negatiiviset oikaisut aiemmalta verovuodelta. Ansiotulojen kasvuksi on arvioitu noin 5,4 prosenttia. Suomen talouden elpyminen arvioidaan näkyvän kohentuneessa työllisyysasteessa ja vuoden 2027 arvioissa oletetaan talous- ja työllisyyskehityksen paranevan ja palkkatulojen kasvavan. Mikäli talous- ja työllisyyskehitys jää ennakoitua heikommaksi, verotulojen kertymään liittyy alaspäin suuntautuva riski vuonna 2027.

Vuoden 2028 kunnallisverotulon kasvuksi arvioidaan 5,3 prosenttia ja vuoden 2029 kasvuksi 5,2 prosenttia.

5,3%

Kunnallisveroprosentti nykytasolla

Kuntaryhmän yhteisöveron jako-osuus on 25,46 prosenttia yhteisöveron tuotosta ja Espoon jako-osuus kuntien osuudesta arviolta 7,9 prosenttia. Yhteisöveroa arvioidaan tilitettävän yhteensä 149 milj. euroa, 4,2 prosenttia enemmän kuin 2026. Vuoden 2028 kasvuksi arvioidaan 4,2 prosenttia ja vuoden 2029 4,1 prosenttia.

Yhteisöverokanta laskee 20 prosentista 18 prosenttiin vuonna 2027. Hallitusohjelman mukaisesti yhteisöveron veroperusteisiin tehtävien muutosten vaikutukset kompensoidaan nettomääräisesti kunnille yhteisöveron kuntaryhmän jako-osuudessa. Kuntaryhmän jako-osuus nousee 2,6 %-yksikköä vuodelle 2027.

Kiinteistöveroarvio perustuu päätettyihin kiinteistöveroprosentteihin, Verohallinnon tilastotietoihin sekä rakentamisen ennusteisiin.

Kiinteistöveroon on kuluvana vuonna kohdistunut merkittävä määrä vanhoihin verovuosiin kohdistuneita verooikaisuja. Oikaisut liittyvät pääosin sairaalarakennusten ja muiden yleisten rakennusten ikäalennusprosenttien muutokseen. Ikäalennusprosenttien muutokset alentavat verotusarvoja ja heikentävät merkittävästi kuluvan vuoden kiinteistöverokertymiä sekä vaikuttavat myös tulevien vuosien kertymiin.

Vuodelle 2027 korotetaan rakentamattoman rakennuspaikan sekä voimalaitosrakennuksen kiinteistöveroprosentteja. Muut kiinteistöveroprosentit pidetään vuoden 2026 tasolla.

Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistövero vuodesta 2027 alkaen on 5,00 prosenttia (4,43 vuonna 2026) ja voimalaitosrakennuksen kiinteistövero 3,10 prosenttia. Kiinteistöveroprosenttien korotus lisää kiinteistöveroa yhteensä arviolta 1,4 milj. euroa vuonna 2027.

Kiinteistöveroa arvioidaan vuonna 2027 kertyvän 182 milj. euroa, 3 prosenttia enemmän kuin 2026. Vuosien 2028-2029 kasvuksi arvioidaan 1,5 prosenttia.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen esitetään yhteensä noin 3,4mrd. euroa ja veroperustemuutoksiin 0,6 mrd. euroa vuonna 2027. Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti vuonna 2027 on 25,05 (25,73 v.2026).

Valtionosuuksien arvioidaan vähenevän vuoteen 2026 verrattuna. Hallituksen päätösperäisiä toimia ovat indeksileikkauksen kiristäminen 2,8 %-yksiköön, joka heikentää kuntien tulopohjaa 91 miljoonalla eurolla. Vuonna 2027 jatkuu jo tänä vuonna toteutunut kevään 2025 kehysriihessä päätetty 75 miljoonan euron eli noin 2 prosentin lisäleikkaus. Suurin vaikutus kunnille maksettaviin valtionosuuksiin on perustoimeentulotuen kustannusten kasvu. Kunnat rahoittavat puolet perustoimeentulotuesta ja ensi vuonna valtionosuuksista vähennetään vuoden 2025 toimeentulotukimenojen toteuma, joka oli 480 milj. euroa. Tämä on 120 milj. enemmän kuin vuoden 2024 toteuma, joka vähennetään kuluvan vuoden valtionosuuksista.

Veromenetysten korvaukset kasvavat tämän vuoden tasosta noin 90 milj. eurolla 616 milj. euroon. Tässä syynä ovat veroperustemuutokset eli kunnat menettävät vastaavan summan kunnallisveron vähennysten kautta.

Valtiovarainministeriön syyskuun ennakkolaskelman mukaan valtionosuuksien ja veromenetysten korvausten määrä on kunnille yhteensä 4,02 mrd. euroa, mikä vastaa keskimäärin 715 euroa asukasta kohti. Määrä on 30 milj. euroa pienempi kuin vuonna 2026.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on laskennallista ja se muodostuu kustannuserojen tasauksesta ja verotuloihin perustuvasta valtionosuuden tasauksesta. Kustannuserojen tasaus perustuu kunnan asukkaiden palvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin, joita määritellään järjestelmässä erilaisten valtionosuuskriteereiden avulla. Sote-uudistuksen yhteydessä valtionosuusjärjestelmään muodostettiin uudistuksen sote-kustannusten ja -tulojen siirrosta johtuvia kuntakohtaisia muutoksia rajaamaan ns. muutosrajoitin sekä siirtymätasaus (järjestelmämuutoksen tasaus). Näillä rajoittimilla on merkittävä vaikutus Espoon kaupungin valtionosuuksien määrään. Muutosrajoitin on valtionosuusjärjestelmän kiinteä ja pysyvä osa, jonka suuruus Espoolle on 116 milj. euroa. Sote-siirron muutosrajoittimen lisäksi suuria kuntakohtaisia muutoksia tasataan porrastetulla siirtymäkaudella 2023–2027 sekä sen jälkeen toistaiseksi pysyvällä siirtymätasauksella. Tämän lisäksi verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen tehdyt muutokset pienensivät omalta osaltaan suuria kuntakohtaisia muutoksia. Siirtymätasauksen suuruus Espoolle on 29,7 milj. euroa vuonna 2027. Siirtymätasaus pienenee vuodesta 2026 noin 5 milj. euroa. Tasaus jää nykylainsäädännön mukaan valtionosuusjärjestelmään vuoden 2027 suuruisena.

Sote-uudistukseen liittyviä eriä, kuten muutosrajoitinta ja siirtymätasausta, ei tule rinnastaa palvelujen järjestämiseen tarkoitettuun valtionosuuteen, vaikka ne teknisesti sisältyvätkin peruspalvelujen valtionosuuteen. Erät ovat luonteeltaan verotulomenetysten kompensaatiota, jolla tasataan sote-uudistuksen yhteydessä toteutettujen verotuksellisten muutosten vaikutuksia. Näiden erien tasoon kaupunki ei voi omilla päätöksillään vaikuttaa.

Talousarvion valtionosuusarviot perustuvat valtiovarainministeriön syyskuussa 2026 julkaisemiin ennakollisiin valtionosuuslaskelmiin. Laskelmien mukaan Espoon kaupungin peruspalvelujen valtionosuus ilman sote-uudistukseen liittyviä muutosrajoitin- ja siirtymätasauseriä on vuonna 2027 yhteensä 296 milj. euroa. Veromenetysten kompensaatioiden määrä on 27 milj. euroa, muutosrajoittimen 116 milj. euroa ja siirtymätasauksen 29,7 milj. euroa. Valtionosuuksien ja veromenetysten

kompensaatioiden kokonaismääräksi arvioidaan siten noin 469 milj. euroa.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus on arviolta -2,7 milj. euroa. Rahoituksen ennakoidaan pienenevän lähes 11 milj. euroa vuodesta 2026. OKM:n valtionosuuden lopullinen päätös tulee aivan vuoden 2026 lopussa. Rahoituksen ennakoituun pienenemiseen vaikuttaa oppimisen tuen lainsäädännön muutoksen uudet kriteerit, joiden vaikutusarviot ovat talousarviovalmistelun aikana vielä epävarmoja ja lopullinen rahoitus täsmentyy vuoden loppuun mennessä.

4.2.5 Tuloslaskelma

Ulkoiset toimintatuotot lisääntyvät vuoden 2026 talousarviosta 24 milj. euroa, noin 7 prosenttia. Talouden tasapainotustoimenpiteillä tavoitellaan 7 milj. euron tulolisäystä maksu- ja myyntituloja kasvattamalla. Maankäytön maksutuloja sekä maanmyynnistä saatavia myynnitituloja on budjetoitu 7 milj. euroa vuotta 2026 enemmän. Maanmyynnin suhdanteen arvioidaan edelleen jatkuvan heikompana ja tulojen kertyvän keskimääräistä alhaisemmalla tasolla vuonna 2027. Maanmyynnin tuloja on budjetoitu 21 milj. euroa vuodelle 2027. Taloussuunnitelmakauden myöhempinä vuosina myyntitulojen arvioidaan palautuvat pitkän aikavälin keskimääräiselle tasolle.

HSL:n infrakorvaustulot pysyvät vuoden 2026 tasolla. Asiakasmaksu- ja vuokratulojen tuloarvioissa on huomioitu indeksitarkastusten vaikutukset sekä asiakasmäärien kasvu.

Ulkoiset toimintamenot kasvavat noin 1,0 prosenttia vuoden 2026 talousarviosta ja noin 2,7 prosenttia vuoden 2026 ennusteeseen nähden. Talouden tasapainotustoimenpiteiden vaikutuksia realisoituu jo vuodelle 2026 ja kaupungin väestömäärän ja palvelutarpeen kasvu on toteutumassa talousarviossa 2026 ennakoitua alhaisempana, mitkä pienentävät vuoden 2026 menojen kasvuennustetta. Henkilöstökuluihin varataan 17 milj. euroa, 2,6 prosenttia lisää vuoden 2026 ennusteeseen nähden. Työehtosopimusten mukaisten palkankorotusten lisäksi henkilöstökuluja kasvattaa henkilösivukulujen nousu. Talouden tasapainotustoimenpiteillä vähennetään kaupungin henkilöstömenojen kokonaiskasvua ja varmistetaan kasvun riittävyys palveluihin, joissa palvelutarve kasvaa.

Toimitiloihin liittyvät ulkoiset vuokrat kasvavat 3,0 prosenttia. Talouden tasapainotustoimenpiteillä vähennetään ulkoisten palveluostojen kasvua. Palvelujen ostot kasvat 0,5 prosenttia vuoden 2026 talousarviosta ja 2,9 prosenttia vuoden 2026 ennusteesta. Menojen kasvua vuoden 2026 ennusteeseen verrattuna aiheuttaa eniten joukkoliikenteen kustannusten kasvu.

Palvelujen järjestämisen nettokustannukset, eli toimintakatteen alijäämä heikkenee vuoden 2026 ennusteeseen nähden 28 milj. euroa, 2,4 prosenttia Toimintakatteen kehitykseen vaikuttaa menokasvun lisäksi tulojen lisääntyminen vuodesta 2026.

40 M€

Palvelujen järjestämisen kustannuksiin lisäystä

Verorahoituksen (verot ja valtionosuudet) arvioidaan kasvavan vuonna 2027 yhteensä 40 milj. euroa.

Korko- ja rahoitustuottoja on arvioitu vuodelle 2027 yhteensä 52 milj. euroa. Korkokustannuksiksi oletetaan 17 milj. euroa ja muita rahoituskuluja 5 milj. euroa. Korkokustannusten arvioidaan kasvavan noin 3 milj. euroa suunnitelmakaudella.

Vuonna 2027 vuosikatetta arvioidaan kertyvän 256 milj. euroa.

Talousarviovuoden 2027 tulos on noin 36 milj. euroa. Vuosina 2028-2029 tulos paranee talouden tasapainotustoimenpiteitä toteuttamalla ja mikäli paraneva suhdannekehitys vähentää työttömyyden kustannuksia sekä lisää verotuloja ja maankäytön tulokertymää ennakoidulla tavalla.

Talousarvion toteutumisesta raportoidaan vuoden aikana kaupungin johtoryhmälle kuukausittain ja kaupunginhallitukselle kuukausiraporttien ja valtuustolle osavuosikatsausten rytmissä.

4.2.6 Investoinnit

Investointiohjelman valmistelua ohjaa erityisesti kaupungin väestönkasvu, alueellinen koulu- ja varhaiskasvatuksen paikkatarve, kaupungin kehityksen ja kestävän kasvun edellyttämät investoinnit, aluekeskusten vetovoiman parantaminen, peruskorjaustarve sekä kaupungin talouden strategiset tavoitteet.

Valmisteluprosessissa ennakoidaan tulevia investointitarpeita vuosittain päivitettävän tilannekuvan perusteella sekä priorisoidaan investointeja kymmenen vuoden ohjelmakaudelle. Ohjelmakauden ensimmäiset vuodet ovat tarkemmin aikataulutettu ja suunniteltu. Myöhemmät vuodet ovat hankkeiden alustavia aikataulutuksia, joita päivitetään ja tarkennetaan vuosittain osana talousarviota.

Investointiohjelma pohjautuu voimassa olevaan investointiohjelmaan vuosille 2026–2035 sekä siihen tehtyihin päivityksiin ja muutoksiin kehysvalmistelun ja talousarviovalmistelun yhteydessä. Valtuusto hyväksyi kesäkuussa 2026 investointikehyksen taloussuunnitelman valmistelun ja investointiohjelman 2027-2036 pohjaksi.

Investointikehyksen valmistelussa huomioitiin esiin tulleita lisäinvestointitarpeita sekä päivitettiin hankkeiden tarkentuneita kustannusarvioita sekä hankkeiden ajoitusmuutokset (suunnittelun ja hankeaikataulun

tarkennukset sekä tekniset muutokset). Toimitilainvestoinneissa päivitettiin useampi päiväkotikohde peruskorjauksesta korvaavaksi uudisrakennukseksi tai lisättiin kohteeseen myös laajennus. Lisäksi muutamien koulukohteiden ajoitusta aikaistettiin. Talouden tasapainotustoimenpiteenä investointikehykseen tehtiin eräitä karsintoja ja hankkeiden aikataulujen lykkäyksiä.

Talousarviovalmistelussa on investointikehykseen tehty muutamia tarkennuksia toimitilojen ja ict-hankintojen ajoittumiseen. Niipperin päiväkodin, Mestaritunnelin kentän, Laurinlahden koulun ja päiväkodin, Fågelsångens päiväkodin, Kurttilan koulun sekä Olarin päiväkotien ajoitukseen on tullut muutoksia johtuen hankeaikataulun viivästymisestä, kaavamuutoksesta, suunnittelun pitkittymisestä, suojelututkimuksesta tai rakennuslupavalituksesta. ICT-investointien toteutusaikataulua on tarkennettu päivittyneiden projektiaikataulujen mukaan. Kaikkiaan talousarviovalmistelussa tehdyt aikataulupäivitykset siirtävät investointeja kaudelta 2027-2029 myöhemmille vuosille yhteensä 28 milj. euroa.

Päiväkotikohteita toteutetaan kaupungin omana palvelutuotantona tai vaihtoehtoisesti tarjoamalla yksityiselle toimijalle. Valmistelussa arvioidaan vuosittain markkinatilannetta ja varhaiskasvatuksen tilatarpeen alueellista kehitystä. Lähtökohtana on saavuttaa valtuuston asettama tavoite yksityisen varhaiskasvatuksen osuuden kasvattamisesta 35 %:iin. Tällä varmistetaan tarvittavien varhaiskasvatuspaikkojen toteuttaminen ja toisaalta investointitarpeen hillitseminen. Kaupunkitasoisella prosessilla ja toimenpiteillä varmistetaan edellytyksiä tavoitteen saavuttamiseksi.

Talousarvion ja -suunnitelman vuosien 2027–2029 investoinnit ovat yhteensä noin 1,1 mrd. euroa. Koko kaudelle 2027–2036 investoinnit ovat yhteensä 2,8 mrd. euroa. Lisäksi kaupunki hankkii tiloja vuokraamalla tai PPP-projektiyhtiömallilla 413 milj. eurolla kaudella 2027-2036. Vuonna 2027 kaupungin investoinnit ovat 359 milj. euroa ja vuokrakohteet 38 milj. euroa.

Hiilineutraali Espoo 2030 -tavoitteen toteuttamiseksi investoinneissa painotetaan kestävän liikkumisen väyliä ja raidehankkeita. Asutuksen tiivistyessä enenevissä määrin raiteiden varrelle saadaan aikaan ilmastovaikutuksia. Toimitilarakentamisessa suunnitellaan energiatehokkaita ratkaisuja ja kaikkiin uudishankkeisiin liitetään aktiivinen energiaohjaus. Tavoitteena on rakentamisen koko elinkaaren aikana vähentää syntyviä päästöjä ja muita ympäristövaikutuksia.

Kaupungin investointitaso jatkuu korkeana vuosina 2027–2029. Panostukset kaupungin kasvuun ja varhaiskasvatuksen ja opetuksen tilatarpeisiin mittavalla toimitilainvestointiohjelmalla, Kulttuurikeskuksen teatteritila, Uimahallit, Tapiolan stadion sekä Kaupunkiradan rakentaminen painottuvat ohjelmakauden alkupuolelle ja pitävät investoinnit lähes 380 milj. euron keskimääräisellä tasolla. Ohjelmassa on huomioitu valmistelun aikana tärkeiksi priorisoidut koulu- ja päiväkotikohteet.

Toimitilarakentamisen keskeisenä tavoitteena on varmistaa, että kouluilla ja päiväkodeilla on terveet ja toimivat tilat, ja sisäilmakohteiden ja hätäväistöjen lukumäärä on nolla.

Kaupungin infrastruktuurin kehittämiseen investoidaan vuonna 2027 yhteensä 150 milj. euroa ja kaikkiaan lähes 400 milj. euroa seuraavan 3 vuoden aikana. Investoinnit sisältävät Kaupunkiradan, kaupunkiradan baanan, osittain maankäyttösopimuksilla rahoitettavan rakentamisen, aluekeskusten kehittämistä, Pohjois-Espoon pientaloalueita sekä kaupunkirakenteen kehittymiseen liittyvät liikenneväylähankkeet.

Espoolaisten talon hankkeesta sekä Länsiradan rahoituksesta päätetään valtuustossa erikseen.

1 129 M€

Kaupungin investoinnit 2027–2029

Koko Espoo-konserni investoi vuonna 2027 noin 473 milj. eurolla ja kauden 2027–2036 aikana yhteensä noin 4,3 mrd. eurolla.

4.2.7 Rahoituslaskelma

Kaupungin investoinnit ovat talousarviovuonna 359 milj. euroa ja investointien tulorahoitusprosentti 70.

Talouden tasapainotustoimenpiteet parantavat kaupungin rahavirtaa, mutta toiminnan ja investointien kumulatiivinen rahavirta pysyy negatiivisena koko taloussuunnitelmakaudella. Vuosikate ei riitä investointien rahoittamiseen, jonka takia toiminnan ja investointien rahavirta on alijäämäinen 100 milj. euroa vuonna 2027. Rahavirran alijäämä pienentyy kuitenkin kauden lopulla noin - 35 milj. euroon.

Uusia antolainoja ei suunnitelmakaudelle varata. Annettujen lainojen lyhennykset kaupungille ovat noin 16 milj. euroa vuosittain.

Kaupungin lainakanta kasvaa 38 milj. euroa vuonna 2027 mikäli talousarvioon varatut lisälainat nostetaan täysimääräisenä. Lainannostotarve tarkentuu talousarviovuoden aikana. Talouden tasapainotustavoitteen mukaisesti lainamäärä laskee taloussuunnitelmakauden aikana ja lainakanta vuoden 2029 lopussa on 821 milj. euroa, 2330 euroa/asukas.

Vuonna 2027 toimintamenot kasvavat palvelutarpeen lisääntyessä ja kustannustason noustessa, Palvelutilojen investoinnit, erityisesti koulu- ja päiväkotitilat sekä uimahallit, jatkuu edelleen suurella volyymillä ja kaupungin kestävä kasvu vaatii investointeja infrastruktuuriin. Kaupungin kasvua tukevia investointeja on tehtävä etupainoisesti suhteessa siihen, kuinka maanmyyntituotot sekä verotulot kertyvät.

Suuret hankkeet ja etupainoinen rakentaminen on lisännyt edellisen vuosikymmenen aikana kaupungin taloudellista riskiä ja kasvattanut konsernin oikaistua (pl. Espoon Asunnot, HSY ja Länsimetro Oy:n lainoista Helsingin osuus) lainakantaa. Vuonna 2025 oikaistu lainakanta oli 2,5 mrd. euroa.

Rahoituslaskelmassa rahavarojen muutos on negatiivinen. Rahoitustarpeen kattamiseen ja investointien rahoitukseen käytetään kaupungin kassa- ja rahoitustuloja.

4.2.8 Henkilöstö

Espoo-tarinan mukaisesti valtuustokauden tavoitteena on, että henkilöstö kukoistaa. Espoon työntekijät ovat arvostettuja ammattilaisia. Espoon johtamiskulttuuri on arvostavaa ja tukee työyhteisön jatkuvaa oppimista sekä henkilöstön vaikuttamismahdollisuuksia. Kulttuuri, palautekäytännöt ja johtamisfoorumit rohkaisevat kokeiluihin, jatkuvaan parantamiseen ja yhteistyöhön poikkihallinnollisesti ja verkostoissa. Työyhteisö on turvallinen, yhdenvertainen ja hyvinvointia edistävä. Toimenpiteitä työvoimapula-alojen, kuten varhaiskasvatuksen henkilöstön ja opettajien veto- ja pitovoimaan liittyen jatketaan.

Kaupungin henkilöstömäärä oli syyskuun 2026 lopussa 11 490 henkilöä. Heistä 75 prosenttia työskenteli kasvun ja oppimisen toimialalla, johon myös tulevien vuosien ajateltavissa oleva henkilöstömäärän kasvu kohdistuu perustuen asukas- ja asiakasmäärän kasvuun. Muissa toiminnoissa henkilöstömäärä pysyy vuonna 2027 korkeintaan nykyisellä tasolla. Vuokratyövoimaa käytetään pääasiassa lyhytaikaisiin sijaistarpeisiin kuten aikaisemminkin. Hyvän kokonaisresurssisuunnittelun merkitys korostuu taloudellisesti tiukkoina aikoina.

Henkilöstön hyvinvoinnista huolehditaan panostamalla työkyky- ja työturvallisuusjohtamiseen muun muassa vahvistamalla toimenpiteitä, joilla vähennetään työ- ja työmatkatapaturmia sekä sairauspoissaoloja. Työsuojelun järjestelmätuen osalta otetaan vuonna 2027 käyttöön uusi tietojärjestelmä.

Henkilöstökokemusta johtamisesta, työn sujuvuudesta ja työhyvinvoinnista sekä työnantajan suosittelemisesta seurataan. Syksyllä 2026 toteutettiin jälleen laaja Kunta10-tutkimus, jonka tulokset otetaan huomioon vuoden 2027 toimenpiteitä suunniteltaessa. Lisäksi neljännesvuosittain seurataan henkilöstön työfiilistä erillisellä kyselyllä.

Syksyllä 2026 otettiin käyttöön henkilöstön suorituksen ja osaamisen johtamisen tueksi HRD-tietojärjestelmä (Digisuuntaamo). Sitä hyödynnetään siten, että kaikille työntekijöille tullaan asettamaan toiminnan tavoitteet ja tehdään osaamisen kehittämisen suunnitelma.

Kaupunkitasoinen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistäminen on kunnan lakisääteinen tehtävä, jonka avulla tuetaan Espoo-tarinan toteutumista ja lisätään palveluiden vaikuttavuutta ja taloudellisuutta. Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistäminen (hyteo) tapahtuu osana kaikkien kaupungin yksiköiden perustyötä ja palveluita. Kaupunkitasoisesti tätä työtä kehittää hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen tiimi. Tiimi myös tukee ja kouluttaa tulosyksiköitä sekä koordinoi kaupungin sisäisiä yhteistyörakenteita.

Hyteo-työllä parannetaan päätöksentekoa, asiakaspalvelua ja lisätään luottamusta sekä palveluiden, yhteisöjen ja asuinympäristöjen turvallisuutta. Sillä myös vähennetään yksinäisyyttä, lisätään työllisyyttä sekä työ- ja toimintakykyä ja parannetaan ihmisten taloudellista tilaa ja elämänlaatua. Näin edistetään mielenterveyttä, fyysistä terveyttä ja koulutustasoa sekä vähennetään aineellista ja aineetonta köyhyyttä. Lisäksi edistetään asukkaiden aktiivista toimijuutta, yhteisöjen elinvoimaisuutta sekä ehkäistään syrjäytymistä, segregaatiota ja rikollisuutta. Tavoitteena on, että eri-ikäisillä, eritaustaisilla ja erilaisissa elämäntilanteissa olevilla asukkailla on yhdenvertainen mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa palveluihin sekä päätöksentekoon ja löytää paikkansa yhteisössä.

Työ perustuu ennakoivaan ja ehkäisevään toimintaan sekä kaupungin, asukkaiden, hyvinvointialueen, järjestöjen, viranomaisverkostojen ja muiden kumppaneiden väliseen yhteistyöhön. Kokonaisuus pitää sisällään muun muassa hyvinvointitiedolla johtamista ja tiedon tuottamista sekä järjestöyhteistyön kaupunkitasoista kehittämistä. Hyteo-tiimi valmistelee hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman, osallisuusohjelman, sekä hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen järjestöavustukset. Lisäksi työhön kuuluvat ehkäisevä päihdetyö, vanhus- ja vammaisneuvostojen toiminnan tukeminen, sekä vaikutusten ennakkoarvioinnin kehittäminen.

4.2.9 Sukupuolitietoinen budjetointi

Sukupuolitietoisen budjetoinnin historiaa ja merkittäviä askeleita

Sukupuolitietoisella budjetoinnilla toimeenpannaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslainsäädäntöä (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986) ja rakennetaan sosiaalisesti kestävää kaupunkia. Sukupuolitietoisen budjetoinnin lähtökohtana on tutkia, ovatko palvelut yhtä hyviä kaikille sukupuolille ja edistävätkö palvelut sukupuolten välistä tasa-arvoa. Tämän jälkeen edetä sukupuolivaikutusten arviointien kautta pohtimaan konkreettista toimintaa ja rahan käytön painopisteitä tutkitun tiedon avulla. Lopuksi johtopäätökset viedään toimintasuunnitelmaan ja konkreettiseen toimintaan. Olennaista on, että tehdyt arvioinnit kantavat toiminnassa tulevina vuosina osana normaalia

toimintaa ja arviointeja tarkastellaan aika ajoin toimintaympäristön muuttuessa.
Espoossa sukupuolitietoisen budjetoinnin kokeilut alkoivat vuonna 2021.

Espoon kaupunginkirjaston pitkäjänteinen kehittämistyö jatkuu edelleen tulevana vuonna. Kasvun ja oppimisen toimialalla viestinnän ja Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen kehittämistyö sukupuolivaikutusten arvioinnissa jatkuu.

Lasten kulttuurikeskus Aurora ja Sellosali

Sukupuolitietoisen budjetoinnin prosessi aloitettiin yhteisellä suvaus-koulutuksella 19.9.2025. Lasten kulttuurikeskus Aurorassa ja Sellosalissa tuotettiin suunnitelma sukupuolitietoisen budjetoinnin prosessista, tiedonhankinnasta, henkilöstön koulutuksesta ja aikataulutettiin sukupuolivaikutusten arviointi ja toteutus. Vuoden 2026 aikana tarkasteltiin tulokset ja lopuksi tehdään johtopäätökset toimintasuunnitelmaan 2027.

Lasten kulttuurikeskus Aurora

Sukupuolivaikutusten arvioinnin perusteella Lasten kulttuurikeskus Auroran toiminta edistää perheiden osallisuutta, hyvinvointia ja kulttuuripalveluihin osallistumista sukupuolesta riippumatta. Toiminta näyttäytyy lähtökohtaisesti yhdenvertaisena, mutta samalla arviointi osoittaa mahdollisuuksia vahvistaa perheiden moninaisuuden huomioimista sekä eri vanhempien tasavertaista osallistumista lasten kanssa.

Tulosten perusteella tapahtumiin osallistumiseen vaikuttavat ohjelmiston sisältö, tapahtumien ajankohdat, viestintä sekä se, kenelle toiminnan koetaan olevan suunnattu. Jos viestintä tai toiminnan rakenteet puhuttelevat ensisijaisesti äitejä, voivat isät ja muut vanhemmat jäädä vähemmälle huomiolle. Toisaalta aktiivinen isien huomioiminen voi lisätä heidän osallistumistaan ja vahvistaa lasten mahdollisuuksia osallistua kulttuuritoimintaan yhdessä eri vanhempien kanssa.

Perhevapaiden käytön ja hoivavastuun jakautumisen näkökulmasta toiminta voi tukea tasaisempaa vanhemmuutta tarjoamalla palveluita, jotka ovat saavutettavia kaikille vanhemmille riippumatta sukupuolesta. Erityisen tärkeää on huomioida perhevapaalla olevien vanhempien tarpeet, tapahtumien ajankohdat sekä perheiden erilaiset elämäntilanteet.

Ohjelmatarjonnan osalta arviointi korostaa moninaisten perhemuotojen näkyvyyttä ja sitä, ettei toiminta vahvista perinteisiä sukupuolirooleja tai oletuksia lasten hoidosta. Monipuolinen ohjelmisto ja erilaisia perheitä näkyväksi tekevä viestintä vahvistavat osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden kokemuksia.

Johtopäätös

Lasten kulttuurikeskus Auroran toiminnalla on myönteisiä tasa-arvovaikutuksia, ja se tukee jo nykyisellään perheiden osallistumista kulttuuriin. Arvioinnin perusteella toiminnan suurin kehittämispotentiaali liittyy isien, muiden vanhempien sekä erilaisten perheiden entistä näkyvämpään huomioimiseen palvelujen suunnittelussa, viestinnässä ja ohjelmistossa.

Tasa-arvoa vanhemmuudessa voidaan vahvistaa kohdentamalla viestintää aktiivisesti kaikille vanhemmille, tarjoamalla matalan kynnyksen osallistumismahdollisuuksia sekä huomioimalla erilaiset perhemuodot ja elämäntilanteet. Näin Aurora voi osaltaan edistää perhevastuiden tasaisempaa jakautumista, lisätä eri vanhempien osallistumista lasten kulttuuriharrastuksiin ja vahvistaa perheiden hyvinvointia sekä yhteisöllisyyttä.

Arvioinnin tuloksia hyödynnetään 2027 toimintasuunnitelman muotoilemisessa.

Sellosali

Sukupuolivaikutusten arvioinnissa tarkasteltiin erityisesti maahanmuuttajataustaisten naisten osallistumista Sellosalin toimintaan. Haastattelujen perusteella kiinnostusta kulttuuri- ja tapahtumapalveluihin on, mutta osallistumista rajoittavat erityisesti tapahtumien kustannukset sekä käytännön saavutettavuuteen liittyvät haasteet, kuten paikalle saapuminen lasten kanssa. Sellosali oli useimmille osallistujille uusi paikka, ja osallistuminen oli tapahtunut pääosin järjestöyhteistyön kautta.

Johtopäätös

Arvioinnin perusteella kulttuuripalvelujen saavutettavuutta voidaan vahvistaa huomioimalla erityisesti pienituloisten lapsiperheiden taloudelliset mahdollisuudet, perheystävälliset palvelut sekä saavutettava viestintä. Yhteistyö järjestöjen kanssa on tehokas keino tavoittaa uusia kävijäryhmiä ja edistää maahanmuuttajataustaisten naisten yhdenvertaisia osallistumismahdollisuuksia kulttuuripalveluihin. Tulokset osoittavat, että osallistumisen esteet liittyvät ensisijaisesti saavutettavuuteen, taloudellisiin tekijöihin ja käytännön järjestelyihin, eivät palveluiden kiinnostavuuteen

Arvioinnin tuloksia hyödynnetään 2027 toimintasuunnitelman muotoilemisessa.

4.2.10 Asukas- ja asiakaslähtöinen määrärahojen kohdentaminen Espoossa

Espoo-tarinan ja Espoon osallisuusmallin mukaisesti kaupungin tulevaisuutta rakennetaan yhdessä asukkaiden kanssa. Espoossa kannustetaan toteuttamaan osallistuvaa budjetointia osana perustyötä niin, että kuntalaisten näkökulmat ja tarpeet otetaan vahvasti huomioon palveluiden suunnittelussa. Asukkaiden osallistuminen nähdään arvokkaana tietopohjan laajentamisena. Espoossa osallistuva budjetointi tarkoittaakin määrärahojen ja resurssien kohdentamista tarvelähtöisesti

osana asukas- ja asiakaslähtöistä perustyötä – ja yhdessä asukkaiden kanssa. Toimenpiteitä käynnistetään eri syötteiden kuten asiakaspalautteiden, kuntalaisaloitteiden ja osallistavien äänestysten lopputuloksena.

Espoossa toteutetaan osallistuvaa budjetointia monipuolisesti ja laaja-alaisesti kaikilla toimialoilla kohdentamalla resursseja asukas- ja asiakaslähtöisesti osana perustyötä.

Toimialoilla osallistuvaa budjetointia on käytetty mm. seuraaviin kohteisiin: Kaupunkiympäristön toimialalla piha- ja katualueiden kunnossapitoon, Elinvoiman tulosalueella Hello Espoo -konseptin sekä liikunta-, kulttuuri- ja nuorisopalveluiden kehittämiseen esimerkiksi ManiMiitin ja kirjastojen toimintatonnien muodossa. Kasvun ja oppimisen toimialalla tehdään leluhankintoja lasten toiveiden mukaisesti. Konsernihallinnossa on kehitetty palveluja yhdessä kuntalaisten kanssa sekä järjestetty tapahtumia, kuten Espoo-päivä, jossa asukkaita on osallistettu yhteisöllisyyteen ja asukaslähtöisten tapahtumien ideointiin ja toteuttamiseen.

Tulosyksiköitä kannustetaan edelleen jatkokehittämään ja lisäämään osallistuvaa budjetointia vaikuttavien ja asukkaiden tarpeita vastaavien palveluiden tuottamiseksi. Koko henkilöstölle on tarjolla digitaalinen työkalu osallistuvan budjetoinnin toteuttamiseen.

4.3 Tuloslaskelma

Yhdistetty tuloslaskelma sisältäen peruskaupungin, liikelaitokset ja taseyksiköt. Toimintatuotoissa ja -menoissa mukana kaupungin sisäiset erät. Toimintakatteen jälkeiset erät ovat tilinpäätöksen mukaisia ulkoisia eriä.

1000 EUR		TP 2025	ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**+**	**750 253**	**732 100**	**741 798**	**782 291**	**783 002**
Toimintatulot ulkoiset		370 147	349 592	362 116	394 808	387 035
Toimintatulot sisäiset		380 106	382 508	379 682	387 484	395 967
Valmistus omaan käyttöön	**+**	**10 087**	**10 921**	**10 900**	**10 900**	**10 900**
Toimintamenot	**-**	**-1 798 341**	**-1 874 241**	**-1 909 935**	**-1 943 457**	**-1 985 528**
Toimintamenot ulkoiset		-1 417 999	-1 490 872	-1 530 409	-1 556 137	-1 589 732
Toimintamenot sisäiset		-380 342	-383 369	-379 525	-387 321	-395 796
Toimintakate	**=**	**-1 038 001**	**-1 131 219**	**-1 157 236**	**-1 150 266**	**-1 191 626**
Verotulot	+	832 060	866 565	916 364	956 567	997 846
Valtionosuudet	+	455 257	476 243	466 400	497 672	515 340
Käyttökate	**=**	**249 316**	**211 589**	**225 528**	**303 973**	**321 560**
Rahoitustuotot ja -kulut		66 382	44 233	30 804	27 925	27 296
Korkotulot	+	14 900	13 830	14 230	13 762	13 232
Muut rahoitustulot	+	61 417	44 429	38 060	38 040	37 975
Korkomenot	-	-7 561	-9 420	-16 986	-19 377	-19 411
Muut rahoitusmenot	-	-2 375	-4 606	-4 500	-4 500	-4 500
Vuosikate	**=**	**315 698**	**255 822**	**256 332**	**331 898**	**348 856**
Suunnitelmapoistot	-	-203 365	-214 152	-219 907	-224 892	-227 384
Arvonalentumiset	-	-1 751	-15	-	-	-
Satunnaiset tuotot ja kulut	+/-	-	-	-	-	-
Tilikauden tulos	**=**	**110 582**	**41 654**	**36 425**	**107 007**	**121 473**
Poistoeron lisäys (-)	-	-	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Poistoeron vähennys (+)	+	15 768	5 015	5 015	5 015	5 015
Rahastojen vähennys (+)	+	-	15 000	15 000	15 000	15 000
Tilikauden yli/alijäämä	**=**	**126 349**	**46 669**	**41 439**	**112 021**	**126 487**

Tunnusluvut	TP 2025	ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot/-menot %	41,7	39,1	38,8	40,3	39,4
Vuosikate poistoista %	153,9	119,4	116,6	147,6	153,4
Vuosikate euroa/asukas 31.12.	968	769	755	959	989

*ENN = Ennuste vuoden lopun tilanteesta

4.4 Rahoituslaskelma

Yhdistetty rahoituslaskelma sisältäen peruskaupungin, liikelaitokset ja taseyksiköt.

1000 EUR		ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Toiminnan rahavirta		239 234	235 518	286 864	303 822
Vuosikate	+/-	255 822	256 332	331 898	348 856
Tulorahoituksen korjauserät	+/-	-16 588	-20 814	-45 035	-45 035
Investointien rahavirta		-368 645	-335 255	-336 009	-337 768
Investointimenot	-	-388 733	-358 570	-383 543	-385 303
Rahoitusosuudet investointimenoihin	+	3 500	2 500	2 500	2 500
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	+	16 588	20 814	45 035	45 035
Toiminnan ja investointien rahavirta		**-129 411**	**-99 738**	**-49 145**	**-33 947**
Rahoituksen rahavirta		112 356	52 862	-991	-16 061
Antolainauksen muutokset		16 260	16 260	16 260	16 260
Antolainasaamisten lisäykset	-	-	-	-	-
Antolainasaamisten vähennykset	+	16 260	16 260	16 260	16 260
Lainakannan muutokset		97 096	38 000	-14 000	-29 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	150 000	98 000	51 000	39 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-52 904	-60 000	-65 000	-68 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-	-	-	-	-
Muut maksuvalmiuden muutokset	+/-	-1 000	-1 398	-3 251	-3 321
Rahavarojen muutos		**-17 055**	**-46 875**	**-50 136**	**-50 008**

Tunnusluvut	ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Investointien tulorahoitus %	66,4	72,0	87,1	91,1
Pitkäaikainen lainakanta 31.12.	827 000	865 000	851 000	822 000
Lainat euroa/asukas 31.12.	2 485	2 549	2 460	2 331

*ENN = Ennuste vuoden lopun tilanteesta

Tuloslaskelma organisaatioittain

Talousarvio 2027 1000 EUR		Peruskaupunki	Tilapalvelut	Suurpelto	Tapiola	Urheilupuisto	Rahastot	Espoon kaupunki yhteensä	Sisäiset erät	Espoon kaupunki il-man sis. eriä
Toimintatulot	+	377 805	343 115	2 800	17 350	70	658	741 798	379 682	362 116
Valmistus omaan käyt-töön	+	10 800	100	-	-	-	-	10 900	-	10 900
Toimintamenot	-	-1 679 255	-227 939	-415	-1 451	-355	-520	-1 909 935	-379 525	-1 530 409
Toimintakate	**=**	**-1 290 649**	**115 277**	**2 385**	**15 899**	**-285**	**138**	**-1 157 236**	**157**	**-1 157 393**
Verotulot	+	916 364	-	-	-	-	-	916 364	-	916 364
Valtionosuudet	+	466 400	-	-	-	-	-	466 400	-	466 400
Käyttökate	**=**	**92 115**	**115 277**	**2 385**	**15 899**	**-285**	**138**	**225 528**	**157**	**225 371**
Rahoitustuotot ja -ku-lut		41 225	-30 467	1 063	-4 239	-658	23 880	30 804	0	30 804
Korkotulot	+	20 926	-	1 063	-	-	250	22 239	8 009	14 230
Muut rahoitustulot	+	38 848	-	-	-	-	-27 630	66 478	28 418	38 060
Korkomenot	-	-18 049	-2 049	-	-4 239	-658	-	-24 995	-8 009	-16 986
Muut rahoitusmenot	-	-500	-28 418	-	-	-	-4 000	-32 918	-28 418	-4 500
Vuosikate	**=**	**133 340**	**84 810**	**3 448**	**11 660**	**-943**	**24 018**	**256 332**	**157**	**256 175**
Suunnitelmapoistot	-	-122 881	-64 127	-4 018	-27 883	-998	-	-219 907	-	-219 907
Tilikauden tulos	**=**	**10 458**	**20 683**	**-570**	**-16 222**	**-1 941**	**24 018**	**36 425**	**157**	**36 268**
Poistoeron lisäys (-)	-	-15 000	-	-	-	-	-	-15 000	-	-15 000
Poistoeron vähennys (+)	+	-	5 015	-	-	-	-	5 015	-	5 015
Rahastojen vähennys (+)	+	15 000	-	-	-	-	-	15 000	-	15 000
Tilikauden yli/alijäämä	**=**	**10 458**	**25 698**	**-570**	**-16 222**	**-1 941**	**24 018**	**41 439**	**157**	**41 282**

Rahoituslaskelma organisaatioittain

Talousarvio 2027 1000 EUR	Peruskaupunki	Tilapalvelut	Suurpelto	Tapiola	Urheilupuisto	Rahastot	Espoon kaupunki yhteensä	Sisäiset erät	Espoon kaupunki ilman sis. eriä
Toiminnan rahavirta	118 025	84 810	3 448	6 160	-943	24 018	235 518	-157	235 361
Vuosikate	133 340	84 810	3 448	11 660	-943	24 018	256 332	-157	256 175
Satunnaiset erät	-	-	-	-	-	-	-		-
Tulorahoituksen korjauserät	-15 314	-	-	-5 500	-	-	-20 814		-20 814
Investointien rahavirta	-204 301	-98 099	-2 050	-17 910	-12 895	-	-335 255		-335 255
Investointimenot	-222 116	-98 099	-2 050	-23 410	-12 895	-	-358 570		-358 570
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 500	-	-	-	-	-	2 500		2 500
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	15 314	-	-	5 500	-	-	20 814		20 814
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-86 276**	**-13 290**	**1 398**	**-11 750**	**-13 838**	**24 018**	**-99 738**	**-157**	**-99 894**
Rahoituksen rahavirta	69 160	13 290	-1 398	11 750	13 838	-14 900	91 740	-38 878	52 862
Antolainauksen muutokset	16 160	-	-	-	-	100	16 260		16 260
Antolainasaamisten lisäykset	-	-	-	-	-	-	-		-
Antolainasaamisten vähennykset	16 160	-	-	-	-	100	16 260		16 260
Lainakannan muutokset	38 000	-	-	11 750	13 838	-	63 588	-25 588	38 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	98 000	-	-	-	-	-	98 000	-	98 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-60 000	-	-	-	-	-	-60 000	-	-60 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	-	-	-	11 750	13 838	-	25 588	-25 588	-
Oman pääoman muutokset	15 000	-	-	-	-	-15 000	0		0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-	13 290	-1 398	-	-	-	11 892	-13 290	-1 398
Vaikutus maksuvalmiuteen	**-17 115**	**0**	**0**	**0**	**0**	**9 118**	**-7 997**	**-39 035**	**-47 032**

4.5 Peruskaupunki

4.5.1 Peruskaupungin tuloslaskelma

1000 EUR	TP 2025	ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**378 300**	**376 356**	**377 805**	**404 561**	**408 465**
Toimintatulot ulkoiset	291 903	291 208	292 761	316 761	317 313
Toimintatulot sisäiset	86 397	85 148	85 044	87 800	91 152
Valmistus omaan käyttöön	**9 978**	**10 821**	**10 800**	**10 800**	**10 800**
Toimintamenot	**-1 581 848**	**-1 644 188**	**-1 679 255**	**-1 711 199**	**-1 746 919**
Toimintamenot ulkoiset	-1 224 635	-1 283 886	-1 322 816	-1 346 901	-1 374 539
Toimintamenot sisäiset	-357 213	-360 301	-356 439	-364 299	-372 380
Toimintakate	**-1 193 570**	**-1 257 010**	**-1 290 649**	**-1 295 838**	**-1 327 654**
Verotulot	832 060	866 565	916 364	956 567	997 846
Valtionosuudet	455 257	476 243	466 400	497 672	515 340
Käyttökate	**93 747**	**85 798**	**92 115**	**158 401**	**185 532**
Rahoitustuotot ja -kulut	50 867	50 431	41 225	38 946	37 866
Korkotulot muilta	14 560	13 580	13 980	13 512	12 982
Korkotulot liikelaitoksilta	5 524	4 444	6 946	7 643	7 128
Muut rahoitustuotot	39 333	43 122	38 848	38 848	38 848
Korkomenot muille	-8 263	-10 208	-18 049	-20 557	-20 592
Muut rahoitusmenot	-287	-506	-500	-500	-500
Vuosikate	**144 614**	**136 229**	**133 340**	**197 348**	**223 398**
Suunnitelman mukaiset poistot	-111 417	-121 286	-122 881	-124 304	-126 711
Arvonalentumiset	-3	-15	-	-	-
Tilikauden tulos	**33 194**	**14 928**	**10 458**	**73 044**	**96 687**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	10 753	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-	15 000	15 000	15 000	15 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**43 947**	**14 928**	**10 458**	**73 044**	**96 687**

Peruskaupungin tunnusluvut	TP 2025	ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot/-menot %	23,9	22,9	22,5	23,6	23,4
Vuosikate poistoista %	129,8	112,3	108,5	158,8	176,3
Vuosikate euroa/asukas 31.12.	443	409	393	570	634

*ENN = Ennuste vuoden lopun tilanteesta

4.5.2 Peruskaupungin rahoituslaskelma

1000 EUR		ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Toiminnan rahavirta		119 894	118 025	166 033	192 083
Vuosikate	+/-	136 229	133 340	197 348	223 398
Tulorahoituksen korjauserät	+/-	-16 336	-15 314	-31 315	-31 315
Investointien rahavirta		-233 870	-204 301	-162 049	-146 816
Investointimenot	-	-253 706	-222 116	-195 863	-180 630
Rahoitusosuudet investointimenoihin	+	3 500	2 500	2 500	2 500
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	+	16 336	15 314	31 315	31 315
Toiminnan ja investointien rahavirta	**+/-**	**-113 977**	**-86 276**	**3 984**	**45 268**
Rahoituksen rahavirta		127 256	69 160	17 160	2 160
Antolainauksen muutokset		16 160	16 160	16 160	16 160
Antolainasaamisten lisäykset	-	-	-	-	-
Antolainasaamisten vähennykset	+	16 160	16 160	16 160	16 160
Lainakannan muutokset		97 096	38 000	-14 000	-29 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	150 000	98 000	51 000	39 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-52 904	-60 000	-65 000	-68 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-	-	-	-	-
Oman pääoman muutokset	+/-	15 000	15 000	15 000	15 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	+/-	-1 000	-	-	-
Vaikutus maksuvalmiuteen		**13 280**	**-17 115**	**21 144**	**47 428**

*ENN = Ennuste vuoden lopun tilanteesta

5 Espoo-konsernin talous

Espoo-konserni

Espoon kaupunki	Tytäryhteisöt (24)	Osakkuusyhteisöt (24)
Kuntayhtymät (4) Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia Helsingin seudun liikenne – kuntayhtymä Helsingin seudun ympäristöpalvelut – kuntayhtymä Uudenmaan liitto	Enter Espoo Oy Espoon Asunnot Oy Espoo Catering Oy Espoon Elä ja Asu Oy Finnoon Pysäköinti II Oy KOy Espoon Keskuksen Pysäköintitalo KOy Espoon keskuskeittiö KOy Espoon Koulu- ja päiväkotitilat KOy Espoon Kaupinkallio KOy Espoon Sotekiinteistöt KOy Espoon Suviniityn Pysäköinti II KOy Finnoon Pysäköinti I KOy Jousenpuiston Pysäköinti KOy Matinkylän lukio KOy Matinkylän uimahalli KOy Opinmäen Kampus KOy Otaniemen tiedeasunnot KOy Sokinsuonkuja 4 KOy Tapiolan Kulttuuriaukio KOy Tapiolan Louhi KOy Tapiolan Stadion KOy Tapiolan Urheilupuiston pysäköinti Länsimetro Oy Weegee Oy	As.Oy Raijalax KOy Espoon Asematori KOy Espoon Kulttuuriparkki KOy Espoon Niittykummun Metropysäköinti KOy Espoon Terminaali KOy Finnoonsillan Parkki KOy Merenpauhu KOy Merenselkä KOy Soukan Liiketalo KOy Soukan Pienteollisuustalo KOy Suviniityn Pysäköinti I Kvanttinova Oy Laurea-ammattikorkeakoulu Oy Leppävaaran Pysäköinti Oy Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy Nuuksiokeskus Oy Otahalli Oy Papinniityn Paikoitus Oy Suurpellon jätehuolto Oy Tapiolan Harjoitusareena Oy Tapiolan Keskuspysäköinti Oy Tapiolan Keskustavalvomo Oy Tapiolan Teollisuustalo Oy Valurinkujan Paikoitus Oy
Säätiöt (3) EMMA-taidemuseosäätiö Espoon kaupunginteatterisäätiö Helinä Rautavaaran etnograafisen museon säätiö		

Konserniin yhdistellään emoyhteisö (Espoon kaupunki) ja tytäryhteisöt, osakkuusyhteisöt sekä kuntayhtymät, joissa Espoon kaupunki on jäsenenä. Kuntayhtymät on yhdistelty omistusosuuden mukaan. Tytäryhtiöistä Espoon Asunnot Oy muodostaa alakonsernin, johon kuuluu neljä tytäryhteisöä ja 13 osakkuusyhteisöä. Myös muilla konserniyhteisöillä on omistuksia muista yhtiöistä.

5.1 Yleistä konsernista

Kunnan toiminta on kuntalaissa määritelty siten, että kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin lisäksi kunnan osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä kunnan muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Kuntalain taloussäännösten tarkoituksena on edistää muun muassa toiminnan suunnitelmallisuutta sekä korostaa konserninäkökulmaa. Lain 110 pykälän mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava

siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Konsernilla tarkoitetaan Espoon kaupunkia emoyhteisönä ja sen tytäryhteisöjä, joissa Espoon kaupungilla on yksin tai yhdessä muiden konserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta. Kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä, yhdistellään konserniin omistusosuuden mukaan. Konsernitilinpäätökseen yhdistellään myös konserniyritysten omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyrityksen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta.

Valtuusto määrittelee merkittävimmille konserniyhteisöille toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet Espoo-tarinan pohjalta taloussuunnitteluprosessin yhteydessä. Konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kaupunginhallituksen konserni- ja tilajaostolle sekä osavuosikatsausten yhteydessä kaupunginhallitukselle ja valtuustolle. Vuonna 2026 tavoitteiden toteutumista seurataan tytäryhtiöiden Espoon Asunnot Oy:n, Espoo Catering Oy:n, Enter Espoo Oy:n ja Länsimetro Oy:n osalta, tytäryhteisösäätiöiden Espoon teatterin ja Espoon modernin taiteen museo EMMAn osalta, sekä kuntayhtymien Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnian sekä Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) osalta. Samoille yhteisöille on valmisteltu tavoitteet talousarviovuodelle 2027.

5.2 Riskienhallinta Espoo-konsernissa

Sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskienhallinta on hyvän johtamis- ja hallintotavan edellytys Espoo-konsernissa. Kaupunkikonsernin riskienhallintaa kehitetään ja sparrataan yhä koordinoidummaksi toiminnaksi.

Espoo-konsernin riskienhallintaa tehdään käytännön tasolla muun muassa osana taloussuunnittelu- ja seurantaprosessia. Kaupungin tytäryhteisöt ovat velvoitettuja ottamaan omassa riskienhallinnassaan huomioon kaupunginhallituksen päättämän riskienhallintapolitiikan. Tytäryhteisöjen hallitukset vastaavat yhdessä toimitusjohtajan kanssa riskienhallinnan järjestämisestä. Tytäryhteisöjen tulee kartoittaa toimintansa riskit säännöllisesti sekä raportoida merkittävistä riskeistään sekä riskienhallintansa toimivuudesta kaupungille. Kuntalaki velvoittaa kuntayhtymiä toimimaan riskienhallintansa osalta vastaavalla tavalla.

Riskienhallinnan raportointi konserniyhteisöiltä kaupungille tapahtuu pääsääntöisesti konsernisalkku-raportointijärjestelmän kautta. Konsernisalkkujärjestelmään kuvataan riskit, arvioidaan niiden tärkeysjärjestys sekä kirjataan keskeisimmille riskeille hallintatoimenpiteitä. Lisäksi selostetaan miten riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa seurataan, sekä miten asiaa käsitellään yhtiön sisäisesti esimerkiksi johtoryhmissä ja hallituksessa. Järjestelmään annetaan myös arvio yhtiön sisäisen valvonnan toimivuudesta.

5.3 Konsernirakenteen muutokset taloussuunnitelmakaudella 2026–2028

Kaupunki on päättänyt perustaa Kiinteistö Oy Kutojantien Parkki -nimisen osakeyhtiön yhdessä Pohjola Vakuutus Oy:n ja LähiTapiolan Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön kanssa. Pysäköintiyhtiön tarkoituksena on toteuttaa Kilossa sijaitsevien kortteleiden yhteinen pysäköinti asemakaavaehdotuksen mukaisesti.

Kaupunki on päättänyt perustaa myös kuusi uutta keskinäistä kiinteistöosakeyhtiötä (Kiinteistö Oy Armas Launiksen katu 9, Kiinteistö Oy Auroranmäki 6, Kiinteistö Oy Espoon Kuninkaantie 41, Kiinteistö Oy Espoon Ruskatalo, Kiinteistö Oy Taavin palvelukeskus, Kiinteistö Oy Viherlaakson palvelukeskus). Uusien kiinteistöyhtiöiden perustaminen liittyy kuntalain 126 §:n sote-kiinteistöjen yhtiöittämisvelvollisuuteen.

Lisäksi vuoden 2026 aikana on luovuttu joidenkin asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöiden osakkeista, kun kaupungilla ei enää ole ollut tarvetta kyseisille tiloille.

Kaupungin tavoitteena on myös tulevalla taloussuunnitelmakaudella luopua sellaisista tiloista ja kiinteistöistä, joita ei tarvita kaupungin omassa toiminnassa ja joiden kaavallinen kehittämispotentiaali on tarvittaviin panostuksiin nähden vähäinen.

5.4 Konsernin taloudellinen asema vuonna 2025

Espoo-konsernin tulot vuonna 2025 olivat 2,2 mrd. euroa ja menot 1,8 mrd. euroa. Toimintatuotot olivat 800 milj. euroa ja toimintakulut 1 743 milj. euroa. Toimintakate oli -944 milj. euroa. Toimintatuotot kattoivat 46 prosenttia toimintakuluista.

Vuosikate oli 415 milj. euroa eli 2 milj. euroa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Vuosikate asukasta kohden oli 1 271 euroa. Rahoitustuotot ja kulut yhteensä olivat 4 milj. euroa. Poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 389 milj. euroa. Tilikauden tulokseksi muodostui 26 milj. euroa. Tilikauden ylijäämä oli 37 milj. euroa.

Kaupunkikonsernin bruttoinvestoinnit olivat 398 milj. euroa. Rahoitusosuudet investointimenoihin olivat 12 milj. euroa. Konsernin nettoinvestoinnit olivat 386 milj. euroa eli 23 milj. euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Investoinneista rahoitettiin tulorahoituksella 107 prosenttia.

Toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirroista muodostuva kokonaisrahavarojen muutos oli -52 milj. euroa. Kaupunkikonsernilla oli vuoden lopussa rahavaroja 1 280 milj. euroa. Taseen loppusumma vuoden lopussa oli 7 494 milj. euroa eli se pieneni vuodessa 77 milj. euroa.

Taseen vastaavaa puolen merkittävin erä on aineelliset hyödykkeet, joka muodostuu pääasiassa rakennuksista sekä kiinteistä rakenteista ja laitteista. Aineelliset hyödykkeet olivat 5 671 milj. euroa eli ne pienenivät 1 milj. euroa vuodessa.

Konsernin omavaraisuusaste oli 45,9 prosenttia. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona on pidetty kuntataloudessa keskimäärin 70,0 prosentin omavaraisuutta.

Kaupunkikonsernin lainakanta oli vuoden lopussa 3 663 milj. euroa. Lainakanta asukasta kohden oli 11 227 euroa. Lainat ja vuokravastuut yhteensä oli 4 634 milj. euroa.

5.5 Konsernin 10 vuoden tulosennuste

Kaupungin talousarvion yhteyteen on koottu ennuste Espoo-konsernin taloudellisesta kehityksestä seuraavan 10 vuoden aikana. Ennuste perustuu kaupungin ja konserniyhteisöjen talousarviotietoihin ja ennusteisiin sekä

kaupungin ja yhteisöjen pidemmän aikavälin kehitysarvioihin, joissa on muun muassa ennakoitu merkittävien investointien valmistumisen vaikutuksia talouteen.

Kaupungin tytäryhtiöt tavoittelevat muun muassa verotuksellisista syistä pääosin enintään nollatulosta. Tytäryhtiöiden lopulliseen tulokseen vaikuttaa myös tilinpäätösjärjestelyt ja lainanlyhennysten rahastoinnit, joista päätetään vuosikohtaisesti tilinpäätöksen yhteydessä.

Konsernin tulos muodostuu kaupungin tulosta heikommaksi johtuen konsernieliminoinneista ja muun muassa poisto-oikaisuista, jossa tytäryhtiöiden poistoajat oikaistaan kaupungin poistoaikojen mukaiseksi sekä tiettyjen konserniyhtiöiden sekä kuntayhtymien alijäämäisistä budjeteista.

Konsernin 10 vuoden tulosennuste

Milj. euroa	TP 2025	ENN 2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Toimintatuotot	**799**	**812**	**850**	**896**	**908**	**929**	**947**	**968**	**993**	**1 018**	**1 045**	**1 080**
Toimintakulut	**-1 743**	**-1 848**	**-1 900**	**-1 930**	**-1 983**	**-2 046**	**-2 107**	**-2 172**	**-2 241**	**-2 308**	**-2 379**	**-2 453**
Toimintakate	**-944**	**-1 036**	**-1 050**	**-1 035**	**-1 075**	**-1 117**	**-1 161**	**-1 204**	**-1 248**	**-1 290**	**-1 334**	**-1 373**
Verotulot	832	867	916	957	998	1 029	1 061	1 094	1 127	1 162	1 198	1 236
Valtionosuudet	523	550	543	575	594	605	617	630	642	656	669	682
Rahoitustuotot ja -kulut	0	-28	-48	-51	-51	-54	-56	-57	-57	-55	-53	-62
Vuosikate	**414**	**352**	**362**	**446**	**466**	**464**	**461**	**462**	**465**	**473**	**480**	**484**
Poistot ja arvonalentumiset	-389	-380	-380	-388	-397	-404	-417	-419	-414	-410	-405	-405
Satunnaiset erät	0	0	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	**25**	**-28**	**-16**	**58**	**70**	**60**	**44**	**44**	**50**	**63**	**75**	**79**
Tuloslaskelman tunnusluvut												
Toimintatuotot/ Toimintakulut, %	45,9 %	43,9 %	44,7 %	46,4 %	45,8 %	45,4 %	44,9 %	44,6 %	44,3 %	44,1 %	43,9 %	44,0 %
Vuosikate/ Poistot, %	106,5 %	92,7 %	95,4 %	114,7 %	117,6 %	114,8 %	110,7 %	110,4 %	112,1 %	115,4 %	118,6 %	119,4 %
Vuosikate, euroa/asukas	1 269	1 058	1 067	1 288	1 323	1 295	1 268	1 252	1 240	1 244	1 246	1 237

Vuonna 2027 konsernin tuotot kasvavat noin 38 miljoonaa euroa eli 4,7 prosenttia vuoden 2026 lokakuun talousennusteesta. Kasvun taustalla on osin emokaupungin talouden tasapainotustyön kasvattamat myynti- ja maksutuotot. Myös maanmyyntitulojen arvioidaan hieman kasvavan vuoden 2026 ennusteeseen nähden. Vuonna 2028 konsernin tuottojen arvioidaan kasvavan noin 46 miljoonaa eli 5,4 prosenttia, kun rakentamisen suhdanteen ennakoidaan pikkuhiljaa kääntyvän paremmaksi ja kaupungin maanmyyntituottojen kasvavan. Vuodesta 2029 alkaen konsernin tulojen ennustetaan kasvavan suhteellisen vakaasti noin 2–3 prosentin vuosikasvulla. Konsernin toimintatuotot koostuvat emokaupungin tulojen lisäksi pääosin kaupungin saamista Länsimetron infrakorvauksista, Espoon Asuntojen vuokratuloista, HSL:n lipputuloista sekä HSY:n myyntituotoista. Uusien vuokra-asuntojen valmistuminen ja joukkoliikenteen matkustajamäärien lisääntyminen kasvattavat tuottoja.

Konsernin toimintatuotot ovat vuonna 2027 noin -14 milj. euroa alhaisemmat kuin vuoden takaisessa ennusteessa. Erotus aiempaan ennusteeseen tulee pääosin emokaupungin maanmyyntituottojen ennusteen alentumisesta, kun rakennussuhdanne ei ole kääntynyt merkittävämpään kasvuun. Jatkovuosille toimintatuottojen näkymät eivät ole oleellisesti muuttuneet vuoden takaisesta.

Konsernin toimintakulut kasvavat vuosina 2027–2036 lisääntyvän palvelutarpeen seurauksena. Toimintakulujen kasvu vuoden 2026 lokakuun talousennusteesta vuodelle 2027 on 52 milj. euroa eli 2,8 prosenttia. Vuosina 2028–2029 kulujen kasvu hidastuu ensin 1,6 prosenttiin ja sitten 2,7 prosenttiin kun emokaupungin talouden tasapainotustyön toimenpiteitä toteutetaan. Konsernin toimintakulujen kasvun odotetaan olevan sen jälkeen kuitenkin melko tasaista noin kolmen prosentin vuosikasvua. Konsernin toimintakuluista merkittävin osa koostuu emokaupungin toimintakuluista.

Vuoden takaiseen toimintamenoennusteeseen nähden arvioidut toimintamenot vuodelle 2027 ovat pienentyneet noin -37 milj. euroa. Muutos syntyy pääosin emokaupungin kulujen pienenemisestä, kun talouden tasapainotustyön toimenpiteitä toteutetaan sekä muun muassa pakolaiskorvausten alentumisesta, joka vaikuttaa emokaupungin avustuskuluihin. Tasapainotustyön

vaikutukset näkyvät merkittävästi myös jatkovuosina esimerkiksi vuonna 2030 konsernin toimintamenot ovat -89 milj. euroa pienemmät, ja vuonna 2035 noin -174 milj. euroa pienemmät kuin vuoden takaisissa arvioissa.

Konsernin toimintakatteen ennustetaan heikkenevän vuodesta 2026 vuoteen 2027 noin -14 milj. euroa eli noin 1,3 prosenttia. Vuonna 2028 toimintakatteen arvioidaan olevan hieman parempi kuin 2027 kohentuvien maanmyyntituottojen ja emokaupungin toimintamenojen kasvun hillitsemisen myötä. Vuonna 2029 toimintakate heikkenee noin -40 milj. euroa eli 3,9 prosenttia. Vuosina 2030–2036 konsernin toimintakate heikkenee 3–4 prosentin vuositahdilla.

Verotulojen ennustetaan kasvavan vuodelle 2027 noin 50 milj. euroa eli 5,7 prosenttia vuoden 2026 syyskuun ennusteesta. Vuosina 2028 ja 2029 verotulojen ennustetaan kasvavan noin 40 milj. euroa per vuosi, joka on noin 4,4 prosentin vuosikasvu. Verotulojen jatkovuosien kasvuna on ennusteessa käytetty 3,1 prosentin vuosittaista kasvua, joka tarkoittaa noin 30–35 milj. euroa vuodessa. Valtionosuuksien arvioidaan vuonna 2027 laskevan hieman vuoden 2026 tasosta. Vuonna 2028 valtionosuuksien arvioidaan kasvavan 31 milj. euroa eli 5,8 prosenttia ja vuonna 2029 noin 19 milj. euroa eli 3,3 prosenttia edellisvuodesta. Valtionosuudet on laskettu vuodesta 2030 eteenpäin käyttäen 2,1 prosentin kasvukerrointa. Vuoden takaisiin verorahoitusennusteisiin nähden näkymät ovat heikentyneet, kun talouskasvu ei ole kiihtynyt aiemmin oletettuun tahtiin. Vuoden 2027 osalta verorahoituksen on arvioitu olevan yli 35 milj. euroa heikompi kuin viime vuoden arvioissa. Jatkovuosilla on käytetty samoja kasvuprosenttioletuksia kuin viime vuonna.

Konsernin vuosikate on noin 362 milj. euroa vuonna 2027 eli hieman parempi kuin vuoden 2026 ennuste. Talousarviovuosina 2028–2029 vuosikatteen ennustetaan parantuvan ensin merkittävästi 446 milj. euroon ja sitten 466 milj. euroon. Jatkovuosilla vuosikatteen arvioidaan parantuvan keskimäärin 0,5 prosenttia vuodessa. Vuosikate vuodelle 2027 on samalla tasolla kuin vuoden takaisessa ennusteessa, mutta jatkovuosina selvästi viimevuotista ennustetta parempi johtuen emokaupungin talouden tasapainotustoimenpiteiden vaikutuksista.

Poistot ovat vuonna 2027 noin 380 milj. euroa ja niiden ennustetaan kasvavan vuoteen 2032 mennessä 419 milj. euroon kaupungin kasvaneen ja etupainotteisen investointiohjelman myötä. Kaupungin investointitason laskiessa konsernin poistojen kasvu pysähtyy ja kääntyy loivaan laskuun.

Espoo-konsernin tuloksen ennustetaan olevan vuonna 2027 noin -16 milj. euroa tappiollinen. Negatiivinen tulos johtuu pääosin emokaupungin toimintatuottojen ja verorahoituksen matalasta tasosta. Vuonna 2028 tulos kääntyy positiiviseksi ollen 58 milj. euroa ylijäämäinen. Vuonna 2029 tuloksen arvioidaan olevan 70 milj. euroa ja pysyvän jatkovuosina pääosin suunnilleen sillä tasolla.

-16 M€

Konsernin tilikauden tulos 2027

Konsernin toiminnan ja investointien rahavirta on vuonna 2027 noin -105 milj. euroa alijäämäinen. Investointeja rahoitetaan ottamalla noin 205 milj. euroa lainaa. Lyhennysten jälkeen lainakanta laskee noin 2 milj. eurolla. Toiminnan ja investointien rahavirta on alijäämäinen myös vuosina 2028–2030 vaikkakin alijäämän määrä hieman laskee vuoden 2027 tasosta. Alijäämää rahoitetaan pääosin lainanotolla, joka kasvattaa konsernin lainamäärää. Talouden tasapainotusneuvottelujen neuvottelutuloksen mukaisesti emokaupungin rahoitusvaroja, kuten rahastoja, tullaan käyttämään tämän valtuustokauden aikana merkittävästi kaupungin menojen kattamiseen. Ilman rahoitusvarojen korotettua käyttöä lainatarve olisi suurempi. Konsernin investointitason hieman laskiessa vuosina 2031 jälkeen toiminnan ja investointien rahavirta kääntyy ylijäämäiseksi.

5.6 Investoinnit

Taloussuunnitelman investointiosassa ja liikelaitosten ja taseyksiköiden talousarvioissa esitetään ne investointisuunnitelmat, joista valtuusto päättää taloussuunnitelman yhteydessä. Alla olevassa tekstissä on käsitelty koko Espoo-konsernin investointiohjelmaa ja investointien rahoitusta, koska hyvin merkittävä osa toimitila- ja infrarakentamisesta toteutetaan tytäryhtiöiden ja kuntayhtymien taseisiin, vaikka niiden rahoitus pitkällä aikavälillä hoidetaan kaupungin verorahoituksella.

Konsernin investointiohjelma jatkuu edelleen laajamittaisena, painottuen strategisesti tärkeisiin kasvu- ja kehityshankkeisiin. Koko Espoo-konserni investoi vuonna 2027 noin 473 milj. eurolla ja kauden 2027–2036 aikana yhteensä noin 4,3 mrd. eurolla, keskimäärin 431 milj. euroa vuodessa. Tytäryhteisöjen investoinnit koostuvat pääosin Espoon Asuntojen asuntotuotannosta, Tapiolan Stadionista ja Länsimetron kone- ja kalustoinvestoinneista. Tytäryhteisöjen osuus investointikauden investoinneista on yhteensä 1,4 mrd. euroa. Kuntayhtymien investointitaso pysyy kautta linjan hyvin tasaisena koko ennustekauden ajan, ja sen merkittävin erä on HSY:n vesi- ja viemäriverkostoinvestoinnit. Kuntayhtymien Espoo-konserniin yhdisteltävien investointien osuus vuosina 2027–2036 on yhteensä 0,7 mrd. euroa.

Konsernin investoinnit ovat vähentyneet vuoden takaiseen ennusteeseen verrattuna. Vuonna 2027 emokaupungin sekä Espoon Asuntojen investointitaso on matalampi kuin vuoden takaisessa ohjelmassa. Lisäksi konsernin sisäisten investointien eliminoinnit on päivitetty koko 10-vuotiskaudelle.

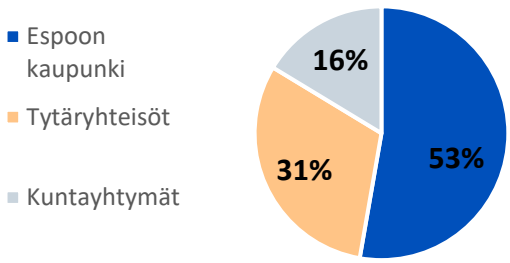
473 M€

Konsernin bruttoinvestoinnit vuonna 2027

Investointiohjelma perustuu Espoo-tarinan linjauksiin ja tavoitteisiin, jotka suuntaavat investointien painopisteitä alueiden kehittämiseen, liikenneyhteyksien parantamiseen, uusien toimitilojen rakentamiseen ja olemassa olevan rakennuskannan peruskorjaukseen.

Toimitilainvestointeja toteutetaan palveluverkon kehittämisen tavoitteiden mukaisesti siten, että kasvavan väestön palvelutarpeeseen voidaan vastata.

Konsernin investoinnit yhteisömuodottain 2027-2036

Keskeisenä tavoitteena on kunnostaa koulu- ja päiväkotitiloja, jolla varmistetaan kouluille ja päiväkodeille terveelliset ja toimivat tilat. Toimitilarakentamisessa tärkeitä kohteita ovat teknisen peruskorjauksen tarpeessa olevat sekä sisäilman parantamista vaativat palvelutilat. Muita merkittäviä hankekokonaisuuksia ovat Kaupunkiradan ja siihen liittyvän infran toteuttaminen sekä uusien päiväkotitilojen rakentaminen ja nykyisten tilojen peruskorjaaminen. Espoon Asunnot Oy rakennuttaa vuosittain uusia vuokra-asuntoja valtuuston asettaman tavoitteen mukaisesti sekä peruskorjaa olemassa olevaa asuntokantaa. Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä investoi vesijohto- ja viemäriverkostoon Espoon alueella yhteistyössä kaupungin kanssa valmistellun investointiohjelman mukaisesti. Panostus joukkoliikenteen ratahankkeisiin jatkuu kaupunkiradan rakentamisella.

Uusien ja kehittyvien alueiden pysäköintilaitoksiin liityntäpysäköintipaikkoineen investoidaan kaupungin pysäköintiyhtiöiden kautta. Useissa pysäköintiratkaisuissa kaupunki toimii yhtiöiden perustajana, rakennuttajana ja alkuvaiheen rahoittajana, mutta luopuu omistuksista alueiden rakentuessa ja myy valtaosan pysäköintipaikoista alueen kiinteistöille.

Suurimpia konsernin investointiohjelmaan sisältyviä hankkeita ovat:

- **Länsimetro Oy** on mukana metron kapasiteettia ja luotettavuuden parantamista toteuttavassa hankekokonaisuudessa (METKA), jossa parannetaan metron matkustajakapasiteettia uusimalla liikenteenohjausjärjestelmiä. Hanke toteutetaan Kaupunkiliikenne Oy:n, Länsimetro Oy:n, HSL:n, Espoon kaupungin ja Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen yhteistyönä. Muita merkittäviä investointeja ovat kameroiden, paloilmoitinlaitteiden ja WLAN-laitteiden uusimiset sekä VIRVE 2-hanke, Kivenlahden väestönsuoja, VLD-laitteiden lisäys, palorullaovien uusiminen ja Finnoonsillan sisäänkäynnin muutostöiden suunnittelu.

- **Espoon Asunnot Oy** Espoon Asunnot Oy:n investoinnit keskittyvät asuntokannan hallittuun kasvattamiseen ja nykyisten kiinteistöjen laajoihin peruskorjauksiin. Strategisena tavoitteena on käynnistää noin 300 uuden kohtuuhintaisen vuokra-asunnon rakentaminen joka vuosi eri puolille Espoota. Kaikissa uudisrakennus- ja korjaushankkeissa painotetaan voimakkaasti vähähiilisyyttä ja A-energialuokan ratkaisuja.

- **HSY:** Vesihuollon puolella painopiste on ikääntyvän putkiverkoston laajamittaisissa saneerauksissa, joilla hallitaan korjausvelkaa, sekä puhtaan juomaveden toimitusvarmuuden takaamisessa. Jätehuollossa rahoitusta suunnataan kiertotalouden edistämiseen, Sortti-asemien verkoston ja palveluiden kehittämiseen sekä kaluston uudistamiseen. Kaikissa hankkeissa kulkee vahvana teemana ympäristövastuu, jolla tavoitellaan hiilineutraaliutta ja entistä tehokkaampaa vesien- ja ympäristönhallintaa. Investointien taustalla vaikuttaa vahvasti myös jäsenkuntien oma aktiivinen infrastruktuurin ja maankäytön kehittäminen, johon HSY omassa toiminnassaan mukautuu.
- **Vuokra-, leasing- ja projektiyhtiömalleilla** hankittavat palvelutilat. Kaupunki hankkii suunnitelmakaudella useita toimitiloja pitkäaikaisilla vuokra- tai palvelusopimuksilla. Uutena hankintamallina käynnistynyt yhteistoiminnallinen vuokrahanke on uudisrakentamisen elinkaarimalli, jossa kaupunki vuokraa kohteet pitkäaikaisella sopimuksella. Mallilla toteutetaan Kurttilan koulu, Jupperin koulu ja päiväkoti sekä Olarin 2 päiväkotia.

  Vuokrakohteet on eritelty tarkemmin investointiliitteessä.

- **Päiväkotien peruskorjauspaketti** sisältää useita korjattavia tai uudisrakennuksella korvattavaa päiväkotikohdetta. Korjaustarpeessa olevat kohteet on arvioitu ja ajoitettu 10 vuoden ohjelmakaudelle.

- **Liikenneväyliä ja katuja** rakennetaan laaditun investointiohjelman mukaisesti. Suunnitelmakaudelle ajoitettuja rakennushankkeita ovat muun muassa Leppävaaran alueprojekti, Pohjois-Espoon pientaloalueet, Espoon keskuksen matkakeskus ja Espoontori, Tapiolan urheilupuiston rakentaminen sekä Maarinsolmun eritasoliittymä ja Otaniemen liikennejärjestelyt.

- **Kaupunkirata** on Espoon, Kauniaisten ja Väyläviraston yhteinen hanke, jossa rakennetaan uusi raidepari Leppävaarasta Kauklahteen. Tavoitteena on lisätä lähiliikenteenvälityskykyä, lisätä kapasiteettia sekä parantaa junaliikenteen täsmällisyyttä ja toimintaedellytyksiä rakentamalla lähiliikenteelle kokonaan omat raiteet. Ratahankkeen yhteydessä toteutetaan Espoon kaupungin omia erillishankkeita, kuten Rantaradanbaana kevyelle liikenteelle sekä uusia yli- ja alikulkuja radan yhteyteen.

- **Kulttuurikeskuksen laajennuksessa** toteutetaan uudet tilat kaupunginteatterille. Laajennusosa tarkoittaa uutta teatterisalia, joka korvaa Espoon Kaupunginteatterin käytössä nyt olevan Revontulihallin.

- **Tapiolan stadion** rakentuu Tapiolan urheilupuistoon. Hanke sisältää myös pysäköintitilat ja se toteutetaan kaupungin omistamien yhtiöiden taseeseen.

- **Tapiolan ja Espoonlahden uimahallit**

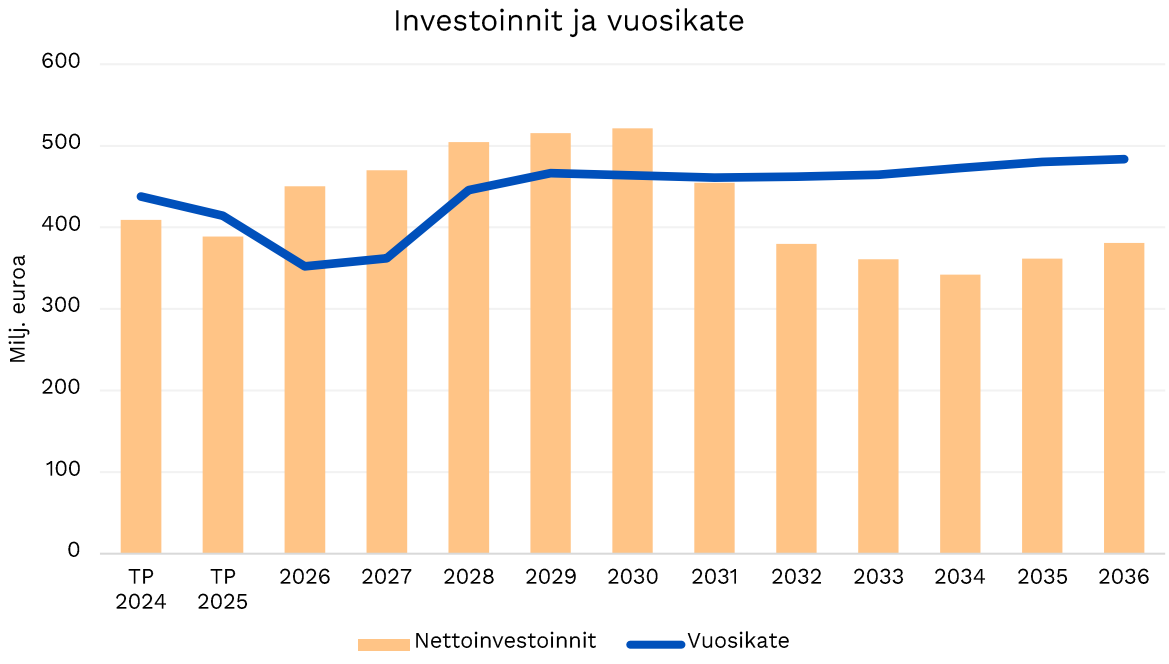
5.6.1 Investointien rahoitus

Konsernitarkastelun lisäksi suunnitelmakauden investointien rahoitusta on tarkasteltu kaupungin sekä niiden tytäryhtiöiden osalta, joiden investoinnit rahoitetaan pääosin lainarahoituksella ja ovat verorahoituksella katettavia. Tytäryhtiöistä Espoon Asunnot Oy rahoittaa uusinvestointinsa pääasiassa lainoilla, mutta pitkällä aikavälillä omalla tulorahoituksellaan eli asuntojen vuokratuloilla. Kuntayhtymien (muun muassa HSY, HSL) investoinnit rahoitetaan yhtymien tulorahoituksella sekä vieraalla pääomalla yhtymien rahoitusstrategian mukaisesti. Konsernin euromääräisesti isoimmat vastuut liittyvät suuriin investointihankkeisiin.

Kaupungin investointeja tulee tarkastella kokonaisuutena, sillä mikäli jokin hanke päätetään tehdä yhtiöhankkeena, vuokrahankkeena tai muuna taseen ulkopuolisena hankkeena, vähentää se vastaavasti kaupungin investointimäärää. Konsernin vuoden 2027 nettoinvestoinneista noin 77 prosenttia rahoitetaan tulorahoituksella. Loput investoinneista rahoitetaan lainarahoituksella. Vuosina 2028–2030 investointien tulorahoitusprosentti on 88 ja 91 prosentissa. Vuoden 2030 jälkeen investointitason laskiessa ja vuosikatteen parantuessa tulorahoitusosuus nousee yli sadan prosentin. Keskimääräinen investointien tulorahoitusaste koko 10-vuotiskaudella on 110 prosenttia.

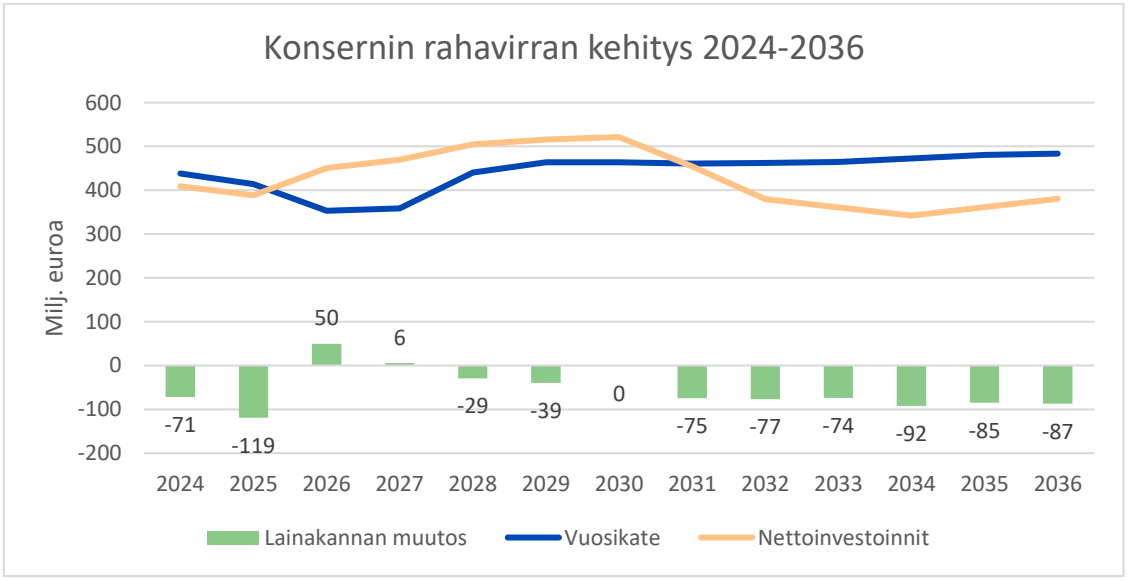
77 %

Konsernin investointien tulorahoitusprosentti vuonna 2027

milj. euroa	TP 2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Investoinnit												
Konserni	398	455	473	507	518	524	457	382	364	343	363	382
Rahoitus												
Konsernin vuosikate	414	352	362	446	466	464	461	462	465	473	480	484
Rahoitusosuudet	9	4	3	3	3	3	3	3	3	1	1	1
Rahastojen purku	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
Lainakannan muutos	-119	50	3	-37	-41	1	-74	-76	-73	-91	-84	-86
Konsernin lainakannan kehitys												
Konsernilainat	3 663	3 713	3 716	3 679	3 638	3 639	3 565	3 488	3 415	3 324	3 240	3 154
-euroa / asukas	11 227	11 215	11 039	10 754	10 466	10 305	9 941	9 582	9 242	8 863	8 514	8 170
Oikaistut konserni-lainat*	2 322	2 227	2 214	2 167	2 106	2 077	1 955	1 835	1 707	1 571	1 442	1 307
-euroa / asukas	7 118	6 728	6 577	6 335	6 060	5 884	5 453	5 039	4 619	4 187	3 789	3 384

**) Espoon Asunnot Oy rahoittaa uusinvestointinsa pääasiassa lainoilla ja pitkällä aikavälillä omalla tulorahoituksellaan. HSY rahoittaa investointinsa tulorahoituksella sekä vieraalla pääomalla rahoitusstrategiansa mukaisesti. Länsimetron lainoista on huomioitu Espoon vastuulla olevat lainat*

Taloussuunnitelmakirjan lopussa olevassa investointiliitteessä on esitetty kaupungin sekä tytäryhtiöiden kautta toteutettavien merkittävien investointien ajoitukset ja kustannusarviot. Liitteen lopussa on selvityskohdeluettelo, johon on merkitty sellaisia hankkeita, joiden tarkemmasta sisällöstä, sijoituspaikasta, ajoituksesta, toteutustavasta, kustannuksista tai rahoituksesta ei ole riittävästi tietoa, jotta ne voitaisiin sisällyttää investointiohjelmaan.

5.7 Konsernilainat

Suurin osa Espoo-konsernin lainakannasta koostuu kaupungin lainojen lisäksi Länsimetro Oy:n, Espoon Asunnot Oy:n ja Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut kuntayhtymän vieraasta pääomasta. Lisäksi Tapiolan stadionhanke toteutetaan lainarahalla, joka nostaa konsernin lainakantaa. Konsernin lainakanta on vuonna 2027 noin 3 716 milj. euroa, joka on 11 039 euroa asukasta kohden. Lainakanta kasvaa vuoden 2026 ennusteesta 3 milj. euroa. Vuonna 2028 lainakanta kääntyy hitaaseen laskuun ja ennustekauden lopussa vuonna 2036 se on 3 154 milj. euroa, joka on 8 170 euroa asukasta kohden.

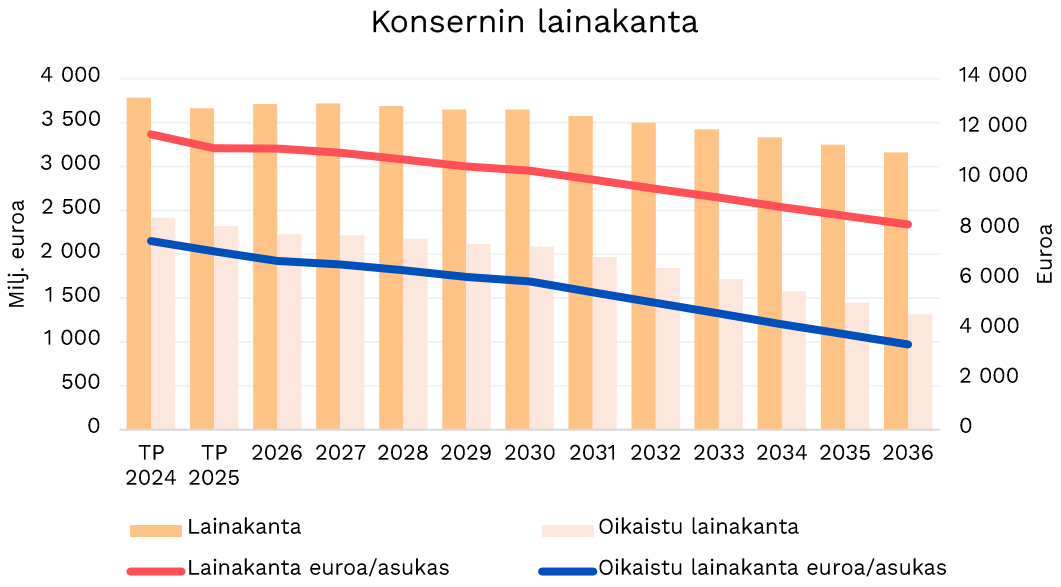
3 716 M€

Konsernin lainakanta vuonna 2027

Oikaistu lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy:n ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän lainat, jotka katetaan vuokrilla ja maksutuotoilla sekä Länsimetro Oy:n Helsingin osuus) vuonna 2027 on 2 214 milj. euroa. Ennustekauden aikana oikaistu lainakanta laskee hiljalleen vuoteen 2030 asti, jonka jälkeen lasku hieman jyrkkenee. Ennustekauden lopulla vuonna 2036 oikaistun lainakannan ennustetaan olevan noin 1 307 milj. euroa, joka on 3 384 euroa asukasta kohden.

Konsernin lainakannan vuoden 2027 arvioon on tullut oleellisia muutoksia verrattuna viime vuoden näkemykseen. Emokaupunki ei ole käyttänyt talousarvion lainannostovaltuuttaan läheskään täysimääräisesti, mikä on hillinnyt lainakannan kasvua. Talouden tasapainotuksen toimenpiteiden vaikutukset parantavat merkittävästi vuosikatetta, joka vähentää lainannostotarvetta keskimäärin yli 70 milj. eurolla vuodessa talousarviokaudella 2027–2029. Talouden tasapainotusneuvottelujen neuvottelutuloksen mukaisesti kaupungin rahoitusvaroja, kuten rahastoja, tullaan käyttämään tämän valtuustokauden aikana merkittävästi kaupungin menojen kattamiseen. Ilman rahoitusvarojen korotettua käyttöä lainatarve olisi suurempi. Tasapainotustyön toimenpiteiden vaikutukset ovat pääosin rakenteellisia pysyviä muutoksia, jonka seurauksena myös jatkovuosien lainannostotarve pienenee merkittävästi. Vuoden takaisessa ennusteessa vuoden 2035 konsernin lainakannan arvioitaan olevan 4,0 mrd. euroa, kun taas tämänvuotisessa arviossa sen arvioidaan olevan 3,2 mrd. euroa.

Lainakantojen pitkän aikavälin kehitysskenaario perustuu esitettyyn kaupungin investointiohjelmaan, jossa vuoden 2030 jälkeen kaupungin investointimäärä pienenee. Mikäli esitetty investointiohjelma muuttuu ja kaupungin tulorahoitus ei riitä kattamaan investointeja, rahoitetaan uudet investoinnit todennäköisimmin lisälainalla.

5.8 Konserniyhteisöille asetetut tulostavoitteet

Merkittävimmille konserniyhteisöille asetetaan vähintään samantasoiset tavoitteet kuin emokaupungille. Konserniyhteisöille asetettavien tavoitteiden tulee olla linjassa Espoo-tarinan kanssa ja tukea kaupungille asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Lähtökohtana on, että tavoitteet keskittyvät yhteisöjen ydintoimintaan ja strategisesti merkittäviin asioihin. Tulostavoitteiden painopisteitä tarkistetaan vuosittain.

Konserniyhteisöjen tulostavoitteet 2027:

Konserniyhteisö	Tulostavoite	Mittari
Espoon Asunnot Oy	1. Asuntojen käyttöaste on hyvällä tasolla	1.1 Asuntojen keskimääräinen käyttöaste on > 98 %
Espoon Asunnot Oy	2. Yhtiö rakentaa ja uudistaa osaltaan Espoon asuinalueita tasapainoisiksi kokonaisuuksiksi tarjoamalla monipuolista asuntotarjontaa	2.1 Neljän edellisen vuoden alkaneiden asuntojen liukuva keskiarvo 300 asuntoa, alueiden monipuolinen asuntokanta ensisijaisena tavoitteena huomioiden
Espoon Asunnot Oy	3. Yhtiö toteuttaa toimenpiteitä kaupungin ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi	3.1 Aloitettujen kerrostalokohteiden kokonaishiilijalanjälki enintään 14 kgCO2e/m2/a (laskettuna 50 vuoden käyttöajalta)
Espoon Asunnot Oy	4. Yhtiön talous on kestävällä pohjalla ja tukee kaupungin talouden tasapainottamista kaupungin omistajapolitiikan mukaisesti	4.1 Omavaraisuusaste vähintään 25 % 4.2 Vuosittainen ARA-sääntelyn mahdollistama kohtuullinen tuoton tuloutus kaupungin yhtiöön sijoittamalle pääomalle
Espoon Asunnot Oy	5. Yhtiö ylläpitää kiinteistökantansa arvoa	5.1 Kiinteistökannan keskimääräinen laskennallinen kuntotaso vähintään 65 % korjausvelkalaskennan mukaisesti
Espoon Asunnot Oy	6. Yhtiö osallistuu aktiivisesti asunnottomuuden vähentämiseen	6. Yhtiön tekemät toimenpiteet ja asunnottomille tarjottujen asuntojen määrä
Espoo Catering Oy	1. Toiminnan tuottavuus paranee	1.1 Kilon keittiön henkilöstökustannukset tuotettua annosta kohden vähenevät 3 % vuoteen 2026 verrattuna
Espoo Catering Oy	2. Yhtiö tuottaa kaupungille edullisia ateriapalveluita	2.1 Espoon kaupungin ateriapalvelusopimuksen hinnoittelu pysyy vuoden 2026 tasolla
Espoo Catering Oy	3. Kouluissa ruokailevien oppilaiden osuus kasvaa	3.1 Ruokailijaprosentti kouluissa on vähintään 83 %
Espoo Catering Oy	4. Ateriapalvelujen päästöt vähenevät	4.1 Ruoan hävikkiprosentti on vähintään 1 %-yksikkö alempi kuin vuonna 2026 4.2 Muiden kuin korkean hiilijalanjäljen pääruokien osuus kasvaa 5 % vuodesta 2026
Enter Espoo Oy	1. Kansainväliset toimijat sijoittuvat ja sijoittavat Espooseen	1.1 Espooseen sijoittuu vähintään 8 kansainvälistä yritystä Enter Espoon avulla 1.2 Espoolaisiin kasvuyrityksiin toteutuu vähintään 3 kansainvälisen toimijoiden investointia Enter Espoon avulla 1.3 Espoossa käynnistyy vähintään 10 uutta, korkean osaamisen alan yhteistyöprojektia espoolaisten ja kansainvälisten toimijoiden kesken Enter Espoon avulla
Enter Espoo Oy	2. Espoo on houkutteleva kohde kansainvälisten kongressien järjestämiselle	2.1 Espoo tulee valituksi vähintään 3 eri kansainvälisen kongressin tapahtumapaikaksi Enter Espoon avulla (kongressihaun voitto)

Länsimetro Oy	1. Kiinteistöomaisuuden elinkaaren hallinta on kustannustehokasta	1.1 100 % ohjelmoiduista kriittisistä huoltotehtävistä tehty 1.2 Toteutetaan vähintään 3 milj. euron säästöohjelma vuosille 2027–2028
Länsimetro Oy	2. Toiminta on kestävää	2.1 Energiankulutus ei kasva vuoden 2026 tasosta 2.2 Liityntäpysäköinnin käyttöaste paranee vuodesta 2026
Länsimetro Oy	3. Asiakaskokemus on hyvällä tasolla	3.1 HSL:n metroliikennettä koskevan Asty-kyselyn tulokset pysyvät vähintään vuoden 2026 tasolla 3.2 Raportointi matkustajakokemusta ja sujuvaa matkantekoa edistävistä toimenpiteistä
Länsimetro Oy	4. Länsimetro Oy:n toiminta on turvallista ja toimintavarmaa	4.1 Espoon kaupungin tai muiden tahojen järjestämiin turvallisuus- ja varautumisharjoituksiin osallistuminen 4.2 Länsimetron infrasta johtuvat liikennehäiriöt eivät ylitä vuosien 2024–2026 keskiarvoa 4.3 Länsimetron osuudella tapahtuneet tapaturmat vähenevät 4.4 Merkittävien turvallisuuspoikkeamien korjaavat toimenpiteet käynnistetään mahdollisimman pian
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	1. Omnian talous ja toiminta on rahoituksellisesti tasapainossa	1.1 Investoinnit rahoitetaan tulorahoituksella, kassavaroilla ja sijoitusomaisuudella 1.2 Vuosikate on vähintään poistojen suuruinen
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	2. Omnian toiminnan vaikuttavuus kasvaa	2.1 Työelämään tai jatko-opintoihin sijoittuneiden osuus yhteensä vähintään 75 % kaikista ammatillisen ja ylioppilastutkinnon suorittaneista opiskelijoista 2.2 Työelämään tai jatko-opintoihin sijoittuneiden osuus yhteensä vähintään 75 % kaikista tutkintoa edeltävään ja työllistymistä edistävään koulutukseen/palveluun osallistuneista opiskelijoista 2.3 Työvoima- tai lyhytkoulutuksesta työelämään sijoittuneiden osuus vähintään 80 %
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	3. Työntekijät viihtyvät Omniassa	3.1 Työntekijäkokemusta mittaava työnantajan suositteluprosentti on vähintään 80 %
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	4. Omnian veto- ja pitovoimaisuus koulutusten ja osaamispalvelujen tarjoajana paranee	4.1 Jäsenkuntien perusopetuksen päättäneistä vähintään 30 % hakeutuu ensisijaisesti ammatilliseen koulutukseen 4.2 Omnian ammatillisesta perusopetuksesta ja/tai aikuislukiosta eroavien osuus ilman jatkoa muihin toisen asteen opintoihin enintään 12 % (kaikki opiskelijat) tai 6 % (alle 20-vuotiaat) 4.3 Valtakunnallisessa opiskelijapalautekyselyssä opintonsa aloittaneet ja päättävät antavat Omnialle vähintään arvosanan 4,3 asteikolla 1–5
EMMA-taidemuseosäätiö sr	1.Kulttuurinen ja sosiaalinen vaikuttavuus lisääntyy, tunnettuus kasvaa	1.1 Museon käyntimäärät ovat vähintään 180 000 vuodessa 1.2 Ensimmäistä kertaa museon asiakkaana olevien osuus lipunmyynnistä vähintään 21 % 1.3 Asiakastyytyväisyys on vähintään 4 (asteikolla 1–5)
EMMA-taidemuseosäätiö sr	2. Toiminnan omarahoitusosuus kasvaa	2.1 Toiminnan omarahoitusosuus on vähintään 26 %

Espoon kaupunginteatterisäätiö sr	1.Kulttuurinen ja sosiaalinen vaikuttavuus lisääntyy, tunnettuus kasvaa	1.1 Esitysten täyttöaste on vähintään 85 % 1.2 Ensimmäistä kertaa teatterin asiakkaan olevien osuus lipunmyynnistä vähintään 36 % 1.3 Asiakastyytyväisyys on vähintään 4 (asteikolla 1–5)
Espoon kaupunginteatterisäätiö sr	2. Toiminnan omarahoitusosuus kasvaa	2.1 Toiminnan omarahoitusosuus on vähintään 27 %

HSL ja HSY –kuntayhtymille on laadittu PKS-tasoiset tavoitteet PKS-omistajaohjauksen, ts. PKS-tasoisen yhteisvalmistelun, rahoitusjohtajien ja kaupunginjohtajien yhteistyön tuloksina. Näihin ovat kaikki PKS-kuntaomistajat sitoutuneet.

PKS-yhteiset kuntayhtymien omistajaohjaustavoitteet vuosille 2027–2029 sekä mittarit ja tavoitearvot:

Kuntayhtymä	Tulostavoite	Mittari
HSL	1. Tuottavuus paranee ja talous on tasapainossa.	A) Kustannukset / matkustajakilometri -infrakustannusten kanssa: enintään 0,41 €/km –ilman infrakustannuksia: enintään 0,31 €/km2 B) Kustannukset / nousu -infrakustannusten kanssa: enintään 2,55 € /nousu -ilman infrakustannuksia: enintään 1,90 € /nousu C) HSL:n muut kuin operointi- ja infrakustannukset -kustannukset eivät kasva vuoteen 2026 verrattuna
HSL	2. Jäsenkuntien vuotuinen subventio-osuus vuoden 2029 loppuun mennessä enintään 55 % seudullisista kokonaiskustannuksista infrakustannusten kanssa ja enintään 40 % seudullisista kokonaiskustannuksista ilman infrakustannuksia.	A) Subventioaste infrakustannusten kanssa -enintään 59,7 % B) Subventioaste ilman infrakustannuksia -enintään 45,9 %
HSL	3. Kestävyystavoitteet: Joukkoliikenteen operoinnin kasvihuonepäästöt pienenevät, kestävien kulkumuotojen osuus kasvaa ja HSL:n bussiliikenne on sähköistynyt vuoteen 2030 mennessä*.	A) Joukkoliikenteen operoinnin kasvihuonekaasupäästöt -enintään 38 200 tCO2-ekv B) Joukkoliikenteen ja kestävien kulkumuotojen kulkutapaosuus ** -joukkoliikenne vähintään 30 % -kestävät kulkumuodot yhteensä vähintään 60,5 % C) Sähköisen kaluston osuus koko bussikalustosta (%) -sähköisen bussikaluston suhteellinen osuus kasvaa vuodesta 2026
HSL	4. Joukkoliikenteen asiakastyytyväisyys hyvällä tasolla.	A) Alueittainen asiakastyytyväisyys -NPS-keskiarvo vähintään 36 B) Alueittainen asukastyytyväisyys -BEST-kokonaistyytyväisyys vähintään 70

Muut omistajalinjaukset:
-Kuntayhtymän talousarviovalmistelussa otetaan huomioon peruspääomalle maksettava 1,5 %:n korko
-Kuntayhtymä tukee työllisyydenhoitoa jäsenkuntien alueella ja raportoi prosenttiosuuden hankinnoistaan, joissa on käytetty työllistämisehtoa
-HSL raportoi jäsenkuntien edellyttämällä tavalla: 1) kuluvan vuoden toteuma ja ennuste HSL:n kustannuksista, lipputuloista ja kuntaosuuksista (infrakustannusten kanssa ja ilman) kuntakohtaisesti ja koko HSL:n osalta; 2) vuosittain päivitettävät keskipitkän aikavälin (5–15 vuotta) ennusteet HSL:n kustannuksista, lipputuloista ja kuntaosuuksista (infrakustannusten kanssa ja ilman) kuntakohtaisesti ja koko HSL:n osalta; 3) linjakohtainen käyttöaste ja kannattavuus
* Mikäli tavoite osoittautuu täytäntöönpanossa taloudellisesti epärealistiseksi, käytetään muita tehokkaita päästövähennyskeinoja bussiliikenteen kasvihuonepäästöjen vähenemiseksi lähelle nollaa vuoteen 2030 mennessä. Bussien tekninen laatu ei kuitenkaan saa heikentyä.
** Kestävät kulkumuodot: joukkoliikenne, kävely, pyöräily. Kulkutapaosuus: liukuvalla/jatkuvalla liikkumistutkimuksella mitattuna.

Kuntayhtymä	Tulostavoite	Mittari
HSY	1. Tuottavuus paranee ja talous on tasapainossa	A) Käyttömenojen tuottavuusindeksi* -tulos paranee 0,5 % vuodesta 2026 B) Toimintamenot, €/asukas -enintään 141 €/asukas C) Omavaraisuusaste ** -vähintään 30 %
HSY	2. Kestävyystavoitteet ***: Ympäristövaikutukset vähenevät siten, että kasvihuonepäästöt (tCO2-ekv) vähenevät merkittävästi vuoteen 2030 mennessä	A) Sekajätteen määrä / asukas -enintään 117 kg/asukas/vuosi B) HSY:n kasvihuonekaasupäästöt -enintään 84 000 tCO2-ekv C) Ympäristövaikutusten vähentämisen lisätoimenpiteiden (typpioksiduulipäästöjen vähentäminen) käyttöönotto ja uusien toimenpiteiden kartoittaminen -typpioksiduuli (N2O) -päästöjen määrä vähenee vuodesta 2026 -uusien tunnistettujen toimenpiteiden arvioitu vaikutus vuoteen 2030 mennessä
HSY	3. Vesihuollon toimivuus paranee	A) Verkostojen saneerausinvestointien toteuma -vuoden 2027 toteuma vähintään 60 miljoonaa euroa B) Verkostojen saneerausinvestointien kumulatiivinen toteuma vuodesta 2021 lähtien -kumulatiivisen vuosikohtaisen toteuman keskiarvo paranee vuodesta 2026
HSY	4. Asiakastyytyväisyys on hyvällä tasolla	A) Vesihuollon asiakastyytyväisyys -vähintään 4,0/5 B) Jätehuollon asiakastyytyväisyys -vähintään 4,0/5

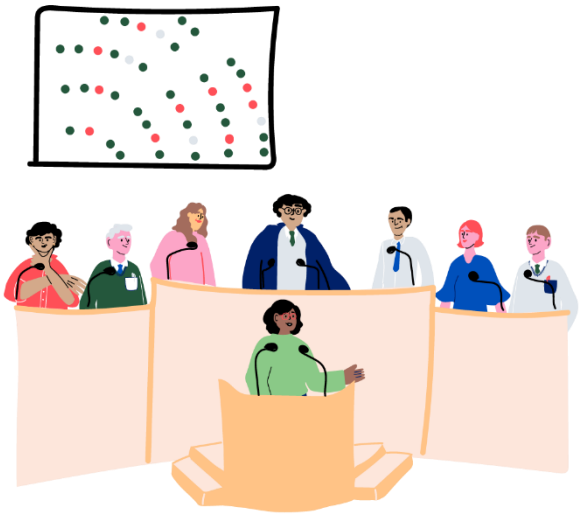
Muut omistajalinjaukset:
- Kuntayhtymän talousarviovalmistelussa otetaan huomioon peruspääomalle maksettava 1,5 %:n korko
- Kuntayhtymä tukee työllisyydenhoitoa jäsenkuntien alueella ja raportoi prosenttiosuuden hankinnoistaan, joissa on käytetty työllistämisehtoa

* Raportointiin tulee sisältyä tuottavuusindeksin kehittyminen (edellisten vuosien tiedot). Tuottavuusindeksi 2021=100
** Omavaraisuusasteen tulee olla vuoden 2030 loppuun mennessä vähintään 35 %, ja pidemmällä aikavälillä vähintään 40 %
*** HSY seuraa tämän tavoitteen ja sen mittareiden lisäksi myös kierrätysastetta ja raportoi sen kehityksestä jäsenkunnille vuosittain

6 Käyttötalousosa

6.1 Valtuusto

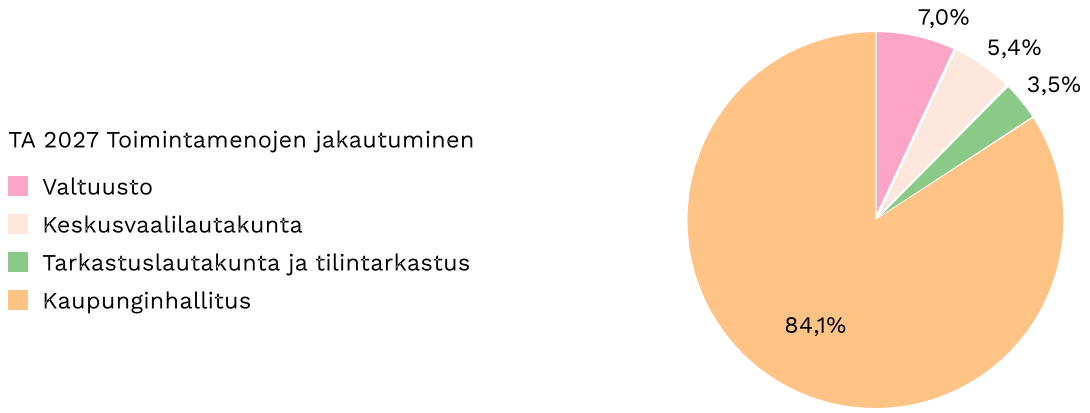
1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**11 533**	**6 055**	**6 552**	**3 000**	**3 850**
Ulkoiset toimintatulot	11 527	6 055	6 552	3 000	3 850
Toimintamenot	**-25 502**	**-29 996**	**-29 200**	**-26 115**	**-28 728**
Ulkoiset toimintamenot	-23 413	-28 201	-27 588	-24 478	-27 060
Sisäiset toimintamenot	-2 088	-1 794	-1 611	-1 637	-1 669
Toimintakate	**-13 969**	**-23 941**	**-22 648**	**-23 115**	**-24 878**
Suunnitelmapoistot	964	964	964	964	964
Tilikauden tulos	**-14 933**	**-24 905**	**-23 612**	**-24 079**	**-25 843**

* Muutettu TA = Muutettu talousarvio syyskuun tiedolla

Toimintamenot tehtäväalueittain

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Valtuusto	1 877	1 818	2 029	1 801	1 876
Keskusvaalilautakunta	1 535	308	1 583	240	2 738
Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus	757	970	1 016	1 005	1 018

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Kaupunginhallitus	20 887	26 403	24 563	23 060	23 088

Talous

Valtuusto ja konsernihallinto (pois lukien tarkastuslautakunta ja tilintarkastus), toimintakate on sitova

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**80 904**	**82 835**	**76 485**	**75 556**	**79 758**
Ulkoiset toimintatulot	15 062	10 838	10 107	6 422	7 272
Sisäiset toimintatulot	65 842	71 998	66 378	69 134	72 486
Toimintamenot	**-119 142**	**-137 432**	**-122 948**	**-122 258**	**-128 849**
Ulkoiset toimintamenot	-102 000	-117 296	-106 188	-104 868	-110 757
Sisäiset toimintamenot	-17 142	-20 137	-16 759	-17 391	-18 092
Toimintakate	**-38 237**	**-54 597**	**-46 462**	**-46 702**	**-49 091**
Suunnitelmapoistot	-12 831	-16 234	-17 095	-15 375	-15 609
Tilikauden tulos	**-51 068**	**-70 831**	**-63 557**	**-62 077**	**-64 700**

6.1.1 Valtuusto

Talous

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Toimintamenot	**-1 877**	**-1 818**	**-2 029**	**-1 801**	**-1 876**
Ulkoiset toimintamenot	-987	-876	-1 143	-901	-956
Sisäiset toimintamenot	-891	-943	-886	-901	-920
Toimintakate	**-1 877**	**-1 818**	**-2 029**	**-1 801**	**-1 876**

Määrärahassa on varauduttu valtuuston toiminnasta aiheutuviin menoihin, jotka muodostuvat pääasiassa valtuutettujen vuosi- ja kokouspalkkioista, sisäisistä it-palvelukustannuksista, valtuustotalon toimitilavuokrasta sekä valtuustoryhmien toiminnan tukemisesta. Vuodelle 2027 on määrärahat varattu valtuustosalin AV-laitteiden uusimiseen.

6.1.2 Keskusvaalilautakunta

Talous

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**345**	**0**	**552**	**0**	**850**
Ulkoiset toimintatulot	345	0	552	0	850
Toimintamenot	**-1 535**	**-308**	**-1 583**	**-240**	**-2 738**
Ulkoiset toimintamenot	-1 385	-200	-1 425	-79	-2 575
Sisäiset toimintamenot	-150	-109	-158	-161	-163
Toimintakate	**-1 191**	**-308**	**-1 031**	**-240**	**-1 888**

Määrärahat sisältävät keskusvaalilautakunnan tulot ja menot, joka vastaa vaalien järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista.

Vuonna 2027 järjestetään eduskuntavaalit. Vuonna 2028 ei ole säännönmukaisia vaaleja. Vuonna 2029 järjestetään alue- ja kuntavaalit sekä europarlamenttivaalit.

Talouden tasapainotus

Vaalilautakuntien luottamushenkilöille maksettavia palkkioita alennetaan 20 prosentilla. Toimenpiteen tavoitteena on hillitä vaalien järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia ja tukea talouden tasapainottamista.

6.1.3 Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus

Talous

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**2**	**0**	**0**	**0**	**0**
Ulkoiset toimintatulot	2	0	0	0	0
Toimintamenot	**-757**	**-970**	**-1 016**	**-1 005**	**-1 018**
Ulkoiset toimintamenot	-666	-868	-863	-851	-862
Sisäiset toimintamenot	-91	-103	-153	-153	-157
Toimintakate	**-755**	**-970**	**-1 016**	**-1 005**	**-1 018**

Tarkastuslautakunnan lakisääteisenä tehtävänä on kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestäminen. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Tehtäviin kuuluu arvioida valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista kaupungissa ja kaupunkikonsernissa sekä sitä, onko toiminta järjestetty tarkoituksenmukaisella ja tuloksellisella tavalla.
Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja toimii lakisääteisen sidonnaisuusrekisterin ylläpitäjänä sekä huolehtii sidonnaisuusilmoitusten toimittamisesta valtuustolle tiedoksi vuosittain.

Tilintarkastajan on tarkastettava julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös.

6.1.4 Kaupunginhallitus

Talous

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**11 185**	**6 055**	**6 000**	**3 000**	**3 000**
Ulkoiset toimintatulot	11 179	6 055	6 000	3 000	3 000
Sisäiset toimintatulot	6	-	-	-	-
Toimintamenot	**-20 887**	**-26 403**	**-24 563**	**-23 060**	**-23 088**
Ulkoiset toimintamenot	-19 941	-25 778	-24 158	-22 647	-22 668
Sisäiset toimintamenot	-945	-624	-406	-413	-420
Toimintakate	**-9 702**	**-20 348**	**-18 563**	**-20 060**	**-20 088**

Toimintatulot muodostuvat valtion kaupungille maksamasta laskennallisesta korvauksesta kotoutumista edistävien palvelujen järjestämisestä. Hallituksen esitys eduskunnalle kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi vaikuttaa laskennallisten kuntakorvausten määrään ja korvausperusteisiin vuodelle 2027. Tiedot tarkentuvat eduskunnan päätöksenteon jälkeen.

Ulkoisten toimintamenojen lasku vuoden 2026 alkuperäiseen talousarvioon on 7 prosenttia (1,9 milj. euroa). Laskuun vaikuttavat talouden tasapainotustoimenpiteet sekä osa avustusten siirtymisestä elinvoimaan 2027. Vuodelle 2027 lisäyksenä 1,6 milj. euron varaus Lukutaito kuntoon ja Kaupunkiuudistus kärkiohjelmille.

Määrärahat sisältävät kaupunginhallituksen, kaupunginhallituksen jaostojen ja kaupunginhallituksen asettamien toimikuntien toimintamenot, nuorisovaltuuston kokouspalkkiot ja kaupunginjohtajan käyttömenot sekä sisäisen tarkastuksen toimintamenot. Kaupunginjohtajan käyttömenot kohdistuvat kaupunkitapahtumiin, edustamiseen ja vieraanvaraisuuteen, Lukutaito kuntoon ja Kaupunkiuudistus kärkiohjelmille
sekä vuoden aikana niihin syntyviin uusiin tarpeisiin.

Kaupunginhallituksen palvelualueella on keskitettyjä kaupunkitasoisesti henkilöstöön liittyviä määrärahoja. Varaukset ovat Epassi työsuhde-etuun ja stipendikukkaroon, joka tukee henkilöstön vapaa-ajalla tapahtuvaa opiskelua. Lisäksi määrärahoja on varattu johtamiskoulutukseen (JOKO), suomen kielen opetukseen ja kesätyöntekijöiden palkkaukseen. Henkilöstömenoissa on varaus tasausmaksuun (eläkemeno) ja palkkaohjelmaan. Vuoden aikana tehtäväalueelta siirretään keskitetysti varattuja kaupunkitasoisia määrärahoja toimialoille.

Kuntaosuudet ja jäsenmaksuissa on varattu määräraha muun muassa seuraaville yhteisöille: Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä, Uudenmaan Liitto, Kuntaliitto, Kunnallinen työmarkkinajärjestö, Helsinki EU Office, Uudenmaan virkistysalueyhdistys, Sydkustens Landskapsförbund.

Määrärahat sisältävät myös hallinnon kopiointikulukorvauksen Kopiosto ry:lle ja valtiolle maksettavat verotuskustannukset, jotka ovat korvaus verohallinnon tekemistä verotuksen valmisteluun, veronkantoon ja verojen tilittämiseen liittyvistä tehtävistä.

Toimialojen ja tulosyksiköiden talousarvioihin sisältyvät niiden toimintaan liittyvien yhteisöjen jäsenmaksut.

Määrärahoissa on valtuustokauden 2025–2029 poikkihallinnolliset kehitysohjelmat: kestävä ja luonnonläheinen Espoo, yhteisöllinen Espoo, yritysten ja yrittäjyyden Espoo sekä tapahtumien Espoo.

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on arvioida kaupungin sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja toiminnan tuloksellisuuden asianmukaisuutta sekä tuottaa niihin liittyviä asiantuntijapalveluja. Sisäinen tarkastus järjestetään suunnitelmakaudella ostopalveluna. Tarkastustoiminnan palvelut kilpailutetaan talousarviokauden alussa. Sisäisen tarkastuksen menot muodostuvat ostopalveluna hankittavista tarkastus- ja arviointipalveluista sekä niihin liittyvien asiantuntijapalvelujen ostoista.

Talouden tasapainotus

Talouden tasapainottamiseksi keskitettyjen määrärahavarausten tasoa on tarkistettu. Talousarviovuodelle on asetettu 3,5 milj. euron tasapainotustavoite. Osa tavoitteesta (50 000 euroa) on siirtynyt elinvoimaan huippuurheilun tuen ja houkuttelevuusohjelman avustusten siirtyessä sinne vuoden 2027 alusta alkaen. Taloussuunnittelukauden 2027–2029 tasapainotustoimenpiteiden kokonaisvaikutus on 10,3 milj. euroa. Tehtäväalueelle kohdistuu myös osuus kaupunkiyhteisen organisaatio- ja hallinnon tarkasteluun kohdistuvista säästötavoitteista.

Talouden tasapainotustoimia ovat ostopalvelujen vähentäminen, keskitetyn palkkavarauksen ja avustusten pienentäminen sekä EMBA-johtamiskoulutuksesta luopuminen. Lisäksi kaupunkitasoista edustamista ja vieraanvaraisuutta sekä tapahtuma- ja markkinayhteistyötä vähennetään.

6.2 Konsernihallinto

Toiminnan painopisteet talousarviovuodelle

Espoo-tarinan toimeenpano

Konsernihallinnossa kootaan yhteen Espoo-tarinan kaupunkitasoinen toimeenpano ja tuetaan toimialoja erityisesti poikkihallinnollisten kehitysohjelmien sekä kaupunginjohtajan vetämien kärkiohjelmien toteuttamisessa. Ulkoista rahoitusta, kansainvälisiä kumppanuuksia sekä kansallista ja kansainvälistä vaikuttamista hyödynnetään Espoo-tarinan ja valtuustokauden tavoitteiden edistämisessä.
Konsernihallinnossa talousarviovuoden keskeisenä tavoitteena on tukea Espoo-tarinan kaupunkitasoista toimeenpanoa ja kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista. Tavoitteeseen pyritään kehittämällä konsernihallinnon toimintaa entistä vaikuttavammaksi, asiakaslähtöisemmäksi ja yhdenmukaisemmaksi sekä kustannustehokkaammaksi.

Keskeisenä työkaluna tavoitteiden saavuttamisessa on konsernipalveluiden vuonna 2026 käynnistyneen muutoksen läpivienti. Muutoksessa painopiste siirtyy entistä vahvemmin toimialojen tarpeiden mukaisten yhteisten palvelujen ja ohjausmallien kehittämiseen ja tuottamiseen tiiviissä yhteistyössä toimialojen kanssa. Näin varmistetaan, että konsernipalvelut tukevat tehokkaasti kaupungin perustehtävän toteuttamista sekä mahdollistavat toimialojen onnistumisen niiden tehtävissä ja Espoo-tarinan toimeenpanossa.

Digitaalisten palvelujen ja vaikuttavuudella johtamisen kehittäminen keskiössä

Konsernihallinnon kehittäminen talousarviokaudella keskittyy vaikuttavuudella johtamisen vahvistamiseen sekä analytiikan ja datan hyödyntämisen lisäämiseen päätöksenteossa, toiminnan seurannassa ja kehittämisessä. Tavoitteena on tuottaa laadukasta tietoa johtamisen tueksi sekä parantaa kykyä arvioida toimenpiteiden vaikutuksia ja kohdentaa resursseja tarkoituksenmukaisesti.

Digitaalisten palvelujen kehittämisessä painotetaan palvelujen vaikuttavuutta, asiakaslähtöisyyttä ja tuottavuuden parantamista. Tätä tehtävää tukemaan perustetaan 1.1.2027 Digitaaliset palvelut ja ICT-yksikkö, johon keskitetään digitaalisten palvelujen ja tietohallinnon ohjaus.

Turvallisuus- ja varautumistoimintaa vahvistetaan vastaamaan toimintaympäristön kasvaviin riskeihin. Erityistä huomiota kiinnitetään kyberturvallisuuden kehittämiseen, tietoturvan tason jatkuvaan parantamiseen sekä kaupungin kriisinsietokyvyn vahvistamiseen. Näin varmistetaan palvelujen jatkuvuus ja kaupungin toimintakyky muuttuvassa turvallisuusympäristössä.

Toiminnan ja tuottavuuden kehittämisessä uusien teknologioiden ja innovaatioiden hyödyntäminen on olennaista. Erityistä huomiota kiinnitetään tekoälyn, automaation ja muiden kehittyvien teknologioiden turvalliseen, vastuulliseen ja vaikuttavaan käyttöönottoon. Näin edistetään organisaation uudistumiskykyä, tuottavuutta ja palvelujen laatua sekä varmistaa, että uusia ratkaisuja hyödynnetään hallitusti kaupungin strategisten tavoitteiden tukena.

Henkilöstöön ja henkilöstöjohtamiseen panostaminen on entistä tärkeämpää muutosten aikana

Espoo-tarinan mukaisesti henkilöstön hyvinvoinnin sekä työvoiman saatavuuden turvaamiseksi, tulee edelleen kehittää johtamista sekä esihenkilöiden ja työntekijöiden osaamista. Työn tuottavuuden parantamiseksi keskiössä on sairauspoissaolojen vähentäminen, tapaturmien määrään ja työkykyjohtamiseen panostaminen. Henkilöstöjohtamisen järjestelmäuudistuksilla pyritään tehostamaan koko kaupungin toimintaa. Henkilöstösuunnittelun tärkeys tulee korostumaan henkilöstökustannusten kasvun hillinnässä.

Talous ja henkilöstö

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**69 373**	**76 780**	**69 933**	**72 556**	**75 908**
Ulkoiset toimintatulot	3 537	4 783	3 555	3 422	3 422
Sisäiset toimintatulot	65 836	71 998	66 378	69 134	72 486
Toimintamenot	**-94 397**	**-108 407**	**-94 974**	**-97 361**	**-101 356**
Ulkoiset toimintamenot	-79 252	-89 962	-79 463	-81 241	-84 559
Sisäiset toimintamenot	-15 145	-18 445	-15 511	-16 120	-16 797
Toimintakate	**-25 024**	**-31 626**	**-25 041**	**-24 805**	**-25 448**
Suunnitelmapoistot	11 867	15 270	16 130	14 411	14 645
Tilikauden tulos	**-36 890**	**-46 896**	**-41 171**	**-39 216**	**-40 093**

* Muutettu TA = Muutettu talousarvio syyskuun tiedolla **Muutettu TA ja TP25 eivät ole vertailukelpoisia organisaatiomuutoksesta johtuen

Talous ja henkilöstö

Vuoden 2027 alusta Konsernihallinto koostuu neljästä tulosyksiköstä: Rahoitus ja talous, Henkilöstö, Hallinto, Digitaaliset palvelut ja ICT sekä konsernihallinnon yhteisistä menoista. Konsernihallinnon yhteiset menot sisältävät konsernipalveluiden johtajan alaisuudessa olevat Asiointi- ja Viestintä ja kaupunkitapahtumat -vastuuyksiköiden menot. Lisäksi kaupunginjohtajan alaisuudessa on Vaikuttaminen ja tavoitteet -vastuuyksikkö, jonka menot sisältyvät konsernihallinnon yhteisiin menoihin.

Organisaatiomuutoksista johtuen yksikkötason menojen jakauma voi muuttua toimintakaudella.

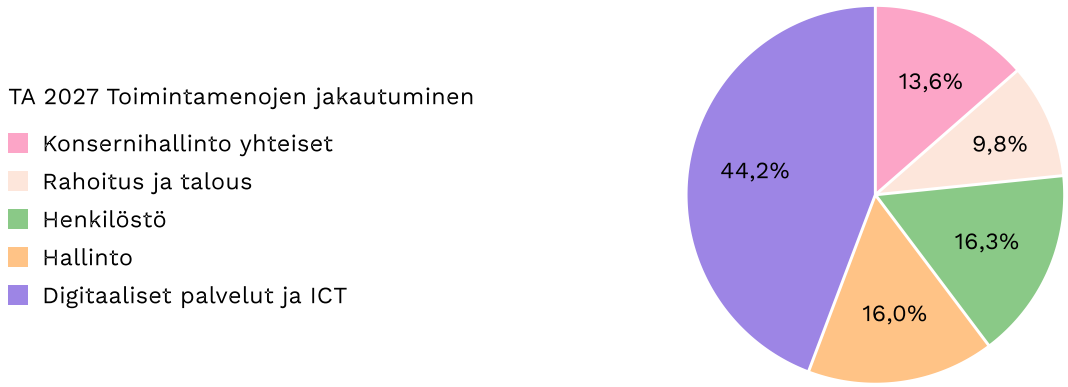
Konsernihallinnolle kohdistettu tasapainotustavoite talousarviovuodelle on yhteensä 12 milj. euroa. Talousarviovuosille 2027-2029 kohdistettu tasapainotustavoite on yhteensä 29,4 milj. euroa.

Tulosyksikkökohtaisia talouden tasapainotustoimenpiteitä on kuvattu tarkemmin yksikkötasolla.

Konsernihallinnossa työskentelee vuonna 2027 noin 400 henkilöä. Tehtävät ovat pääasiassa vakituisia.

Toimintamenot tulosyksiköittäin

1000 EUR	TA 2027	2028	2029
Konsernihallinto yhteiset	12 853	12 451	12 849
Rahoitus ja talous	9 304	9 200	9 425
Henkilöstö	15 489	15 703	15 990
Hallinto	15 192	15 354	15 567
Digitaaliset palvelut ja ICT	41 927	44 440	47 309

6.2.1 Konsernihallinto yhteiset

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Vaikuttaminen ja tavoitteet -vastuuyksikkö vastaa kaupungin kansainvälisen toiminnan strategisesta suunnittelusta ja ohjauksesta sekä kansainvälisistä verkostoista ja kumppanuuksista, koordinoi Espoo-tarinan kaupunkitasoista toimeenpanoa ja seurantaa sekä tukee kaupungin kansallista ja kansainvälistä vaikuttamista yhteistyössä toimialojen kanssa. Yksikkö vastaa projekti- ja ohjelmatoiminnan yhteisten toimintamallien kehittämisestä ja tukee kaupungin kehittämisohjelmien ja kärkiohjelmien toteuttamista sekä ulkoisen kehittämisrahoituksen hyödyntämistä. Lisäksi yksikkö vastaa kaupunkitiedon, tutkimuksen ja tilastotoiminnan kokonaisuudesta ja kehittämisestä kaupungin strategisen ja operatiivisen johtamisen tueksi.

Vuoden 2027 Keskeisenä kokonaisuutena on Espoo-tarinan puoliväliarviointi sekä strategian toimeenpanon ja seurannan kehittäminen. Kärkiohjelmien toimeenpanoa, poikkihallinnollisten kehitysohjelmien puolivälitarkastelua ja ohjelmien välistä yhteistyötä tuetaan. Ulkoisen kehittämisrahoituksen tukipalveluja kehitetään yhteistyössä toimialojen ja tukitoimintojen kanssa. Kaupunkitiedon osalta kehitetään tiedon laatua ja hyödyntämistä, vakiinnutetaan kuntien datahuoneeseen liittyvää toimintaa ja käynnistetään väestöennusteen kehittäminen yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Kansallisen ja EU-vaikuttamisen keskeisiä kokonaisuuksia ovat seuraava hallitusohjelma sekä EU:n tuleva rahoituskausi ja siihen liittyvän kansallisen NRP-suunnitelman sisältö. Kansainvälisessä toiminnassa toimeenpannaan valtuustokauden kansainvälisen toiminnan suunnitelmaa ja vahvistetaan sen kolmea painopistettä: innovaatiokaupunkia, Espoon roolia ilmasto- ja luontotyön eurooppalaisena vaikuttajana ja kumppanina sekä lasten ja nuorten pääkaupunkia. Samalla vahvistetaan strategisten kansainvälisten verkostojen ja kumppanuuksien hyödyntämistä Espoo-tarinan tavoitteiden edistämisessä.

Viestintä ja kaupunkitapahtumat -vastuuyksikkö vastaa kaupunkitasoisesti viestinnän ohjauksesta ja kehittämisestä sekä kaupunkitasoisista viestintäkanavista, käännöspalveluista sekä kaupungin tapahtumallisuuden kehittämisestä ja ohjaamisesta sekä kaupungin omista suurtapahtumista (mm. Espoo-päivä). Kehittämisen lähtökohtana on vastata toimintaympäristön haasteisiin ja varmistaa kaupungin viestinnän laatu ja tavoittavuus. Keskeisin kanavamme espoo.fi uudistetaan kehitysprojektina, joka jatkuu vuoteen 2029.

Asiointi-vastuuyksikön tehtävänä on kehittää ja koordinoida kaupunkitasoisesti asiakaspalvelua ja asiointia. Palvelemme asiakkaita monikanavaisesti Espoo-infojen kautta tarjoten neuvontaa kaupungin sekä muiden viranomaisten palveluissa ja digitaalisessa asioinnissa.

Vuoden 2026 aikana käyttöön otettu OmaEspoo-asiointiportaali on vakiinnuttanut asemansa keskeisenä sähköisen asioinnin kanavana. OmaEspoo kokoaa kaupungin palveluita yhteen paikkaan ja mahdollistaa asioinnin ajasta ja paikasta riippumatta. Portaaliin on tuotu uusia palveluja vaiheittain, ja sen kautta asiakkaat voivat muun muassa saada neuvontaa, varata digineuvonta-aikoja, seurata omien asioidensa käsittelyä sekä hoitaa erilaisia hakemus- ja palautepalveluja sähköisesti.

Tavoitteenamme on jatkaa OmaEspoon kehittämistä ja laajentaa palveluvalikoimaa edelleen. Samalla parannamme tiedon löydettävyyttä, itsepalvelun mahdollisuuksia sekä asiakaskokemusta hyödyntämällä uusia digitaalisia ratkaisuja, kuten chatbot- ja verkkoneuvontapalveluita. Asiointi onnistuu myös jatkossa fyysisissä asiointipisteissä ja Liikkuva Espoo-info vierailee kirjastoissa sekä palvelu- ja asukastaloissa tarjoten neuvontaa ja digitukea lähellä asiakkaita.
Tavoitteena on tarjota espoolaisille saavutettavat, sujuvat ja yhdenvertaiset palvelut heidän valitsemassaan asiointikanavassa.

Talous

1000 EUR	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**2 177**	**2 160**	**2 197**
Ulkoiset toimintatulot	415	340	340
Sisäiset toimintatulot	1 762	1 821	1 857
Toimintamenot	**-13 063**	**-12 663**	**-13 066**
Ulkoiset toimintamenot	-7 763	-7 286	-7 383
Sisäiset toimintamenot	-5 300	-5 377	-5 683
Toimintakate	**-10 886**	**-10 503**	**-10 869**

Konsernihallinnon yhteiset ulkoiset toimintamenot ovat 7,8 milj. euroa. Menot koostuvat Asiointi- ja Viestintä ja kaupunkitapahtumat -vastuuyksiköiden menoista sekä Vaikuttaminen ja tavoitteet -vastuuyksikön menoista. Lisäksi menoihin sisältyvät yhteiset asiantuntijapalvelujen hankinnat ja konsernihallinnon johdon kustannukset. Konsernihallinnon yhteiset ulkoiset tulot koostuvat pääosin asiointipalveluista saatavista tuloista.

Talouden tasapainottamiseksi toteutetaan sopeutustoimenpiteitä, kuten supistetaan ostopalveluja ja vähennetään henkilöstökustannuksia.

Tulosyksikköön kohdistuu myös osuus kaupunkiyhteisen organisaatio- ja hallinnon tarkastelun Konsernihallintoon kohdistuvista säästötavoitteista.

6.2.2 Rahoitus ja talous

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Rahoitus ja talous -yksikkö vastaa kaupunkikonsernin talousohjauksesta ja taloussuunnitteluprosessista, keskitetyistä taloushallinnon palveluista, kaupunkikonsernin rahoituksesta, konserniohjauksesta ja siihen liittyvästä seudullisten yhteisöjen ja merkittävimpien konserniyhteisöjen strategisesta ohjauksesta sekä konsernin riskienhallinnan kehittämisestä. Lisäksi yksikkö vastaa ateriapalveluista.

Joto-järjestelmäkokonaisuuden hyödyntäminen

Johtamisen ja talousohjauksen tietojärjestelmään (Joto) on kehitetty palkkakustannusten taloussuunnittelun ratkaisu, joka mahdollistaa paremmin henkilöstökustannusten suunnittelun ja raportoinnin tuleville vuosille.

Vastuullisuusraportoinnin ja siihen liittyvien raportointikäytäntöjen kehittämistä jatketaan. Raportoinnin toteuttamista ja kehittämistä tukee Joton järjestelmäkehitys, joka mahdollistaa kaupungin kestävyyteen liittyvän raportoinnin osana tilinpäätöstä.

Tekoälyn hyödyntämistä Joto-järjestelmäkokonaisuuden kehittämisessä kasvatetaan. AI-toimintoja hyödynnetään mm. talouden prosessien automaatioastetta edelleen kasvattamalla sekä työvaiheiden tehostamista lisäämällä.

Johdon työpöytä toimii keskeisenä tiedolla johtamisen työvälineenä kaupungin johdolle, esihenkilöille ja talouden asiantuntijoille talouden ja toiminnan tilannekuvan seuraamiseksi. Raportoinnin laajentamiskohteena vuodelle 2027 on talousraportoinnin lisäksi muu kaupungin tiedolla johtamista tukeva raportointi.

Valtionhallinnon digitaalisten muutoshankkeiden vaikutukset

Valtion muutoshankkeiden tarkoituksena on seuraavan 5 vuoden aikana edistää tietovirtojen siirtoa, tiedon liikkuvuutta ja luoda periaatteita digivalmiiseen sääntelyyn.

Hankintatietovarannon lakiuudistus tuo uusia velvoitteita talous- ja hankintatietojen raportointiin Valtiokonttorille taksonomiapohjaisesti. Uudistus lisää julkisten hankintojen ja ostolaskutietojen läpinäkyvyyttä sekä tukee tietoperusteista johtamista ja päätöksentekoa. Espoon kaupunki on osallistunut Valtiokonttorin pilottiin hankintatietovarannon teknisen toteutuksen valmistelussa. Vuoden 2027 aikana keskitytään ohjeistuksen, prosessien vakauttamisen sekä mahdollisten taksonomiamuutosten toteuttamiseen. Hallituksen esityksen mukaan ostolaskutietojen toimittaminen kunnissa käynnistyy vuonna 2028.

EU:n ViDA (VAT in the Digital Age) -uudistus yhtenäistää arvonlisäveron raportointia ja sähköistä laskutusta EU:ssa. Uudistus on hyväksytty vuonna 2025 ja sen toimeenpano etenee vaiheittain vuoteen 2035 saakka. ViDA ei tällä hetkellä aiheuta välittömiä velvoitteita kotimaisiin ostolaskuprosesseihin, mutta se osaltaan vauhdittaa sähköisen laskutuksen, rakenteisen datan ja reaaliaikaisen raportoinnin kehittämistä.

Asiakaslähtöisemmät talouspalvelut asiakassegmentoinnin avulla

Vuonna 2026 pilotoitu asiakassegmentointi luo perustan talouspalvelujen asiakaslähtöiselle kehittämiselle. Vuodesta 2027 alkaen mallia hyödynnetään palvelujen kohdentamisessa, priorisoinnissa ja kehittämisessä sekä mallia jatkojalostetaan saatujen kokemusten pohjalta. Tavoitteena on tuottaa eri asiakasryhmille entistä tehokkaampia ja vaikuttavampia palveluja.

Talouden tasapainotus

Talouden tasapainottamiseksi yksikössä tehostetaan toimintaa, priorisoidaan työtehtäviä ja hyödynnetään tehokkaammin muun muassa Johtamisen ja talousohjauksen tietojärjestelmän (Joto) ominaisuuksia. Lisäksi yksikössä vähennetään konsulttipalveluiden ostoja ja pienennetään ostopalveluita.

Tulosyksikköön kohdistuu myös osuus kaupunkiyhteisen organisaatio- ja hallinnon tarkastelun Konsernihallintoon kohdistuvista säästötavoitteista.

Talous

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**5 055**	**5 072**	**4903**	**4919**	**4994**
Ulkoiset toimintatulot	294	340	340	281	281
Sisäiset toimintatulot	4 761	4 732	4 563	4 638	4 713
Toimintamenot	**-10 311**	**-12 867**	**-9 099**	**-8 988**	**-9 212**
Ulkoiset toimintamenot	-6 659	-8 357	-6 979	-6 757	-6 873
Sisäiset toimintamenot	-3 652	-4 510	-2 120	-2 231	-2 339
Toimintakate	**-5 256**	**-7 794**	**-4 196**	**-4 069**	**-4 218**

Rahoitus- ja talous yksikön ulkoiset tulot ovat satunnaisia eriä, muun muassa ostolaskujen tarkastuksen tuloksena saatavia alv-palautuksia.

Ulkoiset toimintamenot ovat 7 milj. euroa. Menot koostuvat henkilöstökulujen lisäksi muun muassa rahoitus-, ja talouspalvelujen järjestelmien ylläpidosta ja kehityksestä sekä vakuutus- ja vastuullisuusraportoinnin kustannuksista.

Vuoden 2027 alusta osana Konsernihallinnon organisaatiomuutoksia Turvallisuus ja valmius siirtyy Rahoitus ja talous -yksiköstä Konsernihallinnon muihin tulosyksiköihin. Kasvun ja oppimisen toimialan esikunnasta siirtyy asiakasmaksutiimi talouspalveluihin.

6.2.3 Henkilöstö

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Henkilöstö-yksikkö vastaa henkilöstövoimavaran johtamisen tuesta, henkilöstöhallinnon toimintamallista, työterveyshuollosta ja keskitetyistä henkilöstöhallinnon palveluista sekä HR-ohjausryhmän valmistelusta.

Henkilöstöjohtamisen palveluihin kuuluvat henkilöstösuunnittelu, HR-viestintä, henkilöstö- ja johtamisen kehittäminen, henkilöstöpolitiikka-, monimuotoisuus- ja tasa-arvo, muutostuki ja neuvottelutoiminta. Lisäksi työterveyspalvelut, työkykyjohtaminen ja työsuojelu. Henkilöstöpalvelut vastaa henkilöstöjärjestelmien kehittämisestä ja ylläpidosta, palvelussuhdeneuvonnasta ja muusta siihen liittyvästä toiminnasta, rekrytointipalveluista sekä palkanlaskennasta. Henkilöstöyksikkö vastaa myös konsernihallinnon yksiköiden HR-palveluista.

Henkilöstöyksikön keskeiset organisatoriset muutokset johtuvat työsuojelutoiminnan kaupunkitasoisesta keskittämisestä. Jatkossa konsernihallinnon, elinvoiman tulosalueen, kaupunkiympäristön ja kasvun ja oppimisen toimialan työsuojelutoimijat on keskitetty Konsernihallinnon henkilöstöyksiköön.

Henkilöstöjohtamisen kehittämiskohteet painottuvat, strategian mukaisesti, osaamisen ja johtamisen kehittämiseen. Johtamisvalmennus- ja koulutuskokonaisuutta jatkokehitetään. Työntekijöiden osaamisen kehittämiseen panostetaan, kehittämällä muun muassa työntekijöiden tavoitteiden ja osaamisen kehittämisen suunnitelmien tekemistä. Tässä hyödynnetään uutta HRD-järjestelmää.

Tärkeä painopiste on edelleen työ- ja työmatkatapaturmien määrän väheneminen sekä työkykyjohtamisen tuloksellisuus. Henkilöstösuunnittelua kehitetään, jotta jatkossa voidaan vaikuttaa entistä tehokkaammin henkilöstömäärän kasvun hallintaan. Työvoimapula-alueiden osalta tehdään edelleen veto- ja pitovoimatoimenpiteitä. Henkilöstöyksikön ja toimialojen HR:n asiakaspalvelua kehitetään yhdessä.

Työterveys panostaa sekä lyhyiden sairauspoissaolojen että pitkien sairauspoissaolojen vähentämiseen muun muassa varhaiskasvatuksen influessarokotuskattavuutta lisäämällä sekä panostamalla mielenterveysongelmien hoitoon ja ennaltaehkäisyyn.

Henkilöstöyksikössä on menossa laajoja järjestelmäuudistuksia, jotka jatkuvat vuoteen 2028. Uuden työvuorosuunnittelujärjestelmän käyttöönotto on viimeistely vaiheessa, ja sillä on suuri vaikutus erityisesti varhaiskasvatuksen toimintaan. Uusi HRD eli osaamisen- ja suorituksen johtamisen järjestelmä otettiin käyttöön syksyllä 2026 ja sen käyttöön koko organisaatiossa panostetaan vuoden 2027 aikana. Henkilöstöyksikkö panostaa edelleen HR-tunnuslukujen raportointiin ja tiedolla johtamisen kehittämiseen sekä osallistuu palkkakustannusten taloussuunnittelu -ratkaisun käyttöönottoon. Palkka- ja HRM järjestelmän kilpailutus aloitettiin syksyllä 2026 johtuen Sarastia Oy:n liiketoimintajärjestelyistä.

Talouden tasapainotus

Talouden tasapainottamiseksi yksikössä toteutetaan toiminnan tehostamiseen ja priorisointiin tähtääviä toimenpiteitä sekä tarkastellaan palvelutuotantoa ja sen palvelutasoa. Lisäksi yksikössä vähennetään toiminnassa hyödynnettävien ostopalvelujen käyttöä.

Tulosyksikköön kohdistuu myös osuus kaupunkiyhteisen organisaatio- ja hallinnon tarkastelun Konsernihallintoon kohdistuvista säästötavoitteista.

Talous

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**8 624**	**10 616**	**10 700**	**10 897**	**11 109**
Ulkoiset toimintatulot	198	2 165	2 165	2 165	2 165
Sisäiset toimintatulot	8 425	8 451	8 535	8 732	8 944
Toimintamenot	**-15 498**	**-16 243**	**-15 489**	**-15 703**	**-15 990**
Ulkoiset toimintamenot	-11 787	-11 035	-10 634	-10 473	-10 591
Sisäiset toimintamenot	-3 711	-5 208	-4 855	-5 230	-5 399
Toimintakate	**-6 874**	**-5 627**	**-4 788**	**-4 806**	**-4 882**

Yksikön ulkoiset tulot muodostuvat työterveyden saamasta Kela-korvauksesta ja työterveyspalveluiden ulkoisesta myynnistä Espoo Catering Oy:lle.

Yksikön ulkoiset toimintamenot ovat 10,6 milj. euroa. Yksikön menot koostuvat henkilöstökulujen lisäksi muun muassa asiantuntijapalveluiden ostoista, työterveyteen liittyvistä työvoiman vuokrakustannuksista sekä tutkimuspalveluista sekä yksikön toimintaa tukevista koulutuskustannuksista.

Vuoden 2027 alusta osana organisaatiomuutoksia Kasvun ja oppimisen toimialan esikunnasta työsuojelu siirtyy osaksi henkilöstön kehittämistä.

6.2.4 Hallinto

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Hallinto-yksikkö vastaa päätöksentekoprosessista ja lakiasioista, asiakirjahallinnosta, hankinnasta, logistiikasta sekä turvallisuudesta, valmiudesta ja tietosuojasta.

Lisäksi Hallinto -yksikkö vastaa kaupungin oikeudellisesta edunvalvonnasta sekä kaupungin oikeudellisten palvelujen ohjauksesta, konsernihallinnon yksiköiden oikeudellisista palveluista, kunnallisten ja valtiollisten vaalien järjestämisestä, verolainsäädännön mukaisista kaupungin tehtävistä sekä sopimusten hallinnan ohjauksesta.

Logistiikkapalvelut, erityisesti koulukuljetukset, muodostavat keskeisen osan arjen sujuvuutta ja palvelujen saavutettavuutta. Kuljetuksissa hyödynnetään digitaalisia työkaluja, kuten reittien ja tilausten optimointia, automaattista aikataulutusta sekä kuljetusten reaaliaikaista seurantaa. Näiden avulla parannetaan palvelun laatua, lisätään toiminnan tehokkuutta ja vastataan muuttuviin tarpeisiin joustavasti.

Logistiikan kehittämisessä korostuu tiedolla johtaminen. Kuljetuspalveluissa kerätään ja analysoidaan dataa, kuten kuljetusmääriä sekä reitti- ja aikataulutietoja, mikä mahdollistaa ajantasaisen tilannekuvan muodostamisen ja toiminnan jatkuvan kehittämisen. Logistiikkapalvelujen kehittäminen yhteistyössä toimialojen kanssa vahvistaa kaupungin kykyä tarjota laadukkaita, saavutettavia ja kustannustehokkaita palveluja espoolaisille. Logistiikka hallinnoi laajaa auto- ja konekalustoa, joka palvelee eri toimialojen kuljetus- ja liikkumistarpeita. Kaluston kehittämisessä painopiste on toimintavarmuudessa, turvallisuudessa, kustannustehokkuudessa sekä digitalisaation hyödyntämisessä kaluston hallinnassa ja käytön seurannassa.

Hankintakeskus-vastuuyksikkö vastaa kaupungin keskitetystä hankintatoimesta ja jatkaa kilpailuttamistyön lisäksi hankintojen strategisen johtamisen (muun muassa hankintojen suunnittelun, markkinaymmärryksen, kategoriajohtamisen sekä toimittajayhteistyön, sopimushallinnan toimintamallit) kehittämistä ja jalkauttamista kaupunkitasolla. Lisäksi Hankintakeskus jatkaa hankintojen kustannus- ja kannattavuuslaskentaa koskevien toimintamallien kehittämistä. Tavoitteena on vahvistaa kaupungin hankintojen johtamisen käytänteitä ja niiden yhdenmukaisuutta sekä hankintojen tiedolla johtamista sekä lisätä näiden myötä hankintojen kautta vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta

Talouden tasapainotus

Talouden tasapainottamiseksi yksikössä luovutaan ajoneuvojen uusiutuvien polttoaineiden käytöstä.

Tulosyksikköön kohdistuu myös osuus kaupunkiyhteisen organisaatio- ja hallinnon tarkastelun Konsernihallintoon kohdistuvista säästötavoitteista.

Talous

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**53 989**	**59 483**	**11 454**	**11 686**	**12 015**
Ulkoiset toimintatulot	1 338	668	347	347	347
Sisäiset toimintatulot	52 650	58 814	11 107	11 339	11 668
Toimintamenot	**-59 229**	**-68 677**	**-15 397**	**-15 568**	**-15 780**
Ulkoiset toimintamenot	-55 418	-64 422	-12 525	-12 658	-12 784
Sisäiset toimintamenot	-3 811	-4 255	-2 872	-2 910	-2 996
Toimintakate	**-5 241**	**-9 194**	**-3 943**	**-3 882**	**-3 765**

Talous

Yksikön ulkoiset tulot muodostuvat hankinta- ja postipalveluiden ulkoisesta myynnistä Espoo Catering Oy:lle.

Yksikön ulkoiset toimintamenot ovat 12,5 milj. euroa. Menot koostuvat henkilöstömenojen lisäksi muun muassa yksikön toimintaa tukevien asiantuntijapalveluiden ostoista sekä ajoneuvojen poltto- ja voiteluainekustannuksista.

Vuoden 2027 alusta osana organisaatiomuutoksia Hallinnosta siirtyy Konsernihallinnon yhteiset-yksikköön Asiointi sekä Viestintä- ja kaupunkitapahtumat. Lisäksi Tietohallinto siirtyy uuteen Digitaaliset palvelut ja ICT-yksikköön.

6.2.5 Digitaaliset palvelut ja ICT

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Digitaaliset palvelut ja ICT-yksikkö vastaa kaupungin ICT-palvelujen järjestämisestä ja kehittämisestä, digitalisaatiokehityksen ohjaamisesta ja tuesta sekä digitransformaation tuloksellisesta edistämisestä. Yksikkö vastaa kaupungin kokonaisarkkitehtuurista ja ICT-arkkitehtuurista, kaupungin ICT-, data- ja digitaalisten teknologioiden ja ratkaisujen arkkitehtuurista sekä uusien teknologioiden validoinnista ja käyttöönotosta. Lisäksi yksikön vastuulla on kaupungin tietojohtamisen edistäminen sekä tiedon hyödyntämisen ja vaikuttavuudella johtamisen kehitys. Yhdessä Hallinto -yksikön Asiakirjahallinnon vastuualueen kanssa Digitaaliset palvelut ja ICT vastaa tiedonhallinnasta.

ICT- ja digikehittämistä edistetään investointiohjelman mukaisesti pääjärjestelmien uudistuksilla, AI-teknologioiden hallitulla ja turvallisella käytöllä, sekä kokonaan uusien digipalvelujen käyttöönotolla. Keskeisiä hankkeita ovat Kasvun ja oppimisen toimialan oppilashallinnon toiminnanohjausjärjestelmä, kaupunkiympäristön toimialaa tukevat järjestelmähankkeet (dokumentinhallintajärjestelmän käyttöönotto, kansallisen RYHTI-sääntelyn mukaiset kaavoitusvälineet ja Tilapalveluiden korvausinvestoinnit) sekä inhouse-sääntelymuutosten edellyttämä HR- ja palkkahallintoratkaisun kilpailutuksen edistäminen. Konsernihallinnossa uudistetaan kassajärjestelmäratkaisu sekä aloitetaan Espoon verkkosivustouudistus.

Teknisen tietoturvan ja ICT-infraympäristön pitkäjänteistä kehittämistä jatketaan vahvistamalla erityisesti havainnointi-, automaatio- ja kyberpuolustuskyvykkyyksiä, sekä kehitetään tietoliikenneverkkojen tietoturva-arkkitehtuuria sekä pääsynhallintaratkaisuja. Digitaalisen suvereniteetin parantamiseksi seurataan eurooppalaisten ja paikallisesti operoitavien suvereenien ICT-ratkaisujen hyödyntämismahdollisuuksia. Samalla kehitetään turvallisia tiedon säilytys- ja hallintaratkaisuja, jotka täydentävät arkaluontoisten tietojen hallintaa, saatavuutta ja suojaamista.

Kehittämisessä hyödynnetään ensisijaisesti markkinoiden tarjoamien digialustojen ja tuoteratkaisujen natiiveja ominaisuuksia sekä niiden jatkuvaa tuotekehitystä. Suurissa ICT-investointihankkeissa painotetaan hyötyperusteisuutta, prosessien ja palvelujen rationalisointia sekä mahdollistetaan tekoäly- ja tietojohtamisen edistäminen.

Datalla ja vaikuttavuudella johtamisen kehittämistä jatketaan yhdessä tulosyksiköiden kanssa. Kehittämisessä hyödynnetään edelleen digikokeiluita mutta painopiste siirtyy aiempaa enemmän data-analytiikkapalvelujen tuotannollisempaan kehittämiseen. Talousarviokauden alussa yksikköön keskitetty data-analytiikan osaaminen toiminnan datan, henkilöstödatan ja talouden datan (Joto-analytiikka) alueilta vahvistaa yhtenäisen ja vaikuttavan tietojohtamisen kehittämistä. Lisäksi yksikkö edistää digi- ja datalukutaitoa osana tekoälyn hyödyntämistä.

Talouden tasapainotus

Talouden tasapainottamiseksi yksikössä hillitään kustannusten kasvua Microsoft-lisenssien ja tulostusympäristön optimoinnilla, konsultoinnin vähentämisellä sekä oppija- ja AV-laitteiden elinkaaren pidennyksillä. Lisäksi kehittämistä priorisoidaan entistä tarkemmin.

Tulosyksikköön kohdistuu myös osuus kaupunkiyhteisen organisaatio- ja hallinnon tarkastelun Konsernihallintoon kohdistuvista säästötavoitteista.

Talous

1000 EUR	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**40 699**	**42 894**	**45 594**
Ulkoiset toimintatulot	289	289	289
Sisäiset toimintatulot	40 410	42 605	45 305
Toimintamenot	**-41 927**	**-44 440**	**-47 309**
Ulkoiset toimintamenot	-41 562	-44 067	-46 929
Sisäiset toimintamenot	-365	-372	-380
Toimintakate	**-1 228**	**-1 546**	**-1 715**

Digitaaliset palvelut ja ICT-yksikön tulot 0,3 milj. euroa koostuvat projekteihin saatavasta ulkoisesta rahoituksesta.

Ulkoisiin toimintamenoihin varataan 41,6 milj. euroa. Menot koostuvat henkilöstökulujen lisäksi muun muassa yksikön toimintaa tukevien asiantuntijapalveluiden ostoista sekä ICT-ylläpito- ja kehittämiskustannuksista.

Merkittävin osa ulkoisista palvelujen ostoista koostuu järjestelmä- ja digiratkaisujen lisenssi- ja ylläpitokustannuksista.

Uudet ja uudistuvat järjestelmät kasvattavat ICT:n lisenssi-, ylläpito- ja käyttöönottomenoja talousarviovuodelle, joista keskeisimpiä ovat kaupunkiympäristön dokumentinhallinta, Tilapalveluiden korvausinvestoinnit sekä palkkahallintoratkaisun käyttöönotto.

6.3 Elinvoiman toimiala

Toiminnan painopisteet talousarviokaudella

Elinvoiman toimiala vastaa kaupungin elinvoiman, kilpailukyvyn ja vetovoiman vahvistamisesta sekä edistää kuntalaisten ja asiakkaiden hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta yhteistyössä toimialojen ja kumppaneiden kanssa.

Elinvoiman toimiala muodostuu neljästä tulosyksiköstä, jotka ovat kulttuuri, liikunta ja urheilu, työllisyys sekä elinkeino. Elinvoiman esikunta tukee toimialan johtoa hallinto- ja tukipalvelutehtävissä.

Toimialan toiminnan painopisteet talousarviovuodelle

Elinvoiman toimialan toiminta pohjautuu Espoo-tarinan tavoitteisiin. Toiminnassa korostuvat espoolaisen yhteisön ja erityisesti lasten ja nuorten hyvinvointi. Lasten ja nuorten harrastaminen, kulttuurin ja liikuntakulttuurin edistäminen, kotoutumisen tukeminen ja työllisyyden edistäminen ovat elinvoiman toiminnan keskeisiä painopisteitä. Yrittäjyys- ja innovaatioekosysteemin kehittäminen, talouden ja veropohjan vahvistaminen sekä työllisyyden ja osaamisen kehittäminen auttavat pääsemään näihin tavoitteisiin. Espoo-tarina ja sen kaupunkitasoiset tavoitteet muodostavat elinvoiman toimialan toimintojen viitekehyksen.

Kulttuurin, liikunnan ja hyvinvoinnin edistäminen vahvistaa kaupungin elinvoimaa, luo vetovoimaa ja synnyttää pitovoimaa. Tuemme tätä tarjoamalla kaikille ikäryhmille monipuoliset ja laadukkaat palvelut.

Palveluiden erityisenä kohderyhmänä on lasten ja nuorten harrastamisen mahdollistaminen. Tähän tavoitteeseen pyritään muun muassa Leiki ja liiku -toimintaa laajentamalla, lisäämällä Espoon harrastuspolun harrastusvaihtoehtoja avustusuudistuksella, lukutaitoa edistämällä ja varhaiskasvatuksen maksuttoman taidekasvatustoiminnan käynnistämisellä. Palveluita tuotetaan yhteistyössä kumppaneiden kanssa.

Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen työssä päivitetään osallisuusohjelma vuoden 2027 aikana sekä valmistellaan linjauksia järjestöyhteistyölle.

Työllisyyden tulosyksikön tavoitteena on varmistaa, että työnhakijat työllistyvät nopeasti ja espoolaiset yritykset saavat osaavaa työvoimaa. Palvelut tukevat kaupungin elinvoimaa ja työmarkkinoiden toimivuutta. Keskeisiä painopisteitä ovat työnantajayhteistyön ja tehokkaan rekrytointipalvelun kehittäminen, pitkittyneen työttömyyden katkaisu, nuorten ja vieraskielisten työnhakijoiden palveluiden kehittäminen sekä ennaltaehkäisevät toimintamallit, joita toteutetaan yhteistyössä oppilaitosten ja yritysten kanssa. Digitaalisten ratkaisujen kehittäminen tukee työnhakijoiden omatoimisuutta ja tehostaa asiakastyötä.

Työllisyyspalvelut tarjoavat neuvontaa, ohjausta, koulutuksia, valmennuksia ja muita asiakaspalveluhankintoja sekä asiantuntija-arviointeja. Valmennus- ja koulutuspalvelujen hankinnoissa siirrytään tulosperusteisuuteen ja palveluhankintoja tehdään PKS-yhteistyössä. Työnantajapalvelut toimivat yhdessä Business Espoo -verkoston kanssa ja tukevat yrittäjien ja työnantajien mahdollisuuksia löytää osaavaa työvoimaa. Pidempään työttöminä olevien työllistymistä tuetaan tiiviillä työnantajayhteistyöllä sekä erilaisilla kevyillä ja täsmällisillä työnantajien osaajatarpeeseen vastaavilla koulutusratkaisuilla. Haastavassa työmarkkina-asemassa olevien palvelut kehitetään monialaisessa yhteistyössä hyvinvointialueen, Kelan, oppilaitosten ja kolmannen sektorin kanssa. Osaamiskeskuspalvelut laajenevat sekä kytkeytyvät tiiviimmin työnhaun alkuvaiheen palveluihin sekä kotoutumiskoulutusten jälkeen selkeiksi siirtymiksi. Nuorten työllisyyttä edistetään ennakoivalla kaupunkitasoisella ohjelmatyöllä ja NEET-nuorten koulutukseen ja työhön etenemiseen panostetaan. Tavoitteena nuorten sujuvat polut koulutukseen ja työhön.

Elinkeino-tulosyksikön tavoitteena on vahvistaa entisestään Espoon asemaa erityisesti korkean arvonlisän työpaikkojen, tuotekehityksen ja pääkonttorien keskuksena. Tulosyksikkö toimii aktiivisesti sen eteen, että Espoossa syntyvien innovaatioiden ja niiden varaan rakentuvan talouden ja tuottavuuden kasvun edellytyksistä Espoossa huolehditaan tiiviillä yhteistyöllä innovaatioyhteisön keskeisten kumppaneiden kanssa.

Elinkeino-tulosyksikkö käy aiempaa aktiivisempaa vuoropuhelua kaikenkokoisten ja eri alojen yritysten kanssa

niiden tarpeiden ymmärtämiseksi ja kaupungin yritysmyönteisyyden kohentamiseksi yhdessä muiden tulosyksiköiden kanssa. Yrityksiä koskevaa tietopohjaa ja asiakkuuksienhallintaa vahvistetaan. Palveluita kehitetään edelleen Business Espoo -verkoston hyvien kumppaneiden, kuten Espoon yrittäjien ja Helsingin seudun kauppakamarin kanssa. Espoossa toimivien yritysten, korkeakoulujen ja innovaatioyhteisön kumppaneiden kanssa huolehditaan siitä, että Espooseen töihin maailmalta saapuvien erityisasiantuntijoiden määrä jatkaa kasvuaan ja vastaa osaltaan työvoima- ja osaamistarpeisiin. Käynnistämme eri yksiköiden ja muiden kumppanien kanssa valtuustolle valmistellun maahanmuutto- ja kotoutumisohjelman toimeenpanon poliittisen päätöksenteon jälkeen. Kaupunkimarkkinoinnin strategista ohjausta vahvistetaan päivitettyjen kaupunkimarkkinoinnin periaatteiden avulla. Tavoitteena on rakentaa pitkäjänteisesti Espoon tunnettuutta ja vetovoimaa sekä lisätä kaupungin kilpailukykyä kansallisessa ja kansainvälisessä kilpailussa yrityksistä, investoinneista ja osaajista. Kaupunkimarkkinointi tukee Espoo-tarinan tavoitteita ja kokoaa kaupungin toimijat yhteisten viestien, tavoitteiden ja toimintatapojen ympärille.

Talous ja henkilöstö

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**13 297**	**13 121**	**13 829**	**14 271**	**14 213**
Ulkoiset toimintatulot	13 082	13 121	13 829	14 271	14 213
Sisäiset toimintatulot	215	-	-	-	-
Toimintamenot	**-236 422**	**-265 107**	**-274 745**	**-273 045**	**-280 239**
Ulkoiset toimintamenot	-176 441	-201 793	-212 521	-209 769	-215 845
Sisäiset toimintamenot	-59 981	-63 314	-62 224	-63 275	-64 395
Toimintakate	**-223 125**	**-251 986**	**-260 916**	**-258 774**	**-266 026**
Suunnitelmapoistot	2 853	3 962	3 386	3 652	4 055
Tilikauden tulos	**-225 978**	**-255 948**	**-264 302**	**-262 426**	**-270 082**

*Muutettu TA = Muutettu talousarvio syyskuun tiedolla

*TP 2025 ei ole vertailukelpoinen organisaatiomuutoksesta johtuen

Elinvoiman toimialan ulkoiset toimintatulot kasvavat 0,7 milj. euroa eli 5,4 prosenttia edellisvuodesta. Toimintatulot muodostuvat työllisyysalueen maksuosuuksista, hankkeille myönnetystä ulkoisesta rahoituksesta, kirjaston asiakasmaksuista, kulttuuritapahtumien lippu- ja pääsymaksuista sekä uimahallien ja liikuntatilojen asiakasmaksuista.

Toimialan ulkoiset toimintamenot kasvavat 10,7 milj. euroa eli noin 5,3 prosenttia edellisvuodesta. Menojen kasvua selittää erityisesti haastava työllisyystilanne, jonka vuoksi työttömyysetuuksien määrärahoja on lisätty. Lisäksi toimintamenojen kasvuun vaikuttavat muun muassa panostukset uusiin ulkoisen rahoituksen hankkeisiin, Enter Espoon houkuttelevuusohjelman siirtyminen elinkeinotulosyksikköön, uuteen Helmet-kirjastojärjestelmään siirtyminen sekä nuorten harrastustoiminnan vahvistaminen.

10,7 M€

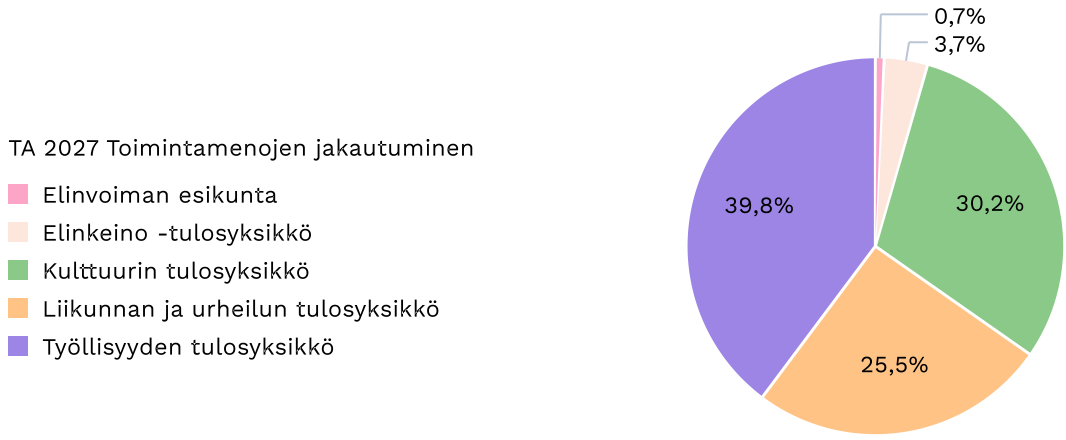
Ulkoisten toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

Tilinpäätös 2025 luku ei ole vertailukelpoinen, johtuen nuorisopalvelujen siirrosta Kasvun ja oppimisen toimialalta Elinvoimaan vuoden 2026 alusta.

Vuonna 2027 Elinvoiman toimialalla työskentelee noin 1 100 henkilöä. Henkilöstömäärään vaikuttavat talouden tasapainottamispäätösten toimeenpano sekä toimialan esikunnan perustaminen.

Toimintamenot tulosyksiköittäin

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Elinvoiman esikunta	1 556	1 045	2 054	2 258	2 295
Elinkeino -tulosyksikkö	7 741	9 017	10 225	10 039	10 148
Kulttuurin tulosyksikkö	69 688	84 051	83 085	84 727	89 112
Liikunnan ja urheilun tulosyksikkö	64 602	69 613	70 128	71 229	73 389
Työllisyyden tulosyksikkö	92 835	101 380	109 253	104 791	105 295

6.3.1 Elinvoiman esikunta

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Elinvoiman esikunta tukee toimialan johtoa hallinto- ja tukipalvelutehtävissä sekä toimii osaltaan tukipalveluna elinvoiman tulosyksiköille.

Talous ja henkilöstö

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**22**	**0**	**-**	**-**	**-**
Ulkoiset toimintatulot	22	0	-	-	-
Toimintamenot	**-1 556**	**-1 045**	**-2 054**	**-2 258**	**-2 295**
Ulkoiset toimintamenot	-1 221	-721	-1 717	-1 748	-1 778
Sisäiset toimintamenot	-334	-325	-337	-510	-517
Toimintakate	**-1 533**	**-1 045**	**-2 054**	**-2 258**	**-2 295**

*TP 2025 ei ole vertailukelpoinen organisaatiomuutoksesta johtuen

Elinvoiman esikunnan talousarvio sisältää toimialan johtamisen ja kehittämisen määrärahat.

Yksikön ulkoiset toimintamenot ovat vuonna 2027 noin 1,7 milj. euroa. Kasvu edelliseen vuoteen syntyy organisaatiomuutoksesta, jossa tulosalue muuttuu toimialaksi, sekä muutokseen liittyvistä henkilöstövaikutuksista.

Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen tiimi siirtyi vuoden 2026 alussa osaksi liikunnan ja urheilun tulosyksikköä.

1,0 M€

Ulkoisten toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

Elinvoiman esikunnassa tulee vuoden 2027 aikana työskentelemään yhteensä noin 16 henkilöä.

6.3.2 Elinkeino -tulosyksikkö

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Espoon yrityskanta kasvaa muutamalla tuhannella yrityksellä vuosittain. Yritysasiakasmäärän kokonaiskasvu, kasvava määrä uusia innovatiivisia yrityksiä ja kiihtyvä alueellinen kilpailu yrityksistä ja osaajista kasvattaa painetta ymmärtää yritysten tarpeita ja vastata niihin ennakoivasti.

Tulosyksikön keskeisinä kehittämiskohteina on vuoropuhelun lisääminen espoolaisten yritysten kanssa sekä houkuttelevien innovaatiokeskittymien vahvistaminen yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Työllisyyspalveluista vuonna 2026 siirretyllä kolmella henkilöresurssilla sekä ulkoisella rahoituksella rekrytoiduilla henkilöresursseilla jatketaan Espoon pk-yritysten ja kasvutoimialojen yritysten tarpeiden kartoitusta sekä tarpeisiin vastaamista. Tavoitteena on parantaa yritysten mahdollisuuksia menestyä Espoossa ja näin vahvistaa Espoon tulopohjaa.

Yritysmyönteistä kaupunkia edistetään kehittämällä tavoitteellista ja tarvelähtöistä yritysten asiakkuudenhoitoa. Kehittämistyötä tehdään osana Business Espoo-yrityspalveluverkostoa sekä tiiviissä yhteistyössä työllisyyspalveluiden työnantajaratkaisujen ja innovaatioyhteisön toimijoiden kanssa. Business Espoo toimii alustana yrityksille suunnattuun palvelu- ja tapahtumamarkkinointiin. Tavoitteena on vahvistaa kaupungin palveluiden saavutettavuutta ja asiakaslähtöisyyttä.

Kasvavaa määrää yrityksen perustamista suunnitteleville pyritään selkiyttämään aloittavan yrittäjän palvelupolkua yhteistyössä työllisyyspalveluiden kanssa. Elinkeino-yksikön vastuulla oleva yritysneuvontapalvelu palvelee myös jo toimivia yrittäjiä ja pieniä yrityksiä liiketoiminnan kehittämisessä. Laadukkaan palvelun varmistamiseksi on tarpeen arvioida yritysneuvonnan resurssin riittävyyttä suhteessa asiakasmäärään ja Espoon yrityskentän kokoon.

Maailmanlaajuisesti talouskasvu on viime vuosina perustunut teknologisiin innovaatioihin, joista Suomessa merkittävä osuus syntyy Espoossa. Innovaatiokeskittymien kehittäminen ja kasvutoimialojen yritysten palveleminen ovat Espoossa merkittävässä määrin riippuvaisia lyhytaikaisista ulkoisesti rahoitetuista hankkeista ja määräaikaisista projektihenkilöstöresursseista. Riippuvuus ulkoisesta rahoituksesta heikentää mahdollisuuksia suunnitelmalliseen ja pitkäjänteiseen kehittämiseen, yritysvuoropuheluun ja kumppaniyhteistyöhön. Talousarviokaudella on tarpeen arvioida, miten Espoo kykenee toteuttamaan tavoitettaan kasvun kotipesänä, kun kaupungin panos innovaatioyhteisön palvelemiseen nojaa niin merkittävästi lyhytjänteiseen rahoitukseen.

Euroopan aluekehitysrahastoon perustuvalla pääkaupunkiseudun innovaatioekosysteemisopimuksella tuetaan kasvuyritysten sijoittumista Espooseen ja

skaalautuvien yritysten kansainvälistymistä (nk. Sisu Factory) sekä vahvistetaan innovaatiokeskittymiä. Vihreän siirtymän Green Line-keskittymää rakentamalla sekä puolustus- ja kaksikäyttöteknologioiden Defense Tech Hub -verkostoa vahvistamalla vahvistetaan Espoon veto- ja pitovoimaa kahdella kasvavalla toimialalla sekä edistetään yritysten, tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimijoiden sekä rahoittajien ja asiakkaiden yhteistyötä. Myös energia-alan toimijoiden kanssa tiivistetään yhteistyötä.

Sitran osarahoituksella arvioidaan kaupungin roolia innovatiivisten yritysten kasvun vauhdittajana (Deep Tech-kiihdyttämö) sekä osallistutaan kansalliseen fyysisen tekoälyn kasvu- ja rahoituspolkujen kehittämiseen. Digitaalinen Eurooppa -ohjelman osarahoittamalla Finnish AI Region EDIH jatketaan yritysten tekoälykehityksen tukemista. AI Start -palvelun rahoitus päättyy, eikä toimintaa jatketa vastaavien palveluiden kehityttyä muiden toimijoiden tarjoamina.

Yrittäjyyttä, yritysten kasvu- ja toimintaedellytyksiä sekä innovaatioyhteisön kehittymistä tuetaan myös sopimuskumppanuuksilla ja kumppanuustapahtumilla. Esimerkiksi Aalto-yliopiston opiskelijalähtöistä startupekosysteemiä tuetaan sopimuskumppanuuksilla.

Elinkeino-tulosyksikön viestintä- ja markkinointityö kytketään entistä tiiviimmin yksikön elinkeinopoliittisiin tavoitteisiin, yrityspalveluihin, kansainvälisen osaajatyön kokonaisuuteen sekä innovaatioyhteisön kehittämiseen. Viestinnällä ja markkinoinnilla tuetaan yritysten, investointien ja osaajien houkuttelua, palvelujen käyttöä sekä Espoon tunnettuuden vahvistumista kansainvälisesti.

Espoon veto- ja pitovoimaa kansainvälisten osaajien keskuudessa vahvistetaan kuuden suurimman kaupungin ja valtion Work in Finlandin C6-allianssin, Aalto-yliopiston, VTT:n ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Osana tulosyksikön yrityspalveluita kansainvälisen työelämän palveluiden tiimi edistää kansainvälisten osaajien työllistymistä yritysten ja työnantajien kasvun ja kansainvälistymisen vauhdittamiseksi. Tavoitteena on etenkin pyrkiä tukemaan osaamisen saatavuutta kasvutoimialoilla ja kasvattaa ymmärrystä tulevaisuuden osaajatarpeista. Kansainvälisten opiskelijoiden väyliä työmarkkinoille kehitetään korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa sekä Helsingin ja Vantaan kanssa mm. jatkokehittämällä yhteistä harjoitteluohjelmaa.

Elinkeino-tulosyksiköstä rahoitetaan kaupungin tytäryhtiön Enter Espoo Oy:n toimintaa. Enter Espoon toiminnan tavoitteena on kansainvälisten yritysten, investointien ja vierailijoiden houkuttelu Espooseen sekä matkailuelinkeinon tukeminen ja kehittäminen.

Tulosyksikkö vastaa lisäksi maahanmuuttoasioiden ja kotoutumispolitiikan strategisesta suunnittelusta ja toimeenpanon ohjauksesta sekä maahanmuuttajien neuvonta- ja ohjauspalveluista, niiden kehittämisestä ja alkuvaiheen kotoutumispalveluista työvoiman ulkopuolella oleville. Keskeisenä toimenpiteenä on uuden valtuustolle valmistellun maahanmuutto- ja kotoutumisohjelman 2026–2029 toimeenpanon käynnistäminen yhteistyössä eri tulosyksiköiden kanssa.

Talouden tasapainotus

Elinkeinon tulosyksikössä talouden tasapainotusta toteutetaan hyödyntämällä aiempaa aktiivisemmin ulkoista rahoitusta ja kaventamalla elinkeinopolitiikan toimeenpanoa. Enter Espoon rahoituksen tasoa tarkistetaan, yrityspalvelujen palveluostoja ja avustuksia priorisoidaan sekä kohdennetaan kansainvälisen työelämän palveluiden resursseja. Lisäksi innovaatioyhteisön toiminnassa vahvistetaan ulkoisen rahoituksen hyödyntämistä ja keskitetään resursseja vaikuttavimpiin toimenpiteisiin. Toimenpiteiden myötä saavutetaan noin 0,3 milj. euron säästö vuonna 2027 sekä noin 0,6 milj. euron säästö vuosina 2028–2029.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur 2027	Suorite 2027	Eur/ Suorite 2026	Eur/ Suorite 2027	Eur/ Suorite 2028	Eur/ Suorite 2029
Hello Espoo -infon asiakaskohtaamisen kustannus	821 951	6 400	107	128	133	135
Alkuvaiheen kotoutumispalvelu Koto- Espoon asiakastyön kustannus	763 560	250	2 575	3 054	3 125	3 151
Alkuvaiheen kotoutumispalvelu Koto- Espoon palveluiden kustannus	763 560	360	1 789	2 121	2 170	2 188

Elinkeinon tulosyksikössä otettiin käyttöön palvelutuotteet vuoden 2026 alusta. Aikaisemmilta vuosilta ei ole saatavilla vertailukelpoista tietoa.
Maahanmuuttajien neuvonta- ja ohjauspalveluissa tuotetaan Hello-Espoo infon sekä Koto-Espoon lakisääteisiä palveluita. Palvelutuotteilla mitataan maahanmuuttajien neuvonnan sekä työvoiman ulkopuolella olevien kototutujien asiakastyön ja palveluiden yksikkökustannuksia. Hello Espoo -infon tavoite vuodelle 2027 on 6 400 asiakaskohtaamista ja yksikkökustannus on 128 euroa.

Alkuvaiheen kotoutumispalvelu Koto-Espoon asiakastyön tavoite on 250 asiakasta ja yksikkökustannus on 3 054 euroa. Koto-Espoon palveluiden tavoite on 360 asiakasta ja yksikkökustannus on 2 121 euroa. Yksikkökustannus sisältää Omnialta ostettavat kielikurssit, joissa tarjotaan varhaiskasvatuksen kerhotoimintaa. Kerhotoimintaa säätelee varhaiskasvatuslaki, jonka takia kursseille voidaan ottaa lakisääteinen määrä lapsia.

Talous ja henkilöstö

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**677**	**462**	**715**	**517**	**459**
Ulkoiset toimintatulot	677	462	715	517	459
Toimintamenot	**-7 741**	**-9 017**	**-10 225**	**-10 039**	**-10 148**
Ulkoiset toimintamenot	-6 634	-8 377	-9 319	-9 187	-9 267
Sisäiset toimintamenot	-1 106	-640	-907	-852	-881
Toimintakate	**-7 064**	**-8 555**	**-9 510**	**-9 523**	**-9 689**

Tulosyksikön talousarviovuoden 2027 sekä toiminta-suunnitelmavuosien 2028–2029 tulotavoitteesta merkittävin osuus on ulkoisen rahoituksen hanketuloa. Tulotavoitteeseen on huomioitu tämänhetkiset aktiiviset hankkeet, niiden keston mukaisesti.

Ulkoiset toimintamenot kasvavat noin 0,9 milj. euroa muutettuun talousarvio 2026 verrattuna, kasvuprosentin ollessa 11 prosenttia.

Henkilöstömenot sisältävät palkankorotusvarauksen, sivukulumuutokset ja uusien ulkoisen rahoituksen projektien henkilöstökulut.

Ulkoisten palvelujen ostojen määräraha sisältää varaukset ulkoisen rahoituksen hankkeiden toteuttamiseen, maahanmuuton neuvonta- ja ohjauspalveluiden tuottamiseen ja kehittämiseen sekä yrityspalveluiden toimintaan.

Enter Espoo Oy:lle maksettava avustus budjetoidaan kokonaisuudessaan Elinkeinon tulosyksikköön. Avustus sisältää jatkossa myös houkuttelevuusohjelman noin 0,2 milj. euroa. Avustus on vuonna 2027 yhteensä noin 2,1 milj. euroa, kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 6 prosenttia.

Yksikön toiminnoissa työskentelee 58 työntekijää, joista 12 henkilöä (22 %) ovat määräaikaisissa työsuhteissa

0,9 M€

Ulkoisten toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

6.3.3 Kulttuurin tulosyksikkö

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Kulttuurin tulosyksikkö vastaa kaupungin kulttuuritarjonnasta ja kulttuurisesta profiilista sekä tulosyksikön vastuulla olevien vapaa-ajan palveluiden tuottamisesta. Kulttuurin tulosyksikön ja sen palvelualueiden tehtävänä on vahvistaa myönteistä kaupunkikuvaa, ohjata kulttuurin hankkeita ja tapahtumia sekä vastata nuorisotyöstä ja nuorten ohjaus- ja palveluverkostosta. Lisäksi tulosyksikön tehtäviin kuuluu alueellisten kulttuuripalveluiden ja vapaa-ajan palveluiden koordinointi sekä kuntalaisten tiedonhankinnan, itsensä kehittämisen ja harrastustoiminnan mahdollistaminen.

Tulosyksikköön kuuluu kuusi palvelualuetta, jotka ovat kaupunginkirjasto, kaupunginmuseo, kaupunginorkesteri, kulttuuritalot ja -palvelut, kulttuurin edistäminen ja kumppanuudet sekä nuorisopalvelut.

Lisäksi tulosyksikkö koordinoi yhteistä viestintää ja markkinointia, vastaa strategia- ja arviointityöstä sekä valmistelee kulttuurilautakunnan alaiset avustukset sekä yhteistyöperiaatteet kumppaneiden kanssa. Palvelualueista kaupunginmuseo, kaupunginorkesteri sekä kulttuuritalot ja -palvelut kuuluvat taloushallinnollisesti samaan nettobudjettiin. Kaupunginkirjasto, nuorisopalvelut, kulttuurin edistäminen ja kumppanuudet sekä muun muassa avustukset ja viestintä ovat bruttobudjetoituja.

Kulttuurin tulosyksikkö brutto

Johto ja kehittäminen

Kulttuurin tulosyksikön johto, kehittäminen ja viestintä vastaa strategia- ja arviointityöstä sekä koordinoi tulosyksikön yhteistä viestintää ja markkinointia. Tavoitteena on vahvistaa Espoon asemaa kulttuurikaupunkina, lisätä kulttuuripalveluiden tunnettuutta sekä kasvattaa ymmärrystä kulttuurin merkityksestä yhteisöllisyydelle, osallisuudelle ja kaupungin elinvoimalle.

Vuonna 2027 panostamme KulttuuriEspoon tunnettuuden kasvattamiseen lisäämällä näkyvyyttä suunnitelmallisesti, hyödyntämällä analytiikkaa markkinoinnin ja viestinnän kehittämisessä sekä vahvistamalla mediayhteistyötä. Erityistä huomiota kohdistetaan nuoriin aikuisiin ja monikielisiin asiakkaisiin.

Kulttuurin tulosyksiköllä on kuusi valtuustokauden 2025–2029 tavoitetta: vahvistaa taidetta, kulttuuria ja luovia aloja kaupungin vetovoimatekijöinä, vahvistaa lasten ja nuorten toimijuutta taiteen ja kulttuurin keinoin, parantaa lukutaitoa ja monilukutaito-osaamista, vahvistaa kulttuuriperinnön merkitystä osana kaupungin kestävää kasvua, kehittää kulttuuripalveluiden asiakaskokemusta erinomaiseksi sekä lisätä nuorten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia.

Keskeisiä kehittämiskohteita vuonna 2027 ovat kulttuurin digistrategian toimeenpano, tiedolla johtamisen vahvistaminen, kestävän kehityksen koordinointi sekä sisäisen viestinnän kehittäminen. Tulosyksikköön on perustettu kestävän kehityksen koordinaatiotiimi tukemaan palvelualueiden yhteisiä toimintatapoja ja tavoitteiden toteutumista. Lisäksi määritellään yhteiset KPI-mittarit ja kehitetään raportointia tiedolla johtamisen tueksi.

Kulttuurin edistäminen ja kumppanuudet

Palvelualueen tehtävänä on edistää taiteen ja kulttuurin yhdenvertaista saavutettavuutta, harrastusmahdollisuuksia sekä luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja luoville aloille. Palvelualue vastaa kulttuuriavustuksista, taiteen perusopetuksesta, Espoon Harrastuspolusta, kulttuurikasvatuskokonaisuuksista sekä koulutilojen kuntalaiskäytöstä.

Vuonna 2027 kehitetään erityisesti lasten ja nuorten kulttuurista toimijuutta uudistamalla kulttuurikasvatuksen palvelukokonaisuutta yhtenäiseksi jatkumoksi varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Samalla arvioidaan kulttuurikasvatussisältöjen vaikutuksia lasten luku- ja monilukutaitoon.

Koulutilojen kuntalaiskäyttöä kehitetään yhtenäistämällä toimintatapoja sekä jatkamalla Tikku-varausjärjestelmän käyttöönottoa. Tavoitteena on lisätä koulutilojen käyttöä asukas- ja harrastustoiminnassa. Lisäksi uudistetaan kulttuurihyvinvoinnin palvelumalleja sekä kehitetään taiteen ja luovien alojen toimintaedellytyksiä yhteistyössä alan toimijoiden kanssa. Valtakunnallista Kulttuuripankki-verkkopalvelua kehitetään edelleen yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa.

Kaupunginkirjasto

Kirjastolain mukaisesti kaupunginkirjaston tehtävänä on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä sekä monipuolista lukutaitoa. Kirjaston ydintehtävänä on lukutaitojen monipuolinen edistäminen.

Vuonna 2027 kaupunginkirjaston keskeisin kehittämishanke on Helmet-kirjastojen yhteisen uuden kirjastojärjestelmän käyttöönotto. Uuden järjestelmän tavoitteena on parantaa digitaalista asiointia, lisätä omatoimisen käytön mahdollisuuksia sekä vahvistaa pääkaupunkiseudun yhteistä kirjastoyhteistyötä.

Kirjasto johtaa kaupunkitasoista Espoo lukee – Esbo läser -lukutaitoverkostoa ja osallistuu aktiivisesti Lukutaito kuntoon -kärkiohjelman toteuttamiseen. Vuonna 2027 kirjastossa toteutetaan palveluopasteprojekti lukutaitotyön tueksi, kehitetään henkilöstön osaamista ja lisätään lukutaitoihin liittyvää harrastustoimintaa aluekirjastoissa. Lisäksi käynnistetään aikuisten

lukutaitopolku ja jatketaan monikielisten palveluiden kehittämistä osana kotoutumistyötä.

Laaksolahden kirjasto toimii väistötiloissa uuden Jupperin koulu- ja kirjastokampuksen valmistumiseen saakka. Kirjasto- ja nuorisopalveluiden yhteistyön kehittäminen on yksi vuoden painopisteistä.

Kulttuurin tulosyksikkö netto

Kaupunginorkesteri

Espoon kaupunginorkesteri Tapiola Sinfonietta tuottaa korkeatasoisia orkesterikonsertteja, monitaiteisia produktioita ja yleisötyötä kaikenikäisille yleisöille. Orkesteri vahvistaa kaupungin kulttuurista vetovoimaa, edistää hyvinvointia ja osallisuutta sekä kehittää toimintaansa kestävän kehityksen, edelläkävijyyden ja asiakaslähtöisyyden pohjalta.

Vuonna 2027 toiminnan keskiössä ovat asiakaskokemuksen kehittäminen, orkesterin näkyvyyden vahvistaminen sekä vuoden 2028 alkavan 40-vuotisjuhlakauden valmistelu. Orkesteri arvioi taiteellisen johtamisen mallia pitkäaikaisen taiteellisen partnerin kauden päättyessä ja käynnistää yhteistyön uuden residenssitaiteilijan kanssa.

Orkesteri kehittää konserttikonseptejaan asiakasdatan ja palautteen perusteella, vahvistaa digitaalisten palveluiden saavutettavuutta sekä jatkaa laajaa yleisötyötä lasten, nuorten ja perheiden parissa. Merkittävä uusi avaus on yhteistyö artisti Hassan Maikalin kanssa nuorille suunnatussa yleisötyöresidenssissä. Samalla varaudutaan Espoon kulttuurikeskuksen laajennushankkeen vaikutuksiin tiivistämällä yhteistyötä muiden talotoimijoiden kanssa.

Orkesterin tavoitteena vuonna 2027 on tuottaa 52 konserttia ja yli 160 yleisötyötapahtumaa sekä vahvistaa asemaansa yhtenä Espoon keskeisistä kulttuurisista vetovoimatekijöistä.

Kulttuuritalot ja -palvelut

Kulttuuritalot ja -palvelut palvelualueen tehtävä on tarjota vetovoimaisia sisältöjä kuntalaisille ja vahvistaa mielikuvaa Espoosta mielenkiintoisena kulttuurikaupunkina. Luomme veto- ja pitovoimaa, tarjoamme oivalluksia, merkityksiä, ammatillisia ja taloudellisia mahdollisuuksia ja vastaamme ajan ilmiöihin.

Sisällöt ovat moninaisia ja saavutettavia, ja ne vahvistavat lasten ja nuorten toimijuutta. Moninaisilla sisällöillä avaamme näkymiä espoolaiseen laajaan kulttuuriperintöön, vahvistamme siten osallisuutta ja parannamme yhteiskunnan monilukutaitoa. Asiakaskokemus on palveluissamme erinomainen.

Kulttuuritalot ja -palvelut vastaa kulttuuritalojen ja -tilojen toiminnasta, varustelusta ja tekniikasta. Lisäksi se vastaa alueellisesta kulttuurityöstä ja edistää ja koordinoi alueellisia tapahtumia yhteistyössä toimijoiden ja kumppaneiden kanssa. Toimipisteitä ovat Lasten kulttuurikeskus Aurora Järvenperässä, Kannusali Espoon keskuksessa, Espoon kulttuurikeskus ja Näyttelykeskus WeeGee Tapiolassa sekä Sellosali Leppävaarassa.

Vuonna 2027 Espoon kulttuurikeskus tullaan eriyttämään omaksi palvelualueekseen. Eriyttäminen korostaa uudistetun kulttuurikeskuksen asemaa kaupungin kulttuurin vetovoimatekijänä. Muutos tukee uudistuvan kulttuurikeskuksen pitkäjänteistä kehittämistä, yhteistyön syventämistä toimijoiden välillä ja tulevien investointien valmistelua. Kulttuurikeskuksen johtajan vakanssi on täytetty määräaikaisena 1.9.2026-31.12.2027.

Espoon kulttuurikeskuksen laajennustyö alkaa vuonna 2027, joka tuo muutoksia sekä toimintaan että henkilöstöön. Kulttuurikeskuksen Tapiolasalissa toteutetaan akustiikkaa ja toiminnallisuutta parantavia korjaus- ja muutostöitä näyttämöllä ja katsomossa ennen myöhemmin toteutettavaa kulttuurikeskuksen laajempaa peruskorjausta.

Kaupunginmuseo

KAMU Espoon kaupunginmuseo vahvistaa espoolaisten hyvinvointia, osallisuutta ja paikallisidentiteettiä tuottamalla yhdessä asukkaiden kanssa tietoa, kokemuksia ja näkökulmia espoolaisesta kulttuuriperinnöstä. Museon tehtävänä on tutkia, tallentaa, säilyttää ja esitellä Espoon historiaa, rakennettua ympäristöä ja kulttuuriperintöä sekä tarjota asiantuntijapalveluja kaupungin, asukkaiden ja yhteisöjen käyttöön.

KAMU vastaa neljän museokohteen toiminnasta: KAMU WeeGee, Talomuseo Glims, Saaristomuseo Pentala, Koulumuseo Lagstad. Lisäksi museo ylläpitää kokoelmia, tuottaa kulttuuriympäristöön liittyviä asiantuntijapalveluja sekä hoitaa alueellisen vastuumuseon lakisääteisiä tehtäviä. Kulttuuriperintöaineistojen saavutettavuutta parannetaan kehittämällä digitaalisia palveluja ja hyödyntämällä museon kulttuuriperintöjärjestelmää sekä Finna-verkkopalvelua.

Vuonna 2027 kaupunginmuseon toiminnan painopisteenä on KAMU WeeGeen uudistuneen näyttelykokonaisuuden ja yhteisöllisen toimintamallin vakiinnuttaminen. Tavoitteena on vahvistaa museon roolia paikkana, jossa espoolaiset voivat osallistua yhteisen kulttuuriperinnön rakentamiseen ja tarkasteluun erilaisista näkökulmista.

Museo jatkaa kulttuuriperintökasvatuksen kehittämistä osana lasten, nuorten ja perheiden palveluja sekä vahvistaa yhteistyötä varhaiskasvatuksen, koulujen ja muiden kaupungin toimijoiden kanssa. Kestävän kulttuuriperintökasvatuksen toimintamalli otetaan osaksi museon vakiintunutta toimintaa ja sen vaikutuksia arvioidaan osana museon yleisötyötä.
Museo kehittää kokoelmien hallintaa, digitointia ja digitaalista saavutettavuutta sekä lisää espoolaiseen kulttuuriperintöön liittyvien aineistojen käyttöä ja näkyvyyttä. Samalla vahvistetaan kulttuuriympäristöasiantuntijuutta tukemaan kaupungin kestävää kasvua ja kaupunkikehitystä.

Kaupunginmuseo edistää kulttuuriperinnön merkityksellisyyden tunnistamista osana Espoon identiteettiä, hyvinvointia ja vetovoimaa sekä vahvistaa museoiden saavutettavuutta monipuolisilla näyttely-, tapahtuma- ja osallistumismahdollisuuksilla kaikenikäisille espoolaisille.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelujen toiminnan perustana ovat nuorten osallisuus, mielekäs yhdessä tekeminen, turvallisten aikuisten läsnäolo arjessa sekä nuorille tarjottava tuki haastavissa elämäntilanteissa. Nuorisopalvelujen toiminnan pääasiallisena kohderyhmänä ovat 10–17-vuotiaat nuoret. Ohjaamotalon palvelut kohdentuvat 16–28-vuotiaisiin nuoriin.

Espoossa on 19 nuorisotilaa, joiden lisäksi nuorisopalveluilla on kaksi leirikeskusta, Ohjaamotalon toimipisteet sekä Gräsan kädentaitojen keskus, missä toimii myös nuorten mopopaja. Nuorisopalvelut toteuttaa toimintaa myös jalkautumalla nuorten pariin kouluissa sekä julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa. Liikkuva nuorisotyö täydentää nuorisotilatoimintaa ja Gräsan mopotoiminta osallistuu nuorten Mopomiitteihin. PKS:n kuntien ja mopoilevien nuorten yhdistyksen kanssa nuorisopalvelut on kehittämässä ja edistämässä laillista ja turvallista mopomiittitoimintaa.

Nuorisovaltuuston toimintaa tuetaan osoittamalla tehtävään kahden työntekijän työpanos. Nuorisovaltuustoa tuetaan myös yhdeksännen luokan oppilaille kohdennettavan Vaikuttamo – Påverkstad -tapahtuman järjestämisessä. Nuorisopalvelut vastaa nuorisovaltuustovaalien järjestämisestä.

Kesäsetelien osalta tutkitaan mahdollisuutta siirtyä nuorilähtöisempään malliin, jossa nuori saa kesäsetelin haltuunsa ennen työpaikan hakemista, jolloin seteli toimisi konkreettisena apuvälineenä työnhaussa.

Espoo on jäsenenä vuonna 2023 perustetussa Kunnallisen nuorisotyön yhdistyksessä.

Kesätoiminnassa lisätään Espoon eri alueilla tapahtuvaa maksutonta toimintaa. Tämä muutos vähentää nuorisopalvelujen omana tuotantona järjestettyä leiritoimintaa.

Ohjaamotalo muutetaan Nuorten Taloksi. Nuorten Talo on alle 30-vuotiaille espoolaisille ja kauniaislaisille nuorille aikuisille tarkoitettu monialainen palvelukokonaisuus. Sen palvelut muodostuvat Nuorisopalvelujen omasta toiminnasta, ostopalveluista sekä tiiviistä yhteistyöstä hyvinvointialueen ja järjestöjen kanssa. Toiminnan keskeisiä tavoitteita ovat nuorten osallisuuden, yhteisöllisyyden ja mielekkään vapaa-ajan edistäminen.

Nuorten ohjaamomaista toimintaa kehitetään yhteistyössä työllisyyspalveluiden kanssa, koska nuorten koulutusta ja työllistämistä edistävä monialainen neuvontapalvelu kuuluu vuodesta 2027 työllisyyspalveluiden vastuualueeseen. Tämä sisältää myös nuorille tarkoitetun starttipistepalvelun, joka toimii matalan kynnyksen neuvontapalveluna nuorille.

Ostopalveluina toteutetaan nuorisolain mukainen nuorten työpajatoiminta sekä Vamos-nuortenpalvelu. Yläkouluilla jatketaan toimintaa vakavien ja pitkittyneiden kiusaamis- ja väkivaltatilanteiden ratkaisemiseksi.

Nuorisoavustuksia myönnetään Kulttuuri- ja nuorisolautakunnan avustusperiaatteiden mukaisesti.
Koulunuorisotyön hanketta toteutetaan yhteistyössä Espoon nuorisopalveluiden ja Ruotsinkieliset sivistyspalveluiden kesken vuosina 2026–2028.
Nuorisopalvelut on saanut Erasmus+-akkreditoinnin vuonna 2023, mikä edesauttaa nuorten ja nuorisotyöntekijöiden kansainvälistä liikkuvuutta Erasmus+-ohjelman tukemana. Uutta akkreditointikautta haetaan vuonna 2027. Vuonna 2027 Nuorisopalvelut toteuttaa yhden kaksiosaisen nuorisovaihdon ja yhden nuorisotyöntekijöiden liikkuvuustoiminnon. Erasmus+-toiminnan ohella Nuorisopalvelut toimii isäntäorganisaationa neljälle Euroopan solidaarisuusjoukkojen vapaaehtoiselle nuorelle.

Nuorisopalvelut on hakenut yhdessä konsortion kanssa valtakunnallista ESR+-hanketta nuorten monitoimijaisen yhteisömallin kehittämiseen Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden kehittäminen ja hyvinvoinnin edistäminen kohti yhdenvertaisuutta -hankehaussa.

Talouden tasapainotus

Kulttuurin tulosyksikön vuoden 2027 talouden tasapainottamistavoite on 2,1 milj. euroa. Tavoitteesta 2,1 milj. euroa toteutetaan toimintamenoja vähentämällä ja 75 000 euroa toimintatuloja kasvattamalla. 2028 ja 2029 tulotavoite kasvaa 105 000 euroon ja menovähennykset 4,8 milj. euroon kumpanakin vuonna. Tulojen lisäystavoite on yhteensä 0,3 milj. euroa ja menosäästöjen tavoite on yhteensä 11,6 milj. euroa taloussuunnitelmakaudella. Kumulatiivinen tasapainotuksen kokonaisvaikutus on 11,9 milj. euroa. Näiden lisäksi kaupunkiyhteisiä tasapainotustavoitteita kohdentuu taloussuunnitelmakaudelle 0,35 milj. euroa.

Tavoite saavutetaan neljällä päätoimenpiteellä: tilankäytön tehostamisella ja yhteiskäytön lisäämisellä kulttuuri-, kirjasto- ja nuorisopalveluissa, toiminnan priorisoinnilla ja tehostamisella muun muassa henkilöstöjärjestelyjen, resurssien yhteiskäytön ja vuokratyövoiman käytön vähentämisen kautta, ohjelmatuotannon ja palvelutarjonnan supistamisella esimerkiksi vähentämällä tapahtumia, näyttelyitä ja ostopalveluja sekä kasvattamalla tuloja korottamalla maksuja, lisäämällä lipputuloja ja tehostamalla tilojen käyttöastetta.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur 2027	Suorite 2027	Eur/ Suorite 2026	Eur/ Suorite 2027	Eur/ Suorite 2028	Eur/ Suorite 2029
Kulttuuripalveluissa kohdatun asiakkaan kustannus	32 089 513	1 522 200	20,1	21,1	20,8	21,2
Kulttuuritilojen aukiolotunnin kustannus	38 079 130	82 850	467,1	459,6	466,1	487,3
Nuoren kohtaamiskerran kustannus	8 471 088	190 000	46,2	44,6	45,7	48,4

Palvelutuotteella kohdatun asiakkaan kustannus mitataan kulttuuripalveluissa yhden asiakkaan keskimääräistä käyntikustannusta. Palvelutuotteeseen sisältyvät Kulttuurin edistäminen ja kumppanuudet -palvelualueen, Tapiola Sinfoniettan, Sellosalin ja Kannusalin palvelut. Palveluja tarjotaan yhdenvertaisesti eri väestöryhmille. Kulttuurin ja taiteen toimintamalleilla tavoitetaan lapsia, nuoria, perheitä, ikääntyneitä sekä taloudellisesti haastavassa asemassa olevia asukkaita.

Palvelutuotteen suoritteena käytetään kävijämäärää. Vuoden 2027 kävijämääräksi arvioidaan 1,5 miljoonaa käyntiä. Palvelutuotteen yksikkökustannukseksi arvioidaan 21,1 euroa kävijää kohden.

Toinen seurattava palvelutuote on kulttuuritilojen aukiolotunnin kustannus, jolla mitataan yhden aukiolotunnin keskimääräistä kustannusta. Palvelutuotteen suoritteena käytetään aukiolotuntia.

Palvelutuotteeseen sisältyvät kirjastopalvelut, Näyttelykeskus WeeGee, Espoon kulttuurikeskus, Lasten kulttuurikeskus Aurora sekä Espoon kaupunginmuseon palvelut. Kulttuurisisältöjä tarjoavat avoimet tilat ovat kaikkien asiakkaiden käytettävissä. Aukiolotuntien aikana asiakkaiden käytettävissä ovat kirjastojen tilat, aineistot ja laitteet sekä muut kulttuurisisältöjä tarjoavat avoimet tilat. Erityisvarustellut tilat mahdollistavat monipuolisten taide- ja kulttuuripalvelujen toteuttamisen.

Vuoden 2027 aukiolotuntien määräksi arvioidaan 82 850 tuntia. Palvelutuotteen yksikkökustannukseksi arvioidaan 460,2 euroa aukiolotuntia kohden.

Kolmas seurattava palvelutuote on nuorten kohtaamiskerran kustannus, joka kuvaa alueellisen nuorisotyön ja nuorisopalvelujen kustannusta yhtä kohdattua nuorta kohden.

Vuoden 2027 kohtaamiskertojen määräksi arvioidaan 190 000. Palvelutuotteen yksikkökustannukseksi arvioidaan 44,7 euroa kohdattua nuorta kohden.

Talous ja henkilöstö – kulttuuri yhteensä

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**4 030**	**3 087**	**2 942**	**2 982**	**2 982**
Ulkoiset toimintatulot	3 867	3 087	2 942	2 982	2 982
Sisäiset toimintatulot	162	-	-	-	-
Toimintamenot	**-69 688**	**-84 051**	**-83 085**	**-84 727**	**-89 112**
Ulkoiset toimintamenot	-46 945	-57 583	-56 975	-58 232	-62 146
Sisäiset toimintamenot	-22 744	-26 468	-26 110	-26 495	-26 966
Toimintakate	**-65 659**	**-80 964**	**-80 143**	**-81 745**	**-86 130**

*TP 2025 ei ole vertailukelpoinen organisaatiomuutoksesta johtuen

Tulosyksikön ulkoiset toimintatulot pienenevät edellisvuoteen verrattuna noin 0,1 milj. euroa eli 4,7 prosenttia.

Toimintatuloihin vaikuttavat muun muassa ulkopuolista rahoitusta saavat hankkeet, joista osa päättyy vuoden 2026 aikana. Talouden tasapainotusohjelman mukaisesti tuloja pyritään kasvattamaan muun muassa tapahtumien ja kulttuuripalvelujen lippuhintojen tarkistuksilla.

Tulosyksikön ulkoiset toimintamenot pienenevät edelliseen vuoteen verrattuna yhteensä noin 0,6 milj. euroa talouden tasapainotuksen säästötavoitteiden mukaisesti.

Henkilöstökulut pienenevät noin 0,3 milj. euroa eli 1,0 prosenttia. Muutos johtuu pääosin talouden tasapainotusohjelmassa päätetyistä henkilöstövähennyksistä kirjasto- ja nuorisopalveluissa.

Ulkoiset palvelujen ostot pienenevät noin 0,3 milj. euroa eli 2,6 prosenttia. Muutos johtuu talouden tasapainotusohjelman toimenpiteistä, kuten toiminnan tehostamisesta, vuokratyövoiman käytön vähentämisestä sekä ohjelmatuotannon ja palvelutarjonnan sopeuttamisesta.

Muiden ulkoisten määrärahojen muutokset ovat vähäisiä. Avustusten määrä säilyy edellisvuoden tasolla, noin 13 milj. eurossa.

Ulkoinen toimintakate paranee edellisvuoteen verrattuna noin 0,4 milj. euroa.

Tilinpäätöksen 2025 luvut eivät sisällä nuorisopalvelujen palvelualueen tietoja, koska palvelualue siirtyi osaksi kulttuurin tulosyksikköä vuoden 2026 alusta.

-0,6 M€

Ulkoisten toimintamenojen muutos edellisestä vuodesta

Vuonna 2027 kulttuurin tulosyksikön henkilöstömäärän arvioidaan olevan noin 480 henkilöä, mikä on 19 henkilöä vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Talouden tasapainotusneuvotteluissa tehtyjen päätösten mukaisesti kirjastopalveluissa lakkautetaan 18 tehtävää ja nuorisopalveluissa yksi tehtävä.

Talous – kulttuurin tulosyksikkö brutto

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**1 306**	**1 885**	**1 766**	**1 806**	**1 806**
Ulkoiset toimintatulot	1 303	1 885	1 766	1 806	1 806
Sisäiset toimintatulot	2	-	-	-	-
Toimintamenot	**-48 245**	**-63 837**	**-62 415**	**-63 831**	**-67 932**
Ulkoiset toimintamenot	-31 909	-43 416	-42 338	-43 466	-47 210
Sisäiset toimintamenot	-16 335	-20 421	-20 077	-20 365	-20 722
Toimintakate	**-46 939**	**-61 952**	**-60 649**	**-62 025**	**-66 126**
Suunnitelmapoistot	-5	-118	-102	+2 369	+2 522
Tilikauden tulos	**-46 944**	**-62 070**	**-60 752**	**-59 656**	**-63 604**

Talous – kulttuurin tulosyksikkö netto

Toimintakate sitova

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**2 724**	**1 202**	**1 176**	**1 176**	**1 176**
Ulkoiset toimintatulot	2 564	1 202	1 176	1 176	1 176
Sisäiset toimintatulot	160	-	-	-	-
Toimintamenot	**-21 444**	**-20 214**	**-20 670**	**-20 896**	**-21 180**
Ulkoiset toimintamenot	-15 036	-14 167	-14 637	-14 766	-14 936
Sisäiset toimintamenot	-6 408	-6 047	-6 032	-6 130	-6 244
Toimintakate	**-18 720**	**-19 012**	**-19 494**	**-19 720**	**-20 004**
Suunnitelmapoistot	-504	-1 094	-707	-3 272	-3 522
Tilikauden tulos	**-19 224**	**-20 107**	**-20 200**	**-22 993**	**-23 526**

6.3.4 Liikunnan ja urheilun tulosyksikkö

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Liikunta ja urheilu vastaa liikunnan olosuhteista, tilojen jakamisesta, seura- ja yhdistysyhteistyöstä, seurojen avustamisesta sekä ohjatusta liikunnan tarjoamisesta erityisesti ikääntyneille sekä soveltavaan liikuntatoimintaan osallistuville. Tavoitteenamme on lisätä espoolaisten hyvinvointia liikunnan avulla. Omien palvelujen kärki osuu lapsiin ja nuoriin, soveltavaan liikuntaan sekä senioriliikuntaan. Avustusperiaatteilla vaikutamme edullisemman harrastamisen syntyyn seuratoiminnoissa.

Seuratoiminta tarjoaa 100 miljoonan kohtaamisalustan osaavassa ohjauksessa. Seuroissa olevien lasten ja nuorten määrä voi saavuttaa 45 000 tason. Alusta on korvaamaton, kun rakennamme moninaista ja kestävää yhteiskuntaa. Siksi lasten ja nuorten mukaan saaminen on ensiarvoisen tärkeää toimintaympäristön muutospaineissa integroitumisvälineenä.

Panostamme lähi- ja ulkoliikuntaan. Se on tasa-arvoista, edullista ja yhdenvertaista. Käytämme palvelujen kehittämisessä tiedon keräämistä, sen analysointia ja etsimme vaikuttavia ratkaisuja. Uskomme, että Espoo voi hyvin, kun sen asukas voi hyvin.

Vastaamme myös uimahallien palveluista. Pyrimme ottamaan huomioon eri käyttäjäryhmät ja tukeudumme palveluissa digitaalisuuden tuomiin mahdollisuuksiin. Hydrohex-palvelut auttavat uimaan oppimisessa ja vesiliikunnan palveluissa.

Uinninopetusta kehitetään määrätietoisesti, jotta uintitaidon saavuttaa yhä useampi espoolainen. Uinninopetuksessa pilotoimme muutoksia, joista parhaat otetaan vakituiseen käyttöön vuoden 2027 aikana.

Liikunta ja urheilu tulosyksikön valtuustokauden tavoitteet perustuvat Espoo-tarinaan sekä Espoo Liikkuu 2040 -visioon. Asiakkaitamme ovat kaikki espoolaiset.

Kehittämisen palvelualueen painopisteet ovat tiedolla johtamisen mallin mukainen raportointi, seuranta ja arviointi, asiakas- ja asukaspalautteiden hyödyntäminen, Kuusikkokaupunkien yhteistyö, turvallisemman tilan periaatteiden jatkokehittäminen, digitaalinen liikunta osana tulosyksikön toimintaa, kansainvälinen yhteistyö, viestinnän ja markkinoinnin kehittäminen niin, että tavoitetaan erityisesti ne ketkä ei vielä ole liikunnan palveluiden piirissä ja myös moninaisuuden huomioiminen viestinnässä. Vahvistamme edelleen Espoo liikkuu -brändiä.

Tulosyksikön tiedolla johtamisen data-allasta kehitetään ja tietolähteitä yhdistetään. Hyödynnämme digitalisaatiota, hankkeita ja uusia ratkaisuja liikunnan kehittämisessä.

Tapahtumat koetaan tärkeäksi osaksi Espoo tapahtumakaupunkina -tavoitteiden toteutumista. Lajien kirjo halutaan pitää laajana, jotta ne puhuttelevat sekä espoolaisia että kansallisia ja kansainvälisiä vierailijoita. Espoon vahvuus tapahtumien osalta on sen luonto liikuntapaikkoineen.

Esimerkkejä tapahtumista: Vuonna 2027 järjestämme FIBA Women's EuroBasket -turnauksen, Voimistelupäivät ja Hopeasompa 2027 -loppukilpailun. Vuonna 2028 järjestämme Espoo-Jukolan.
Tapahtumien saamiseksi teemme tiivistä yhteistyötä seurojen, lajiliittojen, Olympiakomitean ja muiden suurten kaupunkien kanssa. Tapahtumien seurannan ja vaikuttavuuden arviointi sekä vaikuttavuuden mittaaminen ovat tärkeitä.

Tilat-palvelualueella varaudutaan urheilupuistojen uusien liikuntapaikkojen käyttöönottoon.
Tapiolassa valmistuu uudet liikuntakentät ja lähiliikuntapaikat 2027, stadionin rakentaminen alkaa keväällä 2027. Uimahallin peruskorjaus valmistuu syksyllä 2028. Espoonlahdessa vanhaa uimahallia pyritään pitämään auki, kunnes uusi uimahalli valmistuu. Iivisniemeen valmistuu tekojää talvikaudeksi 2027–2028.

Ulkoilun palvelualueella panostetaan palvelujen laadun, saavutettavuuden ja turvallisuuden kehittämiseen. Näissä korostuvat ulkoilureittien ja -alueiden kunnossapito, esteettömyys, uimarantojen turvallisuus sekä venesatamien ja saariston palvelujen parantaminen sekä venesatamalaitureiden korjaaminen. Suunnitelmiin lähivuosille sisältyy muun muassa Keskuspuiston maastopyöräradan sekä Oittaan ulkoilualueen kehittäminen. Ulkoilupaikkojen kävijämääriä mitataan, seurataan ja arvioidaan palveluiden kehittämisessä.

Uudistetut avustusten myöntämisen periaatteet astuvat voimaan 1.1.2027. Avustusuudistus tukee Espoo-tarinaa ja tukee erityisesti edullisemman harrastamisen toimintaa. Uudistus on rakennettu yhdessä seurojen ja yhdistysten kanssa.

Liikuntapalveluita kehitetään siten, että ne kohdentuvat vielä paremmin niitä tarvitseville. Lasten ja nuorten toimintoja muutetaan toimintaympäristön muutosten myötä.

Liikuntapalvelut keskittyy erityisesti avustusuudistuksen käytäntöön viemiseen, uuden tila- ja kurssivarausjärjestelmän käyttöönottoon, palveluiden kohdentamiseen, uimaopetuksen uudistukseen, tiedolla johtamisen mallin mukaiseen kehittämiseen, seurannan ja arvioinnin sekä vaikuttavuuden vahvistamiseen. Lisäksi vahvistamme yhteistyötä erityisesti hyvinvointialueen sekä eri maahanmuuttajayhdistysten ja soveltavan toiminnan tahojen kanssa. Jatkamme liikuntaneuvonnan kehittämistä sekä Leiki ja Liiku -toiminnan kasvattamista.

1.4.2026 Liikunnan ja urheilun tulosyksikköön muodostettiin uusi palvelualue: Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen tiimi siirrettiin Elinvoiman

esikunnasta Liikunnan ja urheilun tulosyksikköön. Tiimi tukee kaupungin kaikkia tulosyksiköitä hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisessä. Tiimi ei tuota palveluita. Painopisteet ovat hyvinvointitiedolla johtamisessa, kaupunkitasoisessa osallisuuden ja järjestöyhteistyön kehittämisessä sekä ehkäisevän päihdetyön tekemisessä.

Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden toiminnan määrärahoihin on kohdennettu noin 0,3 milj. euroa lakisääteisiin ja hyvinvointia edistäviin toimiin sekä 0,5 milj. euroa järjestöjen hyteo-avustuksiin. Lisäksi yksikön sisäisiin tukipalveluostoihin sekä toimitilakustannuksiin on varattu määrärahaa noin 0,3 milj. euroa.

Liikunnan ja urheilun tulosyksikössä Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen tiimissä työskentelee 5 henkilöä.

Talouden tasapainotus

Liikunnan ja urheilun tulosyksikön vuoden 2027 talouden tasapainottamistavoite on 2,2 milj. euroa. Tavoitteesta 1,3 milj. euroa toteutetaan toimintamenoja vähentämällä ja 0,9 milj. euroa toimintatuloja kasvattamalla. 2028 ja 2029 tulotavoite kasvaa 1,0 milj. euroon ja menovähennykset 1,5 milj. euroon kumpanakin vuonna. Tulojen lisäystavoite on yhteensä 2,9 milj. euroa ja menosäästöjen tavoite on yhteensä 4,3 milj. euroa taloussuunnitelmakaudella. Kumulatiivinen tasapainotuksen kokonaisvaikutus on 7,2 milj. euroa. Näiden lisäksi kaupunkiyhteisiä tasapainotustavoitteita kohdentuu taloussuunnitelmakaudelle 0,1 milj. euroa.

Tulojen kasvua tukevat myös uudet maksutuotteet, mutta valtaosa lisätuotoista arvioidaan saavutettavan nykyisten palvelujen maksutarkistusten avulla. Säästötoimenpiteet kohdistuvat kaikkiin palvelualueisiin. Suurimmat säästöt toteutetaan palvelujen ja tilojen ostoissa. Lisäksi menoja vähennetään ohjatun liikunnan ostopalveluissa, tapahtumatoiminnassa, viestinnässä sekä aineiden ja tarvikkeiden hankinnoissa.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur 2027	Suorite 2027	Eur/ Suorite 2026	Eur/ Suorite 2027
Uimahallikäynnin kustannus oma	15 166 878	1 135 000	15,1	13,4
Uimahallikäynnin kustannus osto	2 459 393	185 000	13,3	13,3

Uimahallien palvelutuotteilla seurataan uimahallien käyttöä sekä yhden käyntikerran keskimääräistä kustannusta. Yksikkökustannusten seuranta tukee palvelujen kustannustehokkuuden arviointia ja mahdollistaa reagoinnin yleisen kustannustason muutoksiin.

Keski-Espoon uimahalli toimii elinkaarimallilla toteutettuna ostopalvelukohteena. Sen ja kaupungin omien uimahallien kävijäkohtaista subventioastetta seurataan vuosittain. Ennakoituihin kävijämääriin vaikuttavat muun muassa mahdolliset huoltotauot sekä talvi- ja kesäkauden sääolosuhteet.

Vuonna 2027 kaupungin omien uimahallien yksikkökustannukseksi arvioidaan 13,4 euroa käyntiä kohden. Yksikkökustannuksen alentumiseen verrattuna edelliseen vuoteen vaikuttaa kävijämäärien palautuminen tavanomaiselle tasolle. Vuoden 2026 vertailuluvun korkeampi yksikkökustannus johtuu Leppävaaran uimahallin ja maauimalan noin kolme kuukautta kestäneestä huoltoseisokista, jonka aikana tilat olivat suljettuina elokuusta lokakuuhun.

Keski-Espoon uimahallin yksikkökustannuksen arvioidaan olevan vuonna 2027 noin 13,3 euroa käyntiä kohden, mikä vastaa vuoden 2026 tasoa. Sekä kustannusten että kävijämäärien arvioidaan säilyvän vakaana.

Vuosien 2028 ja 2029 kustannus-, suorite- ja yksikkökustannusarvioiden laatimiseen liittyy merkittävää epävarmuutta, koska Tapiolan uimahallin tarkka valmistumisaikataulu ei ole vielä tiedossa. Tämän vuoksi jatkovuosien arvioita ei esitetä tässä vaiheessa, vaan ne täsmennetään valmistumisaikataulun varmistuttua.

Talous ja henkilöstö

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**7 523**	**8 732**	**9 332**	**9 932**	**9 932**
Ulkoiset toimintatulot	7 470	8 732	9 332	9 932	9 932
Sisäiset toimintatulot	53	-	-	-	-
Toimintamenot	**-65 316**	**-69 613**	**-70 128**	**-71 229**	**-73 389**
Ulkoiset toimintamenot	-32 769	-37 167	-38 647	-39 337	-40 959
Sisäiset toimintamenot	-32 547	-32 446	-31 481	-31 892	-32 430
Toimintakate	**-57 793**	**-60 881**	**-60 796**	**-61 297**	**-63 457**
Suunnitelmapoistot	-2 333	-2 723	-2 550	-2 722	-3 029
Tilikauden tulos	**-60 126**	**-63 603**	**-63 346**	**-64 019**	**-66 486**

Ulkoiset toimintatulot kasvavat vuonna 2027 noin 0,6 milj. euroa osana talouden tasapainottamiseen liittyviä tulotavoitteita.

Liikunnan ja urheilun tulosyksikön ulkoiset toimintamenot kasvavat edellisvuoteen verrattuna noin 1,5 milj. euroa eli 4,0 prosenttia.

Henkilöstömäärän arvioidaan säilyvän ennallaan. Henkilöstökulut kasvavat palkankorotusten seurauksena noin 0,1 milj. euroa eli 1,4 prosenttia, yhteensä 9,9 milj. euroon.

Ulkoiset palvelujen ostot kasvavat noin 2,0 milj. euroa ja ovat yhteensä 17,8 milj. euroa. Kasvu johtuu muun muassa liikunnan ostopalveluiden, kassapalvelusopimusten ja uinninvalvonnan kustannusten noususta sekä huolto- ja kunnossapitokustannusten, vartiointipalvelujen sekä harjoitustilojen lisävuorojen hankinnan lisääntyneistä kustannuksista. Kustannusten kasvua pyritään hillitsemään talouden tasapainotusohjelmaan sisältyvillä säästötoimenpiteillä.

Ulkoiset vuokrakulut pienenevät noin 0,6 milj. euroa talouden tasapainotustoimenpiteiden seurauksena. Vuokrakustannuksia vähennetään karsimalla ulkopuolisia tilaostoja. Muissa ulkoisissa menoerissä muutokset ovat vähäisempiä verrattuna edelliseen vuoteen.

1,5 M€

Ulkoisten toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

Liikunnan ja urheilun tulosyksikössä työskentelee 162 henkilöä. Vuonna 2026 Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen tiimin viisi työntekijää siirtyivät osaksi liikunnan ja urheilun tulosyksikköä. Lisäksi tulosyksikkö työllistää kesäkaudella yli 100 kesätyöntekijää rannoilla, urheilupuistoissa, ulkoilukeskuksissa ja merellisissä palveluissa. Hankkeissa ja muissa määräaikaisissa tehtävissä työskentelee vuosittain 3–5 henkilöä.

Henkilöstömäärä on tulosyksikön perustehtävien osalta pysynyt vakaana jo yli kymmenen vuoden ajan. Organisaatiorakennetta on kehitetty ja tehtäväkokonaisuuksia laajennettu toiminnan tarpeiden mukaisesti. Hallinnollisia tehtäviä on siirretty palvelualueille osaksi niiden normaalia toimintaa, minkä seurauksena erillisestä hallintorakenteesta on luovuttu. Osaamisen kehittämiseen ja tiedolla johtamisen vahvistamiseen panostetaan jatkuvasti. Tavoitteena on kehittää palveluja entistä vaikuttavammiksi ja paremmin asukkaiden tarpeita vastaaviksi. Henkilöstön osaamisen kehittämistä ja hyvän johtamisen käytäntöjä vahvistetaan jatkuvasti. Työskentelyssä hyödynnetään tarkoituksenmukaisella tavalla sekä lähi- että etätyön mahdollisuuksia. Samalla varmistetaan riittävä vuorovaikutus sekä osaamisen ja hiljaisen tiedon jakaminen työyhteisössä. Tavoitteena on tukea henkilöstön työhyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja työssä viihtymistä.

6.3.5 Työllisyyspalvelujen tulosyksikkö

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Työllisyyspalveluilla vastataan siihen, että työnhakijat työllistyvät nopeasti ja espoolaiset yritykset saavat osaavaa työvoimaa. Työllisyyspalvelut vahvistavat toiminnallaan kaupungin elinvoimaa luomalla edellytykset sille, että työ ja tekijät kohtaavat. Palvelujen tavoitteena on erilaisten työnhakijoiden nopea ja pitkäkestoinen työllistyminen aloille, joilla tarvitaan työvoimaa nyt ja tulevaisuudessa. Työllisyyspalveluiden kehittämisen tavoitteena onkin vahvistaa työnhakijoille ja työnantajille suunnattuja palveluja siten, että ne vastaavat entistä paremmin yritysten osaavan työvoiman tarpeisiin. Palveluilla varmistetaan, että työnhakijoilla on tarvittavat keinot työllistyäkseen, kuten mahdollisuuksia kehittää osaamistaan, esittäytyä työnantajille tai perustaa uutta yritystoimintaa. Painopisteenä työttömyyden keston lyhentäminen ja avoimille työmarkkinoille siirtymien lisääminen erityisesti pidempään työttömänä olleiden kohdalla – erityishuomio nuorten pitkittyneen työttömyyden katkaisussa.

Nuorten työllisyyttä edistetään vahvistamalla ennaltaehkäiseviä ja oikea-aikaisia palveluja sekä sujuvia siirtymiä koulutuksesta työelämään. Keskeistä on tunnistaa työttömyyden riskejä ennakoivasti, ehkäistä työttömyyden pitkittymistä sekä vahvistaa nuorten työelämävalmiuksia ja mahdollisuuksia saada työelämäkokemusta.

Nuorten työllistymisen edistämisen ohjelmassa vahvistetaan kaupungin toimijoiden, oppilaitosten ja työnantajien välistä ennakoivaa yhteistyötä. Tavoitteena on lisätä nuorten mahdollisuuksia harjoitteluun ja muihin työelämäkokemuksiin jo opintojen aikana sekä vahvistaa yhteyksiä työnantajiin. Näin tuetaan nuorten työelämävalmiuksia, sujuvia siirtymiä opinnoista työelämään ja työllistymistä valmistumisen jälkeen.

Työllisyyden ja koulutuksen neuvonta- ja ohjauspalveluja tarjotaan matalan kynnyksen periaatteella ja monikanavaisesti. Palveluissa vahvistetaan monikielistä asiointitukea, työnhaun tukea ja asiakkaiden oikea-aikaista ohjautumista työhön, koulutukseen ja muihin heidän tarpeitaan vastaaviin palveluihin. Tavoitteena on ehkäistä palvelutarpeiden ja työttömyyden pitkittymistä sekä vahvistaa asiakkaiden omatoimisuutta. Talousarviokaudella kehitetään digitaalisten palvelujen hyödyntämistä sekä asiakasohjausta tukevia toimintamalleja ja työvälineitä. Lisäksi vahvistetaan ennaltaehkäisevää neuvontaa yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Vuonna 2027 tavoitteena on, että vähintään 4 000 henkilöasiakasta hyötyy työnhaun tuen palveluista.

Työnantajapalveluja kehitetään vastaamaan entistä paremmin työnantajien rekrytointi-, työvoima- ja osaamistarpeisiin. Talousarviokaudella painotetaan aktiivista ja tarpeisiin perustuvaa työnantajayhteistyötä sekä työvoima- ja osaamistarpeiden ennakoivaa tunnistamista. Työnantajilta saatavaa tietoa hyödynnetään entistä tiiviimmin asiakas-, koulutus- ja muiden työllisyyspalvelujen suunnittelussa ja kohdentamisessa.

Työnhakijoiden ja työpaikkojen kohtaantoa vahvistetaan kehittämällä työnantajaratkaisuja ja muita rekrytointia tukevia palveluja. Vuonna 2027 tavoitteena on esittää alueen työnantajille soveltuvia työnhakijoita vähintään 600 työpaikkaan. Tavoitteena on edistää työllistymistä ja parantaa osaavan työvoiman saatavuutta.

Taloudellisten tukien ja maksatuksen toimintaa kehitetään osana työllistymistä ja rekrytointeja tukevaa palvelukokonaisuutta. Painopisteenä ovat tukien vaikuttava kohdentaminen, yhtenäiset toimintatavat ja tiedolla johtaminen. Tukia kohdennetaan siten, että ne edistävät asiakkaiden työllistymistä ja osaamisen kehittämistä sekä tukevat työnantajien rekrytointeja. Nuorten rekrytointituen käyttöä pyritään lisäämään entisestään. Erityistä huomiota kiinnitetään nuorten, vieraskielisten ja pidempään työttömänä olleiden työmarkkinoille kiinnittymiseen.

Työnhakijoiden alkupalvelua kehitetään entistä vahvemmin osana koko työnhakijoiden palvelukokonaisuutta. Asiakastyössä panostetaan laadukkaaseen ja yhdenmukaiseen kirjaamiseen, jotta työnantajille voidaan tunnistaa osaavaa ja sopivaa työvoimaa työnhakijoistamme. Erityisesti panostetaan asiakaskohtaamisten laatuun ja oikea-aikaiseen palveluohjaukseen. Asiakkaiden palvelujen kehittämisen painopiste on nuorissa ja pidempään työttömänä olleissa. Tavoitteena on ehkäistä palvelutarpeiden kasaantumista ja työttömyyden pitkittymistä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa sekä toisaalta vahvistaa, tukea ja lisätä asiakkaiden omatoimisuutta. Nuorten asiakasprosessia vahvistetaan heti työttömyyden alusta muun muassa ryhmämuotoisia palveluja ja valmennuksia lisäämällä sekä kehittämällä yhteistyötä Omnian kanssa. Pitkään työttömänä olleille kehitettyä uudenlaista työllistymisen mallia (Hatta-malli) vahvistetaan kehittämällä polkuja takaisin työelämään entistä vahvemmin yhteistyössä työnantajapalvelujen kanssa muun muassa työharjoittelujen, ryhmävalmennusten ja täsmäkoulutusten kautta. Lisäksi monialaisen tuen ja arvioinnin tarpeessa olevien asiakkaiden TYM-palvelun yhteistyötä kehitetään entisestään yhteistyössä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen, Kelan sekä oppilaitosten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Yhteistyöllä onkin jo saatu lisättyä merkittävästi työttömien terveystarkastusten määrää.

Espoon työllisyyspalveluiden asiakkaista noin puolet on vieraskielisiä, ja asiakasmäärän ennakoidaan kasvavan tulevina vuosina. Talousarviokaudella 2027–2029 palveluja kehitetään kotouttamisohjelman mukaisesti asiakaslähtöisesti ja työelämälähtöisesti siten, että ne tukevat vieraskielisten sujuvaa ja mahdollisimman nopeaa siirtymistä työmarkkinoille.

Vuonna 2027 tavoitteena on tarjota osaamiskeskuspalveluja 1 300 espoolaiselle työttömälle maahanmuuttajalle. Asiakkaiden palvelutarpeiden ja osaamisen kehittämisen tarpeiden oikea-aikaista tunnistamista vahvistetaan osana työnhaun alkuvaiheen palveluja. Samalla kehitetään palveluohjausta, työnantajayhteistyötä ja palvelujen työelämälähtöisyyttä. Tavoitteena on sujuvoittaa asiakkaiden etenemistä kohti työtä ja vahvistaa palvelujen vaikuttavuutta.

Työllisyyspalveluissa tiedonkeruuta ja analyysia käytetään palvelujen kehittämisessä, asiakaslähtöisten palveluiden tarjoamisessa sekä kustannus-vaikuttavuustiedon vahvistamisessa. Vuonna 2027 jatketaan tulosyksikön toimintaa ja tarpeita palvelevien raporttikokonaisuuksien kehittämistä ja toteuttamista sekä syvennetään tiedon hyödyntämistä toiminnan suunnittelussa.

Työllisyyspalvelut hankkivat asiakkailleen lakisääteisinä palveluina kotoutumiskoulutuksia, työvoimakoulutuksia, valmennuksia, muita asiakaspalveluhankintoja sekä asiantuntija-arviointeja. Vuonna 2027 palveluhankinnoissa painotetaan joustavuutta ja tarvelähtöisyyttä, jotta palveluilla voidaan reagoida ennakoivasti työmarkkinoiden muutoksiin, yritysten työvoima- ja osaamistarpeisiin sekä työllisyyspalveluiden asiakkaiden tarpeisiin.

Palvelujen kohdentamisessa painotetaan erityisesti nuorten, vieraskielisten ja pitkään työttömänä olleiden työllistymisen edistämistä.

Työvoimakoulutuksissa priorisoidaan työllistymistä edistäviä yhteishankintakoulutuksia sekä jatketaan koulutusten ja uusien toteutusmallien kehittämistä pääkaupunkiseudun yhteistyönä. Valmennuksissa ja kotoutumiskoulutuksissa painotetaan palvelujen tuloksellisuutta ja asiakkaiden etenemistä kohti työllistymistä ja kestävää sijoittumista työelämään. Palvelujen vaikuttavuuden seurantaa kehitetään edelleen, ja seurantatietoa hyödynnetään palvelujen laadun, kohdentamisen ja kehittämisen tukena. Nuorten työllistymistä edistetään vahvistamalla ennaltaehkäiseviä ja oikea-aikaisia palveluja sekä sujuvia siirtymiä koulutuksesta työelämään. Keskeistä on tunnistaa työttömyyden riskejä ennakoivasti ja vahvistaa nuorten työelämävalmiuksia ja mahdollisuuksia saada työelämäkokemusta.

Talouden tasapainotus

Työllisyyden tulosyksikköön ei kohdennettu talouden tasapainottamisen toimenpiteitä, talouden haastavan suhdannetilanteen takia.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur 2027	Suorite 2027	Eur/ Suorite 2026	Eur/ Suorite 2027	Eur/ Suorite 2028	Eur/ Suorite 2029
Työllistymiseen tähtäävän asiakastyön kustannus	18 471 870	20 122	955	918	971	1 015
Koulutusten ja valmennusten kustannus	17 188 637	4 400	2 982	3 907	3 908	3 829
Työnantajille tarjottavien palveluiden kustannukset	2 449 306	6 500	802	377	375	393

Työllisyyden palvelutuotteiden seuranta aloitettiin vuonna 2026. Aikaisemmilta vuosilta ei ole saatavilla vertailukelpoista tietoa. Tulosyksikössä seurataan kolmea palvelutuotetta. Asiakasohjauspalvelussa seurataan työllistymiseen tähtäävän asiakastyön yksikkökustannusta. Asiakasohjauspalvelun keskeinen tavoite on työnhakijan työllistyminen. Palvelutuotteen suoritteena käytetään työnhakijamäärää. Työnhakijoiden määrä on kasvanut vuoden 2026 aikana, ja vuoden 2027 määräksi on arvioitu 20 122 asiakasta. Yksikkökustannuksen tavoitehinta on 918 € / työnhakija.

Osaamisen kehittämisen palvelulla seurataan koulutusten ja valmennusten yksikkökustannusta. Osaamisen kehittämisen palvelut sisältävät hankinnat valmennuksiin ja koulutuksiin sekä kototutumiskoulutukset ja työkokeilut. Palvelutuotteen suoritteena käytetään palveluihin osallistuneiden määrää, jonka tavoite vuodelle 2027 on 4 400 osallistujaa. Suoritemäärä on tarkentunut vuoden 2026 aikana ja tavoite vuodelle 2027 on asetettu uudelleenarvioinnin perusteella, hankintamäärien ollessa samalla tasolla kuin vuonna 2026. Osallistujien määrä ei kasva merkittävästi, mutta asiakkaat voidaan jakaa useampaan eri palveluun. Yksikkökustannus on 3 907 € / osallistuja.

Työllistämistä tukevissa palveluissa seurataan työnantajille tarjottavien palveluiden yksikkökustannusta. Palvelutuote sisältää yrityksille tarjottavat palvelut, joiden tavoitteena on löytää uusia työllistymismahdollisuuksia sekä vahvistaa yritysten kilpailukykyä muuttuvilla markkinoilla. Palvelutuotteen suoritteena käytetään rekrytointikontaktia, jonka tavoite vuodelle 2027 on 6 500 kappaletta. Suoritemäärän tavoite on tarkentunut ja nostettu realistisemmalle tasolle. Yksikkökustannus on 377 € / rekrytointikontakti.

Talous ja henkilöstö

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**1 066**	**840**	**840**	**840**	**840**
Ulkoiset toimintatulot	1 066	840	840	840	840
Toimintamenot	**-92 835**	**-101 380**	**-109 253**	**-104 791**	**-105 295**
Ulkoiset toimintamenot	-89 520	-97 946	-105 863	-101 265	-101 695
Sisäiset toimintamenot	-3 314	-3 435	-3 389	-3 526	-3 600
Toimintakate	**-91 769**	**-100 540**	**-108 413**	**-103 951**	**-104 455**
Suunnitelmapoistot	-	27	27	27	27
Tilikauden tulos	**-91 769**	**-100 567**	**-108 440**	**-103 978**	**-104 482**

Työllisyyden tulosyksikön talousarvion toimintatulot pysyvät edellisen vuoden tasolla. Ulkoiset toimintamenot kasvavat edelliseen vuoteen verrattuna noin 7,9 milj. euroa.

Henkilöstökulujen määrärahavaraus on yhteensä noin 21,5 milj. euroa. Henkilöstökulut laskevat edelliseen vuoteen verrattuna noin 1,4 prosenttia. Merkittävin tekijä on tukityöllistämisen loppuminen Te25 uudistuksen myötä. Määrärahavaraus sisältää palkankorotusvarauksen sekä sivukulujen muutokset.

Tulosyksikön koulutukset ja valmennukset toteutetaan pääsääntöisesti ulkoisina palvelujen ostoina. Vuonna 2027 palvelujen hankinnoissa tavoitteena on mahdollistaa ketterät ja tarpeenmukaiset hankinnat sekä reagoida ennakoiden ja nopeasti muuttuviin työmarkkinoiden ja asiakkaiden tarpeisiin. Vuoden 2027 määräraha on yhteensä 14,9 milj. euroa, josta merkittävin 1,2 milj. euron muutos, kohdistuu monikieliseen yhteiskuntaorientaatioon sekä lakisääteiseen luku- ja kirjoitustaidon järjestämiseen.

Taloudelliset tuet toteutuvat pääsääntöisesti avustuksina. Taloudellisten tukien määräraha on yhteensä 10,1 milj. euroa. Määrärahaa kohdennetaan ja priorisoidaan talousarvioon, toimintaympäristön tarpeiden mukaisesti.

Työttömyysetuuksien määräraha kasvaa edelliseen vuoteen verrattuna noin 7,3 milj. euroa. Määrärahavaraus on vuonna 2027 yhteensä 51,4 milj. euroa. Kasvu edelliseen vuoteen verrattuna on noin 14 prosenttia.

Henkilöstö: Työllisyyden tulosyksikön henkilöstön määrä on 350 henkilöä. Henkilöstörakenne painottuu asiakaspalveluun kohdentuen erityisesti kohtaannon lisäämiseen.

7,9 M€

Ulkoisten toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

6.4 Kasvun ja oppimisen toimiala

Toiminnan painopisteet talousarviokaudella

Kasvun ja oppimisen toimiala turvaa laadukkaat ja vaikuttavat palvelut lasten, nuorten ja opiskelijoiden muuttuvissa tarpeissa. Toiminta perustuu yhtenäisen kasvun ja oppimisen polun kehittämiseen varhaiskasvatuksesta perusopetuksen kautta toisen asteen koulutukseen. Tulosyksiköt täydentävät ja tukevat toisiaan yhteisten tavoitteiden saavuttamisessa.

Toimialan keskeisiä painopisteitä talousarviokaudella ovat väestönkasvun ja vieraskielisen väestön osuuden kasvun huomioiminen palveluiden suunnittelussa, oppimisen tuen uudistuksen toimeenpano sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin, osallisuuden ja oppimisedellytysten vahvistaminen. Palveluja kehitetään asiakaslähtöisesti, vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti hyödyntämällä osaamista, digitalisaatiota ja toimivampia toimintaprosesseja.

Henkilöstön saatavuudesta, osaamisesta ja hyvinvoinnista huolehditaan suunnitelmallisella henkilöstöjohtamisella. Johtamiskulttuuria, esihenkilötyötä ja työyhteisöjen toimintaa kehitetään tukemaan työssä onnistumista, jatkuvaa oppimista sekä henkilöstön veto- ja pitovoimaa. Henkilöstöresursseja kohdennetaan palvelutarpeiden muutosten mukaisesti ja henkilöstösuunnittelussa hyödynnetään muun muassa lähtövaihtuvuutta ja eläköitymisiä.

Palvelutaso ja palveluverkko mitoitetaan vastaamaan lainsäädännön vaatimuksia, väestökehitystä sekä Espoo-tarinan tavoitteita. Taloussuunnittelu perustuu kaupungin talouden tasapainottamiseen, tuottavuuden parantamiseen ja toiminnan pitkäjänteiseen kehittämiseen. Toimiala tavoittelee kustannusvaikuttavia palveluratkaisuja sekä resurssien tarkoituksenmukaista kohdentamista.
Kasvun ja oppimisen toimiala edistää Hiilineutraali Espoo 2030 -tavoitetta vahvistamalla lasten ja nuorten kestävän elämäntavan taitoja, kestävää liikkumista, vastuullista kuluttamista sekä kiertotalousajattelua. Tavoitteen toteutumista kuvataan tarkemmin tulosyksiköiden osioissa.

Oppimisen tuen myötä valtionosuuksina Espoolle tuleva rahoitus ohjataan täysmääräisesti oppimisen tukeen. Toimialalla jatketaan myös palvelurakenteen ja palvelutuotannon kehittämistä siten, että palvelut pystytään järjestämään laadukkaasti, vaikuttavasti ja taloudellisesti kestävällä tavalla.

Henkilöstömenoja sopeutetaan toimialalla yht. 1,6 milj. euroa vuodessa uudistamalla organisaatio- ja tehtävärakenteita, hyödyntämällä eläköitymisiä ja muuta luonnollista poistumaa sekä henkilöstön uudelleensijoittamista. Lisäksi tarkastellaan määräaikaisia palvelussuhteita ja toteutetaan tarvittavat irtisanomisperusteiset vähennykset. Kokonaissäästö-tavoite on 4,7 milj. euroa vuosina 2027–2029

Talous ja henkilöstö

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**48 648**	**45 585**	**47 592**	**47 978**	**48 428**
Ulkoiset toimintatulot	48 647	45 585	47 592	47 978	48 428
Toimintamenot	**-884 136**	**-909 571**	**-922 261**	**-950 144**	**-973 276**
Ulkoiset toimintamenot	-625 933	-651 206	-665 414	-688 166	-705 451
Sisäiset toimintamenot	-258 203	-258 365	-256 848	-261 978	-267 825
Toimintakate	**-835 488**	**-863 986**	**-874 669**	**-902 166**	**-924 848**
Suunnitelmapoistot	3 266	4 046	3 589	3 883	4 773
Tilikauden tulos	**-838 754**	**-868 032**	**-878 258**	**-906 050**	**-929 621**

* Muutettu TA = Muutettu talousarvio syyskuun tiedolla
**TP 2025 ei ole vertailukelpoinen organisaatiomuutoksesta johtuen

Vuoden 2027 talousarvion toimintamenot kasvavat 12,7 milj. euroa eli 1,4 prosenttia vuoden 2026 muutettuun talousarvioon verrattuna. Ulkoiset toimintamenot kasvavat noin 2,2 prosenttia vuoden 2026 muutetusta talousarviosta ja noin 3,2 prosenttia vuoden 2026 ennusteeseen nähden.

Toimitilavuokrat kasvavat 1 milj. euroa eli 0,5 prosenttia. Annetut avustukset laskevat noin 1 milj. euroa, tämä lasku johtuu yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen vähenemisestä. Henkilöstömenot kasvavat 5,8 milj. euroa eli 1,3 prosenttia vuoden 2026 muutetusta talousarviosta ja 12 milj. euroa eli 2,6 prosenttia vuoden 2026 ennusteesta.

14,2 M€

Ulkoisten toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

Kasvun ja oppimisen toimialalla arvioidaan olevan vuoden 2027 lopussa 8 135 työntekijää. Heistä 5 632 on vakituisia ja 2 503 määräaikaisia. Oman henkilöstön kokonaismäärän ennakoidaan kasvavan vuonna 2027 yhdellä prosentilla. Vakituisen henkilöstön määrä kasvaa kaksi prosenttia, kun taas määräaikaisen henkilöstön määrä vähenee kolme prosenttia.

Samanaikaisesti varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrän arvioidaan kasvavan 3,1 prosenttia ja lukio-opiskelijoiden määrän 3,5 prosenttia. Perusopetuksen oppilasmäärän arvioidaan vähenevän noin 1,1 prosenttia, kun taas vaativaa tukea tarvitsevien oppilaiden määrä kasvaa.

Vakituisen henkilöstön osuuden ennakoidaan kasvavan edelleen ja olevan 70 prosenttia koko henkilöstöstä vuonna 2027. Kasvua tukee se, että tehtäviin saadaan kelpoista henkilöstöä. Oman henkilöstön lisäksi Seure Henkilöstöpalveluilta hankitaan vuokratyövoimaa arviolta 300 henkilötyövuotta erityisesti palvelutuotannon sijaisuuksiin. Vuokratyövoiman käyttöä on vähennetty suunnitelmallisesti vakinaistamalla avustajapalvelujen henkilöstöä osaksi omaa tuotantoa.

Henkilöstön saatavuudessa on edelleen haasteita useissa ammattiryhmissä, erityisesti varhaiskasvatuksessa ja koulujen erityisluokanopettajien tehtävissä. Saatavuushaasteet lisäävät jonkin verran vuokratyövoiman käyttöä ja määräaikaisen henkilöstön määrää.

Toimintaa ja henkilöstön kehittämistä ohjaavat Espoon strategia, opetussuunnitelmat ja tuloskortti. Ennakoiva, resurssitehokas henkilöstösuunnittelu yhdistää tavoitteet, talouden, rakenteet ja työnjaon.
Laadullisen henkilöstösuunnittelun painopisteitä ovat yhtenäinen johtamiskulttuuri, valmentava johtaminen, tiedolla ja suorituksen johtaminen sekä jatkuva oppiminen. Arvostava vuorovaikutus ja osallisuus vahvistavat yhteistyötä, psykologista turvallisuutta, yhdenvertaisuutta ja hyvinvointia.

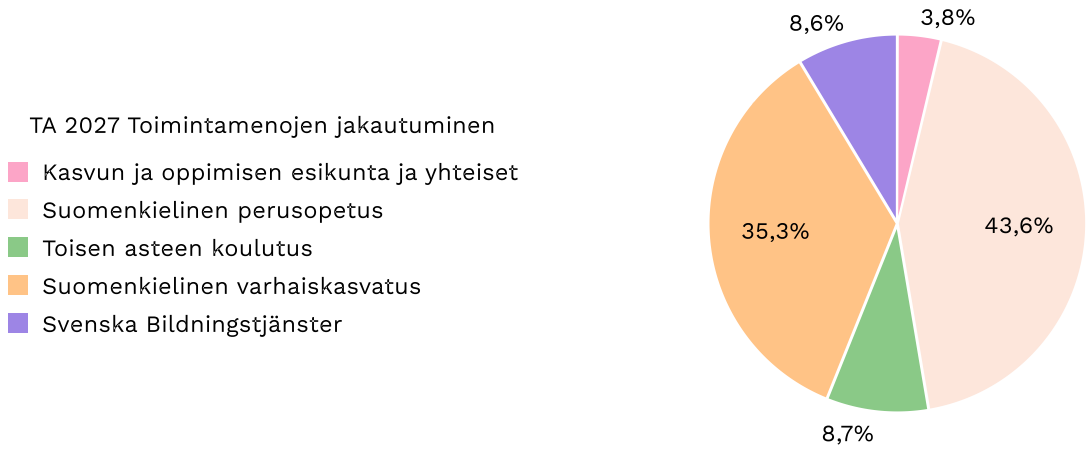
Digitaalisia valmiuksia ja tekoälylukutaitoa vahvistetaan, jotta tekoälyä käytetään turvallisesti, vastuullisesti ja tarkoituksenmukaisesti EU:n tekoälyasetuksen mukaisesti.

Turvallisemman tilan sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteet vahvistavat psykologista turvallisuutta, monimuotoisuutta ja osallisuutta. Häirintään, syrjintään, rasismiin ja epäasialliseen käyttäytymiseen puututaan oikea-aikaisesti.
Henkilöstöresursseja arvioidaan rakenteiden, kustannusten, työnjaon, vaihtuvuuden ja eläköitymisen perusteella. Palveluverkon muutoksissa hyödynnetään henkilöstösiirtoja, työkiertoa ja osallistavaa muutosjohtamista.

Monimuotoisuus, strateginen osaamisen johtaminen ja myönteinen henkilöstökokemus vahvistavat osaavan henkilöstön saatavuutta sekä veto- ja pitovoimaa. Tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja arvostava kohtelu tukevat yhteenkuuluvuutta.

Toimintamenot tulosyksiköittäin

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Kasvun ja oppimisen esikunta ja yhteiset	34 644	34 101	34 597	37 201	38 925
Suomenkielinen perusopetus	383 424	399 838	401 936	415 489	425 572
Toisen asteen koulutus	84 878	76 401	80 694	84 072	87 178
Suomenkielinen varhaiskasvatus	304 494	320 309	325 350	332 636	339 785
Svenska Bildningstjänster	76 696	78 922	79 685	80 746	81 815

6.4.1 Kasvun ja oppimisen lautakunta

Talous

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**40 305**	**38 025**	**39 472**	**39 599**	**39 749**
Ulkoiset toimintatulot	40 305	38 025	39 472	39 599	39 749
Sisäiset toimintatulot	1	-	-	-	-
Toimintamenot	**-772 796**	**-796 548**	**-807 979**	**-832 197**	**-852 535**
Ulkoiset toimintamenot	-539 965	-563 128	-575 030	-594 955	-609 956
Sisäiset toimintamenot	-232 831	-233 419	-232 950	-237 241	-242 579
Toimintakate	**-732 491**	**-758 523**	**-768 507**	**-792 598**	**-812 786**
Suunnitelmapoistot	-3 200	-3 968	-3 546	-3 791	-4 467
Tilikauden tulos	**-735 691**	**-762 491**	**-772 053**	**-796 389**	**-817 253**

*TP 2025 ei ole vertailukelpoinen organisaatiomuutoksesta johtuen

6.4.1.1 Suomenkielinen perusopetus

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Suomenkielisen perusopetuksen tulosyksikkö toteuttaa osaltaan kaupungin strategiaa eli Espoo-tarinaa ja valtuustokauden tavoitteita. Kasvun ja oppimisen toimialan tulosyksikkönä se rakentaa osaltaan yhtenäistä kasvun ja oppimisen polkua varhaiskasvatuksesta perusopetuksen kautta toisen asteen koulutukseen. Tulosyksikön toiminta-ajatuksena on järjestää lapsille ja nuorille oppilaslähtöistä, korkeatasoista ja alueellisesti yhdenvertaista perusopetusta, jossa jokainen oppilas pääsee omaan parhaimpaansa. Toiminnan lähtökohtana on koulutuksellinen tasa-arvo sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen. Tulosyksikkö toimii kiinteässä yhteistyössä ruotsinkielisten sivistyspalvelujen sekä varhaiskasvatuksen ja toisen asteen toimijoiden kanssa.

Suomenkielisen perusopetuksen tulosyksikkö tarjoaa laadukasta esi- ja perusopetusta. Laadukkaan opetuksen lähtökohta on oppilaiden hyvinvointi. Jokainen lapsi ja nuori kokee kuuluvansa joukkoon ja tulevansa kohdelluksi arvostavasti. Väkivaltaan, häirintään, kiusaamiseen, syrjintään sekä koulu-uupumiseen puututaan aktiivisesti. Mobiililaitteiden käytön haitat vähenevät. Lasten ja nuorten hyvinvointi vahvistuu ja koulupoissaolot vähenevät.
Tavoitteena ovat oppimistulokset, jotka ovat Suomen kärkitasoa käytettävissä olevilla mittareilla mitattuna. Erityistä huomiota kiinnitetään lukutaitoon ja siihen, että maahanmuuttajataustaiset lapset oppivat hyvin suomen kielen.

Oppilaiden hyvinvointia ja oppimista koskevat tavoitteet on mahdollista saavuttaa vain osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön avulla. Suomenkielisessä perusopetuksessa työntekijät ovat arvostettuja ammattilaisia. Johtamiskulttuuri on arvostavaa ja tukee työyhteisön jatkuvaa oppimista sekä henkilöstön vaikuttamismahdollisuuksia. Työyhteisöt ovat turvallisia, yhdenvertaisia ja hyvinvointia edistävä. Jatkamme toimenpiteitä työvoimapula-alojen, kuten erityisluokanopettajien veto- ja pitovoimaan liittyen.

Suomenkielisen perusopetuksen kokonaisoppilasmäärän arvioidaan vuonna 2027 vähenevän 345 oppilaalla verrattuna vuoteen 2026. Esi- ja alakoululaisten määrä pienenee 427 oppilaalla ja yläkoululaisten määrä kasvaa 82 oppilaalla. Oppilasmäärän laskun arvioidaan pysähtyvän vuosina 2028 ja 2029 ja kääntyvän sen jälkeen kasvuun. Äidinkielenään kotimaisia kieliä puhuvien oppilaiden määrä vähenee ja muita kieliä puhuvien oppilaiden määrä kasvaa.

Opetuksen kehittäminen

Laadukas tavoitteiden mukainen kasvatus ja opetus perustuu aina opetussuunnitelmiin. Opetuksen kehittämisen palveluna varmistetaan perusopetuksen opetussuunnitelmien ajantasaisuus kansalliset normimuutokset huomioiden. Samalla tuetaan opetushenkilöstön opetussuunnitelmaosaamista järjestämällä osaamisen kehittämisen tilaisuuksia. Kouluyhteisöjen osaamisen ja toimintakulttuurin kehittämistä tuetaan kehittäjäopettajatoiminnalla. Osaamisen kehittämisessä tärkeinä osaamisalueina ovat opetussuunnitelman toimeenpanoa tukeva osaaminen, lukutaito, kieli- ja kulttuuritietoinen opetus, inklusiiviset toimintatavat sekä digipedagogiikan kehittäminen.

Tieto- ja viestintätekniikka

Tieto- ja viestintäteknologian määräraha sisältää peruskoulujen tietoliikenne-, tietojärjestelmä-, ylläpito- ja tukipalvelukustannukset, tietotekniikkalaitteiden leasingvuokrat sekä opetushenkilöstön osaamisen kehittämisestä aiheutuvat menot.

Koulujen toimintakulttuuria, oppimisen pilvipalveluiden pedagogista käyttöä ja opetushenkilöstön osaamista kehitetään opetussuunnitelmien mukaisesti.

Oppilaiden käytössä olevaa laiteympäristöä monipuolistetaan, jotta opetussuunnitelman mukaisesti voidaan opetella toimimaan erilaisten oppimista tukevien laitteiden ja oppimisympäristöjen kanssa tietoturvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Laitteiden määrässä pyritään kaikkien peruskoulujen osalta tasavertaiseen varusteluun ja laitteiden systemaattista käyttöä vahvistetaan edelleen yläkouluissa.

Tavoitteena on, että jokaisessa opetustilassa on toimiva esitystekniikkalaitteisto. Oppimistilojen esitystekniikkaa uusitaan elinkaarivaihdoin. Muiden tilojen esitystekniikkaa uusitaan tarveperusteisesti. Toimimattomat laitteet korjataan tai vaihdetaan. Varaudutaan koulujen muuttoihin ja niistä koituviin muuttokustannuksiin sekä uusien koulujen varustamiseen tarkoituksenmukaisella esitystekniikalla. Laitelinjauksissa noudatetaan toimialan yhteistä laitestrategiaa sekä perusopetuksessa että esiopetuksessa.

Uusien teknologioiden, medialukutaidon, ohjelmoinnin sekä palveluiden ja tekoälyn opetuskäyttöä edistetään tarkoituksenmukaisesti. Olemassa olevien laitteiden ja palveluiden käyttöä seurataan ja kehitetään analytiikkatyökaluja hyödyntämällä.

Jokaisella opettajalla tulee olla tarkoituksenmukaiset välineet opetuksen, arvioinnin ja viestinnän tehtävien toteuttamiseksi. Digitalisaatiota edistetään tietoperustaisesti kestävän kehityksen periaatteita noudattaen, eettisesti kestävästi, turvallisesti ja yksilöiden hyvinvoinnista huolehtien.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Tulosyksikössä jatketaan 1.8.2025 voimaantulleiden oppilaan tukea koskevan lainsäädännön ja opetussuunnitelman perusteiden muutosten toimeenpanoa. Oppimisen tukea kehitetään uuden lainsäädännön tavoitteiden mukaisesti yhdessä koulujen kanssa. Yhteistyötä suomenkielisen varhaiskasvatuksen kanssa tiivistetään tavoitteena sujuvoittaa oppilaan siirtymistä varhaiskasvatuksesta peruskouluun.

Oppilaskohtaisen tuen piirissä opiskelee lukuvuonna 2026–2027 (20.9.2026 tietojen mukaan) yhteensä 2544 oppilasta, joista 1269 oppilasta opiskelee integroituneena yleisopetuksen luokassa ja 1275 oppilasta erityisluokassa.

Uudistuneen perusopetuslain myötä oppilaan tarvitsema tuki järjestetään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa oppilaan edun mukaisesti, heti tuen tarpeen havaitsemisen jälkeen. Uusien säännösten mukaisesti ratkaisut tehdään riittävin resurssein ensisijaisesti oppilaan lähikoulussa. Vaativan tuen opetus järjestetään osittain alueellisesti ja osittain kaupunkitasoisesti. Siirtymävaiheen jälkeen tavoitteena on järjestää vaativa tuki alueellisesti, jolloin oppilaiden koulumatkat ovat lyhyitä.

Erityisluokkia ei lopeteta. Luokkamuotoista erityisopetusta järjestetään ja erityisluokkia ja pienryhmiä lisätään tarvittaessa vastaamaan lapsimäärän ja tarpeen kasvua.

Monikulttuuriset opetuspalvelut sekä kansainvälinen opetus

Vieraskielisten oppilaiden määrä suomenkielisessä perusopetuksessa on kasvanut vuodentakaisesta noin 450 oppilaalla eli noin kahdella prosenttiyksiköllä kokonaisoppilasmäärästä. Vieraskielisten oppilaiden määrän kasvun ennakoidaan jatkuvan vahvana myös vuonna 2027.

Oman äidinkielen opetusta järjestetään 1.–9.-luokkalaisille 52 eri kielellä yhteensä noin 5000 oppilaalle. Oman äidinkielen opetuksesta saadaan erillistä valtionosuutta pidettyjen tuntien mukaan.

Espoossa opetetaan kahdeksaa eri katsomusainetta, joista vähemmistöuskontojen eli islamin uskonnon, ortodoksisen uskonnon, katolisen uskonnon, krishna-liikkeen uskonnon, buddhalaisen uskonnon ja adventistisen uskonnon opetukseen osallistuu yhteensä noin 5950 oppilasta. Vähemmistöuskontojen opetukseen osallistuvien oppilaiden määrän ennakoidaan kasvavan. Opetus pyritään järjestämään alueellisesti siirtymiseen liittyvien kustannusten vähentämiseksi ja lähikouluperiaatteen tukemiseksi.

Valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyneiden oppilaiden tukemista tehostetaan tarjoamalla mm. kielitietoista opetusta, opetuskielen tukiopetusta, samanaikaisopetusta, tukiopetusta omalla äidinkielellä sekä ennakoivaa tukiopetusta eri oppiaineisiin.

Tarvittaessa oppilaalle voidaan hakea perusopetuksessa järjestettävää valmistavan opetuksen lisäopetusta. Koulujen ja maahanmuuttotaustaisten perheiden välistä yhteistyötä sekä maahanmuuttotaustaisten oppilaiden kotoutumista tuetaan ja vahvistetaan kulttuuriohjaajien avulla.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta pyritään järjestämään alueellisesti ja entistä useammin oppilaan omassa lähikoulussa, jolloin oppilas pääsee heti mukaan lähikoulun sosiaaliseen ympäristöön ja siirtyminen yleisopetuksen ryhmään tapahtuu sujuvasti.

Englanninkielistä opetusta järjestetään kahdessa, kaksikielistä (suomi - englanti) opetusta kuudessa ja ruotsinkielistä kielikylpyopetusta viidessä opetuspisteessä.

Iltapäivätoiminta

Perusopetuksen iltapäivätoimintaan osallistuu lukuvuonna 2026–2027 yhteensä noin 4150 oppilasta. Iltapäivätoiminta järjestetään koulujen tiloissa lapsen omalla koululla.

Perusopetuksen iltapäivätoiminnasta peritään kaupunginhallituksen päättämä asiakasmaksu. Asiakasmaksuja korotettiin 1.8.2026 alkaen niin, että kokoaikaisesta iltapäivätoiminnasta peritään 160 euroa ja osa-aikaisesta iltapäivätoiminnasta 100 euroa.

Perusopetuksen iltapäivätoiminnan asiakasmaksuista tulee sitä ohjaavan perusopetuslain mukaisesti myöntää asiakasmaksuvapautus tai maksun alennus huojennusta tarvitseville. Maksuhuojennusten määrän ennakoidaan kasvavan. Iltapäivätoiminnan maksuhuojennuksissa otettiin käyttöön sähköinen huojennushakemus kesäkuussa 2026. Sähköinen hakeminen on tuonut selvän kasvun hakemusmääriin syyslukukaudella 2026. Kaupunginhallitus tarkistaa iltapäivätoiminnan asiakasmaksuhuojennusten bruttotulorajat kahden vuoden välein. Edellinen tarkistus tehtiin toukokuussa 2026.

Iltapäivätoiminta järjestetään pääosin ulkopuolisten palveluntuottajien toimesta ostopalveluna ja pieneltä osin avustettuna toimintana. Lisäksi osassa kouluista iltapäivätoiminta järjestetään koulun omana toimintana. Talousarvioehdotus sisältää iltapäivätoiminnan kaikille paikkaa hakeneille 1. ja 2. vuosiluokan oppilaille sekä sitä vanhemmille perusopetuksen oppilaille, joilla on tuen päätös.

Lukuvuonna 2026–2027 kehitysvammaisten ja autististen lasten aamu- ja iltapäivähoitoon osallistuu noin 330 oppilaista. Osallistujamäärän arvioidaan lievästi kasvavan. Hoitoa toteutetaan 21 koululla. Loma-ajan hoitoa toteutetaan keskitetysti, syys-, joulu-, talvi- ja kesälomilla kahdeksassa koulussa ja siihen osallistuu noin 200 lasta. Järjestämisvastuu hoidosta siirtyi 1.1.2023 Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Hoidon toteuttaminen jatkuu entiseen tapaan kouluilla.

Opiskeluhuolto

Opiskeluhuollossa tehdään kiinteää yhteistyötä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa. Toimivat palvelut varmistetaan hyvinvointialueen ja kaupungin yhteistyörakenteilla.

Poissaloihin puututaan toimintamallilla, joka on suunniteltu yhdessä hyvinvointialueen kanssa. Syrjäytymisen ehkäisyyn pyritään panostamaan entistä varhemmin yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon keinoin sekä opinto-ohjausta tehostamalla. Harrastustoimintaa peruskouluissa toteutetaan harrastamisen Suomen mallin ja Opetushallituksen rahoittaman kerhotoiminnan avulla.

Kehittämishankkeet

Vuonna 2027 perusopetuksessa hyödynnetään opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää valtionavustusta koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen. Avustuksen budjetoitu kustannus on 2,7 milj. euroa. Muiden hankkeiden osalta yhteenlaskettu kustannus on arviolta noin 0,8 milj. euroa.

Kaupungin kehittämisprojekteissa vahvistetaan muun muassa hyvinvointitaitoja, vastuullista toimintaa, oppilaiden uimataitoa ja liikkumista, yrittäjyystietoisuuttaa sekä lukutaitoa yhteistyössä muiden yksiköiden ja huoltajien kanssa.

Talouden tasapainotus

Talouden tasapainottamiseksi suomenkielinen perusopetus luopuu koulujen johtokunnista alkaen 1.8.2027. Näin säästyy 0,2 milj. euroa vuonna 2027 ja koko vuoden säästö vuodelle 2028 olisi 0,3 milj. euroa. Koko KOTO luopuu Someturvasta. Suomenkielisen perusopetuksen osalta vuonna 2027 säästyy 58 000 euroa ja vuonna 2028 säästö on 116 000 euroa.

Tuta-neuvottelujen tuloksena tehtävät henkilöstövähennykset on huomioitu tulosyksikön talousarvioesityksessä

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur 2027	Suorite 2027	Eur/ Suorite 2026	Eur/ Suorite 2027	Eur/ Suorite 2028	Eur/ Suorite 2029
Perusopetus 1–2 lk. Suomessa syntyneen oppilaan kustannus (fi)	47 395 014	4 809	10 413	9 855	10 232	10 159
Perusopetus 1–2 lk. muualla syntyneen oppilaan kustannus (fi)	15 686 995	881	13 064	17 806	18 546	18 398
Perusopetus 3–6 lk. Suomessa syntyneen oppilaan kustannus (fi)	114 510 953	10 665	10 775	10 737	11 271	11 721
Perusopetus 3–6 lk. muualla syntyneen oppilaan kustannus (fi)	38 410 005	2 412	14 081	15 925	16 610	17 247
Perusopetus 7–9 lk. Suomessa syntyneen oppilaan kustannus (fi)	97 828 985	8 259	12 053	11 845	12 121	12 471
Perusopetus 7–9 lk. muualla syntyneen oppilaan kustannus (fi)	35 109 477	2 156	15 207	16 285	16 685	17 141
Perusopetuksen valmistavan opetuksen oppilaan kustannus	9 793 366	393	19 609	24 920	25 618	26 199
Vaativan tuen opetuksen oppilaan kustannus	17 197 289	619	31 597	27 782	27 567	27 079
Iltapäivätoimintaan osallistuvan oppilaan kustannus	5 880 369	4 154	2 028	1 416	1 363	1 314
Vammaisen lapsen aamu- ja iltapäivätoiminnan ja loma-ajan toiminnan kustannus	3 604 097	350	15 654	10 297	9 902	9 683

Palvelutuotteet uusittiin vuodeksi 2026 vastaamaan paremmin Suomenkielisen perusopetuksen toimintaa.

Suomenkielisessä perusopetuksen yleisopetuksessa luokilla 1–6 oppilasmäärä vähenee vuonna 2027 verrattuna vuoteen 2026 noin 300 oppilaalla ja yleisopetuksen luokilla 7–9 oppilasmäärä kasvaa hieman. Vaativan tuen oppilaiden määrä kasvaa voimakkaasti.

Perusopetuslain uudistuksen myötä entisestä vammaisopetuksesta käytetään käsitettä vaativa tuki. Oppilasryhmät ovat osittain samoja, mutta osittain eroavat toisistaan, jonka vuoksi oppilasmäärien vertailu ei ole mahdollista. Kokonaisuudessaan vaativan tuen oppilaiden määrä on kuitenkin kasvanut ja oppilasmäärän odotetaan myös kasvavan tulevaisuudessa.

Palvelutuotteiden kustannukset täsmentyvät käyttösuunnitelmavaiheessa.

Palkankorotukset nostavat palvelutuotteiden kustannuksia sekä yksikköhintaa.

Talous ja henkilöstö

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**17 904**	**15 876**	**16 587**	**16 549**	**16 549**
Ulkoiset toimintatulot	17 902	15 876	16 587	16 549	16 549
Sisäiset toimintatulot	1	-	-	-	-
Toimintamenot	**-383 424**	**-399 838**	**-401 936**	**-415 489**	**-425 572**
Ulkoiset toimintamenot	-240 303	-254 463	-259 688	-270 470	-277 064
Sisäiset toimintamenot	-143 121	-145 375	-142 248	-145 019	-148 508
Toimintakate	**-365 521**	**-383 962**	**-385 349**	**-398 941**	**-409 023**

Suomenkielisen perusopetuksen vuoden 2027 talousarvion kokonaismenot kasvavat 2 milj. euroa eli 0,5 prosenttia verrattuna vuoden 2026 muutettuun talousarvioon. Sisäiset menot laskevat 2 prosenttia, samaan aikaan kun ulkoiset menot nousevat 2 prosenttia. Kustannuksia nostavat pääasiassa palkankorotukset ja oppilasrakenteen kallistuminen yläkouluikäisten, vieraskielisten ja vaativan tuen oppilaiden määrän kasvaessa sekä oppimisen tuen uudistus.

Sisäiset toimitilavuokrat laskevat 1 prosentin. Merkittävimmät vuokrien muutokset kohdistuvat Kivimiehen, Keran ja Niittykummun kouluihin tilamuutosten ja vuokrantarkistusten vuoksi.

Opetuksen henkilöstömäärärahoissa on huomioitu kahden prosentin palkankorotusvaraus. Keskimääräisen laskennallisen ryhmäkoon ennustetaan pysyvän suunnilleen ennallaan. Tarvikemäärärahat oppilasta kohden pysyvät vuoden 2026 tasolla. Koulukohtaisessa budjetissa koulut saavat suunnata saamansa kokonaisresurssit oman tarveharkintansa mukaan opetukseen, avustajapalveluihin ja oppimateriaaleihin.

5,2 M€

Ulkoisten toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

Vuonna 2027 Suomenkielisen perusopetuksen läsnä olevan henkilöstömäärän arvioidaan olevan 3 580 henkilöä vuoden lopussa, joista vakituisen henkilöstön osuus 2 680 henkilöä ja määräaikaisen henkilöstön osuus 900 henkilöä.

Oman henkilöstömäärän ennustetaan laskevan yhden prosentin vuodelle 2027, joista vakituisen henkilöstön määrän ennakoidaan kasvavan kaksi prosenttia ja määräaikaisen henkilöstön laskevan kolme prosenttia. Vakituisen läsnä olevan henkilöstön osuuden arvioidaan olevan 75 prosenttia koko henkilöstömäärästä vuoden 2027 lopussa. Henkilöstömäärän lasku perustuu oppilasmääräennusteeseen 2027.

Vuokratyövoiman käyttöä on vähennetty systemaattisesti jo useamman vuoden ajan palkkaamalla koulunkäynninohjaajat sekä erityiskoulunkäynninohjaajat omaksi henkilöstöksi. Vuokratyövoimaa on käytetty äkillisten poissaolojen paikkaamiseksi.

Henkilöstön saatavuuden haasteet näkyvät perusopetuksessa erityisluokanopettajien saatavuudessa. Tämän lisäksi saatavuuden haasteet henkilöstössä ovat alueellisia ja kohdistuvat usein vaikeasti vammaisten oppilaiden sekä autististen luokkien rekrytointiin. Saatavuuden haasteet lisäävät jonkin verran vuokratyövoiman käyttöä ja lisäävät määräaikaisen henkilöstön määrää.

Tulosyksikön toiminnan ja henkilöstön kehittäminen perustuvat Espoon strategiaa ja suomenkielisen perusopetuksen tavoitteisiin.

Laadullisen henkilöstösuunnittelun tavoitteena on strategiakaudella vahvistaa henkilöstön kehittymistä ja pätevöitymistä erityisluokanopettajaksi, uran alkuvaiheen tuella sekä johtamisen sekä rehtoreiden ja virka-apulaisrehtoreiden tarkoituksenmukaista työnjakoa kehittämällä. Lisäksi kehitetään suorituksen ja osaamisen johtamisen käytäntöjä DigiSuuntaamon avulla.

6.4.1.2 Toisen asteen koulutus

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen tulosyksikkö vastaa suomenkielisen lukiokoulutuksen järjestämisestä sekä perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden toteutumisesta Espoossa. Nuorten hyvinvointi on toiminnan keskiössä. Palvelut tuotetaan yhteistyössä muiden koulutuksen järjestäjien ja toimijoiden kanssa.

Lukiokoulutus

Espoossa on 10 suomenkielistä lukiota, joissa opiskelee 7 110 opiskelijaa (2025: 6 789). Kaikissa lukioissa on yleislinja sekä osassa painotus tai erityinen koulutustehtävä. Etelä-Tapiolan lukio tarjoaa IB-koulutusta, ja lisäksi Otaniemen lukiossa on myös erityistehtävään liittyvä kansallinen kehittämistehtävä.

Lukuvuoden 2026–2027 opiskelijaksioton aloituspaikkamääräksi kasvun ja oppimisen lautakunta päätti 2 413, mikä on 66,3 prosenttia perusopetuksen päättävästä ikäluokasta (2025–2026: 2 151, 66,3 prosenttia). Lautakunnan päätöksen mukaisesti lukioon pääsyn edellytyksenä Espoossa oli lukuaineiden keskiarvo vähintään 7,0. Yhteishaussa toteutunut alin keskiarvo (kesäkuun tilanne) oli 7,67 (2025: 7,75). Espoossa lukiokoulutuksen vetovoimaisuus on suurta, koska noin 70 prosenttia peruskoulun päättävistä hakee ensisijaisesti lukioon, kun valtakunnallisesti osuus on noin 50 prosenttia.

Ennusteen mukaan aloituspaikkojen tarve kasvaa 2030-luvun alkuun asti, mikäli aloituspaikkoja varataan vähintään 66,3 prosentille ikäluokasta. Lukioiden opiskelijamäärä syksyllä 2027 on arviolta 7 400 ja vuonna 2029 jo 7 700.

Espoon lukioiden yhtenä keskeisimpänä tavoitteena vuosina 2026–2028 on akateemisen kielitaidon vahvistaminen Espoo-tarinan mukaisesti. Akateemisella kielitaidolla tarkoitetaan kielitaitoa, jota oppija tarvitsee oppiakseen lukion oppimäärän sisällöt ja pärjätäkseen jatko-opinnoissa. Vuoden 2026 aikana laaditaan toimintasuunnitelma, jossa kuvataan seuraavina lukuvuosina toteutettavat akateemisen kielitaidon vahvistamisen tavoitteet (muun muassa lukutaidon parantaminen), toimenpiteet ja resurssit. Tavoitetta tukemaan on saatu 30 000 euroa valtionavustusrahoitusta vuoden 2027 loppuun asti.

Syksyllä 2025 voimaan tulleen lukion tuen uudistuksen toteuttamisessa keskeistä on vakiinnuttaa tuen toteuttamiseen liittyvät toimintamallit, varmistaa riittävät oppimisen tuen toteuttamisen ja erityisopetuksen resurssit sekä vahvistaa aineenopettajien osaamista ja osaamisen jakamista lukioiden välillä.

Yksi lukiolaisten tuen muoto on lukiopajatoiminta, jonka avulla ehkäistään lukiokoulutuksen keskeyttämistä ja parannetaan koulutuksen läpäisyä. Lukiopajatoiminta käynnistyi hanketyönä keväällä 2023 ja sitä jatketaan nuorille kohdennetulla perintörahalla lukuvuoden 2026–2027 loppuun asti, minkä jälkeen se vakinaistetaan.

Kiviruukin lukiossa alkaa syksyllä 2027 englanninkieliseen ylioppilastutkintoon tähtäävän lukiokoulutuksen järjestäminen. Aloituspaikkoja koulutukseen on arviolta 30.

Talouden tasapainotus

Vuonna 2027 lukioille jaettavaa oppimateriaalimäärärahaa vähennetään 50 000 euroa ja Omnian työväenopistolle maksettavaa korvausta pienennetään pysyvästi 0,3 milj. euroa.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur 2027	Suorite 2027	Eur/ Suorite 2026	Eur/ Suorite 2027	Eur/ Suorite 2028	Eur/ Suorite 2029
Lukiokoulutuksen opiskelijan kustannus (fi)	77 131 840	7 121	10 739	10 832	10 862	10 959

Lukiokoulutuksen opiskelijan kustannus palvelutuotteella mitataan opiskelijan kustannuksen kehitystä. Palvelutuotteen suorite sisältää lukiokoulutuksen opiskelijamäärän. Opiskelijamäärän 5,1 prosentin kasvu lisää palvelutuotteelle kohdistuvia kustannuksia, minkä lisäksi palkkojen yleiskorotukset ja toimitilavuokrien 1,9 milj. euron kasvu nostavat palvelutuotteen yksikkökustannusta.

Talous ja henkilöstö

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**1 694**	**600**	**624**	**649**	**649**
Ulkoiset toimintatulot	1 694	600	624	649	649
Toimintamenot	**-84 878**	**-76 401**	**-80 694**	**-84 072**	**-87 178**
Ulkoiset toimintamenot	-58 435	-51 807	-54 464	-57 384	-59 880
Sisäiset toimintamenot	-26 443	-24 593	-26 230	-26 688	-27 298
Toimintakate	**-83 184**	**-75 801**	**-80 070**	**-83 423**	**-86 529**

*TP 2025 ei ole vertailukelpoinen organisaatiomuutoksesta johtuen

Vuoden 2027 talousarvion menot kasvavat 4,3 milj. euroa eli 5,6 prosenttia verrattuna vuoden 2026 alkuperäiseen talousarvioon. Palkankorotukset, henkilösivukulujen korotus ja opiskelijamäärän kasvu lisäävät tulosyksikön henkilöstömenoja 2,6 milj. euroa eli 6,9 prosenttia. Toimitilavuokrat kasvavat 1,9 milj. euroa eli 8,4 prosenttia, mikä johtuu pääasiassa Kiviruukin lukion valmistumisesta kesällä 2027.

Erasmus+-projektituloihin ja niitä vastaaviin menoihin varataan yhteensä 0,2 milj. euroa.

2,7 M€

Ulkoisten toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

Toisen asteen koulutuksen tulosyksikön läsnä olevan henkilöstömäärän arvioidaan olevan vuoden 2027 lopussa 480 henkilöä, joista vakituisen henkilöstön osuus on 408 (85 prosenttia) ja määräaikaisten osuus 72 (15 prosenttia) työntekijää.

Tulosyksikön henkilöstömäärän kasvu vuodelle 2027 ennakoidaan olevan noin kolme prosenttia. Vakituisen henkilöstön prosentuaalinen kasvu on puolestaan neljä prosenttia. Määräaikaisen henkilöstön määrän ennakoidaan pysyvän samana.

Toisen asteen koulutuksen opiskelijamäärän kasvu perustuu kasvavaan perusopetuksen päättävään ikäluokkaan, lukiokoulutuksen vahvaan kysyntään sekä opiskelijaksioton kasvattamiseen vastaamaan palvelutarvetta. Henkilöstömäärän kehitys perustuu palvelutarpeen kasvuun ja sen edellyttämään opetuksen, ohjauksen sekä opiskeluhuollon riittävään resursointiin.

Tulosyksikön henkilöstön kehittämistoimenpiteet perustuvat lukion opetussuunnitelman tavoitteisiin, opiskelijoiden muuttuviin tarpeisiin, toimintaympäristön muutoksiin sekä tunnistettuihin osaamis- ja kehittämistarpeisiin, joihin vastataan ennakoivan henkilöstösuunnittelun keinoin.

6.4.1.3 Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosyksikkö

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Varhaiskasvatus on osa kasvatus- ja koulutusjärjestelmää ja lapsen oppimisen polkua. Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosyksikkö tarjoaa ja kehittää lasten ja heidän perheidensä tarpeiden mukaisia, monimuotoisia ja laadukkaita varhaiskasvatuspalveluja.

Tahtotilamme on tarjota ympäristö, jossa jokainen voi kehittyä omaan parhaimpaansa. Espoolainen varhaiskasvatus on täynnä mahdollisuuksia leikkiin, kasvuun ja oppimisen iloon. Monimuotoisissa yhteisöissämme koetaan osallisuutta ja turvallisuutta. Rakennamme yhdessä kestävää tulevaisuutta.

Espoossa varhaiskasvatusta järjestetään kunnan omissa päiväkodeissa, ryhmäperhepäivähoidossa ja kotona annettavassa perhepäivähoidossa sekä palveluseteli-, ostopalvelu- ja yksityisen hoidon tuella toimivissa päiväkodeissa.

Perhe voi halutessaan valita myös kotihoidon tuen. Avoin varhaiskasvatus tarjoaa perheille toimintaa asukaspuistoissa ja kerhotoimintaa kotihoidossa oleville pienille lapsille.

Tavoitteena on, että yksityinen ja julkinen varhaiskasvatus muodostavat toimivan kokonaisuuden perheiden valinnat ja alueellinen tasapuolisuus huomioon ottaen. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuudeksi tavoitellaan tulevaisuudessa 35 prosenttia. Tätä tavoitetta edistetään kunnan omin toimenpitein sekä yhteistyössä yksityisten palveluntuottajien kanssa.

Varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostaminen on tulosyksikön keskeisiä tavoitteita. Lapsimäärien ennakoidaan kasvavan tulevina vuosina johtuen väestön ja osallistumisasteen kasvusta. Lapsimäärän kasvu lisää

henkilöstötarvetta ja kustannuksia sekä kunnallisessa että yksityisessä varhaiskasvatuksessa.

Panostuksia johtamiseen jatketaan. Apulaisjohtajamallia laajennetaan edelleen ja varhaiskasvatusyksikön johtamistyötä kehitetään aktiivisesti. Kaikki varhaiskasvatusyksiköiden johtajat kouluttautuvat hyveet ja positiivinen johtaminen -kokonaisuuteen johtamiskulttuurin kehittämiseksi.

Pääministerin aloitteesta toteutettua allianssityötä kuuden suurimman kaupungin ja opetus- ja kulttuuriministeriön kesken jatketaan varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuuden parantamiseksi.

Varhaiskasvatuksen kehittäminen

Kasvun ja oppimisen toimialan keskeisenä tavoitteena on varmistaa varhaiskasvatuksesta perusopetukseen yhtenäiset opinpolut. Tavoitteet ja kehittämisen painopisteet tarkennetaan Espoo-tarinan ja valtuustokauden tavoitteiden mukaisesti.

Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan ja sen kehittämisen lähtökohtana ovat varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelma perusteineen sekä kansallinen lainsäädäntö. Perusopetuslainsäädännön muutokset edellyttävät liikunnallisen elämäntavan mukaisen toiminnan kehittämistä. Vieraskielisten lasten osuuden kasvaessa varhaiskasvatuksen kehittämistyö painottuu lisäksi kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisen kasvatuksen teemoihin sekä lukemisen valmiuksien ja liikkumisen kehittämiseen, jotta jokaisen lapsen kehittyminen ja oppiminen mahdollistuu. Yksityisen varhaiskasvatuksen vetovoimaa vahvistetaan yhteistyöllä ja kehittämällä edelleen asiakasohjausta yksityisen varhaiskasvatuksen eri muodoille.

Lasten ja huoltajien vaikutusmahdollisuuksia kehitetään. Vuoden 2026 syyskaudella on toteutettu pääkaupunkiseudun kuntien yhteinen asiakaskysely, jonka tuloksia päästään hyödyntämään vuoden 2027 aikana. Kysely on toteutettu sekä kunnallisissa että yksityisissä varhaiskasvatusyksiköissä.

Kehittämishankkeet

Varhaiskasvatuksessa toteutetaan monimuotoista itsearviointeihin ja kerättyyn tietoon pohjautuvaa kehittämistoimintaa, jossa hyödynnetään hankkeita ja valtion tasa-arvo avustusta eriytymiskehityksen ehkäisemisessä.

Kaupungin sisäisissä, monialaisissa kehittämisprojekteissa vahvistetaan lisäksi muun muassa lasten liikkumista ja lukemisen valmiuksia yhteistyössä huoltajien kanssa.

Valtionavustuksia haetaan toiminnalle asetettujen tavoitteiden toteutumisen mahdollistumiseksi ja osallistutaan kumppaneina tarkoituksenmukaisiksi arvioituihin kehittämis- ja tutkimushankkeisiin.
Varhaiskasvatuksen työvoimapulan vähentämiseksi valtion avustuksen kautta tarjotaan suurten kaupunkien lastenhoitajille mahdollisuus kouluttautua työn ohessa varhaiskasvatuksen opettajaksi tai sosionomiksi. Kouluttautuminen tilauskoulutusmallin kautta varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävään on käynnistynyt alkuvuodesta 2026. Varhaiskasvatuksen opettajan tilauskoulutukset käynnistyivät syksyllä 2026. Espoon kaupungille koulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin on varattu arvioitu omarahoitusosuus.

Järjestelmäkehitys

Varhaiskasvatuksen toimintajärjestelmä eVaka siirtyi vuonna 2026 ylläpitoon ja järjestelmään tehdään vain pienkehitystä. Yhteistyö Espoon, Oulun, Tampereen ja Turun kesken jatkuu sopimuskaudella 2026–2030.

Työvuorosuunnittelujärjestelmän käyttöönottoa jatketaan suunnitellusti. Tarkoituksena on helpottaa ja tehostaa varhaiskasvatuksen henkilökunnan työvuorojen suunnittelua.

Talouden tasapainotus

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen taloutta tasapainotetaan suunnitelmavuosien 2027–2029 aikana yhteensä 8,13 milj. euroa ulkoisten menojen osalta.

Talouden tasapainotustoimenpiteet ovat käynnistyneet jo vuoden 2026 aikana. Vuoden 2026 tavoitteena on saavuttaa 2,77 milj. euron säästö. Vuodelle 2027 asetettu tavoite on 3,22 milj. euroa. Vuodelle 2028 tavoite on 2,96 milj. euroa ja vuonna 2029 1,95 milj. euroa. Kokonaistavoite vuosille 2026–2029 on yhteensä 10,9 milj. euroa. Tasapainotustoimenpiteiden yhteisvaikutus taloussuunnitelmakaudella on 25,8 milj. euroa.

Talouden tasapainotustoimenpiteitä ovat:

- Täyttöaste paranee 0,5–1 prosenttia vuosittain. Yksiköiden väliset erot tasaantuvat sekä varhaiskasvatuspaikat täytetään tehokkaasti.
- Käyttöaste paranee prosentin vuosittain. Lapset osallistuvat säännöllisesti varhaiskasvatukseen ja olemassa olevia resursseja käytetään tehokkaasti.
- Työvuoro- ja lomasuunnittelua tehostetaan Linkity-järjestelmän käyttöönoton myötä ja henkilöstötarve suunnitellaan lasten läsnäolon mukaisesti. Työvoimanvuokrauksen käyttö vähenee.
- Ateriatilaukset tehostuvat muun muassa Aromi-järjestelmän käyttöönoton myötä sekä huoltajien tiedottamiseen panostetaan poissaolojen ilmoittamisen tärkeydestä ja sen vaikutuksista toimintaan ja talouteen.
- Mahdollisuuksien mukaan toteutetaan edullisempaan varhaiskasvatuksen toimintamuotoon siirtymistä.

Kunnalliset varhaiskasvatuspalvelut

Kunnallisissa päiväkodeissa ennakoidaan olevan vuonna 2027 keskimäärin 12 565 lasta ja perhepäivähoidossa (hoitajan kotona tapahtuva perhepäivähoito ja ryhmäperhepäivähoito) 192 lasta.

Avointa varhaiskasvatusta järjestetään asukaspuistoissa ja kerhoissa. Asukaspuistoissa pienille koululaisille on mahdollisuus maksulliseen välipalaan lukuvuoden aikana. Heinäkuussa tarjotaan viidessä asukaspuistossa lämmin lounasruoka.

Yksityiset varhaiskasvatuspalvelut

Tavoitteena on nostaa yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta 35 prosenttiin tulevien vuosien aikana. Yksityisen varhaiskasvatuksen kasvun toteutuminen riippuu muun muassa palveluntuottajien ratkaisuista sekä perheiden valinnoista.

Varhaiskasvatus palvelusetelillä

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa toimii 37 palvelusetelipäiväkotia (lokakuu 2026 tilanne). Merkittävä osa päiväkodeista on aiemmin toiminut Espoossa yksityisen hoidon tuella. Vuonna 2027 palvelusetelipäiväkodeissa ennakoidaan olevan keskimäärin 2 415 lasta. Edistetään uusien palvelusetelipäiväkotien saamista Espooseen. Palvelusetelin arvon korotukseen on suunniteltu kahden prosentin korotusta vuodelle 2027. Lisäksi palvelusetelin hintakatto eli palveluntuottajien mahdollisuus korottaa omavastuuosuutta enintään 50 € poistetaan. Hintakaton eli omavastuuosuuden korotuksen poistaminen korvataan palveluntuottajille.

Yksityisen hoidon tuki

Yksityisen hoidon tukea maksetaan perheille, jotka valitsevat lapselleen yksityisen varhaiskasvatuksen tai palkkaavat työsopimussuhteisen hoitajan hoitamaan lasta. Espoon kaupunki rahoittaa lakisääteiset tuet ja kuntalisät. Lakisääteiset tuen osat on jäädytetty hallituksen esityksen mukaisesti vuoden 2023 tasoon vuosiksi 2024–2027.

Espoossa maksetaan lakisääteisten tukien lisäksi yksityisen hoidon tuen kuntalisiä alla olevan taulukon mukaisesti. Kuntalisien muutoksesta vuonna 2027 päättää kasvun ja oppimisen sekä Svenska rum-lautakunta. Yksityisen hoidon tuen kuntalisiin on suunniteltu kahden prosentin korotusta vuodelle 2027.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisät 1.3.2026 -28.2.2027	Alle 3-v.	3–5-v.
Päiväkoti tai ryhmäperhepäivähoito	809 €/kk	535 €/kk
Perhepäivähoitajan kotona tapahtuva varhaiskasvatus	388 €/kk	234 €/kk
Perheen kotiinsa palkkaama työsopimussuhteinen hoitaja	560 €/kk	200 €/kk
Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus	Esiopetusikäinen lapsi	
Kaikki varhaiskasvatusmuodot	143 €/kk	

Espoo-lisä tulosidonnaiseen hoitolisään on 100 euroa/kk niille lapsille, joista maksetaan lakisääteisen tuen tulosidonnaista hoitolisää.

Espoossa maksetaan lisäksi yksityisen hoidon tuen sisaruslisää sekä 5-vuotiaiden maksuttoman 20 viikkotunnin varhaiskasvatuksen kuntalisää.

Esiopetuksesta suoritettava korvaus esiopetuksen järjestämispaikaksi hyväksytyille yksityisen hoidon tuen päiväkodeille on 530 euroa/kk/esiopetuksessa oleva lapsi.

Ostopalvelut

Suomenkielinen varhaiskasvatus ostaa varhaiskasvatusta kilpailutetuilta päiväkodeilta. Lisäksi Espoossa on päiväkoteja, joilta palvelu ostetaan vuosisopimuksella, niin sanottuja nettobudjetoituja päiväkoteja. Kasvun ja oppimisen lautakunta päätti yksimielisesti 7.10.2026, että nettobudjetoitujen päiväkotien toiminta nykyisellä järjestämismuodolla päättyy viimeistään 30.6.2028. Näiden päiväkotien toiminta voi jatkua siirtämällä toiminta palvelusetelimallille tai yksityisen hoidon tuelle. Vuonna 2027 ostopalveluissa ennakoidaan olevan 575 lasta.

Lapsen tuen sekä kielen ja kulttuurin tukemisen palvelut

Osa lapsista tarvitsee varhaiskasvatuksessa tuen palveluja ja/tai lasten kielen ja kulttuuritukemisen palveluja. Näihin sisältyy muun muassa varhaiskasvatuksen erityisopettajien ja kieli- ja kulttuuriopettajien toiminta sekä avustamispalvelut.

Lasten tuen sekä kielen ja kulttuurin tukemisen palveluja tarvitsevien lasten määrän ennakoidaan kasvavan. Lisäksi suurempi osa tukea tarvitsevista lapsista tarvitsee pedagogisen tuen lisäksi hoidollisia tai rakenteellisia tukitoimia. Varhaiskasvatuksen järjestämisessä huomioidaan päiväkotien alueellisesti erilaisia haasteita tasoittamalla eroja myönteisen erityiskohtelun keinoin.

Esiopetus

Oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuotena lapsen on osallistuttava esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan.

Valmistavan opetuksen tarpeessa oleville esiopetusikäisille lapsille järjestetään perusopetukseen valmistavaa opetusta. Esiopetusta järjestetään esiopetuksen järjestämispaikoiksi hyväksytyissä kunnallisissa-, palveluseteli-, ostopalvelu- ja yksityisen hoidon tuen päiväkodeissa. Esiopetusta ja valmistavaa opetusta varaudutaan järjestämään toimintavuonna 2027–2028 yhteensä noin 3450 lapselle päiväkodeissa tai koulujen tiloissa, josta suomenkielinen perusopetus järjestää esiopetusta ja valmistavaa opetusta noin 270 lapselle. Esiopetuksen lapsimäärät ja kustannukset sisältyvät kunnallisten ja yksityisten päiväkotien kustannuksiin. Suurin osa näistä lapsista on myös esiopetukseen liittyvässä varhaiskasvatuksessa.

Lasten kotihoidon tuki

Lasten kotihoidon tukea voivat saada perheet, joissa on alle 3-vuotias lapsi. Tukeen kuuluu lakisääteinen kotihoidontuki, joustava hoitoraha alle 3-vuotiaille, osittainen hoitoraha pienten koululaisten huoltajille sekä kuntalisä (Espoo-lisä).

Espoossa on lisäksi käytössä kaksi harkinnanvaraista muuta kotihoidon tuen Espoo-lisää: monikkoperheille suunnattu tuki, jos perheeseen on syntynyt tai otettu ottolapseksi samanaikaisesti useampi kuin yksi lapsi sekä adoptiolapsen kotihoidon tuen Espoo-lisä.

Lakisääteiset tuen osat on jäädytetty hallituksen esityksen mukaisesti vuoden 2023 tasoon vuosiksi 2024–2027.

Kotihoidon tuen kuntalisänä maksetaan Espoo-lisää 160 €/kk alle 1 v 6 kk ikäisestä perheen nuorimmasta lapsesta. Perheen muut lapset voivat osallistua varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen. Espoo-lisään ja sen ehtoihin ei esitetä muutosta vuodelle 2027.

.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur 2027	Suorite 2027	Eur/ Suorite 2026	Eur/ Suorite 2027	Eur/ Suorite 2028	Eur/ Suorite 2029
Alle 3-vuotiaan lapsen kunnallisen päiväkodin kustannus (fi)	61 198 076	3 000	19 961	20 399	20 104	20 379
3-6 -vuotiaan lapsen kunnallisen päiväkodin kustannus (fi)	124 275 231	9 565	12 996	12 993	13 302	13 298
Yksityisen hoidon tuen piirissä olevan lapsen kustannus	12 457 846	1 160	10 020	10 740	10 831	10 971
Lasten kielen ja kulttuurin tuen palvelun kustannus	3 111 465	5 150	596	604	617	626
Lasten tuen palvelun kustannus	19 737 648	1 970	14 666	10 019	9 844	9 505
Alle 3-vuotiaan palvelusetelin piirissä olevan lapsen kustannus	13 682 526	770	17 244	17 770	17 250	16 455
3-6-vuotiaan palvelusetelin piirissä olevan lapsen kustannus	18 638 193	1 645	11 744	11 330	10 974	10 446

Alle 3-vuotiaan lapsen kunnallisen päiväkodin kustannus- palvelutuotteella mitataan alle 3-vuotiaan lapsen varhaiskasvatuksen palvelutuotehinnan kehitystä kunnallisessa päiväkodissa (netto). Palvelutuotteen suorite sisältää alle 3-vuotiaiden lasten määrän kunnallisissa päiväkodeissa.
Alle 3-vuotiaiden määrän ennakoidaan kasvavan hieman. Yksikkökustannus kasvaa palkankorotuksien takia.

Alle 3-vuotiaiden henkilöstömitoitus on korkeampi ja vastaavasti suoritemäärä pienempi, mikä nostaa enemmän yksikkökustannusta kuin 3–6-vuotiaan lapsen osalta.

3–6-vuotiaan lapsen kunnallisen päiväkodin kustannus- palvelutuotteella mitataan 3–6-vuotiaan lapsen varhaiskasvatuksen palvelutuotehinnan kehitystä kunnallisessa päiväkodissa (netto). Palvelutuotteen suorite sisältää 3–6-vuotiaiden lasten määrän kunnallisissa päiväkodeissa.
3–6-vuotiaiden lasten määrän ennakoidaan kasvavan 5,3 prosenttia ja yksikkökustannus kasvaa vain hieman.

Yksityisen hoidon tuen piirissä olevan lapsen kustannus- palvelutuotteella mitataan yksityisen hoidon tuella tuotettavan varhaiskasvatuksen palvelutuotehinnan kehitystä (netto). Palvelutuotteen suorite sisältää yksityisen hoidon tuella olevien varhaiskasvatusikäisten lasten määrän.
Yksityisen hoidon tuella olevien lasten määrän ennakoidaan vähenevän vuoden 2026 käyttösuunnitelmaan nähden, mutta arvioidaan lähtevän jälleen nousuun tulevina vuosina. Yksikkökustannus kasvaa kuntalisän korotuksesta sekä lapsen tuen kustannuksista.

Alle 3-vuotiaan palvelusetelin piirissä olevan lapsen yksikkökustannus- palvelutuotteella mitataan alle 3-vuotiaan lapsen palvelusetelillä tuotettavan varhaiskasvatuksen palvelutuotehinnan kehitystä (netto). Palvelutuotteen suorite sisältää palvelusetelillä olevien alle 3-vuotiaiden lasten määrän.
Alle 3-vuotiaiden määrän ennakoidaan kasvavan 11,6 prosenttia. Yksikkökustannus kasvaa palvelusetelin arvon korotuksesta sekä lapsen tuen kustannuksista.

3–6-vuotiaan palvelusetelin piirissä olevan lapsen yksikkökustannus- palvelutuotteella mitataan 3–6-vuotiaan lapsen palvelusetelillä tuotettavan varhaiskasvatuksen palvelutuotehinnan kehitystä (netto). Palvelutuotteen suorite sisältää palvelusetelillä olevien 3–6-vuotiaiden lasten määrän.
3–6-vuotiaiden lasten määrän ennakoidaan kasvavan 11,1 prosenttia. Yksikkökustannus kasvaa palvelusetelin arvon korotuksesta sekä lapsen tuen kustannuksista.

Lasten kielen ja kulttuurin tuen palvelun yksikkökustannus – palvelutuotteella mitataan kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevien vieraskielisille lapsille kohdennettujen palvelujen kustannuskehitystä. Palvelutuotteen suorite sisältää kunnallisen varhaiskasvatuksen vieraskielisten lasten määrän.
Lasten määrän ennakoidaan hieman alenevan vuoden 2026 käyttösuunnitelmassa ennakoituun lapsimäärän nähden. Yksikkökustannus kasvaa 1,4 prosenttia palkankorotuksien takia.

Lasten tuen palvelun yksikkökustannus -palvelutuotteella mitataan sekä kunnallisessa että yksityisessä varhaiskasvatuksessa tuotettavien lapselle kohdennettavien tuen palvelujen kustannuskehitystä. Palvelutuotteen suorite sisältää kunnallisen sekä yksityisen varhaiskasvatuksen lasten määrän, joille on kohdennettu tuen palveluja.
Lasten määrän ennakoidaan hieman alenevan vuoden 2026 käyttösuunnitelmassa ennakoituun lapsimäärän nähden. Yksikkökustannus ei ole todellinen. Kaikki tuen kustannukset eivät ole vielä kohdentuneet tuotteelle.

Lapsen tuen kustannukset, jotka ovat kohdentuneet kunnalliseen, yksityiseen ja palvelusetelillä tuotettavaan varhaiskasvatukseen, tullaan kohdentamaan käyttösuunnitelman yhteydessä lapsen tuen palvelutuotteelle.

Talous ja henkilöstö

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**20 707**	**21 549**	**22 261**	**22 401**	**22 551**
Ulkoiset toimintatulot	20 708	21 549	22 261	22 401	22 551
Toimintamenot	**-304 494**	**-320 309**	**-325 350**	**-332 636**	**-339 785**
Ulkoiset toimintamenot	-241 227	-256 858	-260 878	-267 102	-273 012
Sisäiset toimintamenot	-63 267	-63 451	-64 471	-65 534	-66 773
Toimintakate	**-283 786**	**-298 760**	**-303 089**	**-310 235**	**-317 233**

Taloudellisesti kestävä Espoo-ohjelma (TakE) päättyi vuonna 2025, mutta talouden tasapainotustoimenpiteitä on jatkettu soveltuvin osin, kuten palveluverkon kehittämistä. Espoon uusi tasapainotusohjelma on käynnistynyt vuonna 2026 ja se jatkuu suunnitelmavuosien loppuun 2029 asti.

Tuta-neuvottelujen tuloksena tehtävät henkilöstövähennykset on huomioitu tuloyksikön talousarvioesityksessä.

Varhaiskasvatuksen toimintatulot nousevat 3,3 prosenttia, noin 0,7 milj. euroa ja ulkoiset toimintamenot kasvavat 1,6 prosenttia, 4,0 milj. euroa.
Toimintakate kasvaa 1,4 prosenttia.

Varhaiskasvatuksen tulot koostuvat pääosin asiakasmaksuista.

Tulojen kasvua selittää lapsimäärän kasvu. 5-vuotiaiden 20 viikkotunnin maksuton varhaiskasvatus jatkuu edelleen. Hankerahoituksella saataviin tuloihin on varattu 2,1 milj. euroa.

Henkilöstökulut alenevat 0,6 prosenttia, noin 1 milj. euroa talouden tasapainotustoimenpiteistä.

Vuokratyöhön on varauduttu vuoden 2026 käyttösuunnitelman tasolla. Henkilöstöä hankitaan vuokratyönä lyhytaikaisiin sijaisuuksiin sekä tilanteissa, jolloin pitkäaikaisempaan sijaisuuteen tai vakinaiseen tehtävään ei ole saatu rekrytoitua henkilöstöä muulla tavalla.

Palvelujen ostot kasvavat palvelusetelin lasten määrän kasvun takia sekä hintakaton poistamisen vuoksi. Kasvuun vaikuttavat myös kunnallisen varhaiskasvatuksen uusien yksiköiden siivous- ja ateriapalvelujen kustannukset sekä ateriapalvelujen hinnankorotus. Lisäksi palvelusetelin arvon korotukseen on varauduttu kahdella prosentilla 1.3.2027 lukien.
Hankerahoitusmenoihin on varattu 2,5 milj. euroa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat kasvavat muun muassa hankintojen hinnankorotusten sekä sähkön hinnankasvun vuoksi.

Avustukset alenevat johtuen yksityisen hoidon tuen käytön vähenemisestä. Yksityisen hoidon tuen kustannuksiin on kuitenkin ennakoitu lapsimäärän kasvua tulevina vuosina sekä yksityisen hoidon tuen Espoo-lisän korotukseen on varauduttu kahdella prosentilla 1.3.2027 lukien.

Menojen kasvu kohdentuu pääosin palvelusetelillä sekä kunnallisena että yksityisenä tuotettavaan päiväkotitoimintaan, joiden kysynnän arvioidaan kasvavan.

4 M€

Ulkoisten toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

Vuonna 2027 Suomenkielisen varhaiskasvatuksen läsnä olevan henkilöstömäärän arvioidaan olevan 3 158 henkilöä vuoden lopussa, joista vakituisen henkilöstön osuus 1 958 henkilöä ja määräaikaisen henkilöstön osuus 1 200 henkilöä.

Oman henkilöstömäärän kasvu vuodelle 2027 ennakoidaan olevan kaksi prosenttia, joista vakituisen henkilöstön määrän kasvu on 4 prosenttia ja määräaikaisen henkilöstön poistuma –1 prosenttia. Vakituisen henkilöstön osuuden arvioidaan olevan 62 prosenttia koko henkilöstömäärästä vuoden lopussa. Henkilöstömäärän kasvu perustuu kunnallisen varhaiskasvatuksen lapsimäärän ennustukseen vuodelle 2027.

Vuokratyövoiman käyttöä on vähennetty suunnitelmallisesti jo aikaisempien vuosien aikana. Vuokratyövoiman käytön arvioidaan laskevan edelleen henkilöstöresurssien suunnitelmallisen kohdentamisen avulla.

Henkilöstön saatavuuden haasteet näkyvät edelleen varhaiskasvatuksessa, erityisesti varhaiskasvatuksen opettajan tehtävissä. Saatavuuden haasteet lisäävät jonkin verran vuokratyövoiman käyttöä ja lisäävät määräaikaisen henkilöstön määrää.

Päiväkotien henkilöstörakenteen muuttamista jatketaan edelleen kohti vuoden 2030 varhaiskasvatuslain edellyttämää tilaa, jossa vähintään 67 prosenttia päiväkotien mitoituksessa olevasta henkilöstöstä tulee olla korkeakoulututkinnon suorittaneita.

Tulosyksikön toiminnan ja henkilöstön kehittäminen perustuvat Espoon strategiaan, varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmiin sekä suomenkielisen varhaiskasvatuksen tavoitteisiin.

Laadullisen henkilöstösuunnittelun tavoitteena strategiakaudella on kasvattaa kelpoisen henkilöstön ja korkeakoulutettujen osuutta, erityisesti varhaiskasvatuksen opettajien osalta. Tavoitetta edistetään muun muassa alliansiyhteistyöllä, kelpoisuuden tuottavilla tilauskoulutuksilla sekä ennakoivalla toimintaympäristön muutosten tunnistamisella ja niihin vastaavien toimenpiteiden suunnittelulla.

6.4.2 Svenska bildningstjänster -tulosyksikkö

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Ruotsinkielisten sivistyspalvelujen tulosyksikkö tarjoaa laadukkaita palveluja, jotka antavat espoolaisille tasavertaiset mahdollisuudet oppimiseen, kehittymiseen, hyvinvointiin sekä mielekkääseen ja kestävään arkeen ruotsin kielellä. Tulosyksikkö vastaa ruotsinkielisen opintopolun jatkuvuudesta yhdistämällä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ruotsinkielisen työväenopiston palvelut. Lisäksi tulosyksikkö vastaa osaltaan perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden toteuttamisesta sekä ruotsinkielisestä nuoriso- ja kulttuuritoiminnasta, iltapäivätoiminnasta ja taiteen perusopetuksesta. Tulosyksikkö tekee yhteistyötä kaupungin muiden yksiköiden ja koulutuksen järjestäjien kanssa.

Tulosyksikön eri toimintamuodot työskentelevät yhdessä kehittääkseen kustannustehokkaita ratkaisuja ja rakentaakseen vahvan perustan espoolaisten ruotsinkieliselle arjelle elämän kaikissa vaiheissa. Toiminta tukee ja vahvistaa Espoon kaksikielistä kulttuuriperintöä. Palveluja tuotetaan moniammatillisen yhteistyön ja hyvin koordinoitujen toimintojen puitteissa.

Ruotsinkielisten sivistyspalvelujen toiminta on hyvin toimiva ja kehittyvä kokonaisuus. Tällä valtuustokaudella tulosyksikön strateginen kehittämistyö keskittyy kolmeen teemaan: ajanmukaiset ruotsinkieliset sivistyspalvelut (tidsenliga svenska bildningstjänster), tasapaino työssä (balans i arbetet) sekä Svebi 2.0. Ruotsinkielisten sivistyspalveluiden keskeisenä tavoitteena on varmistaa kaikille lapsille, oppilaille ja opiskelijoille mahdollisuus laadukkaaseen ja yhdenvertaiseen oppimiseen varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisella asteella, yksiköstä ja ryhmästä riippumatta, sekä tarjota ja kehittää laadukkaita kulttuurin, nuorisotoiminnan ja vapaan sivistystyön palveluja asiakaslähtöisesti yhdessä espoolaisten kanssa. Lukuvuonna 2026–2027 kaikkien yksiköiden yhteisinä tavoitteina ovat lukutaidon vahvistaminen ja liikunnallisen elämäntavan edistäminen. Lisäksi jokainen yksikkö asettaa yhden oman kehittämistavoitteensa, joka liittyy yhteisöllisyyden, turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen tai psyykkisen hyvinvoinnin vahvistamiseen.

Ruotsinkielisissä kouluissa iltapäivätoimintaa järjestetään sekä kaupungin omana toimintana että ostopalveluna. Toimintaa seurataan aktiivisesti, ja yksiköt saavat tukea työhönsä ruotsinkielisissä sivistyspalveluissa kehitetyn mallin mukaisesti.

Valtion rahoittamien hankkeiden määrä vähenee entisestään aiempiin vuosiin verrattuna. Tulosyksiköllä on edelleen käytössä valtionavustusta tasa-arvon lisäämiseksi varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Tämän lisäksi tulosyksikkö on kumppanina erilaisissa verkostohankkeissa sekä kehittää omaa toimintaansa kaupungin, toimialan ja tulosyksikön sisäisissä hankkeissa.

Espoon ruotsinkielisen työväenopiston toiminta on kehittynyt myönteisesti. Sekä osallistujien että opetustuntien määrä on kasvanut. Nykytilan säännöllinen arviointi luo perustan toiminnan jatkuvalle kehittämiselle. Työväenopiston tilankäyttö on kustannustehokasta ja asiakaslähtöistä.

Avoin nuorisotyö tarjoaa toimintaa nuorisotilalla ja netissä. Lisäksi toimintaa järjestetään paikoissa, joissa nuoret liikkuvat, esimerkiksi skeittipuistoissa. Nuoriso-ohjaajat järjestävät myös kohdennetumpaa toimintaa, kuten tytöille tarkoitettuja ryhmiä ja graffitikerhoja. Koulujen nuorisotyötä kehitetään yhdessä koulujen kanssa.

Espoon Ohjaamotalo tarjoaa ohjauspalveluja alle 30-vuotiaille nuorille, ja ruotsinkielisten sivistyspalveluiden nuoriso-ohjaajilla on säännöllinen työvuoro Ohjaamotalon Starttipisteessä. Espoon ruotsinkielistä etsivää nuorisotyötä hoitavat sekä Sveps/Prakticum että oma etsivä nuoriso-ohjaaja, joka työskentelee Espoon Ohjaamotalossa ja osallistuu jalkautuvaan etsivään nuorisotyöhön yhteistyössä suomenkielisten nuorisopalveluiden kanssa. Nuorten tieto- ja neuvontapalveluja ostetaan UngInfo/Luckanilta ja ruotsinkielisiä nuorten työpajoja Sveps/Prakticumilta.

Ruotsinkieliset sivistyspalvelut tarjoavat ruotsinkielisiä kulttuuripalveluja eri kohderyhmille, erityisesti lapsille, nuorille ja senioreille. Konsertteja, esityksiä ja näyttelyitä järjestetään Tapiolan Vindängensalissa sekä muissa tapahtumapaikoissa eri puolilla Espoota. Ruotsinkieliset sivistyspalvelut osallistuvat Kulttuurikurkkaukseen, Kulpsiin ja Kulttuuriketjuun, joiden kautta taide- ja kulttuurielämyksiä tarjotaan eri-ikäisille espoolaisille varhaiskasvatuksesta senioreihin. Tiivis yhteistyö eri toimijoiden kanssa mahdollistaa monipuolisten kulttuurielämysten tarjoamisen espoolaisille myös ruotsin kielellä.

Musikinstitutet Kungsvägen -musiikkiopisto tarjoaa taiteen perusopetusta ruotsiksi.

Talouden tasapainotus

Suunnitelmavuosien 2027–2029 aikana ruotsinkielisten sivistyspalveluiden taloutta tasapainotetaan keväällä hyväksyttyjen säästökorttien myötä 0,3 milj. euroa ulkoisten menojen osalta. Tasapainotustoimenpiteet kohdistuvat varhaiskasvatuksen täyttö- ja käyttöasteisiin sekä varhaiskasvatuksen aterioihin Aromi-järjestelmän käyttöönoton myötä. Lisäksi tarkoitus on luopua perusopetuksen johtokunnista sekä korottaa asiakasmaksuja.

Tuta-neuvottelujen tuloksena tehtävät henkilöstövähennykset on myös huomioitu tuloyksikön talousarvioesityksessä.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur 2027	Suorite 2027	Eur/ Suorite 2026	Eur/ Suorite 2027	Eur/ Suorite 2028	Eur/ Suorite 2029
Alle 3-vuotiaan lapsen kunnallisen päiväkodin kustannus (sv)	9 083 901	443	21 621	20 505	20 664	21 265
3-6 vuotiaan lapsen kunnallisen päiväkodin kustannus (sv)	16 189 148	1 197	14 273	13 525	13 967	14 122
Perusopetus 1-6 lk. oppilaan kustannus (sv)	23 359 574	1 835	12 620	12 730	12 980	13 143
Perusopetus 7-9 lk. oppilaan kustannus (sv)	13 360 814	958	13 700	13 947	14 575	15 365
Lukiokoulutuksen opiskelijan kustannus (sv)	6 557 233	758	8 723	8 651	8 865	9 237

Kunnallisten päiväkotien palvelutuotteet jakaantuvat lapsiin alle kolme vuotta sekä lapsiin yli kolme vuotta johtuen eri henkilöstömitoituksesta. Palvelutuotteilla mitataan kustannusten kehitystä. Vuodelle 2027 yksikköhinnat laskevat lapsimäärän kasvusta johtuen ja sisäisten erien takia. Toistaiseksi varhaiskasvatusta järjestetään, lapsimäärän kasvusta huolimatta, olemassa olevissa päiväkodeissa, mikä vaikuttaa alentavasti yksikköhintoihin.

Perusopetuksen palvelutuotteilla mitataan oppilaan kustannuksen kehitystä. Palvelutuotteiden suoritteet sisältävät kaikkien perusopetuksessa olevien oppilaiden määrät. Perusopetuksen suoritemäärät laskevat vähemmän, kuin parina edellisenä vuonna ja kehityssuunta on samanlainen jatkovuosille. Kokonaiskustannusten kasvuun vaikuttavat varsinkin palkankorotukset. Oppilasmäärän vähentyessä oppilaskohtainen kustannus kuitenkin kasvaa, koska osa kustannuksista ovat riippumattomia oppilasmäärästä.

Lukiokoulutuksen palvelutuotteella mitataan opiskelijan kustannuksen kehitystä. Palvelutuotteen suorite sisältää lukiokoulutuksen opiskelijamäärän sisältäen IB-opiskelijat, jotka suorittavat kansainvälistä ylioppilastutkintoa. Lukion kokonaiskustannusta sekä yksikkökustannusta nostavat lähinnä palkankorotukset. Opiskelijamäärän kasvun takia ja sisäisten erien takia yksikkökustannus kuitenkin laskee hieman.

Talous ja henkilöstö

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**4 416**	**4 290**	**4 350**	**4 409**	**4 409**
Ulkoiset toimintatulot	4 416	4 290	4 350	4 409	4 409
Toimintamenot	**-76 696**	**-78 922**	**-79 685**	**-80 746**	**-81 815**
Ulkoiset toimintamenot	-53 734	-56 199	-58 038	-58 770	-59 382
Sisäiset toimintamenot	-22 962	-22 723	-21 647	-21 977	-22 434
Toimintakate	**-72 280**	**-74 632**	**-75 335**	**-76 337**	**-77 406**
Suunnitelmapoistot	-66	-79	-43	-92	-306
Tilikauden tulos	**-72 347**	**-74 711**	**-75 378**	**-76 430**	**-77 712**

Vuoden 2027 talousarvion kokonaismenot kasvavat 0,8 milj. euroa eli yhdellä prosentilla verrattuna vuoden 2026 muutettuun talousarvioon. Ulkoisten erien osalta kasvu on 1,9 milj. euroa eli 3,3 prosenttia johtuen palkankorotuksista, varhaiskasvatuksen lapsimäärän kasvusta sekä lakisääteisistä muutoksista. Nämä kasvattavat merkittävästi henkilöstökuluja. Talousarvion menovähennykset liittyvät lähinnä perusopetuksen oppilasmäärän vähenemiseen. Sisäisiin palveluihin ja sisäisiin toimitilavuokriin varatut määrärahat vähenevät 1,1 milj. euroa.

Tulot koostuvat pääosin asiakasmaksutuloista ja myönnetyistä projektirahoista. Vuoden 2027 talousarvion tulotavoite nousee vajaa 0,1 milj. euroa. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen odotetaan kasvavan lapsimäärän kasvun takia.

1,9 M€

Ulkoisten toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

Tulosyksikön henkilöstömäärä ja henkilötyövuodet kasvavat suhteessa lapsimäärän kasvuun. Varhaiskasvatuksessa kehitetään edelleen henkilöstörakennetta jotta 2030 voimaan astuvan lain edellytykset täyttyvät.

Varhaiskasvatuksessa kehittynyt johtamisrakenne ja päiväkotiavustajien saatavuus ovat tuoneet päiväkotien työhön lisäarvoa ja osaltaan vaikuttanut siihen, että varhaiskasvatuksen henkilöstön kelpoisuusaste on noussut, vaikka lapsimäärän kasvu on edellyttänyt henkilöstömäärän kasvua. Varhaiskasvatuksen henkilöstötilanne edellyttää edelleen innovatiivisia ratkaisuja, kaupungin tukipalvelujen tuen lisäämistä ja aktiivista yhteistyötä varhaiskasvatus- ja opetushenkilöstöä kouluttavien yksiköiden kanssa. Opetuksen puolella on edelleen haasteellista rekrytoida muun muassa erityisluokanopettajia sekä erityisopettajia.

6.4.3 Kasvun ja oppimisen esikunta ja yhteiset

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Toimialan esikunta tukee toimialan strategista johtamista, toiminnan kehittämistä, viestintää ja hyvää hallintoa sekä tuottaa toimialalle asiantuntija- ja tukipalveluja kuten henkilöstö, talous- ja tila-, tietojohtamis- ja kehittämispalveluita. Muuhun sivistystoimeen sisältyvät toimialajohto, toimialan esikunta ja toimialan yhteiset menot, joilla turvataan toimialan johtaminen, ohjaus ja yhteisten palvelujen tuottaminen.

Talous

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**3 927**	**3 270**	**3 770**	**3 970**	**4 270**
Ulkoiset toimintatulot	3 927	3 270	3 770	3 970	4 270
Toimintamenot	**-34 644**	**-34 101**	**-34 597**	**-37 201**	**-38 925**
Ulkoiset toimintamenot	-32 235	-31 878	-32 346	-34 441	-36 113
Sisäiset toimintamenot	-2 409	-2 223	-2 251	-2 760	-2 812
Toimintakate	**-30 717**	**-30 831**	**-30 827**	**-33 231**	**-34 655**
Suunnitelmapoistot	-	-	-	-	-
Tilikauden tulos	**-30 717**	**-30 831**	**-30 827**	**-33 231**	**-34 655**

*TP 2025 ja MTA 2026 eivät ole vertailukelpoisia organisaatiomuutoksesta johtuen

Vuoden 2027 talousarvion menot kasvavat 0,5 milj. euroa eli 1,5 prosenttia vuoden 2026 muutettuun talousarvioon verrattuna. Palvelujen ostot yhteensä kasvavat 6,2 prosenttia, josta kotikuntakorvausmenojen osuuden kasvu on 6,8 prosenttia. Henkilöstökulut laskevat 1,0 milj. euroa eli 11,1 prosenttia. Henkilöstökuluihin on huomioitu konsernihallintoon siirtyvät henkilöt 0,9 milj. euroa.

Talousarvio sisältää sopimuksen mukaiset määrärahat toimialan Gramex-korvauksiin.

Perusopetuksen kotikuntakorvaukset Espoossa muiden kuntien oppilaista saatavat tulot sekä vastaavasti muille kunnille, valtiolle ja kuntayhtymille maksettavat kotikuntakorvaukset ovat suurin yksittäinen erä yhteisissä määrärahoissa.

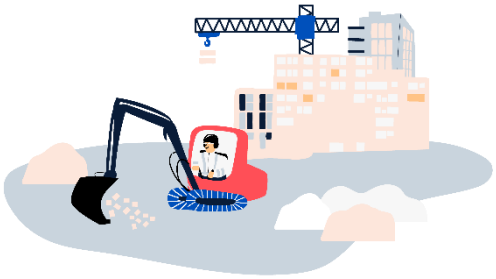
Talouden tasapainotus

Tuta-neuvottelujen tuloksena tehtävät henkilöstövähennykset on huomioitu esikunnan talousarvioesityksessä.

0,4 M€

Ulkoisten toimintamenojen kasvu edellisestä vuodesta

6.5 Kaupunkiympäristön toimiala

Toiminnan painopisteet talousarviovuodelle

Espoon kasvu jatkuu edelleen voimakkaana. Kaupunkiympäristön toimialalla se näkyy korkeana investointitasona ja palvelutarpeen kasvamisena. Kaupunkiympäristön kehittämisessä painotetaan hallittua kasvua, jossa investoinnit ja palvelut kohdennetaan ennakoiden. Näin infra ja palvelut pysyvät kestävällä tasolla. Kasvun hallinta ja resurssien riittävyys ovat keskeisiä haasteita kaikessa rakentamisessa ja suunnittelussa. Hoidettavan kaupunkiympäristön määrä kasvaa niin infran kuin toimitilojenkin osalta myös vuonna 2027. Espoo on lasten ja nuorten pääkaupunki, jossa jokaisella on mahdollisuus hyvään arkeen ja osallistumiseen. Kaupunkiympäristön suunnittelussa huomioidaan monimuotoisuus, turvallisuus ja viihtyisyys kaikissa kaupunginosissa.

Espoon viisi suuraluetta (Espoonlahti, Matinkylä, Tapiola, Leppävaara, Espoon keskus) kasvavat uusien asuinalueiden myötä ja niiden väliset yhteydet tiivistyvät. Viittä aluekeskusta kehitetään tasapuolisesti muut Espoon alueet huomioiden.

Investointiohjelman toteutuminen suunnitellusti:

- Uuden Espoo-tarinan toteuttaminen
- Kaupunkirata
- Toimitilahankkeet
- Yhteistoiminnalliset vuokrahankkeet
- Infrahankkeet
- Väestönkasvun tarvitsemien palveluinvestointien toteuttaminen taloudellisesti eri vaihtoehdot huomioiden
- Toimitilojen hyödyntäminen asiakaslähtöisesti ja tehokkaasti
- Palveluita kehitetään asiakaslähtöisesti
- Yhteistyötapojen kehittäminen hyvinvointialueen kanssa
- Espoon Yleiskaava 2060 -työn jatkaminen
- Luontokysymykset ja Luontoviisasohjelman toteuttaminen

Espoon kasvu tuo mukanaan haasteita, mutta se avaa samalla uusia mahdollisuuksia sekä Espoolle että muulle yhteiskunnalle. Kotoutuminen, monikielisyyden huomioiminen ja alueellisen eriytymisen ehkäisy ovat keskeisiä kehittämiskohteita. Kaupunki on käynnistänyt neljä kärkiohjelmaa. Kaupunkiympäristön toimiala vastaa Tasapainoisesti kasvava Espoo -kärkiohjelman johtamisesta. Kaupunkiyhteisen ohjelman tavoitteena on vahvistaa alueiden viihtyisyyttä ja arjen sujuvuutta sekä vähentää alueiden välistä eriarvoisuutta.

Toimiala toteuttaa kasvavan kaupungin ja monimuotoisen luonnon yhteensovittamista läpileikkaavasti muiden toimialalle asetettujen tavoitteiden kanssa. Tätä toteutetaan turvaamalla ja lisäämällä luonnon monimuotoisuutta toimialan keskeisissä prosesseissa. Rakentamisen ja luonnon säilyttämisen yhteensovittaminen on huomiota vaativa asia kasvavassa kaupungissa.

Toimiala laatii ja toteuttaa Luontoviisas Espoo -tiekartan yhteistyössä eri tulosyksiköiden ja muun Espoo-yhteisön kanssa. Tiekartan tavoitteena on estää luonnon tilan kokonaisheikentyminen.

Päästöjen vähentämiseksi rakentamista ohjataan erityisesti hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrelle. Tulosyksiköt toiminnallistavat luonnon monimuotoisuutta turvaavia ja lisääviä päämääriä ja toimintaperiaatteita konkreettisiksi toimenpiteiksi, toimintatavoiksi tai muutoksiksi arkityössä.
Espoon kaupunkikehitys on luonnon monimuotoisuudesta huolehtivaa, sitä elvyttävää ja lisäävää.

Toimiala osallistuu EU:n luontolainsäädännön kansallisen toimeenpanon suunnitteluun ja vaikuttaa eri verkostojen kautta luontohaittoja vähentävien ja luonnon monimuotoisuutta lisäävien uusien menetelmien ja keinojen kehittämiseen. Keinoja ovat muun muassa lieventämishierarkian toteuttaminen, luonnon ennallistaminen ja ekologinen kompensaatio.

Espoon yleiskaava 2060:lla ohjataan asumisen, palvelujen, työpaikkojen ja virkistysalueiden sijoittamista sekä liikennettä ja liikkumista ilmastoviisaasti kestävän kasvun periaatteiden mukaisesti.

Asemakaavoituksessa ja tontinluovutuksessa otetaan käyttöön rakennusten elinkaaren hiilijalanjäljen raja-arvon asuinkerrostalojen rakentamisen vähähiilisyyden ohjauskeinona. Hiilineutraalia Espoota tavoitellaan vuonna 2030 yhdessä kumppaneidemme kanssa.

Rakennusvalvonnassa painotetaan hyvää asiakaskokemusta, rakennusten terveellisyyttä ja kaupunkikuvan laatua sekä uuden lainsäädännön toimeenpanoa osana perustehtävän sujuvaa toteuttamista. Sähköisten ajoneuvojen, joukkoliikenteen sekä kävelyn ja pyöräilyn osuudet liikenteessä kasvavat. Espoon ulkopuolella syntyviä päästöjä vähennetään tukemalla rakentamisen kiertotaloutta, lisäämällä vähähiilisten materiaalien käyttöä sekä edistämällä espoolaisten kestäviä elämäntapoja.
Rakennuslupakäsittelyn asiakaskokemuksen

parantamistyötä jatketaan suunnitelman mukaisesti rakentamislain tuomat käsittelyaikavaatimukset huomioiden.

Talous ja henkilöstö

Kaupunkiympäristön toimiala (ilman liikelaitoksia)

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**245 427**	**243 190**	**250 698**	**277 557**	**276 866**
Ulkoiset toimintatulot	225 088	224 665	232 032	258 891	258 200
Sisäiset toimintatulot	20 338	18 525	18 666	18 666	18 666
Toimintamenot	**-341 392**	**-360 076**	**-358 284**	**-364 748**	**-363 536**
Ulkoiset toimintamenot	-319 596	-339 095	-337 829	-343 247	-341 624
Sisäiset toimintamenot	-21 796	-20 981	-20 455	-21 501	-21 912
Toimintakate	**-95 966**	**-116 886**	**-107 586**	**-87 191**	**-86 670**
Suunnitelmapoistot	92 469	98 262	98 811	101 394	102 274
Tilikauden tulos	**-188 435**	**-215 148**	**-206 397**	**-188 584**	**-188 943**

Kaupunkiympäristön toimiala (ilman nettositovia yksiköitä ja joukkoliikennettä)

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**113 652**	**116 697**	**124 150**	**143 004**	**144 034**
Ulkoiset toimintatulot	93 314	98 172	105 484	124 338	125 368
Sisäiset toimintatulot	20 338	18 525	18 666	18 666	18 666
Toimintamenot	**-106 959**	**-112 987**	**-113 112**	**-114 427**	**-115 407**
Ulkoiset toimintamenot	-88 378	-93 726	-94 318	-94 620	-95 206
Sisäiset toimintamenot	-18 581	-19 261	-18 793	-19 807	-20 200
Tilikauden tulos	**6 693**	**3 710**	**11 038**	**28 576**	**28 627**
Suunnitelmapoistot	92 469	98 262	98 811	101 394	102 274
Tilikauden tulos	**-85 776**	**-94 553**	**-87 773**	**-72 817**	**-73 647**

* Muutettu TA = Muutettu talousarvio syyskuun tiedolla

Kasvun ja investointien suunnittelussa painotetaan kestävää taloutta. Menojen ja tulojen kasvu pidetään tasapainossa ja investointien laajuutta, sisältöä sekä ajoitusta ohjataan entistä tehokkaammin. Suhdannetilanne vaikuttaa myös toimialan tulo-odotuksiin.

Toimialan henkilöstön ikärakenne painottuu yli 50-vuotiaisiin ja henkilöstöstä ennakoidaan eläköityvän seuraavan viiden vuoden aikana yli 20 %. Kaupunkirakenteen tiivistyminen, ilmastonmuutos ja luontoarvojen merkityksen kasvu lisäävät perustehtävien vaativuutta ja uudenlaisen osaamisen tarvetta.

Talouden tasapainottamiseksi käytyjen yhteistoiminta-neuvotteluihin perustuen Kaupunkiympäristön toimialaan kohdistuu 41 henkilötyövuoden suuruinen vähennys. Lisäksi toimialalta siirtyy konsernihallintoon 3 henkilöä. Konsernihallinnon kestävän kehityksen osaamiskeskus siirtyy kaupunkiympäristön toimialalle muodostettavaan ympäristökeskuksen tulosyksikköön. Siirtyvä henkilöstömäärä on 15.

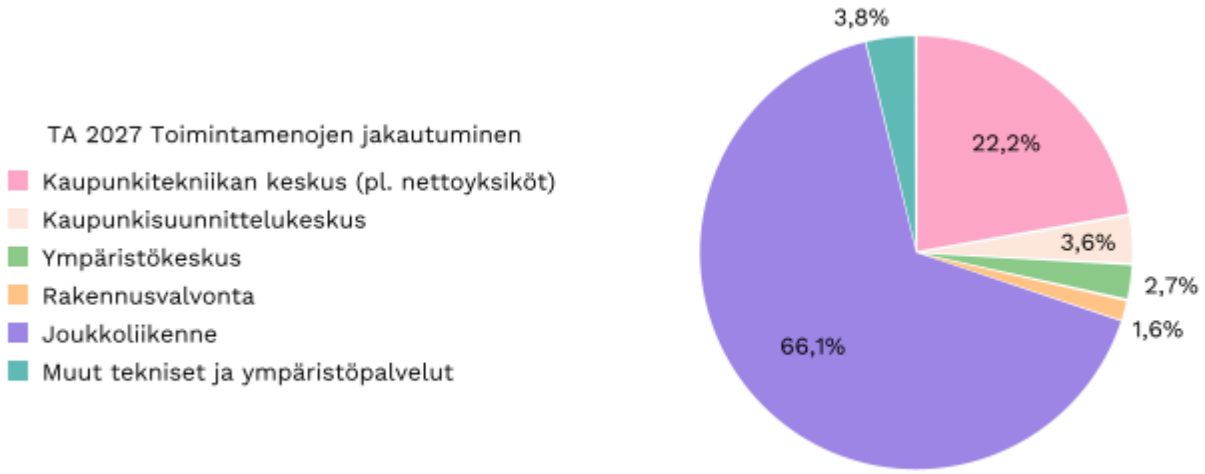
-1,3 M€

Ulkoisten toimintamenojen lasku vuodelle 2027 (toimiala ilman liikelaitoksia)

Toimintamenot lautakunnittain/tulosyksiköittäin

TP2025 ja MTA2026 eivät ole vertailukelpoisia organisaatiomuutoksesta johtuen

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Kaupunkitekniikan keskus (pl. nettoyksiköt)	71 106	74 925	74 006	75 071	75 732
Kaupunkisuunnittelukeskus	12 000	12 355	12 082	12 228	12 462
Ympäristökeskus	12 213	12 894	8 912	8 728	8 690
Rakennusvalvonta	-	-	5 413	5 535	5 641
Joukkoliikenne	211 183	222 089	220 172	225 320	223 129
Muut tekniset ja ympäristöpalvelut	11 640	12 813	12 699	12 865	12 882

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Rakentamisen sisäiset palvelut	8 795	10 000	10 000	10 000	10 000
Ulkopuoliset työt	14 454	15 000	15 000	15 000	15 000

6.5.1 Kaupunkitekniikan keskus

Kaupunkitekniikan keskuksen tulosyksikön muodostavat neljä palvelualuetta: infrapalvelut, investoinnit, kaupunkimittaus- ja geotekniikka sekä hallinto. Keskuksen asioista päättää Tekninen lautakunta.

Kaupunkitekniikan keskus turvaa kaupunkielämän perusedellytykset huolehtimalla kaupungin katujen, teiden ja muiden liikenneväylien, kunnallistekniikan ja viherympäristön toteuttamisen ohjelmoinnista, suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta sekä hoitaa kadunpidon, pysäköinninvalvonnan ja maanmittausalan viranomais- ja palvelutehtävät. Palveluita järjestetään omana työnä, omajohtoisena työnä ja ostopalveluina. Kaupunkitekniikan keskus tekee laajaa yhteistyötä valtion, HSY:n, HSL:n sekä seudun kuntien kanssa erilaisissa liikenneverkon kehittämishankkeissa sekä yhdyskuntateknisissä ja ympäristöasioissa.

Kaupunkitekniikan keskuksen vastuulla olevat kaupunkimittaukseen, kadunpitoon ja pysäköinninvalvontaan liittyvät viranomaistoiminnot, asiantuntija- ja asiakaspalvelut toteutetaan laadukkaasti, sujuvasti ja asiakaslähtöisesti.

Infrainvestointien seurauksena kunnossapidettävä pinta-ala kasvaa 3–5 prosenttia vuodessa. Infrapalveluverkkoa ja -valikoimaa kehitetään kunnossapidon määrärahoja vastaavaksi ja uudisrakentamisessa tavoitellaan elinkaarikustannustehokkuutta sekä vähäpäästöisyyttä.

Talouden tasapainotuksen toteuttaminen

Kaupunkitekniikan keskuksen taloutta tasapainotetaan lisäämällä maksu- ja mainostuloja sekä vähentämällä ostopalvelu- ja kunnossapitokustannuksia sekä tehostamalla toimintaa vuosina 2027–2029.

Tulojen lisäystä tavoitellaan kertakäyttömuovien korvauksista, digitaalisesta ulkomainonnasta, lumen vastaanottomaksuista, maanvastaanoton maksuista ja pysäköintimaksuista. Tulojen lisäykset ovat vuonna 2027 yhteensä 1,75 milj. euroa. Vuoden 2028 tavoite on 4 milj. euroa ja vuoden 2029 tavoite on 4,4 milj. euroa. Yhteensä tulojen lisäystavoite on taloussuunnitelmakaudella 10,15 milj. euroa.

Menojen vähentämiseksi karsitaan ostopalveluita ja tehostetaan omaa toimintaa muun muassa keventämällä talvikunnossapitoa ja tehostamalla infrapalveluita. Vuoden 2027 menosäästötavoite on 1,2 milj. euroa. Vuoden 2028 osalta tavoitellaan 1,7 milj. euron ja vuoden 2029 osalta 2 milj. euron säästöä. Menosäästöjen tavoite on yhteensä 4,9 milj. euroa taloussuunnitelmakaudella.

Talouden tasapainotuksen tulot on huomioitu Kaupunkitekniikan keskuksen talousarvion toimintatuloissa. Säästöt on huomioitu Kaupunkitekniikan keskuksen menokehystä alentavasti ja talousarvion toimintamenot ovat säästöjen verran alemmat.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur 2027	Suorite 2027	Eur/ Suorite 2026	Eur/ Suorite 2027	Eur/ Suorite 2028	Eur/ Suorite 2029
Yleisten alueiden kunnossapidon neliökustannus	29 886 488	27 117 803	1,20	1,10	1,09	1,08
Yleisten alueiden kunnossapidon asukaskohtainen kustannus	29 886 488	339 300	90,36	88,08	87,39	86,75
Katuvalaistuksen pylväskohtainen kustannus	3 668 226	58 500	64,08	62,70	62,29	61,86
Kaupunkiympäristötoimialan asiakaspalautteiden ja niiden analysoinnin kustannus	343 735	52 000	8,37	6,61	7,02	7,16

Yleisten alueiden kunnossapidon neliökustannus -palvelutuotteella seurataan kunnossapidon kustannusten kehitystä suhteessa kunnossapidettävien alueiden pinta-alaan. Yleisten alueiden kunnossapidon asukaskohtainen kustannus -palvelutuotteella seurataan kunnossapidon kustannusten kehitystä asukasmäärään suhteutettuna. Kunnossapidon kustannuksia ovat henkilöstökulut, kunnossapitourakoiden kulut, kunnossapidon vaatimien aineiden ja tarvikkeiden kulut sekä sisäiset auto-, kone-, laite- ja toimitilavuokrakulut. Palvelutuotteiden suoritemäärien, kunnossapidettävien alueiden pinta-alojen sekä asukasmäärän arvioidaan kasvavan edellisestä vuodesta sekä taloussuunnitelmavuosina. Arvion taustalla on kaupungin kasvu sekä investointiohjelman hankkeet.

Katuvalaistuksen pylväskohtaisella kustannuksella seurataan katuvalaistuksen kustannusten kehitystä suhteessa pylväiden määrään. Katuvalaistuksen kustannukset muodostuvat pylväiden ja tai valaistuksen uusimisesta, korjaamisesta sekä sähkökuluista. Suoritemäärä on katuvalaistuksen pylväät, joiden kappalemäärän arvioidaan kasvavan investointiohjelman tahdissa.

Kaupunkiympäristötoimialan asiakaspalautteet ja niiden analysoinnin kustannus -palvelutuotteella seurataan asiakaspalvelun kustannusta suhteessa asiakaskontakteihin, jotka ovat muun muassa palautteita, puheluita, sähköposteja, chattejä ja asiakaskäyntejä. Kustannukset ovat pääasiassa henkilöstökuluja ja sisäistä toimitilavuokraa. Asiakaskontaktien määrän arvioidaan pysyvän vakaana talousarviovuoden ja taloussuunnitelmavuosien aikana.

Talous ja henkilöstö

Kaupunkitekniikan keskuksen määrärahat ovat sitovia sekä tulojen että menojen osalta, pois lukien palvelualueet Rakentamisen sisäiset palvelut ja Ulkopuoliset työt, joiden toimintakate on sitova.

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**78 001**	**75 045**	**80 265**	**82 490**	**83 020**
Ulkoiset toimintatulot	74 566	73 355	78 575	80 800	81 330
Sisäiset toimintatulot	3 436	1 690	1 690	1 690	1 690
Toimintamenot	**-94 355**	**-99 925**	**-99 007**	**-100 072**	**-100 732**
Ulkoiset toimintamenot	-80 434	-87 240	-86 663	-87 628	-87 975
Sisäiset toimintamenot	-13 922	-12 685	-12 343	-12 443	-12 757
Toimintakate	**-16 354**	**-24 880**	**-18 742**	**-17 582**	**-17 712**
Suunnitelmapoistot	-92 469	-98 262	-98 811	-101 394	-102 274
Tilikauden tulos	**-108 823**	**-123 142**	**-117 553**	**-118 975**	**-119 986**

Kaupunkitekniikan keskus (ilman nettositovia yksiköitä)

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**54 686**	**50 045**	**55 265**	**57 490**	**58 020**
Ulkoiset toimintatulot	51 250	48 355	53 575	55 800	56 330
Sisäiset toimintatulot	3 436	1 690	1 690	1 690	1 690
Toimintamenot	**-71 106**	**-74 925**	**-74 006**	**-75 071**	**-75 732**
Ulkoiset toimintamenot	-58 794	-62 507	-61 930	-62 895	-63 242
Sisäiset toimintamenot	-12 311	-12 418	-12 076	-12 176	-12 489
Toimintakate	**-16 420**	**-24 880**	**-18 741**	**-17 581**	**-17 712**
Suunnitelmapoistot	-92 469	-98 262	-98 811	-101 394	-102 274
Tilikauden tulos	**-108 889**	**-123 142**	**-117 553**	**-118 975**	**-119 985**

Vuoden 2027 sitovat toimintatulot ovat 54,5 milj. euroa (taulukossa myös valmistus omaan käyttöön 0,8 milj. euroa tuloissa) ja toimintamenot 74 milj. euroa.

Toimintatuloihin on budjetoitu maankäyttösopimustuloja 30 milj. euroa. Määrä vastaa yksityisrahoitteisten hankkeiden investointimäärärahaa vähennettynä maankäyttösopimustuloilla rahoitettavilla investointimenoilla. Maanvastaanottotulojen on arvioitu olevan 6 milj. euroa ja kasvavan edellisestä vuodesta.
Julkisoikeudellisen hulevesimaksun tuottojen arvioidaan olevan 2,1 milj. Espoon yleisten alueiden kaivulupiin perustuvasta alueiden käytöstä urakoiden toteutusaikana arvioidaan saatavan 1,8 milj. euroa tuloja. Kunnossapidon laskutuksen arvioidaan olevan 1,2 milj. euroa. Korvausta kertakäyttömuovien tuottajilta saadaan valtiolta noin 0,7 milj. euroa perustuen keräyskustannuksiin. Digitaalisen ulkomainonnan tulojen on arvioitu olevan 0,9 milj. euroa perustuen kasvuun sekä näyttöjen että mainosten määrissä. Maastomittaustuloja on arvioitu laskutettavan 1,2 milj. euroa ja kiinteistönmuodostuksia 0,6 milj. euroa. Alueiden käytöstä sekä maastomittaus- ja kiinteistönmuodostuspalveluista saatavat tulot ovat riippuvaisia rakentamisen suhdanteista.
Liikenteen sujuvuuden turvaamiseen liittyvästä pysäköinninvalvonnasta on arvioitu saatavan 2,2 milj. euron tulot ja alueellisesti laajennetun maksullisen pysäköinnin kaupungin katualueilla ja ulkoilualueella sekä urheilupuistoissa tuottavan noin 5,8 milj. euroa. Sisäisiin myyntituottoihin on budjetoitu 1,7 milj. euroa, pääasiassa pihojen kunnossapitoa Tilapalvelut-liikelaitokselle sekä liikelaitoksen asiakaspalvelun hoitamista.

Toimintamenot laskevat talousarviovuotena 0,9 milj. eurolla.

Palvelujen ostoihin on varattu 23,2 milj. euroa ja aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaraostoihin 7,4 milj. euroa. Talouden tasapainotustoimien myötä palvelujen ostoihin varattu määräraha laskee 0,8 milj. euroa. Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaraostoihin varatun määrärahan arvioidaan pysyvän viime vuoden tasolla. Sisäiset vuokraveloitukset toimitiloista sekä autoista- ja koneista ovat 9,1 milj. euroa ja laskevat 0,2 milj. euroa edellisestä vuodesta sisäisten palvelutarjoajien talouden tasapainostustoimien myötä.

Kaupunkitekniikan keskuksen tulosyksikön henkilöstövahvuuden on talousarviovuotena arvioitu olevan 544. Vakituisia on arvioitu olevan 509 ja määräaikaisia 35.

Henkilöstöä oli vuoden 2026 syyskuussa 559, joista vakinaisia 515 ja määräaikaisia 44. Lisäksi oppisopimussuhteisia oli 5. Naisia on vakituisesta henkilöstöstä 35 prosenttia ja miehiä 65 prosenttia.

Vuoden 2026 syyskuussa vakituisen henkilöstön keskiikä oli 50,5 vuotta. Henkilöstön ikäjakauma painottuu yli 50-vuotiaisiin, joita on 300 henkilöä. Tämä on 58 prosenttia henkilöstöstä. 60 vuotta täyttäneitä on 132, joka on 26 prosenttia henkilöstöstä.

-0,6 M€

Ulkoisten toimintamenojen lasku vuodelle 2027

6.5.1.1 Rakentamisen sisäiset palvelut

Rakentamisen sisäisten palveluiden menot koostuvat sellaisten rakentamishankkeiden menoista, jotka

Kaupunkitekniikan keskus rakentaa pääasiallisesti omaa henkilökuntaa käyttäen, sekä investointeihin kohdistuvasta keskuksen sisäisestä laskutuksesta. Menot siirretään investointeihin valmistus omaan käyttöön -kirjauksen kautta

Talous

Rakentamisen sisäiset palvelut on nettobudjetoitu ja sen toimintakate on sitova.

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**8 795**	**10 000**	**10 000**	**10 000**	**10 000**
Ulkoiset toimintatulot	8 795	10 000	10 000	10 000	10 000
Toimintamenot	**-8 795**	**-10 000**	**-10 000**	**-10 000**	**-10 000**
Ulkoiset toimintamenot	-7 491	-9 733	-9 733	-9 733	-9 733
Sisäiset toimintamenot	-1 304	-267	-267	-267	-267
Toimintakate	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

6.5.1.2 Ulkopuoliset työt

Ulkopuolisille tehtävät työt ovat kaduilla ja muilla yleisillä alueilla pääasiassa HSY:lle toteutettavia vesi- ja viemäriverkostojen rakentamispalveluja ja muille osapuolille toteutettavia telekaapeleiden putkituksia.

Talous

Ulkopuoliset työt on nettobudjetoitu ja sen toimintakate on sitova.

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**14 520**	**15 000**	**15 000**	**15 000**	**15 000**
Ulkoiset toimintatulot	14 520	15 000	15 000	15 000	15 000
Toimintamenot	**-14 454**	**-15 000**	**-15 000**	**-15 000**	**-15 000**
Ulkoiset toimintamenot	-14 148	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Sisäiset toimintamenot	-306	-0	-0	-0	-0
Toimintakate	**66**	**0**	**0**	**0**	**0**

6.5.2 Kaupunkisuunnittelukeskus

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Kaupunkisuunnittelulautakunnan alaisen kaupunkisuunnittelukeskuksen tehtävänä on huolehtia alueiden käytön suunnittelusta ja luoda kaavoituksen kautta edellytykset viihtyisälle, toimivalle ja turvalliselle asuin- ja elinympäristölle.

Tavoitteena on tuottaa kaupungin kehityksen turvaavia yleiskaavoja ja asemakaavoja sekä niihin liittyviä kehittämis- ja liikennesuunnitelmia, jotka ovat laadullisesti korkeatasoisia, taloudellisesti edullisia ja vastaavat espoolaiselle kaavoitukselle asetettuja vaatimuksia ja ovat valmiita toteutettaviksi. Lisäksi kaupunkisuunnittelukeskus vastaa seudullisesta maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelutyöstä (MAL-sopimus) kaavoitukseen ja Espoon maankäyttöön liittyvien strategisten tavoitteiden toteutumisesta.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan toiminta painottuu kaavoituksen työohjelman mukaisten kaavoitustehtävien lisäksi ennakoimattomiin kiireellisiin asemakaavan muutoksiin, lausuntoihin ja selvityksiin, lupakäsittelyyn, yleiskaavatyön edellyttämiin tutkimuksiin ja seudulliseen yhteistyöhön maankäytön ja liikenteen suunnittelussa. Erityisesti painotetaan Espoo-tarinan mukaisesti pientalokaavojen edistämistä. Rakentamisen matalasuhdanteen vuoksi laaja-alaisia kerrostalopainotteisia asemakaavoja ei ole käynnistymässä. Kaupungin kehitystä pitkällä aikavälillä ohjaava yleiskaava 2060 viedään ehdotus- ja hyväksymisvaiheeseen.

Kaupunkisuunnittelun tavoitteiden toteutuminen edellyttää ammattitaitoista henkilöstöä ja johtamiselta sujuvia prosesseja. Henkilöstövoimavaran riittävyys varmistetaan muutostilanteessa joustavuudella ja moniosaamisen tukemisella.

Helsingin seudun kunnat ja valtio päivittivät maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimukset vuosille 2025–2028 vuonna 2024. Sopimuksilla edistetään kestäviä liikennehankkeita ja kohtuuhintaista asuntotuotantoa erityisesti joukkoliikenteellä hyvin saavutettavilla alueilla.

Talouden tasapainotuksen toteuttaminen

Kehyssuunnittelun yhteydessä kaupunkisuunnittelukeskukselle on asetettu tavoite yhteensä 2,2 milj. euron säästöksi vuosina 2026–2029 ja pysyvänä vuotuisena menovähennyksenä 0,9 milj. euroa vuodesta 2029 eteenpäin. Tavoitteeseen pyritään tehostamalla ja järjestämällä toimintaa uudelleen siten, että kaupunkisuunnittelun ydintoiminnot turvataan. Ulkoisia ostopalveluja vähennetään ja tulopuolta lisätään esittämällä korotuksia kaupunkisuunnittelun kaavoitus- ja lupataksoihin.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur 2027	Suorite 2027	Eur/ Suorite 2026	Eur/ Suorite 2027	Eur/ Suorite 2028	Eur/ Suorite 2029
Asemakaavoituksen kerrosneliömetrikohtainen kustannus	8 453 099	600 000	9,67	14,09	14,15	14,34

Palvelutuotteena seurataan asemakaavoituksen kerroneliömetrikohtaista kustannusta. Suoritteena on asemakaavoituksen kaavoitettavaa kerrosneliömetrimäärää kuvaava yhdistetty mittari. Espoo-tarinan kasvunhallintaan liittyen määrä arvioidaan laskevan vuosina 2027–2029 vuoden 2026 käyttösuunnitelman 800 tuhannesta 600 tuhanteen. Suoritteena on asemakaavoituksen hyväksytyt kerrosneliömetrit.

Talous ja henkilöstö

Kaupunkisuunnittelukeskuksen toimintatuotot ovat vuoden 2027 talousarviossa 0,7 milj. euroa, mikä on 0,1 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2026 käyttösuunnitelmassa.

Keskuksen toimintakulut ovat talousarviossa yhteensä 12,1 milj. euroa, missä on laskua 0,2 milj. euroa edellisen vuoden käyttösuunnitelmaan nähden. Kulurakenteessa henkilöstökulut kasvavat 0,2 milj. eurolla 9,5 miljoonaan euroon. Kustannuksia alennetaan vähentämällä ulkoisia ostoja 0,4 milj. eurolla 1,4 milj. euroon, ja sisäiset veloitukset laskevat 0,1 milj. eurolla 1,2 milj. euroon.

Tässä talousarviossa toimintakatteen vaje -11,4 milj. euroa on 0,3 milj. euroa pienempi kuin vuoden 2026 käyttösuunnitelmassa.

Henkilöstöä oli vuoden 2026 syyskuussa 125, joista vakinaisia 121 ja määräaikaisia 4. Naisia on vakituisesta henkilöstöstä 63 % ja miehiä 37 %. Vuoden 2026 syyskuussa vakituisen henkilöstön keski-ikä oli 45,6 vuotta. Henkilöstön ikäjakauma on tasainen. Vakituisesta henkilöstöstä kaksi kolmasosaa on alle 50-vuotiaita ja kolmasosa 50 vuotta täyttäneitä. 60 vuotta täyttäneitä on 17, joka on 14 % henkilöstöstä.

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**483**	**616**	**716**	**716**	**716**
Ulkoiset toimintatulot	414	616	716	716	716
Sisäiset toimintatulot	69	-	-	-	-
Toimintamenot	**-12 000**	**-12 355**	**-12 082**	**-12 228**	**-12 462**
Ulkoiset toimintamenot	-10 814	-11 101	-10 904	-10 912	-11 042
Sisäiset toimintamenot	-1 186	-1 254	-1 178	-1 316	-1 420
Toimintakate	**-11 517**	**-11 739**	**-11 366**	**-11 512**	**-11 746**

-0,2 M€

Ulkoisten toimintamenojen lasku vuodelle 2027

6.5.3 Ympäristökeskus

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Ympäristökeskukseen koostuu kahdesta palvelualueesta ympäristönsuojelusta ja ympäristöterveydenhuollosta.

Ympäristönsuojelun palveluyksiköt ovat ympäristövalvonta, luonto- ja ympäristötieto, kestävä kehitys ja Villa Elvikin luontotalo. Ympäristöterveydenhuollon palveluyksiköt ovat elintarvikevalvonta, terveydensuojeluvalvonta ja eläinlääkintähuolto.

Ympäristökeskus on Ympäristö- ja rakennuslautakunnan alainen.

Ympäristönsuojelun palvelualueen keskeisiä toimenpiteitä ovat mm: Hiilineutraali Espoo –tiekartan toteuttamisen ja kaupungin ilmastotyön tukeminen, ilmastonmuutokseen sopeutumisen toimenpidesuunnitelman laatiminen ja toteutumisen seuranta, ilmastovahdin toteuttaminen ja ylläpito, luonnonsuojelutyö ja luontoviisas Espoo -tiekarttatyön ympäristönsuojelun toimenpiteiden toteutus. Villa Elfvikin toiminta edistää lisäksi kokonaisuudessaan kestävää elämäntapaa ja vähähiilisiä arjen ratkaisuja.

Ilmastotyössä ympäristönsuojelu edistää ja tukee, seuraa ja raportoi ilmastonmuutoksen hillintätoimenpiteiden ja sopeutumistoimien toteutumista. Se tekee ilmastonmuutoksen hillinnän skenaariolaskentaa ja tuottaa kaupungille asiantuntijatietoa ja kehittää tietopohjaa ilmastotyön tueksi. Ympäristönsuojelu tuottaa ja ylläpitää tietoa luonnosta ja ympäristöstä, toimii ympäristöasiantuntijana kaupungin suunnitteluprosesseissa kuten kaavoituksessa, rakentamisessa, virkistysreittien suunnittelussa ja metsien hoidossa. Ympäristönsuojelun koordinoima suunnitelmallinen ohjelmatyö ja yhteistyöhankkeet tukevat luonnon- ja vesiensuojelua.

Ympäristönsuojelu ennaltaehkäisee ja valvoo ympäristöhaittoja luvituksen, päätösten, lausuntojen ja tiedottamisen keinoin. Ympäristönsuojelu tarjoaa asiantuntemusta ja ohjeistaa mm. melu-, vesi-, ja ilmanlaatuasioissa sekä ympäristövahinkotilanteissa.

Villa Elfvikin luontotalo tekee ympäristökasvatusta, edistää kestävää elämäntapaa mm. luontokoulun, luontoretkien, luontopolkujen, perus- ja vaihtuvien näyttelyiden ja tapahtumien keinoin.

Ympäristönsuojelu edistää ilmastotyötä Hiilineutraali Espoo -tiekartan ja -kärkiohjelman mukaisesti. Tiekartan toteutuksen tueksi haetaan ulkoista rahoitusta ja toteutetaan kehittämisprojekteja mm. kestävään liikenteeseen, energiatehokkuuteen, vähähiiliseen ja kiertotalouden mukaiseen rakentamiseen sekä kestäviin elämäntapoihin. Ympäristönsuojelu kokoaa myös kaupungin ilmastotyön talouskoosteen.

Moniammatillista ja moniosaavaa ympäristöasiantuntemusta ja yhteistyötä tarvitaan yhä enemmän Espoon ilmasto- ja luontotavoitteiden toteuttamiseksi kaupungin kasvaessa ja tiivistyessä sekä ympäristölainsäädännön tiukentuessa.

Ympäristöterveydenhuollon palvelualue (Espoon seudun ympäristöterveys) huolehtii Espoon, Kauniaisten ja Kirkkonummen alueella elintarvikelain, terveydensuojelulain, tupakka- ja lääkelain sekä eläinlääkintähuoltolain mukaisista kunnalle säädetyistä tehtävistä. Työn tavoitteena on ehkäistä elintarvikkeiden ja elinympäristön aiheuttamia terveyshaittoja, varautua ympäristöterveydenhuollon erityistilanteisiin sekä huolehtia lakisääteisten eläinlääkintähuollon palvelujen järjestämisestä.

Ympäristöterveys toteuttaa valvontaa valtakunnalliseen ohjelmaan perustuvan valvontasuunnitelmansa pohjalta. Resursseja kohdennetaan myös ennalta suunnittelemattomaan valvontatyöhön, kuten elintarvike- ja talousvesiperäisten häiriötilanteiden hoitamiseen sekä asumisterveyden sisäilmaongelmien selvittelyyn.

Ympäristöterveydenhuolto osallistuu aktiivisesti hyvinvointialueen koordinoimaan valmiuden, varautumisen ja väestönsuojelun yhteistyöryhmän toimintaan sekä huolehtii varautumistyön rajapinnoista kaikkien yhteistyökuntien suuntiin.

Voimakas asukasmäärän kasvu vaikuttaa suoraan valvontatyöhön, kuten asumisterveyden jonotilanteen haasteina, elintarvikevalvonnassa toimijoiden tiheänä vaihtuvuutena sekä eläinsuojeluvalvonnan lisääntyneinä eläinsuojeluilmoitusten määrinä. Valvontakentällä erityisesti haastavien tapausten määrä on selvästi kasvussa.

Tehtävämäärän jatkuva kasvu edellyttää voimakasta priorisointia ja toiminnan tehostamista erilaisin kehittämistoimin, myös tekoälyä hyödyntäen. Asiakaspalautteet, sisäiset auditoinnit ja kuukausittainen yksikön sisäinen tulosseuranta ohjaavat osaltaan toiminnan kehittämistä

Talouden tasapainotuksen toteuttaminen

Ympäristökeskuksessa keskitytään tehostamiseen, uudelleenjärjestelyihin sekä ostamiseen ja hankintoihin liittyviin toimenpiteisiin. Toimenpiteillä hillitään ulkoisten palveluostojen määrää.

Talous ja henkilöstö

tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**6 133**	**8 671**	**3 112**	**3 074**	**3 074**
Ulkoiset toimintatulot	5 944	8 671	3 112	3 074	3 074
Sisäiset toimintatulot	189	-	-	-	-
Toimintamenot	**-12 213**	**-12 894**	**-8 912**	**-8 728**	**-8 690**
Ulkoiset toimintamenot	-10 382	-10 939	-7 624	-7 458	-7 392
Sisäiset toimintamenot	-1 831	-1 955	-1 288	-1 270	-1 297
Toimintakate	**-6 080**	**-4 223**	**-5 800**	**-5 654**	**-5 616**

*TP2025 ja MTA2026 eivät ole vertailukelpoisia organisaatiomuutoksesta johtuen

Uuden ympäristökeskuksen toimintatuotot ovat talousarviossa 3,1 milj. euroa, mikä muodostuu ympäristöterveydenhuollon tuloista, jotka säilyvät ennallaan 1,7 milj. euroa, vanhan ympäristönsuojelun palvelualueen tuloista 0,5 milj. euroa sekä yksikköön siirtyvän kestävän kehityksen tuloista 0,9 milj. euroa.

Keskuksen toimintakulut ovat talousarviossa yhteensä 8,9 milj. euroa. Kustannusten kasvua hillitään vähentämällä ulkoisia ostoja ja huolimatta kestävän kehityksen siirtymisen myötä tulevasta ulkoisten ostojen 0,1 milj. euron kasvusta ne laskevat ympäristökeskuksessa ensin 1,3 milj. euroon vuonna 2027 ja edelleen 1,1 milj. euroon vuosina 2028 ja 2029.

Sisäiset toimintakulut on talousarviossa jaettu hyvin karkean arvion mukaan uusille yksiköille ja ympäristökeskuksen osuus talousarviossa vuodelle 2027 on 1,3 milj. euroa. Ympäristökeskuksen toimintakate talousarviossa on negatiivinen 5,8 milj. euroa.

Ympäristökeskuksessa tulee työskentelemään alustavan arvion mukaan 83 henkilöä.

6.5.4 Rakennusvalvontakeskus

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Rakennusvalvontakeskus sisältää kaksi palvelualuetta, Rakennusvalvonnan neuvonta ja laatu -palvelualue sekä rakentamisen luvat ja valvonta -palvelualue. Rakentamisen luvat ja valvonta -palvelualue jakaantuu edelleen kahteen palveluyksikköön. Lisäksi keskukseen kuuluu tukipalvelut -palveluyksikkö. Rakennusvalvontakeskus on Ympäristö- ja rakennuslautakunnan alainen.

Rakennusvalvonta valvoo kaavojen noudattamista ja rakennustoimintaa yleisen edun kannalta sekä huolehtii osaltaan siitä, että rakentamisessa noudatetaan, mitä rakentamislaissa tai alueidenkäyttölaissa ja niiden nojalla säädetään tai määrätään. Rakennusvalvonta vastaa mm. rakentamisen lupien käsittelystä, rakennustyön viranomaisvalvonnasta, rakennetun ympäristön kaupunkikuvan ohjauksesta ja valvonnasta sekä rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta.

Tukipalvelut -palveluyksikkö vastaa rakennusvalvontakeskuksen johdon ja päätöksenteon tuesta sekä hallinnollisista ja oikeudellisista palveluista. Tukipalvelut -palveluyksikkö vastaa lautakuntapalveluista yhdessä ympäristökeskuksen tukipalveluiden kanssa. Tukipalvelut -palveluyksikkö tukee ja on osa rakennusvalvontakeskuksen prosesseja.

Rakennusvalvonnan johtamisjärjestelmää ja prosesseja kehitetään uuden organisaatiorakenteen tukema. Vahva ammattiosaamisen ylläpitäminen, rakentamislain tavoitteita tukevat toimintatavat sekä asiakaskokemuksen parantaminen ja asiakaspalveluroolin vahvistaminen ovat kehittämisen keskiössä. Lupakäsittelyn ja rakennusteknisen ohjauksen ja työnaikaisen valvonnan ennakoitavuutta ja sujuvuutta sekä jatkuvan valvonnan ja maisematyölupien prosesseja kehitetään. Yhtenäisten käytäntöjen ja tulkintojen muodostamista ja rakennusvalvonnan neuvontapalvelua vahvistetaan. Yhteistyötä pääkaupunkiseudun ja suurimpien kuntien rakennusvalvontojen ja keskeisten rakennusalan toimijoiden kanssa jatketaan ohjeiden ja toimintatapojen yhtenäistämiseksi. Tavoitteena on edelleen kehittää joustavaa ja vuorovaikutteista työkulttuuria, jossa arvostetaan yhteistyötaitoja, osaamista ja uudistumiskykyä.

Talouden tasapainotuksen toteuttaminen

Rakennusvalvontakeskuksessa haetaan synergiaetuja kaupunkiyhteisissä toiminnoissa kuten arkistoinnissa ja toimitilojen tehostamisessa. Toimintaa tehostetaan ja priorisoidaan. Ulkoisia ostopalveluja vähennetään.

Talous ja henkilöstö

TP2025 ja MTA2026 eivät ole vertailukelpoisia organisaatiomuutoksesta johtuen

1000 EUR	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**6 651**	**6 818**	**6 818**
Ulkoiset toimintatulot	6 651	6 818	6 818
Toimintamenot	**-5 413**	**-5 535**	**-5 641**
Ulkoiset toimintamenot	-4 597	-4 732	-4 821
Sisäiset toimintamenot	-816	-803	-820
Toimintakate	**1 238**	**1 282**	**1 176**

Rakennusvalvontakeskuksen toimintatuotot ovat vuoden 2027 talousarviossa 6,7 milj. euroa, mikä on 0,2 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2026 käyttösuunnitelmassa. Toimintatuottojen kasvu kertyy rakennusvalvonnan lupamaksuista, joiden arvioidaan nousevan 0,2 milj. eurolla 6,7 miljoonaan euroon.

Keskuksen toimintakulut ovat talousarviossa yhteensä 5,4 milj. euroa. Rakennusvalvonnan toimintakulut muodostuvat pääosin henkilöstön kustannuksista ja sisäisistä veloituksista. Ulkoisten ostojen kustannukset rakennusvalvonnassa tulevat lähinnä koulutus- ja matkakuluista sekä maksujen luottotappiokirjauksista.

Sisäisten veloitusten kustannukset talousarviossa ovat 0,8 milj. euroa. Toimintakate on vuoden 2027 talousarviossa on 1,2 milj. euroa positiivinen.

Henkilöstömäärän arvioidaan alustavasti olevan 54 henkilötyövuotta. Arvio sisältää tukiyksiköstä mahdollisesti uuteen rakennusvalvontayksikköön siirtyvän henkilöstön. Henkilöstömäärä tarkentuu organisaatiomuutoksen suunnittelun edetessä.

6.5.5 Joukkoliikenne-palvelualue

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Palvelualue vastaa joukkoliikenteen ja siihen sidonnaisten palvelujen sekä Espoon metroinfrastruktuurin tuotoista ja kuluista. Palvelualue vastaa Espoon infrakorvauksesta ja kuntaosuudesta HSL:lle, Länsimetro Oy:lle maksettavien hallinto-, hoito- ja rahoitusvastikkeiden sekä liityntäpysäköinnin että kaupunkipyöräjärjestelmän kustannuksista.

Espoon joukkoliikenteen järjestämisestä ja suunnittelusta vastaa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL). HSL:n toimialue kattaa Espoon, Kauniaisten, Helsingin, Vantaan, Keravan, Kirkkonummen, Sipoon, Tuusulan ja Siuntion alueella liikennöitävän seudullisen ja kuntien sisäisen joukkoliikenteen. Espoon kaupunki on Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän jäsenkunta.

Espoon joukkoliikennejärjestelmässä on tulevalla TTS-kaudella poikkeusjärjestelyjä, joista suurimpana Kaupunkiradan rakentaminen. Poikkeusjärjestelyjen aiheuttamat kustannukset on huomioitu talousarviossa ja taloussuunnitelmassa.

Toimivan ja kohtuuhintaisen joukkoliikenteen järjestäminen taloudellisesti kestävällä tavalla edellyttää, että joukkoliikenteen matkustajamääriä saadaan nostettua. Palveluverkon toimivuutta ja tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan aktiivisesti ja muutetaan tarpeita tai taloudellisia realiteetteja vastaavaksi.

Joukkoliikennejärjestelmän operointikustannusten kasvuun voidaan vaikuttaa liikennejärjestelmä-, palvelutaso- ja linjastosuunnittelun keinoin. Kestävän talouden varmistaminen edellyttää nopeaa ja joustavaa reagointia mahdollisiin muutoksiin liikkumistottumuksissa sekä uusien ratkaisujen löytämistä. Vuosina 2026–2027 HSL toteuttaa muun muassa matkan pituuteen perustuvan hinnoittelukokeilun osana lippujärjestelmän kehittämistoimia.

Toiminnassa varaudutaan ylläpitämään ja kehittämään pitkällä tähtäimellä runkoverkkoihin perustuvaa joukkoliikennettä, ottaen huomioon käyttäjien liikkumistarpeet. Tapiolaan, Matinkylään, Espoonlahteen, Espoon

Keskukseen ja Leppävaaraan päättyvät bussien liityntälinjat palvelevat metron ja kaupunkiradan liitynnän lisäksi myös Espoon sisäistä sekä Etelä- ja Keski-Espoon välistä poikittaista matkustamista. Infrastruktuuria kehitetään edelleen vastaamaan erityisesti runkolinjojen tarpeita.

Talous ja henkilöstö

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**108 459**	**101 493**	**101 549**	**109 553**	**107 833**
Ulkoiset toimintatulot	108 459	101 493	101 549	109 553	107 833
Toimintamenot	**-211 183**	**-222 089**	**-220 172**	**-225 320**	**-223 129**
Ulkoiset toimintamenot	-209 579	-220 636	-218 778	-223 893	-221 685
Sisäiset toimintamenot	-1 605	-1 453	-1 394	-1 426	-1 444
Toimintakate	**-102 725**	**-120 596**	**-118 624**	**-115 766**	**-115 296**

Tuotot ovat pääosin HSL infrasopimukseen perustuvaa korvausta HSL jäsenkunnilta Espoon kaupungin joukkoliikenneinfrastruktuurin investoinneista kuten metrosta, raitiotiestä ja bussiterminaaleista. Liityntäpysäköinnistä aiheutuvat menot eivät kuulu HSL:n kanssa sovitun infrasopimuksen käyttökorvauslaskutuksen piiriin.

Infrakorvaustulot pysyvät samalla tasolla edelliseen vuoteen verrattuna ja ovat 101,3 milj. euroa vuonna 2027. Suunnitelmavuosille 2028–2029 infrakorvaustulojen on arvioitu nousevan Espoon kaupunkiradan käyttöönoton myötä ja Länsimetro Oy:lle maksettavien hoitovastikeveloitusten nousun takia. Tämä näkyy HSL:lle maksettavien kuntaosuuksien ja Länsimetro Oy:lle maksettavien vastikkeiden kasvuna.

Kaupunkipyörien maksutulojen on arvioitu pysyvän vuonna 2027 aikaisempien vuosien tasolla, 0,2 milj. eurossa.

Menomäärärahalla rahoitetaan Espoon asukkaille tarjottavan HSL-joukkoliikenteen järjestämisestä (16 milj. euroa), operoinnista (51,5 milj. euroa) ja joukkoliikenneinfrastruktuurista (97,3 milj. euroa) Espoon kaupungille koituvat menot sekä Espoossa sijaitsevan metron hallinto- ja hoitovastikkeen sekä rahoitusvastikkeen korkomenoja Länsimetro Oy:lle (47,9 milj. euroa) ja raitiotien kunnossapitokulut (1,2 milj. euroa). Kuntaosuuden ja vastikekulujen lisäksi määrärahalla rahoitetaan Espoon kaupungille joukkoliikenteen koordinoinnista, viranomaistehtävistä ja matkustajia palvelevien toimintojen, muun muassa Kampin, Tapiolan, Matinkylän ja Espoonlahden bussiterminaalien sekä Espoon aseman ylläpidosta aiheutuvia kustannuksia (2,9 milj. euroa). Budjettiin sisältyvät myös Leppävaaran, Tapiolan, Matinkylän ja Kivenlahden liityntäpysäköintilaitoksista (2,2 milj. euroa) sekä kaupunkipyöristä (1 milj. euroa) Espoon kaupungille aiheutuvat palvelutuotannon kulut.

HSL:n jäsenkunnat maksavat kuntaosuuksina ne HSL:n operointi- ja järjestämiskustannukset, joita HSL ei voi kattaa lipputuloilla tai muilla tuloilla. HSL:n talousarvion kuntaosuudet perustuvat oletukselle, että lippuhintoja korotetaan vuosittain noin 3,1 prosentilla ja matkustajamäärät kasvavat. Espoon kuntaosuus nousee edellisestä vuodesta ja on 164,8 milj. euroa vuonna 2027. Vaikka lipputuloja on arvioitu kertyvän 3 milj. euroa edellistä talousarviovuotta enemmän, niin samalla kasvavat operointikulut 3,7 milj. euroa ja infrakustannusten korvaukset 1,8 milj. euroa, mikä on enemmän kuin tulot ja siten nostavat kuntaosuutta. Suunnitelmavuosina 2028–2029 kuntaosuudessa maksettavat operointi- ja infrakustannukset nousevat.

Espoon kaupungin HSL-joukkoliikenteen subventioaste on noin 66 prosenttia. Jos laskennassa ei huomioida infrakuluja, subventioaste on noin 44 prosenttia.

Länsimetro Oy on Espoon kaupungin tytäryhtiö, joka omistaa ja kehittää metroasemia, rataa ja metrojärjestelmiä Helsingin Ruoholahdesta Espoon Kivenlahteen saakka. Menomäärärahoissa on varauduttu kattamaan Länsimetro Oy:n tehtävistä aiheutuvat 47,9 milj. euron kulut Espoossa sijaitsevasta metroinfrasta – hallinto-, kunnossa- ja ylläpitokuluja ja lainojen korkokuluja. Länsimetro Oy:n veloittamat vastikekulut nousevat suunnitelmavuosina 2028–2029. Metroinfran hoitokulut kasvavat, vaikka korkotason tasaantuminen ja alentuminen yhdistettynä lainapääoman pienentymiseen lainanlyhennysten tahdissa, laskevat korkokuluja.

Rahoitusvastikkeeseen sisältyvä osuus Espoon vastuulla olevista Länsimetro Oy:n lainojen lyhennyksistä on budjetoitu investointeihin, osakkeiden ja osuuksien määrärahaan.

Kaupunkipyöräpalvelun tuottajina ovat Espoon kaupunki ja Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy. Kaupunkipyöräpalvelu toteutetaan yhteistyössä Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän ja palveluntuottajayrityksen kanssa. Kaupunkipyöräpalvelu ei laajene vielä talousarviovuonna ja kustannukset eivät kasva.

Tulosyksiköllä ei ole omaa henkilöstöä ja kaupunkiympäristön esikunta sekä Kaupunkitekniikan keskus hoitavat henkilöstöllään tulosyksikön tehtävät.

-1,9 M€

Ulkoisten toimintamenojen lasku edellisestä vuodesta

6.5.6 Kaupunkiympäristön esikunta

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Toimialan esikunta on kaupunginhallituksen alainen. Esikunta koordinoi ja kehittää koko toimialaa koskevia yhteisiä hankkeita. Se tuottaa hallinto-, kehittämis-, henkilöstö-, ja talousohjauspalveluita tulosyksiköille ja Tilapalvelut-liikelaitokselle. Lisäksi esikunnan tehtäviin kuuluvat kaupungin maaomaisuuden hallinta, maankäytön suunnittelun ja rakentamisen ohjaus, asuntotuotannon seuranta ja ohjaus, joukkoliikenteen koordinointi sekä toimialan viestinnän ja markkinoinnin linjaukset, toiminnan kehittäminen, suunnittelu ja toteutus. Toimialan esikunnassa ovat myös alueiden projektinjohtajat, jotka osaltaan edistävät eri tulosyksiköiden yhteistyötä ja yhteisiä tavoitteita. Keskeisiä kehittämishankkeita ovat Tasapainoisesti kasvava Espoo -kärkiohjelma, toimialan asiakirjahallinnan uudistaminen sekä RYHTI-lainsäädännön edellyttämien toimintavalmiuksien kehittämisen projekti. RYHTI-lainsäädännön toimeenpanoon liittyvä kehittämistyö jatkuu vuoteen 2029 saakka.

Vuosittain järjestettävä KYT-kehittämispäivä tukee toimialan osaamisen kehittämistä ja toimintatapojen yhtenäistämistä. Päivän aikana jaetaan hyviä käytäntöjä, edistetään toimialojen välistä yhteistyötä sekä tuetaan kaupunkiympäristön toimialan kehittämistavoitteiden toteutumista.

Toimialan esikunta ohjaa yhteistyössä konserniesikunnan kanssa Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymää (HSY), Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymää (HSL) sekä muita konserni- ja osakkuusyhtiöitä.

Asuntoyksikkö huolehtii kunnan vastuulle kuuluvien asuntorakentamisen ohjaamisen ja rahoituksen tehtävistä. Tavoitteena on varmistaa monipuolisen asuntotuotannon ja tasapainoisten asuinalueiden toteutuminen. Lisäksi yksikkö edistää erityisryhmien asuntojen rakentumista tarvelähtöisesti sekä pyrkii vähentämään asunnottomuutta tarjoamalla asumisneuvontaa ja toteuttamalla asunnottomuuden vähentämistoimenpiteitä yhdessä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa.

Tonttiyksikkö huolehtii maan saatavuudesta yhdyskuntarakentamiseen, hankkii ja luovuttaa maata sekä vastaa maankäyttösopimuksista. Tavoitteena on ensisijaisesti hankkia asumiseen ja työpaikkarakentamiseen soveltuvaa raakamaata etenkin hyvien liikenneyhteyksien varrelta ja keskusten tuntumasta. Maanhankintaan on varattu 7 milj. euroa.

Asunto- ja työpaikkarakentamiseen luovutetaan rakentamiskelpoisia kerrostalo- ja pientalotontteja sekä yritystontteja. Maankäyttösopimuksissa ja maanluovutuksissa ohjataan asuntotuotantoa monipuoliseen asuntorakentamiseen. Tavoitteena on lisätä omistusasuntotuotantoa.
Asuntotontteja varataan valtion tukemaan asuntotuotantoon asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Asuntotontteja luovutetaan pääsääntöisesti julkisiin hakumenettelyihin tai hintakilpailuihin perustuen. Yritystontteja luovutetaan hakemusten perusteella ja julkisella hakumenettelyllä sekä hintakilpailulla. Tonttiyksikön tuloarvio sisältää maanmyyntivoittoja yhteensä 20,5 miljoonaa euroa. Suhdannetilanteesta huolimatta viestimme positiivista Espoota ja luomme kiinnostusta alueisiimme ja niiden markkinointiin.

Kaupungin maaomaisuuden kehittämistoimia jatketaan, jotta tontteja olisi vuosittain luovutettavissa edellä mainittuihin käyttötarkoituksiin. Esikunta osallistuu kaavoituksen ohjaukseen pyrkien varmistamaan toteuttamiskelpoiset ja taloudelliset kaavat. Tiivistyvässä kaupunkirakenteessa pysäköintiratkaisujen merkitys kasvaa kokonaisuuden taloudellisuutta arvioitaessa.

Markkinointi- ja viestintäyksikkö tukee Espoo-tarinan toteutumista, ohjaa ja koordinoi toimialan viestintää ja huolehtii tarvittavasta osaamistasosta muun muassa valmiusviestinnässä. Viestintä tekee tunnetuksi toimialan palvelutoimintaa ja kehittämistyötä sekä lisää tyytyväisyyttä toimialan toimintaan. Markkinointiviestintä tukee yritysten kiinnostuksen kasvamista Espoon kehittyviin alueisiin. Yksikkö järjestää vuosittaisen sidosryhmätilaisuuden aluekehityksen yhteistyökumppaneille. Toimialan yhteisö- ja työnantajakuvaa vahvistetaan viestinnän ja markkinoinnin keinoin.

Henkilöstöyksikkö tukee johtoa ja esihenkilöitä onnistumaan tavoitteidensa saavuttamisessa henkilöstöjohtamisen näkökulmasta. Yhteisenä tavoitteena on osaava, hyvinvoiva ja hyvin johdettu henkilöstö. Henkilöstöyksikkö ohjaa ja tukee henkilöstösuunnittelussa, palvelussuhdeasioissa, työkykyjohtamisen teemoissa. Lisäksi henkilöstöyksikkö edistää johtamisen, osaamisen ja organisaatiokulttuurin kehittymistä sekä työvoiman saatavuutta.

Talouden tasapainotuksen toteuttaminen

Osana talouden tasapainotusta otetaan käyttöön luovutus- ja rakentamiskelpoisten tonttien varausmaksu, jonka tuottotavoite on alustavasti 0,4 milj. euroa vuodessa. Toimintojen toteuttamistapojen uudelleenorganisoinnin arvioidaan säästävän 0,2 milj. euroa vuosittain. Palveluostoja vähennetään ja tarkastellaan entistä kriittisemmin. On arvioitu, että yleisesti palveluostoista voidaan säästää 0,2 milj. euroa vuonna 2027 ja 0,4 milj. euroa vuosittain jatkovuosina 2028–2029.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur 2027	Suorite 2027	Eur/ Suorite 2026	Eur/ Suorite 2027	Eur/ Suorite 2028	Eur/ Suorite 2029
Maa-alueen luovutuskirjakohtainen kustannus	1 164 701	120	13 103	9 706	9 906	10 097
Lyhytaikaisten maanvuokrasopimusten kustannus	272 977	240	1 536	1 137	1 114	1 136

Palvelutuotteella maa-alueen luovutuskirjakohtainen kustannus mitataan luovutuskirjojen määrää sekä luovutuskirjalla luovutettujen maa-alueiden kustannusta. Suoritemäärien arvioidaan pysyvän hieman keskimääräistä alempina ja olevan 100 kappaletta vuonna 2027 ja jatkovuosina 100 kappaletta vuodessa.

Palvelutuotteella lyhytaikaisten maanvuokrasopimusten kustannus mitataan lyhytaikaisten maanvuokrasopimusten määrää sekä niiden yksikkökustannusta. Suoritemäärissä arvioidaan olevan lievää kasvua.

Talous ja henkilöstö

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**52 350**	**57 365**	**58 406**	**74 906**	**75 406**
Ulkoiset toimintatulot	35 706	40 530	41 430	57 930	58 430
Sisäiset toimintatulot	16 644	16 835	16 976	16 976	16 976
Toimintamenot	**-11 640**	**-12 813**	**-12 699**	**-12 865**	**-12 882**
Ulkoiset toimintamenot	-8 388	-9 180	-9 262	-8 622	-8 708
Sisäiset toimintamenot	-3 252	-3 633	-3 436	-4 242	-4 173
Toimintakate	**40 710**	**44 551**	**45 707**	**62 042**	**62 525**

Toimintatulot koostuvat maa-alueiden vuokrista ja maanmyyntivoitoista. Vuonna 2027 on arvioitu vuokratuloja kertyvän 43 milj. euroa ja maan myynnistä saatavia myyntivoittoja 20,5 milj. euroa. Suunnitelmavuosille 2028–2029 on myyntivoittojen arvioitu nousevan ja olevan 31 milj. euroa vuosittain. Maamyyntivoitot ovat riippuvaisia talonrakentamisen suhdanteesta ja suuret yksittäiset maakaupat tai niiden toteutumatta jääminen voivat samoin tuoda suurta vaihtelua.

Toimintamenoista 5,1 milj. euroa on henkilöstökuluja, 6,9 milj. euroa palveluostoja ja 0,7 milj. euroa muita toimintakuluja joista 0,5 milj. euroa on sisäistä toimitilavuokraa. Henkilöstökuluissa on varauduttu työehtosopimusten mukaisiin korotuksiin ja tarkistuksiin palkoissa

sekä tehtävien että työmäärien vaatimiin muutoksiin. Palveluiden ostoista 2,9 milj. euroa on sisäisiä palveluostoja, joista merkittävimpänä eränä ICT- veloitukset 2,2 milj. euroa. Toimialan tiettyjen ICT järjestelmien ja palveluiden veloitukset on keskitetty esikuntaan, koska ne ovat yhteiset toimialan eri tulosyksiköille. Palveluiden ostoista 4 milj. euroa on ulkoisiin asiantuntijapalveluihin sekä alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalveluihin varattua määrärahaa. Määrärahalla katetaan alueiden kehittämiseen liittyviä erinäisiä töitä kuten selvityksiä ja suunnitelmia sekä kunnostuksia muun muassa pilaantuneista maista ja rakennelmien tai rakennusten purkamista. Lisäksi määrärahassa on varauduttu erilaisiin sopimusperusteisiin kertaluonteisiin maksuihin.

Henkilöstömäärän arvioidaan pysyvän talousarviovuonna sekä taloussuunnitelmakaudella vakaana. Työmäärät sekä tehtävien muutokset voivat vaikuttaa henkilöstömäärään ja tähän on myös varauduttu talousarvion määrärahoissa.

Esikunnan henkilöstöä oli vuoden 2026 syyskuussa 53, joista vakinaisia 51 ja määräaikaisia 2. Naisia on henkilöstöstä 55 prosenttia ja miehiä 45 prosenttia.

Vuoden 2026 syyskuussa vakituisen henkilöstön keskiikä oli 47,6 vuotta. Henkilöstön ikäjakauma on melko tasainen. 58 prosenttia henkilöstöstä on alle 50-vuotiaita. 60 vuotta täyttäneitä on 8 henkilöä, mikä on 16 prosenttia henkilöstöstä.

6.5.7 Tilapalvelut-liikelaitos

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Tilapalvelut-liikelaitoksen asioista päättää kaupunginhallituksen konserni- ja tilajaosto.
Tilapalvelut-liikelaitos vastaa Espoon toimitilojen elinkaaren hallinnasta sekä turvallisten, terveellisten ja toimivien tilojen järjestämisestä kaupungin palvelutuotannon tarpeisiin. Tehtävänä on huolehtia kaupungin tilakannasta kustannustehokkaasti, kestävästi ja ennakoivasti niin, että tilat tukevat espoolaisten hyvinvointia, oppimista, työskentelyä ja palvelujen saatavuutta.

Kehitämme toimintaamme asiakaslähtöisesti Espoo-tarinan tavoitteiden mukaisesti. Tavoitteena on tarjota laadukkaita ja vaikuttavia tilapalveluja sekä vahvistaa yhteistyötä toimialojen, palvelujen käyttäjien ja muiden sidosryhmien kanssa.

Tilapalvelut-liikelaitoksen palvelualueita ovat toimitilajohtaminen, suunnittelupalvelut, rakennuttaminen, palvelutuotanto sekä toiminnan tuki ja kehittäminen. Palvelut tuotetaan tarkoituksenmukaisesti joko omana toimintana tai kumppanuuksien ja ostopalvelujen avulla. Toimintaa kehitetään jatkuvasti tuottavuuden, laadun, vastuullisuuden ja asiakaskokemuksen parantamiseksi.

Tilapalvelut-liikelaitos tuottaa palvelunsa joko omalla organisaatiolla tai ostopalveluna peruskaupungin muilta yksiköiltä tai ulkopuolisilta yrityksiltä. Ostopalvelujen osuus vaihtelee palveluittain. Toiminta ja tuotanto on järjestetty mahdollisimman tehokkaasti kehitetyt prosessit huomioiden, ja tuottavuutta parannetaan osana toimintojen jatkuvaa kehittämistä. Vuoden 2026 aikana on tarkasteltu siivous- ja kiinteistönhoitopalvelujen mitoituksia sekä palvelutasoa, ja muutoksia otetaan käyttöön vuoden 2027 alusta palvelujen kustannustehokkuuden ja tarkoituksenmukaisen kohdentamisen parantamiseksi. Siivouksen hankintaa ja palveluntuottajien valvontaa kehitetään yhteistyössä hankintakeskuksen kanssa niin, että toiminnassa tavoitteemme on nollatoleranssi työsuhteisiin liittyviin väärinkäytöksiin, harmaaseen talouteen ja ihmiskauppaan.

Toimialojen asiakkaiden kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä palveluiden kehittämiseksi ja tilaratkaisujen yhteensovittamiseksi kaupungin palvelutarpeiden kanssa. Asiakaskokemusta seurataan säännöllisesti. Asiakaspalautetta ja reklamaatioita hyödynnetään palvelujen jatkuvassa kehittämisessä ja toiminnan laadun parantamisessa. Vuoropuhelua toimialojen johdon, tilojen käyttäjien ja muiden sidosryhmien kanssa vahvistetaan palveluiden laadun, vaikuttavuuden ja asiakastyytyväisyyden parantamiseksi.

Tilapalvelut-liikelaitos huolehtii sisäympäristöasioiden ennakoivasta hallinnasta yhteistyössä tilojen käyttäjien, toimialojen sekä terveysalan asiantuntijoiden kanssa. Sisäilmaan liittyvien tilanteiden käsittelyssä noudatetaan kaupungin yhteisiä toimintamalleja, ja vastuut sekä roolit ovat selkeät eri toimijoiden kesken. Tavoitteena on vähentää sisäilmasta aiheutuvia haittoja, ehkäistä ongelmien syntymistä ennakoivalla kunnossapidolla ja varmistaa terveelliset sekä turvalliset tilat käyttäjille.

Toiminnan lähivuosien keskeisiä tavoitteita ovat investointiohjelman toteuttaminen, kaupungin tilakannan suunnitelmallinen korjaaminen ja ylläpito, tilojen käytön tehostaminen sekä toiminnan tuottavuuden parantaminen. Tavoitteena on varmistaa terveelliset, turvalliset ja tarkoituksenmukaiset tilat kaupungin palvelutuotannon tarpeisiin kustannustehokkaasti ja kestävällä tavalla.

Investointiohjelman toteuttamisessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia omistus- ja toteutusmalleja. Toteutusmuodon valinnassa keskeisiä kriteerejä ovat palvelutarpeen aikajänne, toiminnan joustavuus, kustannustehokkuus ja riskienhallinta. Pitkäaikaisiin tarpeisiin soveltuvat usein kaupungin omistukseen tulevat tilat, kun taas epävarmoihin tai määräaikaisiin tarpeisiin voidaan vastata joustavilla vuokra- ja kumppanuusmalleilla. Ratkaisuja arvioidaan koko elinkaaren kokonaistaloudellisuuden näkökulmasta.

Koulujen ja päiväkotien suunnittelussa keskeisiä haasteita ovat palvelutarpeiden alueellinen vaihtelu, käyttäjien moninaistuvat tarpeet sekä tilojen muuntojoustavuuden varmistaminen. Samanaikaisesti rakentamista ohjaavat yhä vahvemmin ilmasto- ja vastuullisuustavoitteet sekä niihin liittyvät määräykset ja lainsäädäntö. Näihin muutoksiin vastataan kehittämällä tilaratkaisuja, jotka ovat pitkäikäisiä, joustavia ja elinkaaritaloudellisesti kestäviä.

Koulut kuntoon -ohjelmalla on vuodesta 2017 lähtien parannettu järjestelmällisesti koulujen ja päiväkotien terveellisyyttä, turvallisuutta ja toimivuutta. Ohjelman tavoitteena on varmistaa terveet ja tarkoituksenmukaiset oppimisympäristöt sekä vähentää sisäilmasta aiheutuvia haittoja ja väistötilatarpeita. Tilakannan kuntoa parannetaan kunnossapidon, korjausrakentamisen ja investointien avulla sekä kohdentamalla määrärahoja vaikuttavasti korjausvelan hallintaan.

Talouden tasapainotuksen toteuttaminen

Tilapalvelut-liikelaitos toteuttaa kaupungin talouden tasapainottamistavoitteita parantamalla tuottavuutta ja kohdentamalla resursseja entistä tarkoituksenmukaisemmin. Vuonna 2027 toimenpiteitä ovat muun muassa palvelutasojen ja mitoitusten tarkistukset siivous- ja kiinteistönhoitopalveluissa, hallinnon tilatehokkuuden parantaminen, tilankäytön tehostaminen sekä kiinteistöomaisuuden suunnitelmallinen kehittäminen. Samalla huolehditaan siitä, että toimitilat säilyvät turvallisina, terveellisinä ja käyttäjien tarpeita vastaavina. Talouden tasapainotus perustuu pysyviin rakenteellisiin muutoksiin, joilla hillitään kustannusten kasvua pitkällä aikavälillä. Tilapalvelujen kokonaistavoitteena on vuosilla 2026-2029 yhteensä 27,9 milj. euron tasapainotus, josta 5,2 milj. euroa on tulojen lisäystä ja 22,8 milj. euroa menojen vähennystä

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Eur 2027	Suorite 2027	Eur/ Suorite 2026	Eur/ Suorite 2027	Eur/ Suorite 2028	Eur/ Suorite 2029
Toimitilajohtamisen neliökustannus	2 272 237	1 102 500	2,04	2,06	2,10	2,13
Siivouspalvelun oman tuotannon neliökustannus	6 910 339	275 992	25,39	25,04	25,59	26,00
Siivouspalvelun ostopalveluna neliökustannus	12 992 643	476 573	26,47	27,26	27,46	27,22
Kiinteistönhoidon oman tuotannon neliökustannus	4 271 615	649 373	7,05	6,58	6,48	6,48
Kiinteistönhoidon ostopalvelun neliökustannus	2 765 976	251 645	9,88	10,99	11,12	11,14

Palvelutuotteille kohdistetaan suunnitellut kustannukset ja ennustetut suoritemäärät. Palvelutuotteiden avulla seurataan palvelutuotannon kustannusten, suoritemäärien ja yksikkökustannusten kehitystä sekä toiminnan tuottavuutta.
Tilakannan muutokset vaikuttavat palvelutuotteiden suoritemääriin ja kustannusrakenteeseen. Huonokuntoisia rakennuksia on poistettu käytöstä, tilapankin kohteita purettu sekä tilaratkaisuja kehitetty kaupungin palvelutarpeita vastaaviksi. Samalla tilankäyttöä tehostetaan ja kiinteistöomaisuutta kehitetään suunnitelmallisesti.

Vuoden 2026 aikana siivous- ja kiinteistönhoitopalvelujen mitoituksia, palvelutasoja ja toimintatapoja on arvioitu osana toiminnan kehittämistä ja talouden tasapainotustoimenpiteitä. Vuonna 2027 käyttöönotettavilla muutoksilla pyritään kohdentamaan resursseja tarkoituksenmukaisemmin, parantamaan tuottavuutta sekä hillitsemään kustannusten kasvua palvelujen laatu ja turvallisuus huomioiden.
Oman tuotannon ja ostopalvelujen kustannus- ja laatutasoa seurataan jatkuvasti. Palveluiden järjestämistapoja kehitetään edelleen, jotta käytettävissä olevat resurssit voidaan kohdentaa mahdollisimman vaikuttavasti sekä kaupungin palvelutuotannon tarpeita tukevalla tavalla.

Talous ja henkilöstö

Sitovat tulostavoitteet vuodelle 2027

1. Liikelaitoksen vuoden 2027 tulostavoite on 20,7 milj. euroa ylijäämäinen tulos ennen varauksia. Tulostavoitteessa on huomioitu talouden tasapainotustoimenpiteisiin sisältyvät tavoitteet.

2. Liikelaitoksen talonrakennusinvestointien hankkeiden toteutuminen valtuuston päättämän talousarvion sekä taloussuunnitelman investointiohjelman aikataulun ja kustannusarvion mukaan.

Tilapalvelujen tulostavoitteena on nollatulos eli liikelaitoksen menot määräytyvät tulojen mukaan. Tulostavoitteeseen on lisätty tiettyjen yhtiöiden investoinneista rahastoitavien lainojen lyhennysten osuus ja talouden tasapainotukseen suunniteltujen kiinteistöjen myyntien ja hallinnon tilatehokkuuden parantamisella tavoiteltu 2,2 milj. euron toimintakatteen parannus.

Vuonna 2027 toimintatulojen arvioidaan olevan 343,1 milj. euroa, jossa on kasvua vuodesta 2026, jolle oli käyttösuunnitelmassa 338,5 milj. euroa. Sisäisten vuokratuottojen osuus tästä on 270,2 milj. euroa, joka on hieman vähemmän kuin vuoden 2026 arvio 270,4 milj. euroa. Ulkoisten vuokratuottojen osuus on 39,5 milj. euroa, jossa on kasvua 2,8 miljoonaa euroa vuoteen 2026 nähden. Muita toimintatuloja kertyy sisäisestä palvelujen myynnistä 24,2 miljoonaa euroa, vähemmän kuin edellisvuoden 25,0 miljoonaa. Lisäksi kertyvät "muut tuotot", jotka kasvavat edellisvuoden 6,3 miljoonasta 9,2 miljoonaan euroon. Tähän sisältyy tulostavoitteen nostosta johtuva 2,2 miljoonan euron lisäys.

Toimintamenojen kehys 227,9 milj. euroa määräytyy, kun toimintatulotavoitteesta vähennetään rahoituskulut, poistot ja tulostavoite. Sisäisten kulujen maanvuokra 16,7 milj. ja sisäisten palveluveloitusten 6,3 milj. jälkeen henkilöstökuluihin ja ulkoisiin ostoihin jää käytettäväksi 204,9 miljoonaa euroa.

Ulkoisiin ostoihin lukeutuvat palvelujen ostot laskevat vuoden 2026 arvioidusta 67,2 miljoonasta eurosta 63,3 miljoonaan euroon vuonna 2027. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot kasvavat maltillisesti edellisvuoden 26,9 miljoonasta 27,6 miljoonaan euroon vuonna 2027.

Muut toimintakulut nousevat 2026 käyttösuunnitelman 82,8 miljoonasta eurosta 85,5 miljoonaan euroon vuonna 2027. Avustukset sen sijaan säilyvät vuoden 2026 tasolla 0,4 miljoonassa eurossa.

Poistot ja arvonalentumiset ovat 64,1 milj. euroa, mikä on 3,2 milj. euroa 2026 käyttösuunnitelmatasoa enemmän. Tämä kuvastaa investointien valmistumisen myötä kasvavaa poistopohjaa.

-0,3 M€

Toimintamenojen lasku vuodelle 2027

Henkilöstökulut yhteensä 28 milj. euroa kasvavat 0,5 miljoonaa euroa vuodesta 2026.

Henkilöstöä oli vuoden 2026 syyskuussa 474, joista vakinaisia 464 ja määräaikaisia 10. Lisäksi työllistettyjä oli 5 ja oppisopimussuhteisia 3. Naisia on vakituisesta henkilöstöstä 49 % ja miehiä 51 %.

Liikelaitoksen suurimmat henkilöstöryhmät olivat laitoshuoltajat 135, vahtimestarit 60, kiinteistönhoitajat 42, palveluesihenkilöt 19, hankepäälliköt 14 sekä rakennusmestarit 10.

Vuoden 2026 syyskuussa liikelaitoksen vakituisen henkilöstön keski-ikä oli 51,7 vuotta. Henkilöstön ikäjakauma painottuu yli 50-vuotiaisiin, joita on 293 henkilöä, joka on 63 % henkilöstöstä. 60 vuotta täyttäneitä on 141, joka on 30 % vakituisesta henkilöstöstä.

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Liikevaihto	333 185	335 224	337 707	337 018	343 599	347 031
Valmistus omaan käyttöön	110	100	100	100	100	100
Liiketoiminnan muut tuotot	3 181	3 261	2 572	6 098	6 224	4 524
Materiaalit ja palvelut	-91 490	-101 026	-99 796	-97 208	-97 362	-97 277
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22 724	-26 948	-26 354	-27 590	-27 689	-27 689
Palvelujen ostot	-68 767	-74 077	-73 442	-69 617	-69 673	-69 588
Henkilöstökulut	-32 075	-34 060	-34 036	-34 712	-35 488	-36 072
Palkat- ja palkkiot	-26 015	-27 551	-27 587	-28 031	-28 664	-29 164
Henkilösivukulut	-6 060	-6 509	-6 449	-6 681	-6 824	-6 908
Poistot ja arvonalentumiset	-61 638	-60 898	-60 635	-64 127	-67 676	-66 494
Liiketoiminnan muut kulut	-97 696	-99 657	-100 811	-102 700	-103 488	-109 417
Liikeyli-/alijäämä	**59 636**	**49 454**	**51 549**	**51 150**	**52 732**	**49 302**
Rahoitustuotot ja -kulut	-30 219	-29 830	-30 218	-30 467	-30 836	-30 836
Rahoituskulut	-30 219	-29 830	-30 218	-30 467	-30 836	-30 836
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä ja varauksia	**29 417**	**19 624**	**21 331**	**20 683**	**21 896**	**18 466**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	5 015	5 015	5 015	5 015	5 015	5 015
Tilikauden yli-/alijäämä	**34 431**	**24 639**	**26 346**	**25 698**	**26 911**	**23 481**

Rahoitus

Peruskaupunki rahoittaa liikelaitoksen investointeja tarvittaessa korollisen kaupungin sisäisen välitystilin kautta. Talousarvioon on arvioitu, että sisäinen korkokulu on 2,0 milj. euroa suunnitelmavuotena 2027.

Liikelaitoksen tulorahoitus ei riitä investointien rahoittamiseen ja peruskaupunki rahoittaa loppuosan välitystilin kautta.

Vuoden 2027 rahoitustarve on 13,3 milj. euroa ja vuosina 2028 60,5 milj. euroa ja 2029 98,5 milj. euroa. Rahoitustarpeeseen vaikuttavat investointiohjelman toteutuminen ja kaupungin tilinpäätösjärjestely.

1000 EUR	Muutettu TA 2026	ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Toiminnan rahavirta	80 523	81 966	84 810	89 572	84 960
Liikeylijäämä (-alijäämä)	49 454	51 549	51 150	52 732	49 302
Poistot ja arvonalentumiset	60 898	60 635	64 127	67 676	66 494
Rahoitustuotot ja -kulut	-29 830	-30 218	-30 467	-30 836	-30 836
Tulorahoituksen korjauserät	-	0	-	-	-
Investointien rahavirta	-127 080	-96 860	-98 099	-150 105	-183 488
Investointimenot	-127 080	-96 860	-98 099	-150 105	-183 488
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-	0	-	-	-
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-46 558**	**-14 894**	**-13 290**	**-60 533**	**-98 528**
Rahoituksen rahavirta	45 167	14 894	13 290	60 533	98 528
Antolainauksen muutokset	-	-	-	-	-
Antolainasaamisten vähennys	-	-	-	-	-
Muut maksuvalmiuden muutokset	45 167	14 894	13 290	60 533	98 528
Saamisten muutos	45 167	14 894	13 290	60 533	98 528
Korottomien velkojen muutos	-	-	-	-	-
Rahavarojen muutos	**-1 391**	**0**	**0**	**0**	**0**

Investoinnit

Investointiohjelma laaditaan 10 vuoden jaksolle vuosille 2027–2036. Investointiohjelma pohjautuu voimassa olevaan investointiohjelmaan vuosille 2026–2035 sekä siihen tehtyihin päivityksiin ja muutoksiin kehysvalmistelun ja talousarviovalmistelun yhteydessä. Valtuusto hyväksyi kesäkuussa 2026 investointikehyksen taloussuunnitelman valmistelun ja investointiohjelman 2027–2036 pohjaksi.

Investointikehyksen valmistelussa huomioitiin esiin tulleita lisäinvestointitarpeita sekä päivitettiin hankkeiden tarkentuneita kustannusarvioita sekä hankkeiden ajoitusmuutokset (suunnittelun ja hankeaikataulun tarkennukset sekä tekniset muutokset). Toimitilainvestoinneissa päivitettiin useampi päiväkotikohde peruskorjauksesta korvaavaksi uudisrakennukseksi tai lisättiin kohteeseen myös laajennus. Lisäksi muutamien koulukohteiden ajoitusta aikaistettiin. Talouden tasapainotustoimenpiteenä investointikehykseen tehtiin eräitä karsintoja ja hankkeiden aikataulujen lykkäyksiä.

Päiväkotikohteita toteutetaan kaupungin omana palvelutuotantona tai vaihtoehtoisesti tarjoamalla yksityiselle toimijalle. Valmistelussa arvioidaan vuosittain markkinatilannetta ja varhaiskasvatuksen tilatarpeen alueellista kehitystä.

Tilapalvelut-liikelaitos osallistuu myös kaavatyöhön yhdessä toimialojen kanssa ja esittää näkemyksensä tarvittavien koulu-, päiväkoti- ja muiden toimitilahankkeiden tulevaisuuden varauksista, sijainneista sekä kehittämistarpeista. Työssä huomioidaan investointiohjelmassa olevat hankkeet, mutta myös pitkällä tähtäimellä myöhemmässä tulevaisuudessa olevat toimitilatarpeet.

Kaikista toimitilahankkeista, myös vuokrahankkeista, päätetään valtuustossa talousarvion ja -suunnitelman hyväksymisen yhteydessä, eikä niiden valmistelussa tehdä ennen taloussuunnitelman käsittelyä kaupunkia sitovia ratkaisuja. Toimitilojen rakentaminen painottuu peruskorjaamiseen, korvaaviin uusiin tiloihin ja uudistuotantoon. Lisäksi osassa peruskorjaushankkeita laajennetaan toimitiloja.

1000 EUR	TA 2026	TA 2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Toimitilarakentaminen	105 731	79 748	132 059	165 442	175 797	114 415	56 360	35 250	21 000	21 200	48 500
Uudisrakentaminen	95 731	72 748	125 059	158 442	168 797	107 415	49 360	28 250	14 000	14 200	41 500
Elinvoiman rakennukset	42 251	29 550	31 429	31 500	20 500	10 500	-	-	1 000	1 700	12 000
Kasvun ja oppimisen rakennukset	29 789	23 883	80 768	126 942	148 297	96 415	46 860	25 250	6 000	4 000	17 500
Tilapalvelut	8 791	5 115	962	-	-	500	2 500	3 000	7 000	8 500	12 000
Muu talonrakentaminen	14 900	14 200	11 900	-	-	-	-	-	-	-	-
Perusparantaminen	10 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000
Muut investoinnit	19 349	18 351	18 046	18 046	18 046	18 046	17 377	16 107	13 991	16 100	16 100
Osakkeet ja sijoitukset	19 349	18 351	18 046	18 046	18 046	18 046	17 377	16 107	13 991	16 100	16 100
Investointimenot (brutto)	**125 080**	**98 099**	**150 105**	**183 488**	**193 843**	**132 461**	**73 737**	**51 357**	**34 991**	**37 300**	**64 600**
Investoinnit (netto)	**125 080**	**98 099**	**150 105**	**183 488**	**193 843**	**132 461**	**73 737**	**51 357**	**34 991**	**37 300**	**64 600**

6.5.7.1 Uudisrakentaminen

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-53 768	-97 731	-72 748	-125 059	-158 442
Netto	-53 768	-97 731	-72 748	-125 059	-158 442

Konsernihallinto

Konsernihallinnon talonrakennusohjelmaan sisältyy Espoolaisten talon hanke, jonka suunnittelua jatketaan osana Espoon keskuksen kehittämistä. Samalla tarkastellaan hankkeen tarkoituksenmukaista laajuutta ja vaiheistusta. Hankkeen etenemisestä, toteutusratkaisusta ja mahdollisesta toteuttamisesta päätetään erikseen kaupungin päätöksentekoprosessin mukaisesti.

Päätöksenteon tueksi arvioidaan hankkeen vaikutukset kaupungin palvelutuotantoon, investointi- ja käyttötalouteen sekä Espoon keskuksen alueen kehittämiseen.

Elinvoiman tulosalue

Elinvoiman tulosalueen talonrakennusohjelmaan sisältyvät käynnissä oleva Tapiolan uimahallin peruskorjaus- ja laajennushanke, Kulttuurikeskuksen teatterihanke sekä Espoonlahden uuden uimahallin hanke. Kulttuurikeskuksen teatterihankkeen jatkovalmistelussa varmistetaan tarkoituksenmukainen toiminnallinen ja tekninen kytkeytyminen Kulttuurikeskukseen.

Espoonlahden uuden uimahallin hanketta edistetään investointiohjelman mukaisesti, ja nykyisen uimahallin toimintakyky turvataan tarvittavilla ylläpitokorjauksilla uuden uimahallin valmistumiseen saakka.

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-11 679	-44 251	-29 550	-31 429	-31 500
Netto	-11 679	-44 251	-29 550	-31 429	-31 500

Kasvun ja oppimisen rakennukset

Kasvun ja oppimisen toimialan investointiohjelma painottuu koulujen ja päiväkotien peruskorjaamiseen, laajentamiseen sekä uudisrakentamiseen. Investoinneilla vastataan väestönkasvun aiheuttamiin palvelutarpeisiin, korvataan elinkaarensa päässä olevia rakennuksia sekä turvataan terveelliset, turvalliset ja toimivat oppimis- ja kasvuympäristöt.

Koulurakennukset

Investointiohjelmassa jatketaan kouluverkon kehittämistä sekä olemassa olevien rakennusten peruskorjaamista. Sunan koulun peruskorjaus ja laajennus sekä Kalajärven koulun, päiväkodin ja nuorisotilan hanke ovat toteutusvaiheessa. Lähivuosien merkittäviin hankkeisiin kuuluvat muun muassa Postipuun, Olarin, Saarnilaakson, Laurinlahden, Keran ja Mattlidenin alueiden koulu-hankkeet.

Länsi-Espoon lukion toimitilat toteutetaan vuokramallilla Kiviruukkiin. Lisäksi investointiohjelmaan sisältyy olemassa olevien vuokra- ja siirtokelpoisten kouluratkaisujen lunastuksia kaupungin omistukseen investointikauden aikana.

Koulujen uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeissa toteutetaan samalla piha-alueiden ja liikuntapaikkojen kehittämistä hankkeiden laajuuden ja tarpeiden mukaisesti.

Päiväkotirakennukset

Päiväkotihankkeiden ajoitus perustuu väestöennusteisiin, palveluverkon kehittämiseen sekä rakennuskannan kuntoon. Investointiohjelmassa varaudutaan sekä uusien päiväkotien toteuttamiseen että olemassa olevien päiväkotien laajoihin peruskorjauksiin tai korvaaviin uudisrakennuksiin.

Lähivuosien merkittäviä hankkeita ovat muun muassa Maijalan, Keltaperhon, Vallipuiston ja Maakirjantien päiväkodit sekä useat kouluhankkeiden yhteydessä toteutettavat päiväkotikokonaisuudet. Lisäksi ohjelmaan sisältyy useita päiväkotien peruskorjaus- ja korvaavia uudishankkeita sekä vuokra- tai muilla toteutusmalleilla toteutettavia ratkaisuja palvelutarpeen turvaamiseksi.

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-29 490	-29 789	-23 883	-80 768	-126 942
Netto	-29 490	-29 789	-23 883	-80 768	-126 942

Kaupunkiympäristön toimiala

Kaupunkiympäristön toimialan talonrakennusohjelmaan ei sisälly uusia hankkeita investointiohjelmakaudella 2027–2036.

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-1 151	-591	-	-	-
Netto	-1 151	-591	-	-	-

Tilapalvelut

Tilapalvelujen investointiohjelmaan sisältyy Kivenlahden yhteisväestönsuojan toteuttaminen. Lisäksi Karhusaaren rakennuskannan ja Albergan kartanon kaltaisten arvokiinteistöjen korjaus- ja kehittämistarpeita edistetään kohteiden kunnon, käyttötarpeiden ja erikseen tehtävien päätösten mukaisesti.

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-679	-7 200	-5 115	-962	-
Netto	-679	-7 200	-5 115	-962	-

Muu talonrakentaminen

Muun talonrakentamisen investoinneilla turvataan rakennuskannan pitkäjänteinen ylläpito, toimitilojen kehittäminen sekä kaupungin toiminnan kannalta välttämättömien järjestelmien ja infrastruktuurin toteuttaminen. Investointiohjelmaan sisältyy määrärahoja muun muassa elinkaarta jatkaviin investointeihin, hankkeiden esisuunnitteluun ja tutkimuksiin, palveluverkon muutoksista aiheutuviin tilamuutoksiin sekä siirtokelpoisten tilojen käyttöönottoa tukeviin toimenpiteisiin.

Lisäksi investointiohjelmassa varaudutaan aurinkoenergian hyödyntämisen edistämiseen, sähköautojen latausinfrastruktuurin laajentamiseen, hallinnon tilatehokkuuden parantamiseen sekä uudis- ja peruskorjaushankkeiden takuuajan korjauksiin. Investointiohjelmaan sisältyy myös Virve 2 -viranomaisverkon käyttöönoton edellyttämiä kuuluvuus- ja infrastruktuuriratkaisuja sekä muita turvallisuutta ja toimintavarmuutta parantavia investointeja. Investoinneilla tuetaan rakennuskannan energiatehokkuutta, turvallisuutta, toimintavarmuutta ja kaupungin hiilineutraaliustavoitteiden toteutumista.

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-10 769	-15 900	-14 200	-11 900	-
Netto	-10 769	-15 900	-14 200	-11 900	-

Perusparantaminen

Suunnitelmallisella kunnossapito- ja perusparannustoiminnalla varmistetaan toimitilojen turvallisuus, terveellisyys, käyttökelpoisuus ja pitkäaikainen arvon säilyminen. Perusparannusinvestoinneilla ylläpidetään rakennuskannan teknistä kuntoa, parannetaan energiatehokkuutta ja tuetaan tilojen tarkoituksenmukaista käyttöä koko niiden elinkaaren ajan.

Menot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-9 291	-10 000	-7 000	-7 000	-7 000
Netto	-9 291	-10 000	-7 000	-7 000	-7 000

6.5.7.2 Osakkeet ja osuudet

Toimitilahankkeiden osakkeiden ja osuuksien määrärahaan sisältyvät osakeomistuksena hankittavien toimitilojen rahoitus osakkeiden ostoon tai pääomansijoituksiin sekä Tilapalvelut-liikelaitoksen konserniyhtiöille maksamat, yhtiöiden rahastoimat rahoitusvastikkeet lainanlyhennyksiä varten.
Rahoitusvastikkeita rahastoivia yhtiöitä ovat Kiinteistö Oy Espoon koulu- ja päiväkotitilat, Kiinteistö Oy Espoon Sotekiinteistöt, Kiinteistö Oy Opinmäen Kampus, Wee-Gee Oy, Espoon Elä ja Asu Oy, Kiinteistö Oy Suviniityn Pysäköinti I, Kiinteistö Oy Keskuskeittiö, Kiinteistö Oy Matinkylän lukio sekä Kiinteistö Oy Matinkylän Uimahalli.

Investointiohjelmaan sisältyy myös Tapiolan stadionin ja pysäköintilaitoksen toteuttaminen yhtiöhankkeena kaupungin omistamien yhtiöiden taseeseen. Hanke muodostaa merkittävän osan investointiohjelmakauden yhtiömuotoisista investoinneista.

Menot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	1 204	-	-	-	-
Menot	-21 647	-19 349	-18 351	-18 046	-18 046
Netto	-20 443	-19 349	-18 351	-18 046	-18 046

6.5.8 Suurpellon taseyksikkö

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Taseyksiköllä on elinaikainen tavoite: toteuttaa asumista, työpaikkoja ja palveluita uudella tavalla yhdistävä innovatiivinen asuin-, koulutus- ja työympäristö Suurpellon alueelle. Suurpellon yleisten alueiden rakentaminen rahoitetaan alueelta perittävin maankäyttömaksuin sekä kaupungin tonttien myynti- ja vuokratuloilla.

Taseyksikkö muodostaa kaupungin sisällä erillisen raportointiyksikön, mikä mahdollistaa alueen rakentamiskustannusten ja alueelta saatavien tulojen pitkän aikavälin seurannan.

Suurpellon asuntorakentaminen jatkuu ensimmäisten kaava-alueiden lisäksi kaava-alueella III (Henttaanlaakso) ja Suurpellon pohjoisosassa Sepänkallion alueella. Suunnitelmakauden alussa alueella asuu noin 7 800 ihmistä. Asuntorakentamisen määrä on kasvanut aloitusvuosista ja tulee suunnitelmakaudella olemaan keskimäärin noin 25 000

kerrosneliömetriä vuodessa. Alueen uudelleenkaavoitusta toteutetaan vaiheittain, muuttuneen kysyntätilanteen ja alueen kehittämisen tavoitteiden mahdollistamassa aikataulussa. Yleisten alueiden ja kunnallistekniikan rakentaminen edistyy kaavoituksen mahdollistamassa aikataulussa.

Suunnitelmakauden aikana pyritään saamaan vahvistettua Nygrannaksen (241700) asemakaava Kehä II itäpuolelta sekä Sepänkallio–Storhemt-alueelta Sepänkallionrinteen (331300), Lakeamäen (331400) ja Vassholmin (331500) ja Henttaanmyllyn (331600) asemakaavat.

Suunnitelmakauden tavoitteet:

- Kaava-alueiden I ja II osalta keskustan palvelukorttelialueen asemakaavamuutosten (330404) vahvistaminen
- Kaava-alueen III (Henttaanlaakso) kaupungin omistamien tonttien myynti ja asuntorakentamisen jatkaminen
- Sepänkallio-Storhemtin kunnallistekniikan rakentaminen ja käyttöönotto sekä asunto- ja toimitilarakentamisen käynnistyminen

Talouden tasapainotuksen toteuttaminen

Ulkoisia palveluostoja leikataan pysyvällä tavalla ja ostoja tarkastellaan entistä kriittisemmin. Tämän on arvioitu säästävän 0,02 milj. euroa vuonna 2027 ja 0,041 milj. euroa vuosittain jatkovuosilla 2028–2029.

Talous ja Investoinnit

Taseyksikön tuotot kertyvät pitkäaikaisisten maanvuokrasopimusten tuotoista ja maankäyttösopimuksista. Kulut liittyvät operatiiviseen johtamiseen ja ostettaviin asiantuntijapalveluihin koskien muun muassa kaavoitusta, suunnittelua ja selvityksiä sekä suunnitelman mukaisiin poistoihin. Välitystilin positiivisen saldon seurauksena taseyksikölle kertyy sisäistä korkotuloa.

Taseyksikön palveluksessa on yksi henkilö. Henkilömäärä on pysynyt samana taseyksikön perustamisesta lähtien.

Kunnallistekniikka

Investoinnit rahoitetaan saadulla tulorahoituksella. Sitovuustaso on omaisuuslaji. Kaupunkitekniikan keskus toteuttaa Suurpellon alueen yleisten alueiden rakentamisen taseyksikön taseeseen ja Tilapalvelut-liikelaitos yleiset rakennukset omaan taseeseensa. Suunnitelmakauden kunnallistekniikkainvestointeja toteutetaan asemakaavoituksen ja talonrakentamisen mahdollistamassa tahdissa. Viimeistelytyöt tehdään mahdollisimman pian ympäröivän alueen valmistumisen tahdissa.

Kaupungin ja taseyksikön välisen yhdystilin saldo on koko suunnitelmakauden positiivinen Suurpellon hyväksi.

Tuloslaskelma

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Liikevaihto	2 583	4 880	5 930	2 800	3 860	3 880
Materiaalit ja palvelut	-10	-194	-6	-196	-217	-217
Palvelujen ostot	-10	-194	-6	-196	-217	-217
Henkilöstökulut	-129	-133	-134	-135	-138	-141
Palkat- ja palkkiot	-111	-114	-114	-116	-118	-121
Henkilösivukulut	-17	-19	-19	-19	-20	-20
Poistot ja arvonalentumiset	-4 433	-4 271	-4 240	-4 018	-3 208	-2 948
Liiketoiminnan muut kulut	-	-103	-0	-103	-103	-103
Liikeyli-/alijäämä	**-1 971**	**198**	**1 570**	**-1 633**	**213**	**491**
Rahoitustuotot ja -kulut	702	788	788	1 063	1 180	1 182
Rahoitustuotot	702	788	788	1 063	1 180	1 182
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä ja varauksia	**-1 269**	**986**	**2 358**	**-570**	**1 393**	**1 673**
Tilikauden yli-/alijäämä	**-1 269**	**986**	**2 358**	**-570**	**1 393**	**1 673**

Rahoituslaskelma

1000 EUR	Muutettu TA 2026	ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Toiminnan rahavirta	5 257	6 598	3 448	4 601	4 621
Liikeylijäämä (-alijäämä)	198	1 570	-1 633	213	491
Poistot ja arvonalentumiset	4 271	4 240	4 018	3 208	2 948
Rahoitustuotot ja -kulut	788	788	1 063	1 180	1 182
Investointien rahavirta	-6 020	-5 020	-2 050	-1 350	-1 300
Investointimenot	-6 020	-5 020	-2 050	-1 350	-1 300
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-763**	**1 578**	**1 398**	**3 251**	**3 321**
Rahoituksen rahavirta	763	-1 578	-1 398	-3 251	-3 321
Muut maksuvalmiuden muutokset	763	-1 578	-1 398	-3 251	-3 321
Saamisten muutos	763	-1 578	-	-	-
Korottomien velkojen muutos	-	-	-1 398	-3 251	-3 321
Rahavarojen muutos	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Investoinnit

Sitovuustaso omaisuuslaji

1000 EUR	TA 2026	TA 2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Infrarakentaminen	2 020	2 050	1 350	1 300	1 600	1 100	600	700	600	700	500
Kaavojen I ja II infrastruktuuri	700	900	800	700	900	700	200	300	200	400	200
Kaavan III infrastruktuuri	200	500	200	200	-	-	-	-	-	-	-
Kaavojen IV ja V infrastruktuuri	820	600	300	200	500	200	200	200	200	200	200
Kaavan VI ja VII (Nygrannas) infrastruktuuri	300	50	50	200	200	200	200	200	200	100	100
Investoinnit yhteensä	**2 020**	**2 050**	**1 350**	**1 300**	**1 600**	**1 100**	**600**	**700**	**600**	**700**	**500**

6.5.9 Tapiolan taseyksikkö

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Tavoitteena on turvata Tapiola–Otaniemi–Keilaniemi-alueen Espoo-strategiassa määriteltyjen kehittämistavoitteiden toteutumisedellytykset alueelta kerättävin tuloin.

Tapiola–Otaniemi–Keilaniemi-aluetta kehitetään tieteen, taiteen, talouden ja liikunnan monipuolisena keskittymänä sekä puutarhamaisena asuinalueena. Länsimetron ja pikaraitiotielinja 15 toteuttaminen luovat alueen kehittämiselle erinomaiset lähtökohdat. Aalto-yliopiston toiminnan kehittyminen on alueen merkittävä voimatekijä.

Alueen kehittämistoiminta on metron ja pikaraitiotielinja 15 toteuttamisen myötä jatkuvasti voimistunut. Maankäyttöä tehostetaan pikaraitiotielinja 15 pysäkkien ympäristössä.

Taseyksikön tärkeimmät kehittämiskohteet ovat

- Tapiolan keskuksen perusteellinen uudistaminen metroaseman tuntumassa.
- Tapiolan arvokkaan kulttuurisen keskuksen uudistaminen ja elävöittäminen.
- Kehä I:n uudistaminen välillä Kalevalantie - Länsiväylä ja siihen liittyvä maankäytön kehittäminen.
- Otaniemen kehittäminen monipuoliseksi ja eläväksi opetukseen ja tutkimukseen pohjautuvaksi kaupunginosaksi metroon ja pikaraitiotielinja 15 tukeutuen.
- Keilaniemen kehittäminen monipuoliseksi ja eläväksi merenrantakaupunginosaksi metroon ja pikaraitiotielinja 15 tukeutuen.
- Uusien asuntojen rakentamisen mahdollistaminen alueelle.

Suunnitelmakauden tavoitteet

- Tapiolan keskuksen uudistaminen ja kehittäminen etenevät sekä metroaseman että Kulttuuriaukion ympäristössä.
- Keilaniemen kehittäminen entistä voimakkaammaksi ja monipuolisemmaksi merenrannassa sijaitsevaksi toimitila-alueeksi etenee.
- Keilaniemen keskuspysäköintilaitoksen toteuttaminen käynnistyy.
- Otaniemen keskustan, Kivimiehen alueen sekä Maarin alueen uudistaminen etenee.
- Maarinsolmun ympäristön kehittäminen etenee
- Kehä I:n uudistaminen Maarinsolmussa ja Keilaniemen tunnelin eteläpäässä etenevät.
- Uusien asuntojen rakentaminen jatkuu
- Kaupunkirakenteen vahvistamiseen keskitytään kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Tapiola

Kaupungin ja LähiTapiolan välisestä Merituulentien ja sen ympäristön toteuttamista koskevasta sopimuksesta on toteuttamatta yksi asuinrakennus, jonka on määrä valmistua vuoden 2028 loppuun mennessä. Kohteen rakentamispäätös on viivästynyt alkuperäiseen tavoitteeseen nähden.

Keskuksen länsiosan asuntokohteiden toteutus perustuu 20.4.2021 allekirjoitettuun kaupungin ja YIT Suomi Oy:n väliseen kokonaissopimukseen. Ensimmäinen kohde valmistui vuonna 2023, toinen kohde vuoden 2024 lopussa. Kahden viimeisen kohteen rakentamispäätöstä on jouduttu siirtämään asuntomarkkinoiden heikon tilanteen vuoksi. Kohteiden on määrä valmistua keväällä 2030.

Satakielenrinteen alueen asemakaava tuli voimaan vuoden 2022 lopussa, mutta asuntomarkkinoiden haastavan tilanteen vuoksi näidenkin aloituspäätökset ovat viivästyneet.

Kaupunginhallitus päätti 20.9.2021 uusista lähtökohdista kulttuurikeskuksen kehittämiseksi. Ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan kulttuurikeskuksen yhteyteen uusi esityssali ja peruskorjausta selvitetään pitemmällä tähtäimellä. Valtuusto hyväksyi Kulttuuriaukion asemakaavan 28.4.2025, joka sai lainvoiman 11.3.2026. Kaava-alueeseen sisältyvät kulttuurikeskuksen laajennuksen lisäksi kaupungin omistamat Tapiolan Urheilutalon ja Kaupinkallion pysäköintitalon tontit sekä KOy Kulttuuriaukio sekä suojeltavat Tapiontori ja Keskustorni.

Kaupungin omistamien Kiinteistö Oy Kulttuuriaukion ja Tapiolan Urheilutalo Oy:n kehittämistä jatketaan annetun suunnitteluvarauksen pohjalta tavoitteena monipuolinen ja elävä toimisto- ja liikekiinteistö osana Tapiolan kulttuurista keskusta.

Tapiolan keskuksen tuntumassa Weegee-talon ympäristöä rakennetaan elävämmäksi ja viihtyisämmäksi.

Jousenpuiston alueella asuinrakentaminen on yhtä taloa lukuun ottamatta valmis. Alueen asuntojen pysäköintipaikat on jo toteutettu metroaseman päälle rakennettuun kaupungin omistamaan pysäköintilaitokseen.

Westendin aseman kehittämisedellytyksiä ja kiinnittymistä osaksi Tapiolan kaupunkikeskusta selvitetään.

Valtuusto hyväksyi Maarinsolmun eritasoliittymän mahdollistavan asemakaavan elokuussa 2022. Liittymän rakentaminen on tarkoitus alkaa Väyläviraston hankkeena keväällä 2027.

Otaniemi

Otaniemen keskukseen ollaan rakentamassa uusia tiloja yliopistolle. Otaniemen keskuksen kehittäminen jatkuu Biologin ja Meritekniikan kortteleissa Senaatti-kiinteistöjen ja Aalto-yliopiston vuonna 2022 järjestetyn arkkitehtuurikilpailun voittajaehdotuksen pohjalta.

Kemistin kortteliin laadittu asemakaavanmuutos hyväksyttiin valitusten jälkeen 16.10.2024. Kortteliin rakennetaan tutkimustiloja ja asuntoja.

Otakaaren varteen suunnitellaan uusia opiskelija-asuntoja, joista ensimmäinen on valmistunut vuonna kesällä 2026.

Otaniemen eteläosassa ovat Newil & Bau Oy:n ja Kusinkapital Oy:n omistamat kaksi korttelia, joihin laadittu asuntoasemakaava hyväksyttiin valtuustossa kesäkuussa 2026. Päätöksestä tehtiin hallinto-oikeuteen yksi valitus. Tavoitteena on rakentamisen käynnistäminen vuonna 2027, mikäli valitus hylätään

Em. alueen itäpuolinen kortteli on jaettu kahteen osaan: pohjoiseen Aalto-yliopiston omistamaan Betonimyllyn alueeseen ja eteläiseen Senaatti-kiinteistöjen ja kaupungin omistamaan Kiviportin alueeseen. Betonimyllyä suunnitellaan kokonaisuudessaan asuinkorttelina ja Kiviporttia toimitiloille. Kiviportin alueesta järjestetään tontinluovutuskilpailu vuoden 2026 lopussa.

Entisen Poliisiopiston tontin läntiseen osaan rakennetaan paloasema ja opiskelija-asuntoja, Kohteiden rakentaminen käynnistyy vuonna 2027. Polttoaineenjakeluasema on poistunut alueelta alkukesästä 2026.

Keilaniemi

Kehä I:n tunnelin eteläpään Keilaniemestä Länsiväylälle johtavien kahden rampin toteuttaminen käynnistetään kaupungin kustannuksella, mutta valtion hankkeena lokakuussa 2026. Hankkeeseen sisältyvät myös valtion kustannuksella tehtävät kolme uusittavaa Länsiväylän ylittävää siltaa.

Varman puurakenteinen toimistotalo Keilaniemen Portti on valmistunut elokuun lopussa 2026.

Keilaniemenrannassa YIT:llä on kaksi asuinkohdetta, joista toinen kohde on rakenteilla ja se valmistuu vuoden 2026 lopussa. Kysymyksessä on Keilaniemen ensimmäinen asuntohanke. Toisen kohteen käynnistämisen ajankohta on vielä auki.

Keilarannassa on vireillä AB Invest As:n toimisto- ja hotellihanke, jonka asemakaava ja vesilupa ovat voimassa. Kaupunki on tehnyt päätökset tontin vuokraamisesta ja ruoppaus- ja täyttötöiden rahoittamisesta. Ruoppaus. ja täyttötyöt käynnistyivät kesällä 2026 ja ne valmistuvat vuoden 2026 lopussa. Tavoitteena on hankkeen rakentamisen käynnistäminen alkuvuodesta 2027.

Skanska CDF:n toimistohankkeen Keilaranta 3:n asemakaava on voimassa ja kohteella on rakennuslupa. Rakentamisen arvioidaan käynnistyvän vuodenvaihteessa 2026–2027.

Toukokuussa 2026 päätettiin, että Keilaniemen metrokortteliin tehdään kahdessa vaiheessa pysäköintilaitos, johon osoitetaan yläpuolisten asuinrakennusten pysäköintipaikkojen ohella toimisto- ja hotellihankkeiden pysäköintipaikkoja. Laitokseen tehdään myös yhteisväestönsuoja. Hanketta kehittää kahden eteläisen asuintontin omistajaa edustava SRV. Tavoitteena on laitoksen rakentamisen käynnistäminen vuoden 2027 alussa. Asunnot kaavoitetaan uudestaan niin, että ne voidaan rakentaa pysäköintilaitoksen päälle.

NCC Property Development Oy:lle varattiin elokuussa 2026 uudelleen metrokorttelin pohjoisin tontti nyt vain toimistorakentamista varten. Yhtiön tavoitteena on hankkeen käynnistäminen poikkeamispäätöksellä jo vuonna 2027.

Keilaniemessä on vireillä myös kalliopysäköintilaitos (Strike Ky: Ilmarinen, YIT, HGR), jota koskeva suunnitteluvaraus myönnettiin uudestaan syyskuussa 2026. Laitoksella luodaan edellytykset Keilaniemen kehittämiselle pitemmällä tähtäimellä. Kalliopysäköintilaitoksen ensimmäinen vaihe käsittäisi noin 1800 autopaikkaa ja yhteisväestönsuojan.

SRV:n toimistohankkeen Keilalahdenkaarteen asemakaava on voimassa, mutta rakentamisen aikataulu on nyt auki.

eQ Varainhoidon toimisto- ja asuntohankkeita Keilaranta 5–7:ssä koskeva asemakaava on hyväksytty jo kaupunkisuunnittelulautakunnassa, mutta rakennuttaja seuraa nyt alueen pysäköintiratkaisujen kehittymistä eikä halua toistaiseksi tehdä maankäyttösopimusta eikä halua, että asemakaava vietäisiin kaupunginhallituksen käsittelyyn.

Keilaniemenrannan K-tornista vastaa nykyisin Strike Ky. Kohteen asemakaava on voimassa. Hankkeen rakentaminen on tällä hetkellä auki.

Strikella on vireillä myös pikaraitiotielinja 15:n päätepysäkin viereinen Valokeila-toimisto/hotellihanke. Asemakaava on hyväksytty kaupunkisuunnittelulautakunnassa jo vuonna 2022, mutta sitä ei ole vielä viety lopullisesti hyväksyttäväksi.

Lisäksi Keilaniemessä on vireillä useita muita hankkeita.

Tapiolan projektinjohtaja toimii kaupunkiympäristön toimialan esikunnan alaisuudessa.

Talouden tasapainotuksen toteuttaminen

Projektialueen toiminnoista arvioidaan säästyvän 0,1 milj. euroa vuosittain kaudella 2027–2029.

Talous ja investoinnit

Taseyksikön tuotot kertyvät maankäyttösopimustuloista ja pitkäaikaisisten maanvuokrasopimusten tuotoista sekä maanmyyntivoitoista. Maankäyttösopimustulot ovat riippuvaisia siitä, milloin asemakaavat tulevat voimaan ja maanmyyntivoitot talonrakentamisen suhdanteista. Kulut liittyvät maksettaviin hoito- ja rahoitusvastikkeisiin Tapiolan Keskuspysäköinti Oy:lle, operatiiviseen johtamiseen sekä ostettaviin asiantuntijapalveluihin liittyen muun muassa kaavoitukseen, suunnitteluun ja selvityksiin sekä suunnitelman mukaisiin poistoihin. Välitystilin negatiivisen saldon seurauksena taseyksikölle kertyy sisäistä korkokulua.

Taseyksikön palveluksessa on yksi henkilö.

Kunnallistekniikka

Tapiolan merkittävimmät kunnallistekniset investoinnit ovat Itätuulenkujan kansirakennustyön jatkaminen ja Kulttuuriaukion viimeistely.

Merkittävimmät Otaniemen kunnallistekniset investoinnit vuonna 2027 kohdistuvat Otaniemen alueen liikennejärjestelyihin ja Maarinsolmun eritasoliittymän liittyviin katujärjestelyihin.

Keilaniemessä jatkuu Länsiväylän ramppien rakentaminen.

Osakkeet ja osuudet

Taloussuunnitelmakauden investoinnit osakkeisiin ja osuuksiin kohdistuvat Tapiolan Keskuspysäköinti Oy:n rahoitusvastikkeisiin, joilla rahoitetaan Espoon kaupungin osuus yhtiön lainanlyhennyksistä sekä sijoituksiin Kiinteistö Oy Jousenpuiston vapaan oman pääoman rahastoon.

Tapiolan Keskuspysäköinti Oy on rakennuttanut Tapionaukion pysäköintilaitoksen ja maanalaisen keskuspysäköinnin ja niiden yhteydessä liiketiloja palvelevat huolto- ja varastotilat sekä yhteisväestönsuojan. Pysäköintipaikat ovat asemakaavojen ja rakennuslupien vaatimia velvoitepaikkoja, joiden osakkeista Espoon kaupunki omistaa nykyisin suoraan noin 22 prosenttia. Laitos otettiin käyttöön keväällä 2016. Rahoitusvastikkeiden maksu loppuu tämän hetken lainanlyhennyssuunnitelman perusteella vuonna 2031. Kaupungin takaamalla lainalla yhtiö rahoitti kaupungin omistukseen tulleet pysäköintipaikkojen, huoltotilan sekä huoltokäytävän rakentamiskustannukset.

Kaupunki omistaa koko Kiinteistö Oy Jousenpuiston pysäköinnin osakekannan. Yhtiö on rahoittanut pysäköintilaitoksen rakentamisen kaupungin takaamalla lainalla. Laitos otettiin käyttöön vuoden 2017 alussa. Laitoksessa on 798 pysäköintipaikkaa. Pääomasijoituksilla katetaan vielä vuonna 2027 yhtiön lainanlyhennykset ja korkokulut. Vuodesta 2028 alkaen pääomasijoituksilla rahoitetaan ainoastaan yhtiön kulut, joita ei voida kattaa pysäköintituloilla.

Peruskaupunki rahoittaa taseyksikön investointeja tarvittaessa korollisen välitystilin kautta. Taseyksikön välitystili painui negatiiviseksi vuonna 2015. Välitystilin saldo pysyy negatiivisena suunnitelmavuosien ajan.

Tuloslaskelma

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Liikevaihto	20 582	6 710	8 730	11 850	9 360	4 410
Liiketoiminnan muut tuotot	12 113	0	252	5 500	13 720	13 720
Materiaalit ja palvelut	-310	-410	-410	-452	-453	-453
Palvelujen ostot	-310	-410	-410	-452	-453	-453
Henkilöstökulut	-182	-259	-110	-174	-149	-154
Palkat- ja palkkiot	-164	-222	-105	-149	-128	-132
Henkilösivukulut	-18	-37	-5	-25	-21	-22
Poistot ja arvonalentumiset	-27 574	-28 274	-27 860	-27 883	-28 105	-29 199
Liiketoiminnan muut kulut	-595	-850	-850	-850	-850	-850
Liikeyli-/alijäämä	**4 052**	**-23 046**	**-20 243**	**-11 984**	**-6 456**	**-12 504**
Rahoitustuotot ja -kulut	-3 698	-2 545	-2 545	-4 239	-4 647	-4 228
Rahoituskulut	-3 698	-2 545	-2 545	-4 239	-4 647	-4 228
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä ja varauksia	**355**	**-25 591**	**-22 788**	**-16 222**	**-11 103**	**-16 733**
Tilikauden yli-/alijäämä	**355**	**-25 591**	**-22 788**	**-16 222**	**-11 103**	**-16 733**

Rahoituslaskelma

1000 EUR	Muutettu TA 2026	ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Toiminnan rahavirta	2 683	4 819	6 160	3 282	-1 253
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-23 046	-20 243	-11 984	-6 456	-12 504
Poistot ja arvonalentumiset	28 274	27 860	27 883	28 105	29 199
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 545	-2 545	-4 239	-4 647	-4 228
Tulorahoituksen korjauserät	0	-252	-5 500	-13 720	-13 720
Investointien rahavirta	-18 200	-17 948	-17 910	-12 110	1 230
Investointimenot	-18 200	-18 200	-23 410	-25 830	-12 490
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	0	252	5 500	13 720	13 720
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-15 517**	**-13 128**	**-11 750**	**-8 828**	**-23**
Rahoituksen rahavirta	15 517	13 128	11 750	8 828	23
Lainakannan muutokset	15 517	13 128	11 750	8 828	23
Lyhytaikaisten lainojen muutos	15 517	13 128	11 750	8 828	23
Muut maksuvalmiuden muutokset	-	-	-	-	-
Saamisten muutos	-	-	-	-	-
Korottomien velkojen muutos	-	-	-	-	-
Rahavarojen muutos	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Investoinnit

Sitovuustaso omaisuuslaji

1000 EUR	TA 2026	TA 2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Infrarakentaminen	12 110	20 250	25 100	12 000	6 800	4 700	1 150	1 150	3 550	3 550	-
Tapiolan keskusta	3 300	3 950	5 600	1 750	2 600	100	100	100	2 500	2 500	-
Jousenpuisto	50	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Otaniemi ja Keilaniemi	7 760	15 950	19 200	10 200	4 150	4 550	1 050	1 050	1 050	1 050	-
Muut investoinnit	6 090	3 160	730	490	490	345	200	200	200	200	200
Osakkeet ja sijoitukset	6 090	3 160	730	490	490	345	200	200	200	200	200
Investoinnit yhteensä	**18 200**	**23 410**	**25 830**	**12 490**	**7 290**	**5 045**	**1 350**	**1 350**	**3 750**	**3 750**	**200**

6.5.10 Urheilupuiston taseyksikkö

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Taseyksikön tehtävänä on Tapiolan urheilupuiston pohjoisosan ja erityisesti jalkapallostadion -hankkeen kehittäminen kaupunginhallituksen 17.6.2019 tekemän päätöksen pohjalta. Urheilupuiston pohjoisosan asemakaava hyväksyttiin vuonna 2021. Kaava vahvistui 30.9.2022.

Stadionin ja sen alapuolisen pysäköintilaitoksen toteuttamiseksi on perustettu yhtiöt Kiinteistö Oy Tapiolan Stadion ja Kiinteistö Oy Tapiolan Urheilupuiston Pysäköinti. Yhtiöt järjestivät kesällä 2025 urakkakilpailun stadionin ja pysäköintilaitoksen rakentamisesta. Rakentamista on siirretty talouden tasapainotusohjelman vuoksi vuodella eteenpäin suunnitelmavalmiuteen nähden. Rakennustyöt aloitetaan vuonna 2027.

Taseyksikön tulot muodostuvat maanmyyntituloista ja maanvuokratuloista. Alue on kokonaisuudessaan kaupungin omistuksessa.

Maanmyyntitulojen tarkka ajoittaminen on vaikean asuntomyyntitilanteen vuoksi mahdotonta. Myyntitulojen optimoimiseksi maanmyyntiä kannattaa siirtää myöhemmäksi.

Talous ja investoinnit

Taseyksikön tuotot kertyvät pitkäaikaisten maanvuokrasopimusten tuotoista ja maanmyyntivoitoista. Maanmyyntitulojen kertymisen edellytyksenä on infrarakentamisen toteutuminen. Kulut liittyvät maksettaviin hoitovastikkeisiin Kiinteistö Oy Tapiolan Urheilupuiston Pysäköinnille ja Kiinteistö Oy Tapiolan Stadionille ja suunnitelman mukaisiin poistoihin. Välitystilin negatiivisen saldon seurauksena taseyksikölle kertyy sisäistä korkokulua.

Kunnallistekniikka

Tapiolan urheilupuiston pohjoisosan rakentaminen on käynnissä. Työ käsittää uusien katujen, aukioiden, kolmen jalkapallokentän sekä muiden ulkoliikuntapaikkojen rakentamisen. Pohjoisosan työt alkoivat loppuvuodesta 2025 ja ne valmistuvat vuonna 2027.

Tapiolan urheilupuiston eteläosan kunnallistekniikan suunnittelu on käynnissä ja sen rakentaminen tapahtuu vuosina 2027–29.

Osakkeet ja osuudet

Talousarviovuoden ja taloussuunnitelmakauden investoinnit osakkeisiin ja osuuksiin ovat taseyksikön Kiinteistö Oy Tapiolan Urheilupuiston Pysäköinnille ja Kiinteistö Oy Tapiolan Stadionille maksamien rahoitusvastikkeiden lainanlyhennysten osuuksia.
Vuonna 2027 Kiinteistö Oy Tapiolan Urheilupuiston Pysäköinti aloittaa pysäköintihallin rakentamisen, jonka kustannusarvio on 16 milj. euroa sekä Kiinteistö Oy Tapiolan Stadion -stadionhankkeen, jonka kustannusarvio on 58 milj. euroa. Kummankin hankkeen rakentaminen ajoittuu vuosille 2027–2030 ja niiden käyttö voi alkaa vuonna 2030.

Peruskaupunki rahoittaa taseyksikön investointeja tarvittaessa korollisen välitystilin kautta. Taseyksikön välitystilin saldo pysyy negatiivisena suunnitelmavuosien ajan.

Tuloslaskelma

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Liikevaihto	77	70	70	70	130	135
Materiaalit ja palvelut	-36	-5	-5	-5	-5	-5
Palvelujen ostot	-36	-5	-5	-5	-5	-5
Poistot ja arvonalentumiset	-52	-52	-132	-998	-1 598	-2 032
Liiketoiminnan muut kulut	-	-350	-108	-350	-350	-350
Liikeyli-/alijäämä	**-11**	**-337**	**-175**	**-1 283**	**-1 823**	**-2 252**
Rahoitustuotot ja -kulut	-28	-99	-99	-658	-577	-481
Rahoituskulut	-28	-99	-99	-658	-577	-481
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä ja varauksia	**-39**	**-436**	**-273**	**-1 941**	**-2 401**	**-2 733**
Tilikauden yli-/alijäämä	**-39**	**-436**	**-273**	**-1 941**	**-2 401**	**-2 733**

Rahoituslaskelma

1000 EUR	Muutettu TA 2026	ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Toiminnan rahavirta	-384	-142	-943	-802	-701
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-337	-175	-1 283	-1 823	-2 252
Poistot ja arvonalentumiset	52	132	998	1 598	2 032
Rahoitustuotot ja -kulut	-99	-99	-658	-577	-481
Investointien rahavirta	-14 947	-14 947	-12 895	-10 395	-7 395
Investointimenot	-14 947	-14 947	-12 895	-10 395	-7 395
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-15 331**	**-15 089**	**-13 838**	**-11 197**	**-8 096**
Rahoituksen rahavirta	15 331	15 089	13 838	11 197	8 096
Lainakannan muutokset	15 331	15 089	13 838	11 197	8 096
Lyhytaikaisten lainojen muutos	15 331	15 089	13 838	11 197	8 096
Rahavarojen muutos	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Investoinnit

Sitovuustaso omaisuuslaji

1000 EUR	TA 2026	TA 2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Infrarakentaminen	13 000	9 000	6 500	3 500	-	-	-	-	-	-	-
Urheilupuisto	13 000	9 000	6 500	3 500	-	-	-	-	-	-	-
Muut investoinnit	1 947	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895
Osakkeet ja sijoitukset	1 947	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895
Investoinnit yhteensä	**14 947**	**12 895**	**10 395**	**7 395**	**3 895**	**3 895**	**3 895**	**3 895**	**3 895**	**3 895**	**3 895**

7 Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosassa on peruskaupungin toimintatulot ja -menot, joihin sisältyvät myös sisäiset erät. Liikelaitosten ja muiden erillisten taseyksiköiden toimintatulot ja -menot eivät sisälly talousarvion tuloslaskelmaosaan.

Talousarvion ja taloussuunnitelman perusteluosan lopussa olevat koko kaupungin tuloslaskelmat sisältävät peruskaupungin lisäksi liikelaitokset ja erilliset taseyksiköt ja ovat siten taloussuunnitelman arvio tilinpäätöksen mukaisesta tuloslaskelmasta.

Tulorahoituksen riittävyyttä arvioidaan toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Koska liikelaitokset ja taseyksiköt vaikuttavat oleellisesti peruskaupungin lukuihin, on taloussuunnitelman tunnusluvut laskettu yleisperusteluissa olevasta koko kaupungin tuloslaskelmasta.

Verorahoitus on verotulojen ja käyttötalouden valtionosuuksien yhteismäärä. Verorahoitus kasvaa vuonna 2027 3,0 prosenttia vuoden 2026 ennusteeseen nähden. Vuonna 2028 kasvuksi arvioidaan 5,2 prosenttia ja vuonna 2029 4,1 prosenttia.

Kunnallisveron tuotoksi vuonna 2027 arvioidaan 585 milj. euroa, joka on 7,0 prosenttia enemmän kuin ennuste 2026. Kunnallisveron veroprosentti on 5,3. Ansiotulojen kasvuksi on arvioitu 5,4 prosenttia. Vuoden 2028 verotulokasvuksi arvioidaan 5,3 prosenttia ja vuoden 2029 5,2 prosenttia.

Yhteisöveroa arvioidaan tilitettävän yhteensä 149 milj. euroa, 4,2 prosenttia enemmän kuin 2026. Vuoden 2028 kasvuksi arvioidaan 4,2 prosenttia ja vuoden 2029 4,1 prosenttia. Arviot perustuvat valtiovarainministeriön ja kuntaliiton ennusteeseen yhteisöveron kasvusta. Yhteisöverokanta laskee 20 prosentista 18 prosenttiin vuonna 2027. Hallitusohjelman mukaisesti yhteisöveron veroperusteisiin tehtävien muutosten vaikutukset kompensoidaan nettomääräisesti kunnille yhteisöveron kuntaryhmän jako-osuudessa. Kuntaryhmän jako-osuus nousee 2,6 %-yksikköä vuodelle 2027.

Kiinteistöveroarviot perustuvat päätettyihin kiinteistöveroprosentteihin. Kiinteistöveroa arvioidaan kertyvän 182 milj. euroa, 3 prosenttia enemmän kuin 2026.

Kiinteistöveroon on kuluvana vuonna kohdistunut merkittävä määrä vanhoihin verovuosiin kohdistuneita verooikaisuja. Oikaisut liittyvät pääosin sairaalarakennusten ja muiden yleisten rakennusten ikäalennusprosenttien muutokseen. Ikäalennusprosenttien muutokset alentavat verotusarvoja ja heikentävät merkittävästi kuluvan vuoden kiinteistöverokertymiä sekä vaikuttavat myös tulevien vuosien kertymiin.

Vuodelle 2027 korotetaan rakentamattoman rakennuspaikan sekä voimalaitosrakennuksen kiinteistöveroprosentteja. Muut kiinteistöveroprosentit pidetään vuoden 2026 tasolla.

Vuosille 2027–2028 arvioidaan 1,5 prosentin kasvua.

Käyttötalouden valtionosuudet perustuvat valtiovarainministeriön syyskuussa 2026 julkaisemiin ennakollisiin valtionosuuslaskelmiin. Laskelmien mukaan Espoon peruspalvelujen valtionosuus (ilman SOTE muutosrajoitinta ja siirtymätasausta) vuodelle 2027 on 296 milj. euroa, veromenetysten kompensaatiot 27 milj. euroa, muutosrajoitin 116 milj. euroa ja siirtymätasaus 30 milj. euroa, yhteensä 469 milj. euroa.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus on arviolta -2,7 milj. euroa. Rahoitus laskee vuoden 2026 tasosta. OKM:n valtionosuuspäätös tulee aivan vuoden 2026 lopussa.

Vuosikate osoittaa peruskaupungin pitkäaikaisten menojen kattamiseen käytettävissä olevan osuuden peruskaupungin toiminnan tuloksesta. Espoon kaupungin rakenne on sellainen, että investointien rahoitukseen kertyvä vuosikate näkyy myös liikelaitosten, taseyksiköiden ja rahastojen tuloslaskelmissa. Peruskaupungin vuosikatteeksi muodostuu 133 milj. euroa vuonna 2027.

Peruskaupungin tilikauden tulos vuonna 2027 on 10 milj. euroa.

Peruskaupungin vuosikatteen sekä tuloksen tulkinta on vaikeaa johtuen kaupungin ja konsernin organisaatio- ja laskentarakenteesta. Rakenteellisten asioiden lisäksi peruskaupungin tunnuslukujen kehitykseen vaikuttavat kaupungin omistamat osakeyhtiöt, joiden taseissa on osa kaupungin käytössä olevista toimitiloista. Talousohjauksen keskeisenä välineenä toimii peruskaupungin, liikelaitosten ja taseyksiköiden muodostama kokonaisuus sekä kaikki yhteisöt muodostava Espoo-konserni.

7.1 Peruskaupungin tuloslaskelma

1000 EUR	TP 2025	ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Toimintatulot	**378 300**	**376 356**	**377 805**	**404 561**	**408 465**
Toimintatulot ulkoiset	291 903	291 208	292 761	316 761	317 313
Toimintatulot sisäiset	86 397	85 148	85 044	87 800	91 152
Valmistus omaan käyttöön	**9 978**	**10 821**	**10 800**	**10 800**	**10 800**
Toimintamenot	**-1 581 848**	**-1 644 188**	**-1 679 255**	**-1 711 199**	**-1 746 919**
Toimintamenot ulkoiset	-1 224 635	-1 283 886	-1 322 816	-1 346 901	-1 374 539
Toimintamenot sisäiset	-357 213	-360 301	-356 439	-364 299	-372 380
Toimintakate	**-1 193 570**	**-1 257 010**	**-1 290 649**	**-1 295 838**	**-1 327 654**
Verotulot	832 060	866 565	916 364	956 567	997 846
Valtionosuudet	455 257	476 243	466 400	497 672	515 340
Käyttökate	**93 747**	**85 798**	**92 115**	**158 401**	**185 532**
Rahoitustuotot ja -kulut	50 867	50 431	41 225	38 946	37 866
Korkotulot muilta	14 560	13 580	13 980	13 512	12 982
Korkotulot liikelaitoksilta	5 524	4 444	6 946	7 643	7 128
Muut rahoitustuotot	39 333	43 122	38 848	38 848	38 848
Korkomenot muille	-8 263	-10 208	-18 049	-20 557	-20 592
Muut rahoitusmenot	-287	-506	-500	-500	-500
Vuosikate	**144 614**	**136 229**	**133 340**	**197 348**	**223 398**
Suunnitelman mukaiset poistot	-111 417	-121 286	-122 881	-124 304	-126 711
Arvonalentumiset	-3	-15	-	-	-
Tilikauden tulos	**33 194**	**14 928**	**10 458**	**73 044**	**96 687**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	10 753	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-	15 000	15 000	15 000	15 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**43 947**	**14 928**	**10 458**	**73 044**	**96 687**

*ENN = Ennuste vuoden lopun tilanteesta

7.2 Verot ja valtionosuudet

7.2.1 Verotulot ja valtionosuudet yhteensä

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA2027	2028	2029
Tulot	1 287 317	1 364 356	1 382 764	1 454 239	1 513 186

7.2.2 Verotulot

Tulot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	832 060	890 565	916 364	956 567	997 846

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Kunnan tulovero	524 508	562 346	584 796	615 997	648 185
Osuus yhteisöveron tuotosta	139 713	143 271	149 247	155 514	161 829
Kiinteistöverotulo	167 839	184 948	182 321	185 056	187 832
Yhteensä	832 060	890 565	916 364	956 567	997 846

Verotulon muutos-%	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Kunnan verotulot	-0,3	7,2	4,0	5,3	5,2
Osuus yhteisöveron tuotosta	-0,7	2,5	4,2	4,2	4,1
Kiinteistöverotulo	3,5	10,2	-1,4	1,5	1,5
Muutos-% yhteensä	0,4	7,0	2,9	4,4	4,3

Vuoden 2026 verotulojen ennustetaan jäävän 24 milj. euroa talousarviosta. Vuoden 2027 verotulojen kasvuksi arvioidaan 2,9 prosenttia vuoden 2026 talousarviosta ja 5,7 prosenttia vuoden 2026 ennusteesta.

Veroprosentit	TP 2025	ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Tulovero	5,30	5,30	5,30	5,30	5,30
Kiinteistövero					
rakennusten yleinen kiinteistövero	1,00	1,30	1,30	1,30	1,30
maapohjan yleinen kiinteistövero	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30
vakituiset asuinrakennukset	0,41	0,41	0,41	0,41	0,41
muut asuinrakennukset	1,00	1,15	1,15	1,15	1,15
voimalaitosrakennukset	1,00	1,00	3,10	3,10	3,10
yleishyödylliset yhteisöt	0	0	0	0	0
rakentamaton rakennuspaikka	4,43	4,43	5,00	5,00	5,00

Vuodelle 2027 korotetaan rakentamattoman rakennuspaikan sekä voimalaitosrakennuksen kiinteistöveroprosentteja. Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistövero vuodesta 2027 alkaen on 5,00 prosenttia (4,43 vuonna 2026) ja voimalaitosrakennuksen kiinteistövero 3,10 prosenttia. Tuloveroprosentti ja muut kiinteistöveroprosentit pidetään vuoden 2026 tasolla.

7.2.3 Valtionosuudet

Tulot yhteensä sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	447 868	318 637	321 647	352 919	370 587
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	132 376	125 963	120 293	120 293	120 293
Veromenetysten kompensaatio	23 299	22 308	27 145	27 145	27 145
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitus	8 130	6 883	-2 685	-2 685	-2 685
Yhteensä	455 257	473 791	466 400	497 672	515 340

Verotuloihin perustuvaan tasaukseen sisältyy taulukossa vuonna 2027 Sote-muutosrajoitin 116 milj. euroa ja Sote-siirtymätasaus 30 milj. euroa sekä verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus -26 milj. euroa. Valtion veromenetysten kompensaatio kasvaa vuodelle 2027. Kaupunki menettää vastaavasti veroja kunnallisveron vähennyksiin tehtävien muutosten kautta.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus on arviolta -2,7 milj. euroa. Rahoituksen ennakoidaan pienenevän lähes 11 milj. euroa vuodesta 2026. OKM:n valtionosuuden lopullinen päätös tulee aivan vuoden 2026 lopussa. Rahoituksen ennakoituun pienenemiseen vaikuttaa oppimisen tuen lainsäädännön muutoksen uudet kriteerit, joiden vaikutusarviot ovat talousarviovalmistelun aikana vielä epävarmoja ja lopullinen rahoitus täsmentyy vuoden loppuun mennessä.

7.3 Rahoitustulot ja -menot

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	59 417	54 674	59 774	60 003	58 958
Menot	-8 550	-14 803	-18 549	-21 057	-21 092
Netto	50 867	39 871	41 225	38 946	37 866

7.3.1 Korkotulot ja -menot

Korkotulot koostuvat kassavarojen sijoittamisesta saaduista korkotuloista, HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle annetun lainan koroista sekä liikelaitosten maksamista
sisäisistä koroista. Korkomenot koostuvat pääosin talousarviolainoista maksettavista koroista. Lainojen korkokustannuksiksi oletetaan noin 17 milj. euroa vuonna 2027.

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	20 084	18 956	20 926	21 155	20 110
Menot	-8 263	-13 803	-18 049	-20 557	-20 592
Netto	11 821	5 153	2 877	598	-482

7.3.3 Muut rahoitustulot ja -menot

Rahoitustulot koostuvat rahastojen ja kassavarojen sijoittamisesta saaduista tuloista, verontilityskoroista, osinkotuloista sekä liikelaitosten ja kuntayhtymien maksamista sijoitetun pääoman tuotoista. Rahoitusmenot koostuvat verontilityskoroista, kurssitappioista sekä muista lainanhoitomenoista.

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	39 333	35 718	38 848	38 848	38 848
Menot	-287	-1 000	-500	-500	-500
Netto	39 046	34 718	38 348	38 348	38 348

7.4 Rahastojen käyttösuunnitelma

Rahastot -osa käsittää kaupungin rahastot. Investointirahasto on erityiskatteinen rahasto.
Espoon kaupungin Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahasto, Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahasto sekä Vahinkorahasto ovat kirjanpidossa eriytetty erillisiksi taseyksiköiksi.

Rahastojen osalta suurin osa sijoituksista on hajautetusti sijoitusrahastoissa eri omaisuuslajeissa.

Tämän vuoksi sijoitusten tuotot eivät vuosittain kokonaisuudessaan realisoidu kirjanpitoon, eikä kirjanpito anna oikeaa kuvaa rahastojen sijoitusten kehittymisestä. Kirjanpidollisen tuloksen lisäksi rahastoja seurataan kuukausittain markkina-arvostettuina. Sijoitusten kunkin raportointiajankohdan markkina-arvon perusteella lasketaan ja analysoidaan sijoitusten kehitystä.

7.4.1 Investointirahasto (erityiskatteinen)

	TP 2025	ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Rahastopääoma 1.1.	80 779	80 779	80 779	80 779	80 779
Rahastopääoma 31.12.	80 779	80 779	80 779	80 779	80 779
Oma pääoma yhteensä 31.12	80 779	80 779	80 779	80 779	80 779

Investointirahaston tarkoituksena on turvata kaupungin kehittämisen edellyttämä maanhankinta, kaupunkirakenteen kehittämisestä aiheutuvien kynnysinvestointien toteuttaminen ja taloudellisten vaikutusten tasaaminen sekä valtuuston hyväksymän investointiohjelman ja investointien käyttöönoton toteuttaminen kaupungin talouden tasapainoa vaarantamatta.

7.4.2 Erillisinä taseyksikköinä olevat rahastot

Espoon kaupungin peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahasto

	TP 2025	ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Rahastopääoma 1.1.	524 533	525 582	536 093	546 279	557 751
Rahastopääoman inflaatiokorotus	1 049	10 512	10 186	11 472	11 155
Rahastopääoma 31.12.	525 582	536 093	546 279	557 751	568 906
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	152 673	173 891	172 595	168 103	163 928
Tilikauden yli-/alijäämä	46 730	23 890	21 980	21 980	21 980
Rahaston käyttö	0	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Oma pääoma yhteensä 31.12.	724 984	733 874	740 854	747 834	754 814

Espoon kaupungin Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahastoon on rahastoitu vuonna 2006 energiayhtiön myynnistä saadut tulot. Rahaston tarkoituksena on varmistaa kaupungin peruspalvelujen ja maanhankinnan investointien rahoitusta pitkällä aikavälillä.

Rahastolla on kaupunginhallituksen hyväksymät sijoitusperiaatteet. Rahastolle on kilpailutettu kolme täyden valtakirjan varainhoitajaa ja tämän lisäksi rahoituksen vastuualue hoitaa osaa rahaston sijoituksista. Rahasto toimii kaupunginhallituksen alaisuudessa ja konsernihallinnon rahoitus ja talous -yksikön rahoituksen vastuualue hallinnoi rahastoa sekä koordinoi varainhoitajien toimintaa. Rahaston oma pääoma oli vuoden 2025 lopussa 725,0 milj. euroa ja sijoitusten markkina-arvo 31.8.2026 oli noin 910,6 milj. euroa. Vuoden 2026 alusta elokuun loppuun rahaston tuotto oli 7,3 prosenttia.

Rahaston sääntöjen mukaan rahastoa kartutetaan vuosittain sen tuotoilla valtuuston päätöksen perusteella, mikäli kaupungin tilinpäätös sen mahdollistaa. Rahaston tuottoa voidaan käyttää säännön mukaisesti peruspalvelu- ja maanhankintainvestointeihin. Rahaston pääoma säilytetään inflaatio huomioon ottaen vähintään alkuperäisen suuruisena.

Talousarviossa rahaston tulos sisältää varovaisuuden periaatteen mukaisesti arvioitavissa olevat korko- ja muut rahoitustulot sekä varainhoitopalkkioiden palautukset. Sijoitustoiminnan ensisijainen lähtökohta on pääoman reaaliarvon säilyttäminen pitkällä aikavälillä inflaatio huomioon ottaen. Vuotuinen tuoton vaihtelu voi kuitenkin markkinoiden kehityksestä riippuen olla suurta.

Taloussuunnitelmaan on merkitty rahaston tuoton käyttöä vuosittain 15,0 milj. euroa vuosille 2027–2029. Rahastoa ei pureta, mikäli tulorahoitus jatkossa riittää kattamaan investointien rahoituksen, tai jos suunniteltua käyttöä vastaava lainanotto arvioidaan edullisemmaksi vaihtoehdoksi.

Tuloslaskelma

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Materiaalit ja palvelut	-33	-20	-10	-20	-20	-20
Palvelujen ostot	-33	-20	-10	-20	-20	-20
Liikeyli-/alijäämä	**-33**	**-20**	**-10**	**-20**	**-20**	**-20**
Rahoitustuotot ja -kulut	46 763	15 000	23 900	22 000	22 000	22 000
Rahoitustuotot	48 818	19 000	28 000	26 000	26 000	26 000
Rahoituskulut	-2 055	-4 000	-4 100	-4 000	-4 000	-4 000
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä ja varauksia	**46 730**	**14 980**	**23 890**	**21 980**	**21 980**	**21 980**
Tilikauden yli-/alijäämä	**46 730**	**14 980**	**23 890**	**21 980**	**21 980**	**21 980**

Rahoituslaskelma

1000 EUR	Muutettu TA 2026	ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Toiminnan rahavirta	14 980	23 890	21 980	21 980	21 980
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-20	-10	-20	-20	-20
Rahoitustuotot ja -kulut	15 000	23 900	22 000	22 000	22 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	**14 980**	**23 890**	**21 980**	**21 980**	**21 980**
Rahoituksen rahavirta	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Lainakannan muutokset	-	-	-	-	-
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-	-	-	-	-
Oman pääoman muutokset	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	-	-	-	-	-
Saamisten muutos	-	-	-	-	-
Rahavarojen muutos	**-20**	**8 890**	**6 980**	**6 980**	**6 980**

Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahasto

	TP 2025	ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Rahastopääoma 1.1.	57 052	57 349	58 380	59 260	60 360
Rahastopääoman lisäykset	297	1 031	880	1 100	1 330
Rahastopääoma 31.12.	57 349	58 380	59 260	60 360	61 690
Tilikauden yli-/alijäämä	1 031	880	1 100	1 330	1 330
Oma pääoma yhteensä 31.12.	58 380	59 260	60 360	61 690	63 020

Rahaston tarkoituksena on edistää elinkeinotoiminnan edellytyksiä ja sitä kautta työllisyyttä Espoossa. Rahaston toimintaa hoidetaan valtuuston Espoo-tarinassa asettamien tavoitteiden mukaisesti. Rahaston varoja voidaan osoittaa elinkeinotoiminnan toimintaedellytyksiä ja työllisyyttä edistäviin hankkeisiin sijoituksina tai lainanantona. Rahaston pääomaa kartutetaan rahaston varojen sijoittamisesta saaduilla tuotoilla.

Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahaston sijoitushorisontti on pitkä ja rahaston kautta toteutettavien hankkeiden ja sijoitusten tulee olla tuottavia ja taloudellisesti terveitä siten, että rahaston pääoma voidaan pitkällä aikavälillä turvata. Sijoitukset ja lainananto tulee tehdä niin, ettei kilpailutilanne vääristy. Rahaston tuotoista voidaan osoittaa varoja elinkeinotoiminnan edellytyksiä ja työllisyyttä tukeviin ja edistäviin kohteisiin. Tarvittaessa rahaston varoja voidaan käyttää kaupungin omaan maksuosuuteen, kun Espoo-tarinaa toteuttaviin toimenpiteisiin haetaan ulkoista rahoitusta kansallisista lähteistä ja EU-ohjelmista.

Rahaston tuoton muodostavat sijoitustuotot, maa- ja vesialueiden vuokrat sekä lainanannosta saatavat korkotuotot. Rahaston oma pääoma vuoden 2025 lopussa oli yhteensä 58,4 milj. euroa, joista rahastosijoituksissa 34,1 milj. euroa ja joiden markkina-arvo 31.8.2026 oli 41,9 milj. euroa. Rahaston pääomasta oli sitoutunut 9,7 milj. euroa maa- ja vesialueisiin ja 12,3 milj. euroa oli lainattu 2008 perustetulle KOy Otaniemen Tiedeasunnoille. Kaupunki on pääomittanut yhtiötä luovuttamalla sille apporttina tontin arvolla 1,89 milj. euroa.

Lisäksi rahasto omistaa Espoon Miestentie 2:ssa sijaitsevan asemakaavoitetun, entisen Poliisiopiston kiinteistön. Tontilla toimii Aalto Village 1, jossa on AYY:n ja Hoasin omistama kerrostalo. Tontin länsiosaan on suunnitteilla Aalto Village 2-hanke jakautuen kolmeen osaan: AYY, Hoas (opiskelija-asuntoja) sekä LUVN:n pelastuspalvelun paloasema. Näiden tonttien vuokraamisesta ei vielä ole tehty sitovia päätöksiä.

Tuloslaskelma

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Liikevaihto	232	230	230	400	580	580
Liikeyli-/alijäämä	**232**	**230**	**230**	**400**	**580**	**580**
Rahoitustuotot ja -kulut	799	450	650	700	750	750
Rahoitustuotot	830	450	650	700	750	750
Rahoituskulut	-31	-	-	-	-	-
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä ja varauksia	**1 031**	**680**	**880**	**1 100**	**1 330**	**1 330**
Tilikauden yli-/alijäämä	**1 031**	**680**	**880**	**1 100**	**1 330**	**1 330**

Rahoituslaskelma

1000 EUR	Muutettu TA 2026	ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Toiminnan rahavirta	680	880	1 100	1 330	1 330
Liikeylijäämä (-alijäämä)	230	230	400	580	580
Rahoitustuotot ja -kulut	450	650	700	750	750
Toiminnan ja investointien rahavirta	**680**	**880**	**1 100**	**1 330**	**1 330**
Rahoituksen rahavirta	100	100	100	100	100
Antolainauksen muutokset	100	100	100	100	100
Antolainasaamisten vähennys	100	100	100	100	100
Lainakannan muutokset	-	-	-	-	-
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-	-	-	-	-
Muut maksuvalmiuden muutokset	-	-	-	-	-
Saamisten muutos	-	-	-	-	-
Rahavarojen muutos	**780**	**980**	**1 200**	**1 430**	**1 430**

Espoon kaupungin vahinkorahasto

	TP 2025	ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Rahastopääoma 1.1.	5 131	5 131	5 131	5 131	5 131
Rahastopääoma 31.12.	5 131	5 131	5 131	5 131	5 131
Tilikauden yli-/alijäämä	1 400	1 079	938	868	803
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	9 047	10 448	11 526	12 464	13 331
Oma pääoma yhteensä 31.12.	15 578	16 657	17 594	18 462	19 264

Kaupungin vahinkorahaston tarkoituksena on kattaa kaupungin takausvastuun perusteella maksettavat suoritukset, kaupungin omaisuutta tai kaupungin vastuulla olevaa omaisuutta kohdanneet merkittävät vahingot sekä muut merkittävät vahingot, joista kaupunki on vastuussa, siltä osin kuin kaupungin vakuutukset eivät niitä kata tai kun vahingon määrä alittaa vakuutuksen vahinkokohtaisen omavastuun.

Rahaston tuloja ovat takausprovisioista saatu tuotto, rahaston varoille saatu korko tai muu tuotto, suoritetuista vahingoista takaisinperityt korvaukset sekä omaisuuden ja toiminnan vakuutusmaksuperusteista johdetut sisäiset maksut, joiden perusteet vahvistetaan talousarvion laatimista koskevien ohjeiden antamisen yhteydessä.

Vahinkokertymä vaihtelee eri vuosina. Tätä ei ole mahdollista ennakoida vuositasolla etukäteen. Vahinkorahaston talousarvioon on kuitenkin huomioitu arvion tekohetkellä tiedossa olleiden sattuneiden vahinkojen kuluja (jotka maksetaan rahastosta vasta, kun vahingon selvittely on kokonaan valmis, usein vahinkotapahtumaa seuraavana tai sitä seuraavana vuonna) sekä varauduttu siihen, että korvattavia vahinkoja sattuu keskimäärin yhtä paljon kuin aikaisempina vuosina.

Vahinkorahaston tuottamat korvaustilastot tukevat kaupungin riskienhallintatyötä. Vahinkorahasto toimii tehokkaana vahinkoriskien kustannusten tasaajana niin, että kaupungin ja toimialojen vuosibudjettia ja -suunnitelmia ei vaaranneta odottamattomien vahinkotapahtumien vuoksi. Yhdessä vahinkoriskien hallinnan ja oikein mitoitettujen vakuutusratkaisujen kanssa pyritään löytämään kaupungin vahinkoriskien kustannusoptimi.

Vahinkorahaston 4 §:n määrittelemien rahastotulojen ja menojen tulee olla tasapainossa. Rahaston varat on sijoitettu kaupunginjohtajan antamien ohjeiden mukaisesti tuottavasti ja turvallisesti sekä siten, että varat ovat tarvittaessa tarkoitukseensa käytettävissä.

Tuloslaskelma

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Liiketoiminnan muut tuotot	-	-	254	258	258	258
Liiketoiminnan muut kulut	-31	-500	-250	-500	-500	-500
Liikeyli-/alijäämä	**-31**	**-500**	**4**	**-242**	**-242**	**-242**
Rahoitustuotot ja -kulut	1 432	1 314	1 325	1 180	1 110	1 045
Rahoitustuotot	1 432	1 314	1 325	1 180	1 110	1 045
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä ja varauksia	**1 400**	**814**	**1 329**	**938**	**868**	**803**
Tilikauden yli-/alijäämä	**1 400**	**814**	**1 329**	**938**	**868**	**803**

Rahoituslaskelma

1000 EUR	Muutettu TA 2026	ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Toiminnan rahavirta	814	1 329	938	868	803
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-500	4	-242	-242	-242
Rahoitustuotot ja -kulut	1 314	1 325	1 180	1 110	1 045
Toiminnan ja investointien rahavirta	**814**	**1 329**	**938**	**868**	**803**
Rahoituksen rahavirta	-	-	-	-	-
Muut maksuvalmiuden muutokset	-	-	-	-	-
Saamisten muutos	-	-	-	-	-
Rahavarojen muutos	**814**	**1 329**	**938**	**868**	**803**

8 Investointiosa

Investointiosa sisältää Espoon peruskaupungin investoinnit omaisuuslajeittain. Liikelaitosten ja taseyksiköiden investoinnit käsitellään kunkin yksikön suunnitelmien yhteydessä. Kaupunkikonsernin investointien kokonaisuutta on tarkasteltu talousarviokirjan konsernia käsittelevässä osassa. Investointiliitteellä on esitetty kaupungin investointiohjelma vuoteen 2036 asti.

Investointiohjelma on valmisteltu tarkemmin talussuunnitelmakaudelle 2027–2029 ja vuosien 2030–2036 osalta tilannekuvaksi, jossa on huomioitu voimassa oleva investointiohjelma ja tunnistetut investointitarpeet.

8.1 Peruskaupungin investoinnit

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	11 932	3 500	2 500	2 500	2 500
Menot	-236 884	-239 800	-222 116	-195 863	-180 630
Netto	-224 952	-236 300	-219 616	-193 363	-178 130

Vuonna 2027 peruskaupungin investoinnit ovat yhteensä 222 milj. euroa. Rahoitusosuudet huomioiden peruskaupungin nettoinvestointimenot ovat 220 milj. euroa ja vuosina 2027–2029 keskimäärin 198 milj. euroa.

Investointitasoa nostaa erityisesti rakenteilla oleva Kaupunkirata ja siihen liittyvä infran toteutus.

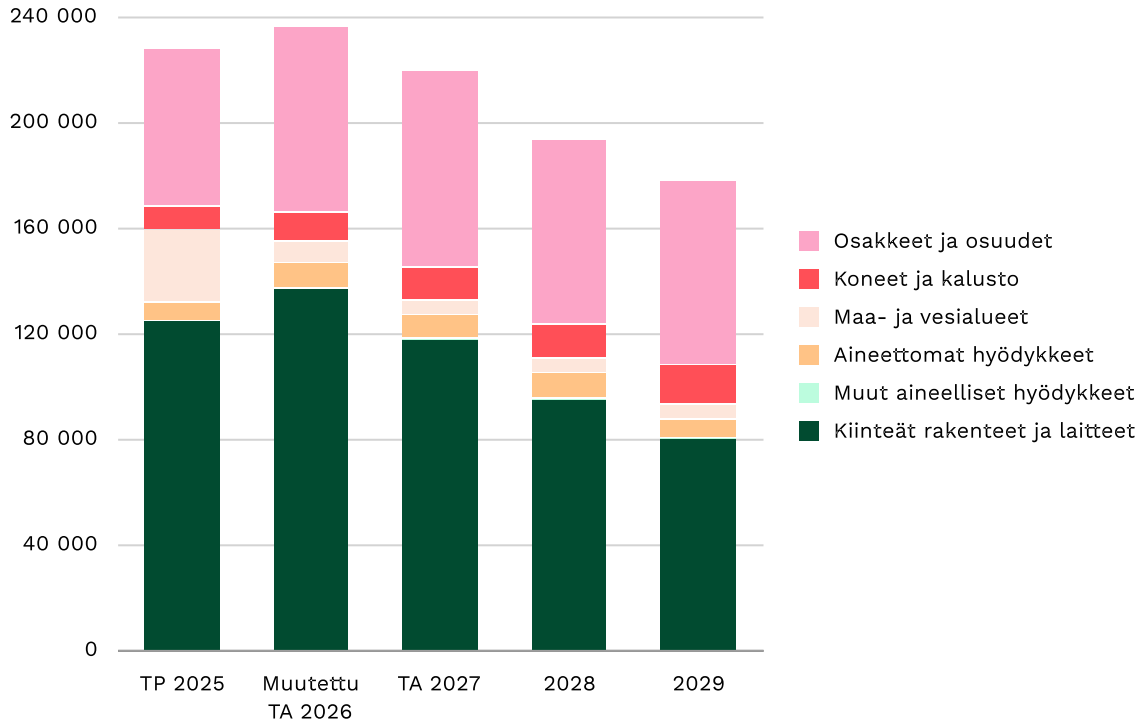
8.1.1 Omaisuuslajeittain

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Investointimenot	**-236 884**	**-239 800**	**-222 116**	**-195 863**	**-180 630**
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-134 362	-138 950	-118 900	-96 350	-81 350
Muut aineelliset hyödykkeet	-	-65	-150	-100	-100
Aineettomat hyödykkeet	-7 972	-9 800	-9 050	-9 600	-7 161
Maa- ja vesialueet	-25 974	-9 800	-7 000	-7 000	-7 000
Koneet ja kalusto	-8 943	-10 805	-12 407	-12 864	-15 120
Osakkeet ja osuudet	-59 635	-70 380	-74 609	-69 949	-69 899
Investointitulot	**11 932**	**3 500**	**2 500**	**2 500**	**2 500**
Nettoinvestoinnit	**-224 952**	**-236 300**	**-219 616**	**-193 363**	**-178 130**

Investoinnit kaupunkirakenteen kehitykseen painottuvat erityisesti kaupunkiradan Leppävaara – Kauklahti varrelle. Investoinneissa painottuvat kestävät liikkumismuodot.

Vuodesta 2016 alkaen osakkeista ja osuuksista on maksettu Länsimetro Oy:n rahoitusvastikkeeseen sisältyvän lainanlyhennyksen osuus Espoon vastuulla olevista lainoista. Lainanlyhennykset kasvavat portaittain, kun laina-ajan alun lyhennysvapaat päättyvät. Maksettavien lainanlyhennysten määrä nousee 58 milj. euroon vuonna 2027. Lisäksi osakkeisiin ja osuuksiin sisältyy yhtiön tarvitsema rahoitus metron korvausinvestointeihin.

8.1.2 Peruskaupungin nettoinvestoinnit vuosina 2027–2029

8.2 Aineettomat hyödykkeet

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	791	0	0	0	0
Menot	-7 972	-9 800	-9 050	-9 600	-7 161
Netto	-7 181	-9 800	-9 050	-9 600	-7 161

Aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy digitaalisten ohjelmisto- ja palveluratkaisujen hankinta. Investointimäärärahoihin varataan tietojärjestelmien määrittely-, hankinta- ja käyttöönottokustannukset sekä laajat tietojärjestelmien muutos- ja kehittämistyöt. Tuloihin sisältyy järjestelmäinvestointeihin liittyvä ulkopuolinen rahoitus.

8.2.2 Digitaaliset palvelut ja ICT

Tulot ja menot sitovia, Digitaaliset palvelut ja ICT

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	791	0	0	0	0
Menot	-7 972	-9 800	-9 050	-9 600	-7 161
Netto	-7 181	-9 800	-9 050	-9 600	-7 161

Digitaaliset palvelut ja ICT-yksikkö vastaa keskitetysti toimialojen ICT- ja digiratkaisujen kehityksestä ja hankinnasta kaupungin toimintamallin mukaisesti. Määrärahoihin varataan järjestelmien ja muiden ICT- ja digiratkaisujen uusinnan ja kehittämisen kustannukset. ICT-järjestelmien ja digiratkaisuiden kehittämisellä tähdätään toiminnan tehostamiseen ja digitalisaation edistämiseen sekä huolehditaan välttämättömistä elinkaariuusinnoista ja kilpailutusvelvoitteiden täyttämisestä. Toimialojen ICT-ja digikehitystarpeisiin on varattu vuodelle 2027 aineettomiin investointeihin 9,1 milj. euroa.

ICT- ja digikehittämistä edistetään investointiohjelman mukaisesti pääjärjestelmien uudistuksilla, AI-teknologioiden hallitulla ja turvallisella käytöllä, sekä kokonaan uusien digipalvelujen käyttöönotolla. Keskeisiä hankkeita ovat Kasvun ja oppimisen toimialan oppilashallinnon toiminnanohjausjärjestelmä, kaupunkiympäristön toimialaa tukevat järjestelmähankkeet (dokumentinhallintajärjestelmän käyttöönotto, kansallisen RYHTI-sääntelyn mukaiset kaavoitusvälineet ja Tilapalveluiden korvausinvestoinnit) sekä inhouse-sääntelymuutosten edellyttämä HR- ja palkkahallintoratkaisun kilpailutuksen edistäminen. Konsernihallinnossa uudistetaan kassajärjestelmäratkaisu sekä aloitetaan Espoon verkkosivustouudistus.

8.3 Maa- ja vesialueet

8.3.1 Kaupunkiympäristön esikunta

Tulot ja menot sitovia, Kaupunkiympäristön esikunta

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	1 377	1 500	1 500	1 500	1 500
Menot	-25 830	-9 800	-7 000	-7 000	-7 000
Netto	-24 454	-8 300	-5 500	-5 500	-5 500

Maanhankinnan tavoitteena on hankkia asunto- ja työpaikkarakentamista palvelevaa raakamaata sekä asemakaavan toteuttamiseksi tarvittavia yleisiä alueita. Talousarviovuodelle 2027 sekä taloussuunnitelmavuosille 2028–2029 maanhankintaan on varattu 7 milj. euroa vuosittain. Maanhankinnan lisäksi määrärahoja käytetään tonttien myyntikuntoon saattamisen edellyttämiin investointeihin. Maankäyttösopimusten hyvityksenä vastaanotetut maa-alueet kirjataan samaan tapaan maanostoksi kuin rahalla maksettavat kaupat.

Merkittävät ja strategisesti tärkeät maanhankinnat ja niiden rahoitus käsitellään tapauskohtaisesti erikseen.

Arvio peruskaupungin maanmyynnin myyntivoitosta on esitetty Kaupunkiympäristön esikunnan käyttötaloutta koskevassa osassa. Myydyn maan hankintahinta näytetään investointituloina. Yleinen talouskehitys ja suhdanteet vaikuttavat voimakkaasti tonttikauppoihin ja maanmyyntituloihin.

8.4 Kiinteät rakenteet ja laitteet

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	9 649	2 000	1 000	1 000	1 000
Menot	-134 362	-138 950	-118 900	-96 350	-81 350
Netto	-124 712	-136 950	-117 900	-95 350	-80 350

Peruskaupungin investoinnit kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin ovat kaudella 2027–2029 keskimäärin noin 96,2 milj. euroa vuosittain. Kaupunkiradan ja siihen liitännäisten hankkeiden kuten rantaradanbaanan investoinnit toteutuvat aiemmasta arviosta poiketen ja määrärahan ajallista kohdistamista on aikaistettu vuodelle 2027.

Talouden tasapainotus vaikuttaa myös peruskaupungin kiinteiden rakenteiden ja laitteiden investointeihin kaudella 2027–2029. Hyväksytty talouden tasapainotuksen neuvottelutulos sisälsi hankkeiden ajoitusmuutoksia sekä hankkeiden tarkennettuja määrärahavarauksia. Investointikehyksessä huomioitiin sekä hankkeiden lisäyksiä että niitä tasapainottavia vähennyksiä ohjelmakaudelle.

Raidehanke sekä kestävän liikkumisen baanat ja seuturaitit tukevat hiilineutraali Espoo 2030 -tavoitteita.

Tarkempi erittely investoinneista on esitetty investointiliitteessä.

Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden määrärahat taloussuunnitelmakaudella vuosina 2027–2029 ja alustava arvio tulevista investoinneista

1000 EUR	TA 2026	TA 2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Strategiset maankäytön hankkeet	23 000	20 600	11 400	5 900	6 900	3 600	1 550	950	950	4 500	2 500
Strategiset joukkoliikenteen hankkeet	34 400	25 400	14 900	7 500	200	-	-	-	-	-	-
Tuloa tuottavat hankkeet	4 000	3 000	3 000	3 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Toimintojen edellyttämät hankkeet	6 600	4 500	3 900	3 300	2 650	2 650	2 650	2 450	2 450	1 400	1 400
Korjausvelkaa alentavat hankkeet	11 150	11 150	10 150	10 350	13 350	12 550	10 550	10 750	11 250	12 250	12 750
Liikenteen toimivuus ja turvallisuus hankkeet	19 600	13 550	12 700	11 000	5 420	5 000	4 000	3 000	2 950	2 950	3 950
Asukasviihtyisyyttä parantavat hankkeet	7 850	8 150	7 550	7 550	8 600	8 600	8 300	8 300	8 300	8 300	8 300
Yksityisrahoitteiset hankkeet	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Liikuntapaikkojen perusparantaminen	1 600	1 800	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Kuituverkkojen rakentaminen	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750
Rakentaminen yhteensä	**138 950**	**118 900**	**96 350**	**81 350**	**73 870**	**69 150**	**63 800**	**62 200**	**62 650**	**66 150**	**65 650**

8.4.1 Tekninen lautakunta

Tulot ja menot sitovia, tekninen lautakunta

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	9 649	2 000	1 000	1 000	1 000
Menot	-132 447	-136 600	-116 350	-93 600	-78 600
Netto	-122 798	-134 600	-115 350	-92 600	-77 600

8.4.1.1 Strategiset maankäytön hankkeet

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	636	-	-	-	-
Menot	-15 002	-23 000	-20 600	-11 400	-5 900
Netto	-14 366	-23 000	-20 600	-11 400	-5 900

Strategisten maankäytön hankkeiden tarkoituksena on kehittää kaupunkirakennetta ja sen painotuksia Espoo-tarinan ohjaamaan suuntaan. Strategisten maankäytön hankkeiden investointikustannusten arvioidaan palautuvan tai ylittyvän keskipitkällä tai pitkällä palautusajalla.

Strategisiin maankäytön hankkeisiin kuuluvissa alueellisissa kehittämisprojekteissa projektialuetta palveleva kunnallistekniikka pyritään rakentamaan hallitusti, kustannustehokkaasti ja mahdollisimman nopeasti.

Strategiset maankäytön hankkeet sisältävät Espoon kasvun kannalta keskeiset aluekehitysinvestoinnit, joilla mahdollistetaan uusien asunto-, työpaikka- ja palvelualueiden rakentuminen. Suunnitelmakaudella kokonaisuus kattaa Leppävaaran, Espoon keskuksen, Kurttilan, Kivenlahden ja Espoonlahden metrokeskusten sekä Pohjois-Espoon pientaloalueiden kehittämisen. Hankkeiden tavoitteena on ohjata kaupunkirakenteen kasvua joukkoliikenteen solmukohtiin ja alueille, joilla investoinnit voidaan pitkällä aikavälillä kattaa maankäytöstä saatavilla tuloilla.

Suunnitelmakaudella toteutetaan esimerkiksi Leppävaaran keskusalueen kehittämistä, johon kuuluvat bussiterminaalin ympäristö, Ratsukatu, Linnanrakentajainsilta, Luutnantinkatu ja Mäkkylänkuja sekä Säterinpuistontien jatke Turuntielle. Espoon keskuksessa investoinnit kohdistuvat matkakeskuksen ja Espoontorin ympäristöön sekä Kulmakorven uuteen työpaikka-alueeseen. Metron kehityskäytävässä taas viimeistellään Kivenlahden metrokeskuksen ympäristöä ja rakennetaan Kiviruukin uusia yleisiä alueita sekä Espoonlahden metroaseman ympäristöä. Kurttilan projektikohteet valmistuvat suunnitelmakauden alkupuolella. Pohjois-Espoossa rahoitus kohdistuu Gobbackan alueen toteuttamiseen.

8.4.1.2 Strategiset joukkoliikenteen hankkeet

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	2 400	-	-	-	-
Menot	-38 092	-34 400	-25 400	-14 900	-7 500
Netto	-35 692	-34 400	-25 400	-14 900	-7 500

Strategisilla joukkoliikenteen hankkeilla kehitetään Espoon kaupunkikeskuksia yhdistävää joukkoliikenneinfraa. Suunnitelmakaudella strategisen joukkoliikenteen hankkeita ovat Kaupunkirata sekä Raide-Jokeri, jossa tehdään jälkivastuuajan töitä.

Kaupunkirata-hankkeen kustannusarvio tarkistettiin vuonna 2023. Valtuustossa hyväksytyn kustannusarvion ja muutetun sopimuksen mukaisesti Espoon rahoitusosuus kaupunkiradan toteuttamiskustannuksista on 40,9 prosenttia, enintään kuitenkin 142,8 milj. euroa.

Tämänhetkisen arvion mukaan Kaupunkirata-hanke valmistuu vuoden 2029 loppuun mennessä.

8.4.1.3 Tuloa tuottavat hankkeet

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	145	1 000	1 000	1 000	1 000
Menot	-3 914	-4 000	-3 000	-3 000	-3 000
Netto	-3 769	-3 000	-2 000	-2 000	-2 000

Tuloa tuottavien hankkeiden tarkoituksena on rakentaa kunnallistekniikkaa alueille, joista kaupungille syntyy lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä maanmyynti- tai maanvuokratuloja. Investoinnit kohdistuvat kaupungin omille maille sekä niille maankäyttösopimusalueille, joiden sopimuskorvaukset eivät kata kaikkia rakentamiskustannuksia.

Käytännössä kyse on kaupungin uusien asunto- ja työpaikka-alueiden katujen, aukioiden, puistojen ja muun kunnallistekniikan toteuttamisesta. Näiden investointien avulla mahdollistetaan esimerkiksi Komeetanrinteen ja Mattlidenin sekä niiden kaltaisten alueiden rakentuminen ja tonttien luovuttaminen.

Tuloihin sisältyvät arvioidut valtion rahoitusavustukset.

8.4.1.4 Toimintojen edellyttämät hankkeet

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-3 446	-6 600	-4 500	-3 900	-3 300
Netto	-3 446	-6 600	-4 500	-3 900	-3 300

Toimintojen edellyttämät hankkeet ovat sellaisia muiden tehtäväalueiden edellyttämiä suunnittelu- tai tukitoimintoja tai valmistelevia projekteja, joita ei voida suoraan sijoittaa yhdelle tehtäväalueelle.

Tukitoimintoihin sisältyvät esimerkiksi suunnittelu, maastomittaukset ja maaperätutkimukset sekä kunnallistekniikkaa tukevien alueiden rakentaminen ja parantaminen. Suunnitelmakauden hankkeisiin kuuluu muun muassa Lankasuon maanvastaanottoalueen rakentaminen.

Kaupungin muiden toimintojen edellyttämiin projekteihin sisältyvät koulujen, päiväkotien, satamien ja muiden välitöntä tuottoa aiheuttamattomien toimintojen edellyttämät, yleisille alueille sijoittuvat, kunnallistekniikan rakentamisprojektit.

8.4.1.5 Korjausvelkaa alentavat hankkeet

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-11 794	-11 150	-11 150	-10 150	-10 350
Netto	-11 794	-11 150	-11 150	-10 150	-10 350

Korjausvelkaa alentavien hankkeiden tavoitteena on säilyttää olemassa olevan infrastruktuurin arvo ja käyttökelpoisuus. Kokonaisuus sisältää katujen, puistojen, siltojen ja tulevaisuudessa myös raitioteiden peruspa-rannuksia. Painopiste on katuverkon ja siltojen pitkäjänteisessä kunnossapidossa

Uudelleenpäällystysurakoiden kustannustaso on pysynyt vuosina 2025–2026 pääosin ennallaan, minkä vuoksi uudelleenpäällystyksen vuosittainen toteutusmäärä pyritään säilyttämään vuoden 2026 tasolla. Päällysteisiin kohdistuva kuluminen kuitenkin kasvaa jatkuvasti. Liikennemäärien lisääntyminen, ilmaston muuttuminen sateisemmaksi sekä talvikauden aiempaa voimakkaammat lämpötilavaihtelut heikentävät päällysteiden kuntoa ja lyhentävät niiden käyttöikää. Samanaikaisesti kaupungin kasvun myötä kunnossapidettävien asfalttipintaisten alueiden määrä lisääntyy noin kolme prosenttia vuodessa.

Korjausvelan kasvua hillitään päällystystöiden lisäksi parantamalla katujen kuivatusjärjestelmiä, kunnostamalla sorateiden pintarakenteita, korjaamalla routavaurioita sekä uusimalla ajoratojen ja pyöräteiden kaiteita. Suunnittelukauden loppupuolella korjaustarpeiden arvioidaan kasvavan merkittävästi, kun suuri osa 1970- ja 1980-luvuilla rakennetuista kaduista saavuttaa laajempien perusparannusten edellyttämän iän. Tämän vuoksi katujen perusparantamiseen kohdistuvien investointien tarve kasvaa ohjelmakauden loppua kohti.

Puistojen ja raittien perusparantamismäärärahalla suunnitellaan, kunnostetaan ja parannetaan puistoja, leikkipaikkoja, katuviheralueita, aukioita ja toreja sekä lähiliikuntapaikkoja ja koira-aitauksia. Suunnitelmakauden aikana toteutetaan muun muassa leikkipaikka-, lähiliikuntapaikka-, koira-aitaus- ja kaupunkiviljelyohjelmien mukaisia perusparannuskohteita.

Espoon kaupungilla on kunnossapidettävänään noin 350 siltaa, jotka vaativat peruskorjauksen noin 30 vuoden välein. Peruskorjauskustannukset ovat keskimäärin 40 prosenttia sillan uudelleenhankinta-arvosta. Siltojen kuntoa tarkkaillaan vuosittain tehtävillä yleistarkastuksilla siten, että jokainen silta tarkastetaan noin 5 vuoden välein. Yleistarkastusten perusteella määritetään sillat, joille tehdään tarkempi kuntotutkimus (erikoistarkastus) ja laaditaan sen perusteella korjaussuunnitelma.

8.4.1.6 Liikenteen toimivuus ja turvallisuus hankkeet

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	2 142	1 000	-	-	-
Menot	-18 237	-19 600	-13 550	-12 700	-11 000
Netto	-16 095	-18 600	-13 550	-12 700	-11 000

Liikenteen toimivuus ja turvallisuus -hankkeiden alle kuuluvissa projekteissa rakennetaan nykyistä ja uutta asutusta ja elinkeinoelämää palvelevia liikenneyhteyksiä sekä parannetaan vanhan liikenneinfran turvallisuutta ja toimivuutta.

Suunnitelmakaudella maantiet-ryhmässä varaudutaan osallistumaan kävelyn ja pyöräilyn edellytysten parantamiseen Nupurintien varressa Brobackantien ja Kirkkonummen rajan välillä.

Liikenteen toimivuutta ja turvallisuutta parannetaan rakentamalla ja kehittämällä merkittäviä, useita asemakaava-alueita palvelevia pää- ja kokoojakatuja sekä parantamalla katu-, baana- ja seutureittiverkon turvallisuutta, sujuvuutta ja jatkuvuutta.

Pääkatujen osalta varaudutaan Espoonväylän yleissuunnitteluun sekä Höyrylaivantien parantamiseen. Baanojen ja seutureittien osalta rakentaminen painottuu suunnitelmakaudella Rantaradanbaanan rakentamiseen välillä Leppävaara - Espoon keskus.

Liikenteen toimivuuden ja turvallisuuden alla ovat myös joukkoliikenneprojektit, joissa rakennetaan ja parannetaan joukkoliikennejärjestelmän osia sekä niihin liittyviä erilliskohteita.

Liikenteen ohjaus ja valaistus muodostavat kaikkia liikennemuotoja palvelevan teknisen kokonaisuuden. Investoinnit kohdistuvat liikennevalojen, liikennetelematiikan sekä muun kiinteän liikenteenohjauksen kehittämiseen ja perusparantamiseen. Kokonaisuuteen kuuluvat esimerkiksi liikennevalojärjestelmät, liikennemerkit, tiemerkinnät, opastusjärjestelmät, liityntäpysäköinnin informaatiojärjestelmät sekä liikenneväylien valaistus. Suunnittelukauden alkuvuosina jatketaan LED-valaistukseen siirtymistä, jonka arvioidaan valmistuvan vuonna 2029.

Ilmastonmuutoksen vaikutuksiin varaudutaan kehittämällä liikenneväylien ja yleisten alueiden tulvasuojelua sekä hulevesien hallintaa. Hankkeissa toteutetaan kunnallisteknisiä ratkaisuja, joilla vähennetään rankkasateiden, tulvien ja muiden sään ääri-ilmiöiden aiheuttamia riskejä sekä turvataan liikenneverkon ja kaupunkiympäristön toimintakyky muuttuvissa olosuhteissa.

8.4.1.7 Asukasviihtyisyyttä parantavat hankkeet

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-8 542	-7 850	-8 150	-7 550	-7 550
Netto	-8 542	-7 850	-8 150	-7 550	-7 550

Espoolaisten asumisviihtyvyyttä parannetaan rakentamalla viheralueita, puistoja, raitteja, liikunta-alueita ja ulkoilureittejä sekä kehittämällä olemassa olevien asuinalueiden ympäristöä ja kunnallistekniikkaa. Tavoitteena on tarjota laadukkaita virkistys- ja liikkumismahdollisuuksia kasvavan kaupungin kaikissa osissa sekä varmistaa viher- ja ulkoiluverkoston hyvä saavutettavuus.

Urheilupuistot-kokonaisuuden kautta rakennetaan ja parannetaan urheilupuistoja sekä niiden edellyttämää kunnallistekniikkaa. Hankkeet perustuvat liikunta- ja hyvinvointilautakunnan arvioimiin investointitarpeisiin, ja niiden tavoitteena on parantaa liikuntaolosuhteita sekä turvata alueiden toimivuus kasvavalle käyttäjämäärälle. Suunnitelmakauden alkupuolelle liikuntalautakunta on esittänyt toteutettaviksi Hyljelahdenkentän tekojään ja Latokasken tekojää-/tekonurmikentän.

Puistojen ja raittien rakentamisen määrärahoilla toteutetaan muun muassa leikkipaikka-, lähiliikuntapaikka-, koira-aitaus- ja kaupunkiviljelyohjelmien mukaisia kohteita. Kasvava kaupunki edellyttää myös uusien puistoraittien rakentamista, jotta palvelut ja virkistysalueet ovat saavutettavissa turvallisesti ja sujuvasti. Samalla puistoihin rakennetaan hulevesirakenteita sekä toteutetaan ratkaisuja, joilla vahvistetaan luonnon monimuotoisuutta ja viheralueiden ekologista laatua.

Vuoden 2026 alussa valmistuneen leikkipaikkaohjelman tavoitteena on kehittää koko kaupungin kattava ja tasapainoinen leikkipaikkaverkosto. Tavoitteena on, että jokaisessa kaupunkikeskuksessa sijaitsee vähintään yksi vetovoimainen ja omaleimainen leikkipuisto, joka toimii alueensa keskeisenä kohtaamis- ja virkistyspaikkana.

Vanhojen alueiden parantamisen hankkeilla nostetaan olemassa olevien asuinalueiden kunnallisteknistä palvelutasoa. Työt toteutetaan KTP-ohjelman (kaavoitetut, tiivistyvät pientaloalueet) mukaisessa järjestyksessä rakentamalla katuja asemakaavojen edellyttämään tasoon sekä toteuttamalla vesihuoltohankkeita yhteistyössä HSY:n kanssa. Näin varmistetaan, että vanhatkin asuinalueet vastaavat kasvavan kaupungin toiminnallisia ja laadullisia tavoitteita.

8.4.1.8 Yksityisrahoitteiset hankkeet

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	4 325	-	-	-	-
Menot	-33 420	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Netto	-29 095	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000

Yksityisrahoitteisten hankkeiden investointikustannukset saadaan suoraan kumppanilta esimerkiksi maankäyttösopimuksen tai kunnallistekniikkasopimuksen myötä. Näissä projekteissa kunnallistekniikan rakentaminen ja sen rahoitus perustuvat yksityisen tahon ja kaupungin väliseen sopimukseen.

Maankäyttösopimusrakentaminen painottuu suunnitelmakauden alkuvuosina Keran, Niittykummun, Finnoon, Lasihytin ja Hannusrannan alueille.

8.4.2 Liikuntapaikkojen perusparantaminen

Tulot ja menot sitovia, Liikuntalautakunta

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-1 415	-1 600	-1 800	-2 000	-2 000
Netto	-1 415	-1 600	-1 800	-2 000	-2 000

Perusparannusmäärärahalla kunnostetaan mm. ulkoilusaarten keittokatoksia, uimarantoja, uimalaitureita, liikuntakenttien aitoja ja valoja, uusitaan tekonurmia sekä parannetaan ulkoilureittejä.

8.4.3 Kuituverkkojen rakentaminen

Tulot ja menot sitovia, Digitaaliset palvelut ja ICT

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-500	-750	-750	-750	-750
Netto	-500	-750	-750	-750	-750

Määrärahaa käytetään kaupungin kuituverkon sekä siihen liittyvien toimitilaliittymien rakentamiseen ja parantamiseen.

8.5 Koneet ja kalusto

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	0	-	-	-	-
Menot	-8 943	-10 805	-12 407	-12 864	-15 120
Netto	-8 943	-10 805	-12 407	-12 864	-15 120

Koneiden ja kaluston määrärahoilla tehdään yli 10 000 euron hankintahintaisia poistonalaisia hankintoja. Toimitilojen ensikertainen kalustaminen luetaan myös poistonalaiseksi hankinnaksi, silloin kun sen hankintahinta on yli 10 000 euroa.

Määrärahat sisältävät toimitilahankkeiden ensikertaisen varustelun ja kalustamisen (sisältäen opetus- ja oppimisteknologian) lisäksi yksittäisiä poistonalaisia hankintoja, kuten esimerkiksi tieto- ja viestintätekniikan hankinnat, logistiikan kaluston sekä liikunta- ja kulttuuripalvelujen laite- ja kalustohankinnat.

Toimitilahankkeista vuonna 2027 varaudutaan kalustamaan ja varustamaan useita koulu- ja päiväkotitiloja. Lisäksi investoidaan muun muassa tieto- ja viestintätekniikan laitteisiin, mittaus-, tutkimus- ja erikoistyökoneisiin, venesatamien laitureihin, tekojäälaitteisiin sekä kulttuuritilojen laitteisiin.

8.5.1 Konsernihallinto

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	0	-	-	-	-
Menot	-4 285	-4 150	-4 150	-4 150	-4 300
Netto	-4 285	-4 150	-4 150	-4 150	-4 300

Logistiikan kalustoinvestoinnit ovat 3,0 milj. euroa. Investoinnin sisältävät työkoneita, traktoreita, erikoiskalustoa ja lisälaitteita kaupunkiympäristön ja elinvoiman toimialoille. Digitaaliset palvelut ja ICT investoi noin 1,1 milj. euroa ICT-infran elinkaaren mukaisiin tietoliikennelaiteuusintoihin sekä uusien toimitilakohteiden lisälaitetarpeisiin.

8.5.2 Kulttuurin tulosyksikkö

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-450	-1 856	-2 475	-1 074	-4 050
Netto	-450	-1 856	-2 475	-1 074	-4 050

Tulosyksikön investoinnit vuosille 2027–2029 sisältävät määrärahat kulttuuritalojen ja -keskusten AV- ja esitystekniikan täydentämiseen ja uusimiseen, akustiikan ja toiminnallisuuden muutoksiin sekä tilojen muutos- ja parannustöihin.

Lisäksi vuonna 2027 toteutetaan laajemmat Tapiolasalin akustiikka- ja muutostyöt.

Vuonna 2029 määrärahoja kohdistetaan Kulttuurikeskuksen teatterilaajennuksen esitystekniikan laite- ja kalustehankintoihin.

8.5.3 Liikunnan tulosyksikkö

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-1 855	-1 200	-1 700	-2 850	-2 700
Netto	-1 855	-1 200	-1 700	-2 850	-2 700

Koneet ja kalusto määrärahalla hankitaan mm. tekojäälaitteistoja, latukoneita, satamien venelaitureita ja jäänhoitokoneita. Lisäksi varaudutaan uusien liikuntapaikkojen ensikertaiseen kalustamiseen.

Vuosina 2028-2029 uusitaan Haukilahden sataman laiturit.

8.5.5 Kasvun ja oppimisen lautakunta

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-1 577	-2 927	-3 495	-3 403	-3 300
Netto	-1 577	-2 927	-3 495	-3 403	-3 300

Koneet ja kalustomäärärahaan on budjetoitu uusien, peruskorjattujen sekä elinkaarta jatkavien hankkeiden ensikertainen kalustaminen. Kalustamisen määrärahat määritellään talousarviovuosina valmistuvien kohteiden neliöiden (koulut ja nuorisotilat) tai ryhmien (päiväkodit) mukaan.

8.5.6 Svenska bildningstjänster tulosyksikkö

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-103	-87	-87	-837	-220
Netto	-103	-87	-87	-837	-220

Koneet ja kalustomäärärahaan on budjetoitu uusien, peruskorjattujen sekä elinkaarta jatkavien hankkeiden ensikertainen kalustaminen. Kalustamisen määrärahat määritellään talousarviovuosina valmistuvien kohteiden neliöiden (koulut ja nuorisotilat) tai ryhmien (päiväkodit) mukaan.

8.5.7 Kaupunkitekniikan keskus

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-561	-650	-650	-650	-650
Netto	-561	-650	-650	-650	-650

Kaupunkitekniikan keskus hankkii määrärahalla työkoneita, joilla korvataan vanhat sekä toiminnan vaatimat uudet työkoneet.

8.7 Muut aineelliset hyödykkeet

Sitovuustaso kulttuurin tulosyksikössä koneet ja kalusto

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-	-65	-150	-100	-100
Netto	-	-65	-150	-100	-100

Muihin aineellisiin hyödykkeisiin sisältyy kulttuurin tulosyksikön investointihankinnat, joista ei tehdä poistoja, mm. arvosoittimet.

8.8 Osakkeet ja osuudet

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	115	-	-	-	-
Menot	-59 635	-70 380	-74 609	-69 949	-69 899
Netto	-59 520	-70 380	-74 609	-69 949	-69 899

Osakkeet ja osuudet sisältää varaukset osakkeiden merkintään, pysäköintilaitosten kaupungin rahoitusosuuksiin sekä Länsimetro Oy:lle maksettavaan rahoitusvastikkeeseen sisältyvän lainanlyhennyksen sekä korvaus- ja uudisinvestointien osuuden.

8.8.1 Kaupunkiympäristön toimiala

Tulot ja menot sitovia, Kaupunkiympäristön esikunta

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	115	-	-	-	-
Menot	-59 571	-70 380	-74 609	-69 949	-69 899
Netto	-59 456	-70 380	-74 609	-69 949	-69 899

Joukkoliikenne

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	-	-	-	-	-
Menot	-59 004	-63 700	-71 679	-68 569	-68 559
Netto	-59 004	-63 700	-71 679	-68 569	-68 559

Toimialajohto

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	115	-	-	-	-
Menot	-567	-6 680	-2 930	-1 380	-1 340
Netto	-452	-6 680	-2 930	-1 380	-1 340

Joukkoliikenteen määräraha kattaa Länsimetro Oy:lle maksettavien rahoitusvastikkeiden lainanlyhennyksen osuuden ja yhtiön tarvitseman rahoituksen korvausinvestointeihin.

Toimialajohdon määrärahalla katetaan Espoon sijoitukset Kiinteistö Oy Finnoon Pysäköinti I:lle maksettavien rahoitusvastikkeiden lainanlyhennykseen ja Finnoon Pysäköinti II Oy:n omaan pääomaan, jolla yhtiö lyhentää lainaa ja maksaa korkokuluja sekä varaudutaan sijoittamaan perustettavaan Keran pysäköintiyhtiöön.

Länsimetro Oy:n lainanlyhennys nousee portaittain vuoteen 2029 saakka. Vuodesta 2023 lähtien on kaikkia 1. vaiheen lainoja lyhennetty ja vuodesta 2029 lyhennetään kaikkia 2. vaiheen lainoja. Lyhennyksiin on varattu 57,7 milj. euroa vuodelle 2027, 58,3 milj. euroa vuodelle 2028 ja 58,7 milj. euroa vuodelle 2029. Länsimetro Oy:hyn sijoitetaan kaudella 2027–2029 varoja myös korvausinvestointeihin 14 milj. euroa vuonna 2027, 10,2 milj. euroa vuonna 2028 ja 9,8 milj. euroa vuonna 2029.

Talousarviovuodelle sekä suunnitelmakausille on varattu 0,28 milj. euroa vuosittain Kiinteistö Oy Finnoon Pysäköinti I:n rahoitusvastikkeisiin ja noin 1,2 milj. euroa vuosittain sijoituksiin Finnoon Pysäköinti II Oy:n omaan pääomaan. Vuonna 2027 perustettavaan Keran pysäköintiyhtiöön on varauduttu sijoittamaan 1,5 milj. euroa.

9 Rahoitusosa

Peruskaupungin rahoitusosa kuvaa tulorahoituksen riittävyyden pääoma- ja investointimenoihin sekä rahoitusjäämän ja sen käytön tai rahoitustarpeen ja sen kattamisen.

Varsinaisen toiminnan ja investointien tulorahoitus muodostuu vuosikatteesta, satunnaisista eristä sekä tulorahoituksen korjauseristä. Tulorahoituksen korjauserät vastaavat käyttöomaisuuden myynnistä, lähinnä maaomaisuuden myynnistä, saatua myyntivoiton osuutta, joka sisältyy käyttötalouden toimintatuloihin.

Investointimenot ja -tulot sisältävät vain peruskaupungin investoinnit. Rahoitusosuudet koostuvat lähinnä valtiolta saatavista rahoitusosuuksista. Pysyvien vastaavien luovutustuloissa on myös toimintatuloihin sisältyvät käyttöomaisuuden myyntivoitot, jotka vastaavat tulorahoituksen korjauseriä.

Talousarvion ja taloussuunnitelman perusteluosan lopussa on esitetty laskelmat, johon sisältyvät myös liikelaitosten ja erillisten taseyksiköiden rahavirtoihin vaikuttavat erät.

9.1 Peruskaupungin rahoituslaskelma

1000 EUR		ENN 2026	TA 2027	2028	2029
Toiminnan rahavirta		119 894	118 025	166 033	192 083
Vuosikate	+/-	136 229	133 340	197 348	223 398
Tulorahoituksen korjauserät	+/-	-16 336	-15 314	-31 315	-31 315
Investointien rahavirta		-233 870	-204 301	-162 049	-146 816
Investointimenot	-	-253 706	-222 116	-195 863	-180 630
Rahoitusosuudet investointimenoihin	+	3 500	2 500	2 500	2 500
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	+	16 336	15 314	31 315	31 315
Toiminnan ja investointien rahavirta	**+/-**	**-113 977**	**-86 276**	**3 984**	**45 268**
Rahoituksen rahavirta		127 256	69 160	17 160	2 160
Antolainauksen muutokset		16 160	16 160	16 160	16 160
Antolainasaamisten lisäykset	-	-	-	-	-
Antolainasaamisten vähennykset	+	16 160	16 160	16 160	16 160
Lainakannan muutokset		97 096	38 000	-14 000	-29 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	150 000	98 000	51 000	39 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-52 904	-60 000	-65 000	-68 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-	-	-	-	-
Oman pääoman muutokset	+/-	15 000	15 000	15 000	15 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	+/-	-1 000	-	-	-
Vaikutus maksuvalmiuteen		**13 280**	**-17 115**	**21 144**	**47 428**

*ENN = Ennuste vuoden lopun tilanteesta

Vuonna 2027 peruskaupungin toiminnan ja investointien rahavirta on 87 milj. euroa negatiivinen. Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahaston arvioitua lisätuottoa varataan käytettäväksi investointien rahoitukseen 15 milj. euroa vuodessa. Lisäksi rahoitustarpeen kattamiseen varaudutaan nostamaan uutta pitkäaikaista lainaa 98 milj. euroa vuonna 2027. Tällä katetaan myös liikelaitosten ja taseyksiköiden rahoitustarpeet, jotka on esitetty yhdistetyssä rahoituslaskelmassa yleisperustelujen lopussa olevassa taulukossa. Lyhennykset huomioiden kaupungin pitkäaikainen lainakanta kasvaa 38 milj. euroa vuonna 2027, ja kaikkiaan lainakanta pienenee 5 milj. euroa taloussuunnitelmakaudella.

9.2 Antolainat

Lainojen lyhennykset ovat aiempina vuosina kaupungin tytäryhtiöille tai muille myönnettyjen lainojen lyhennyksiä.

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	15 564	16 681	16 160	16 160	16 160
Menot	-1 900	-	-	-	-
Netto	13 664	16 681	16 160	16 160	16 160

9.3 Talousarviolainat

Suunnitelmakauden lainanotto on yhteensä 188 milj. euroa ja lyhennykset 193 milj. euroa.

Tulot ja menot sitovia

1000 EUR	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	2028	2029
Tulot	-	207 700	98 000	51 000	39 000
Menot	-52 906	-57 121	-60 000	-65 000	-68 000
Netto	-52 906	150 579	38 000	-14 000	-29 000

10 Liitteet

Liite 1

Talousarvion sitovuus ja seuranta sekä noudattamista koskevat ohjeet

Liite 2

Kaupungin investointiohjelma vuosina 2026–2035
Toimitilainvestoinnit vuosina 2026–2035

10.1 Liite 1: Talousarvion sitovuus ja seuranta sekä noudattamista koskevat ohjeet

10.1.1 Talousarvion sitovuus

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Valtuusto hyväksyy talousarvion yhteydessä Espoo-tarinaan (= Espoon strategia) perustuvat kuntalain edellyttämät toiminnalliset ja taloudelliset tulostavoitteet, määrärahat ja tuloarviot sekä nettobudjetoitujen tulosyksiköiden toimintakatteet. Liikelaitoksen tavoitteet ovat liikelaitoksen suunnitelmateksteissä. Näistä voidaan poiketa vain valtuuston päätöksin tai valtuuston jäljempänä sitovien määrärahojen yhteydessä päättämin valtuutuksin. Sitovia erityisperusteluja käytetään tarkentamaan toimintaa sekä menomäärärahojen ja tuloarvioiden hyväksyntää tai siirtoja. Talousarvion toteuttamiseen tarvittavasta viranhaltijoiden päätösvallasta on säännökset hallintosäännössä ja toimintaohjeissa. Tässä asiakirjassa annettavat ohjeet perustuvat edellä mainittuihin säädöksiin.

Lautakuntien ja johtokuntien sekä toimialojen, tulosyksiköiden ja liikelaitoksen johtajien on huolehdittava, että tulostavoitteet toteutetaan määrärahojen puitteissa eikä muutoksia talousarvioon lähtökohtaisesti tarvita. Tämän toteuttamiseksi käyttösuunnitelmia on vuoden aikana tarvittaessa tarkistettava.

Mahdollisista valtuustoon nähden sitovien määrärahojen, tuloarvioiden tai tavoitteiden tarkistustarpeista on ilmoitettava konsernihallinnon rahoitus ja talous -yksikölle heti kun poikkeamia havaitaan. Kaupunginjohtaja esittelee sitovuuteen liittyvät talousarviomuutokset kaupunginhallitukselle.

Sitovuustasoista päätetään talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Menomäärärahat ja tuloarviot voidaan talousarviossa määrätä sitoviksi valtuustoon nähden joko brutto- tai nettoperiaatteella. Bruttoperiaate tarkoittaa, että menot ja tulot ovat erikseen sitovia. Nettoperiaate tarkoittaa, että talousarviossa sitovuus määrätään toimintakatetasolle, nettomääräisesti tulojen ja menojen erotuksena.

10.1.1.1 Sitovat määrärahat

Käyttötalousosan sitovuustaso

10 ja 11	Valtuusto ja konsernihallinto (toiminta kate sitova) pl. 1020
1020	Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus
1200	Elinvoiman esikunta
1210	Elinkeino tulosyksikkö
1220	Kulttuurin tulosyksikkö (pl. 12220)
12220	Kulttuuri, netto (toimintakate sitova)
1230	Liikunnan ja urheilun tulosyksikkö
1240	Työllisyyspalvelujen tulosyksikkö
3000	Kasvun ja oppimisen esikunta ja yhteiset
3101–3104	Kasvun ja oppimisen lautakunta
3200	Svenska bildningstjänster
4001	Kaupunkitekniikan keskus (pl. 40040, 40060)
40040	Rakentamisen sisäiset palvelut (toimintakate sitova)
40060	Ulkopuoliset työt (toimintakate sitova)
4100	Kaupunkisuunnittelukeskus
4200	Ympäristökeskus
4300	Rakennusvalvonta
4400	Kaupunkiympäristön toimialajohto (pl. 44100)
44100	Joukkoliikenne

Talousarviokirjassa valtuustoon nähden sitovat erät on erikseen mainittu taulukoiden tekstien yhteydessä.

Talousarviokirjassa esitetään raha- ja tunnuslukutietoja sitovaa tasoa alemmilla tasoilla. Nämä tiedot eivät ole valtuustoon nähden sitovia. Talousarviokirjassa esitetyt palvelutuotteiden suoritemäärät ja yksikkökustannukset eivät ole valtuustoon nähden sitovia.

Tuloslaskelmaosan sitovuustaso

Verotulot
Valtionosuudet
Rahoitustulot ja -menot

Investointiosan sitovuustaso

Peruskaupungin investointiosan sitovuustaso määräytyy investoinnin omaisuuslajista ja organisaatiotasosta.

Kiinteät rakenteet ja laitteet

- Kiinteät rakenteet ja laitteet, Tekninen lautakunta
  Liikuntapaikkojen perusparantaminen, Liikuntalautakunta
  Kuituverkon rakentaminen, Digitaaliset palvelut ja ICT

Aineettomat hyödykkeet

- IT-kehitysprojektit, Digitaaliset palvelut ja ICT

Maa- ja vesialueet

- Maa- ja vesialueet, Kaupunkiympäristön esikunta

Koneet ja kalusto

- Koneet ja laitteet, Konsernihallinto
- Koneet ja laitteet, Kulttuurilautakunta
- Koneet ja laitteet, Liikuntalautakunta
- Koneet ja laitteet, Opetuksen ja varhaiskasvatuksen lautakunta
- Koneet ja laitteet, Svenska rum lautakunta
- Koneet ja laitteet, Tekninen lautakunta

Osakkeet ja osuudet

- Osakkeet ja sijoitukset, Konsernihallinto
- Osakkeet ja sijoitukset, Kaupunkiympäristön esikunta

Tilapalvelut -liikelaitoksen investointien sitovuustasot

- Uudisrakentaminen
- Perusparantaminen
- Koneet ja kalusto
- Osakkeet ja osuudet

Taseyksiköiden sitovuustasot

- Kiinteät rakenteet ja laitteet
- Koneet ja kalusto
- Osakkeet ja osuudet

Liikelaitos

Valtuusto päättää liikelaitoksen investoinneista ja niiden rahoituksesta. Espoo Tilapalvelut -liikelaitoksen uudisrakentamisen investointiliitteessä nimetyistä hankkeista päätetään hankekohtaisesti. Tilapalvelujen muista investoinneista päätetään omaisuuslajeittain.

Taseyksiköt

Valtuusto päättää taseyksiköiden investoinneista ja niiden rahoituksesta. Kunkin taseyksikön sitovuustaso on omaisuuslaji.

Rahoitusosan sitovuustaso

Antolainat
Talousarviolainat

10.1.1.2 Sitovat määräykset

Kaupunginhallituksella on oikeus tehdä sellaisia siirtoja käyttötalous- ja investointiosan välillä, jotka liittyvät muun muassa kiinteän omaisuuden myyntitulojen, vuosi- ja peruskorjausmäärärahojen välisen jakosuhteen, koneiden ja kaluston, ICT-järjestelmien, suunnittelukustannusten tai muiden sellaisten poistonalaisten hankintojen sekä pilaantuneiden maa-alueiden puhdistuksien kirjanpitolain edellyttämään oikeellisuuteen.

Silloin kun toimintaan saadaan merkittävää ulkopuolista rahoitusta (mm. ulkopuolisen rahoitukset projektit), joka ei sisälly talousarvion tuloihin, voidaan kaupunginhallituksen päätöksellä korottaa menoja ulkopuolisia tuloja vastaavalla määrällä. Menettely edellyttää talousarvion tulojen vastaavaa korottamista. Toimintaan liittyvien menojen ja tulojen seuranta on järjestettävä kaupungin kirjanpidossa.

Toimialajohtajalla on oikeus tehdä toimialansa sitovien määrärahojen välillä vähäisiä siirtoja, joilla varmistetaan Espoo-tarinan tulostavoitteiden toteutuminen ja jotka eivät aiheuta lisämäärärahan tarvetta. Toimialajohtaja voi vastaavin edellytyksin tehdä toimialansa sisällä toiminnan uudelleen järjestämisestä aiheutuvia määrärahojen siirtoja. Kaupunginjohtajalla on oikeus tehdä vastaavia siirtoja valtuuston ja konsernihallinnon määrärahoista (pl. tarkastuslautakunta ja tilintarkastus) ja kaupunginhallitukseen keskitetysti budjetoiduista määrärahoista siirtoja toimialoille.

Kaikki talousarvioon esitettävät muutokset valmistellaan yhteistyössä konsernihallinnon rahoitus ja talous -yksikön kanssa.

Käyttötalousosa

1. Valtuuston hyväksymä talousarvio ja taloussuunnitelma sitoo kaupungin toimialoja, toimielimiä ja tulosyksiköitä.

   Valtuustoon nähden sitovia ovat Espoo-tarinan tavoitteisiin perustuvat tulostavoitteet, liikelaitoksen sitovat tavoitteet sekä talousarviokirjaan sisältyvät edellä todetut määrärahat, tuloarviot, nettositovien yksiköiden toimintakatteet ja erityisperustelut. Valtuustolle ja kaupunginhallitukselle raportoidaan talousarvion toteutumisesta seurantaa koskevien ohjeiden mukaisesti.

2. Lauta- ja johtokunnat voivat hyväksyä tulosyksiköilleen myös muita omaan toimintaansa liittyviä tavoitteita, joita lautakunnat seuraavat.

   Lauta- ja johtokuntien on huolehdittava, että kaupungille kuuluvat tulot peritään tehtyjen sopimusten ja annettujen ohjeiden mukaisesti.

3. Avustuksen myöntämisen ehdoksi tulee asettaa toimialan tavoitteisiin ja avustuksen saajan toimintaan ja edellytyksiin liittyvät toiminnalliset velvoitteet. Kaupungille tulee varata mahdollisuus tarkastaa avustusta saavien yhteisöjen toimintaa ja taloutta.

   Avustuksen myöntäjän tulee selvittää etukäteen avustettavan yhteisön taloudellinen tilanne ja seurata avustuksen myöntämisen jälkeen avustuksen käyttöä. Kaupungilla tulee olla mahdollisuus avustusta saavan yhteisön hallinnon ja tilien tarkastamiseen.

   Avustettavien yhteisöjen omarahoitusosuuden ja myönnettävän avustuksen suhteeseen on kiinnitettävä huomiota. Avustusta ei myönnetä, jos yhteisön taloudellinen tila on niin heikko, ettei toiminnan jatkamiselle tai avustuskohteen toteuttamiselle ole edellytyksiä. Suuret avustukset on maksettava useassa erässä tilikauden aikana.

4. Kaupunkia eri yhteisöissä edustavien tulee valvoa kaupungin toiminnallisia ja taloudellisia etuja sekä ottaa huomioon kaupungin asettamat tavoitteet ja mahdollisesti erikseen antamat toimintaohjeet.

5. Kaupunginjohtajalla on oikeus ottaa lyhytaikaista lainaa siten, että niitä saa kulloinkin olla käytössä enintään 300 milj. euroa.

Investointiosa

1. Kaupunginhallituksella on oikeus tehdä investointien omaisuuslajien välisiä muutoksia.

2. Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden uusiksi rakentamiskohteiksi voi ottaa vain ne nimetyt hankkeet, joille talousarviossa on
   osoitettu rahoitus.
   - Jos määräraha ei ole investointiosan liitteellä yksilöity nimetyksi hankkeeksi, päättää tekninen lautakunta määräraharyhmässä toteutettavista työkohteista.
   - Valtuusto päättää muiden kohteiden ottamisesta työkohteiksi tai hankkeen rakentamatta jättämisestä.
   - Kaupunkitekniikan johtaja voi ottaa rakentamiskohteen toteutettavaksi, jos kohteen viivytyksetön toteuttaminen on välttämätöntä henkilövahingon tai kaupungin taikka ulkopuolisen omaisuudelle aiheutuvan merkittävän vahingon välittömän vaaran estämiseksi. Tällaisen kohteen määrärahaa koskeva asia saatetaan tiedoksi konsernihallinnon rahoitus ja talous –yksikköön sekä viipymättä normaalissa menettelyssä toimivaltaisen toimielimen päätettäväksi.

3. Mikäli investointiosan liitteellä esitetyn kiinteiden rakenteiden ja laitteiden nimetyn hankkeen tai määräraharyhmän käyttö alittuu, säästyvän määrärahan käytöstä päättää kaupunginhallitus.
   - Mikäli nimetyn hankkeen kustannukset ylittävät taloussuunnitelmassa olevan määrärahan, voi kaupunginhallitus siirtää kohteelle määrärahaa sellaisilta määräraharyhmiltä tai nimetyiltä hankkeilta, joiden kustannuksissa syntyy vastaavasti säästöä.
   - Mikäli määräraharyhmän kohteiden kustannukset ylittävät taloussuunnitelmassa olevan määrärahan, voi tekninen lautakunta siirtää kohteelle määrärahaa sellaisilta määräraharyhmiltä, joiden kustannuksissa syntyy vastaavasti säästöä ja ovat samassa hierarkiassa.
   - Mikäli nimetyn hankkeen tai määräraharyhmän lisämäärärahan tarvetta ei voida kattaa muualta säästyvillä rahoilla, vaan se aiheuttaa sitovan kokonaismäärärahan lisätarvetta talousarviovuoden tai suunnitelmakauden kuluessa, on kyseessä lisämääräraha, josta päättää valtuusto.

4. Kaupunginhallitus voi muuttaa kiinteiden rakenteiden ja laitteiden talousarviokohdan PR52 Yksityisrahoitteiset hankkeet- määräraharyhmän määrärahaa, mikäli tuloarviota muutetaan vastaavasti.

Tilapalvelut -liikelaitos

1. Espoon Tilapalvelut -liikelaitoksen uudisrakentamisen investointiliitteellä nimetyistä hankkeista päätetään hankekohtaisesti. Valtuusto hyväksyy uudet tilahankkeet ja päivittää taloussuunnitelmassa olevien hankkeiden kustannusarviot vuosittain päättäessään talousarviosta ja -suunnitelmasta. Kesken vuoden tulevista uusista hankkeista valtuusto päättää erikseen. Jos määrärahaa ei ole yksilöity hankkeittain, päättää liikelaitoksen johtokunta toteutettavista työkohteista.

   Hankkeiden säästyviä määrärahoja voidaan käyttää liitteessä nimettyjen hankkeiden mahdollisiin

kustannusarvion ylityksiin talousarviovuoden aikana. Mikäli nimettyjen hankkeiden määrärahan käyttö alittuu, säästyvän määrärahan käytöstä päättää kaupunginhallitus. Mikäli hankkeen kustannusarvio ylittää taloussuunnitelmassa olevan määrärahan hankkeen kustannusarvion nousun takia, voi kaupunginhallitus siirtää kohteelle määrärahaa sellaisilta hankkeilta, joiden rakentamiskustannuksissa syntyy vastaavasti kokonaissäästöä verrattuna voimassa olevaan investointiohjelmaan. Mikäli hankkeen lisämäärärahan tarvetta ei voida kattaa muista hankkeista säästyvillä rahoilla, vaan se aiheuttaa sitovan kokonaismäärärahan lisätarvetta talousarviovuoden tai suunnitelmakauden kuluessa, on kyseessä lisämääräraha, josta päättää valtuusto.

Kaupunkiympäristön toimialajohtajalla on oikeus siirtää/kohdentaa Tilapalvelut liikelaitoksen uudisrakentamisen hankkeilta tai perusparannuksista talousarviovuonna mahdollisesti käyttämättä jäävää määrärahaa äkillisten kosteus- ja sisäilmakorjausten aiheuttamiin hankkeisiin. Tehdyistä muutoksista raportoidaan osana talousarvion seurantaa.

Kaupunkiympäristön toimialajohtajalla on oikeus siirtää käyttämättä jääneitä rakentamis- ja suunnittelurahoja kiireellisten koulujen ja päiväkotien suunnitteluun, jotta niiden toteuttamiselle luodaan valmiudet mahdollisimman pian.

Tilapalvelujen muista investoinneista päätetään omaisuuslajeittain. Kaupunginhallituksella on oikeus tehdä investointien omaisuuslajien välisiä muutoksia.

2. Hanke- tai rakennussuunnitelmia voidaan tehdä vain niiden hankkeiden osalta, jotka sisältyvät investointiosan liitteelle. Kaupunkiympäristön toimialajohtajan päätöksellä voidaan määrärahojen puitteissa perustellusta syystä suunnitella myös muita hankkeita.

   Hankesuunnitelma on laadittava kaikista uudisrakennushankkeista sekä sellaisista perus-korjaushankkeista, joiden käyttötarkoitus muuttuu korjauksen yhteydessä. Hankesuunnitelmaa ei tarvitse laatia peruskorjaushankkeista, joiden kustannusarvio ei ylitä 1 milj. euroa ja jotka rahoitetaan perusparantamisen määrärahalla.

3. Osto-, leasing- ja vuokramenettelyllä tai kiinteistöyhtiönä hankittaviksi suunniteltujen toimitilojen ottamisesta investointiohjelmaan päättää kaupunginhallitus ja valtuusto. Kaikista toimitilojen rahoitussopimusten suunnittelusta ja kilpailutuksesta vastaa konsernihallinnon rahoitus ja talous -yksikkö.

   Selvityskohteina olevat rakentamishankkeet siirretään toteuttamisvaiheessa Espoo Tilapalvelut -liikelaitoksen hankkeiksi sen jälkeen, kun valtuusto on päättänyt niiden toteuttamisesta ja rahoituksesta. Myös selvityskohteissa olevien vuokra- leasing ym. kaupungin taseen ulkopuolisten hankkeiden hankintapäätöksiä voidaan tehdä vasta sen jälkeen, kun valtuusto on päättänyt niiden toteuttamisesta ja rahoituksesta.

   Valtuusto hyväksyy uudet tilahankkeet ja päivittää taloussuunnitelmassa olevien hankkeiden kustannusarviot päättäessään talousarviosta ja -suunnitelmasta. Tilapalvelut -liikelaitoksen johtokunnalla on oikeus tehdä sopimuksia tilojen hankinnasta silloin, kun tilan huoneistoala ei ylitä 300 m²:ä eikä hankinta aiheuta lisämäärärahan tarvetta talousarvioon ja -suunnitelmaan.

10.1.2 Talousarvion seuranta

Tulostavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden sekä toiminnan seurannan tavoitteena on antaa päättäjille sekä toiminnan johtamisesta eri tasoilla vastaaville riittävä ja ajantasainen tieto asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta, määrärahojen riittävyydestä ja tulojen toteutumisesta. Seurannan tulee antaa riittävät pohjatiedot korjaavien toimenpiteiden tekemiseen.

Talousarvion toteuttamista seuraavat viranhaltijat, toimialat, lautakunnat, johtokunnat, kaupunginhallitus sekä valtuusto. Tarkastuslautakunta seuraa ja arvioi kuntalain edellyttämien toiminnallisten ja taloudellisten tulostavoitteiden toteutumista sekä toiminnan tarkoituksenmukaisuutta.

Kuntalaki edellyttää, että poikkeamat talousarvion sitovissa määrärahoissa, tuloarvioissa ja toiminnallisissa ja taloudellisissa tavoitteissa viedään valtuuston käsiteltäviksi tilikauden aikana. Jos talousarvion määrärahat ja tavoitteet ovat yhteen sopimattomat, asianomaisen toimielimen ja toimialan on valmisteltava määrärahan tai tavoitteen muutosehdotus. Tiedossa olevat muutokset tulee valmistella siten, että valtuusto ehtii käsitellä ne etukäteen ja ennen tilikauden päättymistä. Kaupunginjohtaja esittelee nämä asiat kaupunginhallitukselle.

Toiminnan ja talouden osavuosikatsausten sisältöä kehitetään jatkuvasti. Tavoitteena on raportoinnin nopeuttaminen, analysoinnin laadun parantaminen, toiminnan ja määrärahojen kytkennän parantaminen, visuaalisuuden kehittäminen ja poikkeamien raportointi siten, että se tukee paremmin ylintä johtoa päätöksenteossa.

Kuukausiraportit

Kaupungin johtoryhmä käsittelee kuukausittain toiminnan ja talouden keskeisimmät tiedot.
Kuukausiraportti käsitellään kaupunginhallituksessa kuukausittain, lukuun ottamatta osavuosikatsausten kuukausiraportointia sekä touko- ja elokuuta.

Kuukausiraportti sisältää keskeiset tiedot toimintaympäristön kehityksestä, ennusteen ja analyysin talousarvion käyttötalouden ja investointien toteutumisesta, poikkeamista, poikkeamien syistä sekä mahdollisista korjaustoimenpiteistä.

Osavuosikatsaukset ja tilinpäätöksen ennakkotieto

Osavuosikatsaus laaditaan kaupunginhallitukselle ja valtuustolle huhti-, heinä- ja lokakuun kumulatiivisesta tilanteesta. Katsaus sisältää perusteellisemman analyysin tulostavoitteiden sekä määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta. Lokakuun osavuosikatsauksen perusteella valtuuston käsiteltäväksi viedään tulostavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden poikkeamat sekä mahdolliset määrärahojen muutosesitykset.

Palvelutuotteiden suoritemäärien ja yksikkökustannusten kehityksestä sekä talouden tasapainottamisen etenemisestä raportoidaan osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Osavuosikatsausten liitteenä toimitetaan myös konserniraportti.

Tilikauden päätyttyä kaupunginhallitukselle ja valtuustolle laaditaan ennakkotieto tilinpäätöksestä. Sen tarkoituksena on antaa keskeinen kuva kaupungin tilikauden toteutumisesta. Varsinainen tilinpäätös valmistellaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi maaliskuussa.

Lautakuntien, johtokuntien ja jaostojen raportointi

Lauta- ja johtokuntien sekä jaostojen tulee säännöllisesti käsitellä määrärahojen ja tuloarvioiden, tulostavoitteiden ja niihin olennaisesti vaikuttavien toimintojen kehittymistä ja toteutumista.

Lautakunnille ja johtokunnille sekä jaostoille laaditaan oman tehtäväalueensa raportit huhti-, heinä- ja lokakuun lopun tilanteesta sekä ennakkotieto tilinpäätöksestä. Raporteissa käsitellään myös tarvittavat korjaavat toimenpiteet.

Raportit tuodaan lauta- ja johtokuntien sekä jaostojen käsittelyyn omana lista-asianaan.

Espoo-tarinan toteutumisen seuranta

Espoo-tarinassa on määritelty pitkänaikavälin visio, arvot ja valtuustokauden tavoitteet. Espoo-tarinan perusteella valtuusto hyväksyy talousarvion yhteydessä valtuustokauden tavoitteiden mittarit. Valtuustokauden tavoitteiden seuranta tapahtuu osana toiminnan ja talouden seurantaa.

Investointien seuranta

Investointiosassa määrärahojen ja tuloarvioiden seurantataso on sama kuin talousarvion sitovuustaso. Määrärahojen lisäksi seurataan valtuuston hyväksymän investointisuunnitelman toteutumista kokonaisuutena. Seurantaraporttien yhteydessä raportoidaan hankekohtaisesti investointisuunnitelman olennaisista poikkeamista, joita ennakoidaan tapahtuvan vuoden aikana. Päättäessään erikseen nimetyistä hankkeista valtuusto päättää myös niiden kokonaiskustannusarvioista. Näissä tapahtuneista muutoksista on raportoitava seurannan yhteydessä.

10.1.3 Talousarvion noudattamista koskevat ohjeet

10.1.3.1 Käyttösuunnitelmien laadinta ja tarkistaminen

Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio on muita kaupungin toimielimiä sitova toimintaohje. Kaupunginvaltuuston päättämät tehtävät, sitovat tavoitteet ja niiden toteuttamiseen myönnetyt määrärahat ovat muutettavissa sitovuustasoltaan vain kaupunginvaltuuston päätöksellä mikäli päätösvaltaa ei ole delegoitu.

Käyttösuunnitelmat laaditaan valtuuston 3.12.2026 hyväksymän vuoden 2027 talousarvion mukaisiksi siten, että tulostavoitteiden toteutuminen varmistetaan. Samalla tarkistetaan määrärahojen ja tuloarvioiden jako tulosyksiköille. Käyttösuunnitelma tehdään sekä käyttötalouden toiminnasta että investoinneista.

Talousarviovuoden aikana tarvittavat määrärahojen siirrot sitovuustason sisällä, palvelualueiden välillä, on vietävä lautakuntien käsiteltäväksi.

Määrärahojen jaossa kirjanpidon tileille on noudatettava laskentatunnistekartan tiliohjeistusta sekä talouspalveluiden asiasta antamaa erillistä ohjeistusta.

10.1.3.2 Henkilöstö, palkat

Palkat ja vakanssimuutokset

Kaikki henkilöstömenoihin tarkoitetut rahat sisältyvät käyttötalouden määrärahoihin. Toiminta ja talous tulee järjestää niin, että em. kustannukset voidaan hoitaa yksiköille talousarviossa ja/tai käyttösuunnitelmassa osoitetuilla määrärahoilla. Kaupunginhallitus käsittelee vuoden 2027 aikana perustettavien vakanssien perustamiset ja lakkauttamiset sekä päätäntävaltaansa kuuluvat vakanssimuutokset valtuuston talousarviopäätöksen jälkeen joulukuussa tai tarvittaessa vuoden 2027 aikana.

10.1.3.3 Ohjeita eräiden toimintamenojen käytöstä

Kaupunginhallituksen käyttömenojen määräraha

Kaupunginjohtajan käyttömenojen käytöstä päätetään käyttösuunnitelman laadinnan yhteydessä. Kaupunginjohtaja päättää valtuuston ja kaupunginhallituksen puheenjohtajien järjestämistä edustustilaisuuksista.

Virkamatkat

Valtuuston, kaupunginhallituksen, kaupunginhallituksen jaostojen sekä kaupunginhallituksen asettamien toimikuntien ja niiden jäsenten virka- ja koulutusmatkoista päättää kaupunginhallitus. Kiireellisissä tapauksissa

edellä mainituista virka- ja koulutusmatkoista päättää kaupunginjohtaja.

Lautakuntien, jaostojen ja niiden jäsenten ulkomaille suuntautuvista virka- ja koulutusmatkoista päättää kaupunginhallitus lukuun ottamatta Ruotsiin ja Viroon suuntautuvia matkoja, joista päättää asianomainen lautakunta tai johtokunta. Kiireellisissä tapauksissa edellä mainituista virka- ja koulutusmatkoista päättää kaupunginjohtaja.

10.2 Liite 2: Kaupungin investointiohjelma ja investoinnit projekteittain

10.2.1 Kaupungin investointiohjelma vuoteen 2036, tulot

1000 EUR	ENN 2026	TA 2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Espoon kaupunki	**3 500**	**2 500**	**2 500**	**2 500**	**2 500**	**2 500**	**2 500**	**2 500**	**2 500**	**2 500**	**2 500**
Rahoitukselliset infraprojektit	**2 000**	**1 000**	**1 000**	**1 000**	**1 000**	**1 000**	**1 000**	**1 000**	**1 000**	**1 000**	**1 000**
Peruskaupungin hankkeet	2 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Tuloa tuottavat	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Peruskunnallistekniikka	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Peruskunnallistekniikka kaupungin omat alueet	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Liikenteen toimivuus ja turvallisuus	1 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Baanat ja seuturaitit	1 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Baanat ja seuturaitit	1 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Muut Investointiprojektit	**1 500**	**1 500**	**1 500**	**1 500**	**1 500**	**1 500**	**1 500**	**1 500**	**1 500**	**1 500**	**1 500**
Maa ja vesialueet	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500

10.2.2 Kaupungin investointiohjelma vuoteen 2036, menot

1000 EUR	ENN 2026	Taloussuunnitelmakausi TA 2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Espoon kaupunki	**371 733**	**358 570**	**383 543**	**385 303**	**375 971**	**299 814**	**228 804**	**204 082**	**188 804**	**197 255**	**218 079**
Toimitilojen rakentamisen projektit	**77 311**	**79 748**	**132 059**	**165 442**	**175 797**	**114 415**	**56 360**	**35 250**	**21 000**	**21 200**	**48 500**
Uudisrakentaminen	67 311	72 748	125 059	158 442	168 797	107 415	49 360	28 250	14 000	14 200	41 500
Elinvoiman tulosalue	20 952	29 550	31 429	31 500	20 500	10 500	-	-	1 000	1 700	12 000
Kasvun ja oppimisen rakennukset	27 057	23 883	80 768	126 942	148 297	96 415	46 860	25 250	6 000	4 000	17 500
Kaupunkiympäristön toimiala	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilapalvelut-liikelaitos	6 157	5 115	962	-	-	500	2 500	3 000	7 000	8 500	12 000
Muu talonrakentaminen	13 120	14 200	11 900	-	-	-	-	-	-	-	-
Perusparantaminen	10 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000
Rahoitukselliset infraprojektit	**167 730**	**147 650**	**126 550**	**95 400**	**79 520**	**72 200**	**62 800**	**61 300**	**64 050**	**67 650**	**63 400**
Peruskaupungin hankkeet	106 600	86 350	63 600	48 600	41 120	36 400	31 050	29 450	29 900	33 400	32 900
Strategiset maankäytön hankkeet	23 000	20 600	11 400	5 900	6 900	3 600	1 550	950	950	4 500	2 500
Alueprojektit	21 500	18 200	10 500	5 500	6 500	2 600	550	650	650	4 500	2 500
Leppävaara-projekti	6 100	5 700	1 300	3 100	5 700	100	50	150	150	4 000	-
Kurttilan projektikohteet	4 000	2 000	500	200	100	-	-	-	-	-	-
Espoon keskus-projekti	2 400	6 000	4 200	700	200	2 000	-	-	-	-	2 000
Pohjois-Espoon pientaloalueet	5 000	4 000	4 000	1 000	-	-	-	-	-	-	-
Omatoimirakentamisen pientaloalueet	4 000	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500

1000 EUR	ENN 2026	TA 2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
				Taloussuunnitelmakausi							
Metron kehityskäytävä	1 500	2 400	900	400	400	1 000	1 000	300	300	-	-
Espoonlahden metrokeskus	100	500	500	-	-	-	-	-	-	-	-
Kivenlahden metrokeskus	1 400	1 900	400	400	400	1 000	1 000	300	300	-	-
Strategiset joukkoliikenteen hankkeet	34 400	25 400	14 900	7 500	200	-	-	-	-	-	-
Raide-Jokeri	400	400	400	-	-	-	-	-	-	-	-
Kaupunkirata	34 000	25 000	14 500	7 500	200	-	-	-	-	-	-
Kaupunkirata Leppävaara - Espoon keskus	-	12 500	4 000	2 500	100	-	-	-	-	-	-
Kaupunkirata Espoon keskus - Kauklahti	-	12 500	10 500	5 000	100	-	-	-	-	-	-
Tuloa tuottavat	4 000	3 000	3 000	3 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Peruskunnallistekniikka	4 000	3 000	3 000	3 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Peruskunnallistekniikka kaupungin omat alueet	4 000	3 000	3 000	3 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Toimintojen edellyttämät	6 600	4 500	3 900	3 300	2 650	2 650	2 650	2 450	2 450	1 400	1 400
Tukitoiminnot	6 200	3 900	3 300	2 700	2 050	2 050	2 050	1 850	1 850	800	800
Kunnallistekniikka tukevien alueiden huolto	4 900	2 600	2 000	1 400	1 400	1 400	1 400	1 200	1 200	150	150
Kunnallistekniikan suunnittelu	1 300	1 300	1 300	1 300	650	650	650	650	650	650	650
Kaupungin muiden toimintojen edellyttämät	400	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600
Peruskunnallistekniikka toimintojen edellyttämät	400	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600
Korjausvelkaa alentavat	11 150	11 150	10 150	10 350	13 350	12 550	10 550	10 750	11 250	12 250	12 750
Katujen perusparantaminen	5 350	5 350	5 350	5 550	5 550	5 550	5 550	5 750	5 750	5 750	5 750
Kulutuskerroksien uusiminen	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500
Rakenteiden parantaminen	650	650	650	650	650	650	650	650	650	650	650

1000 EUR	ENN 2026	Taloussuunnitelmakausi TA 2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Katujen perusparantaminen	200	200	200	400	400	400	400	600	600	600	600
Puistojen perusparantaminen	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Puistojen ja raittien perusparantaminen	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Siltojen perusparantaminen	4 000	4 000	3 000	3 000	6 000	6 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Siltojen perusparantaminen	4 000	4 000	3 000	3 000	6 000	6 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Raitioteiden perusparantaminen	-	-	-	-	-	-	-	-	500	1 500	2 000
Raitioteiden perusparantaminen	-	-	-	-	-	-	-	-	500	1 500	2 000
Liikenteen toimivuus ja turvallisuus	19 600	13 550	12 700	11 000	5 420	5 000	4 000	3 000	2 950	2 950	3 950
Maantiet	5 050	200	50	-	1 000	1 000	-	-	-	-	-
Nupurintie	-	-	-	-	1 000	1 000	-	-	-	-	-
Turuntie	5 000	200	50	-	-	-	-	-	-	-	-
Kauklahdenväylä	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pääkadut	-	-	5 000	5 000	-	100	100	100	-	-	-
Espoonväylä	-	-	-	-	-	100	100	100	-	-	-
Höyrylaivantie	-	-	5 000	5 000	-	-	-	-	-	-	-
Kadut	3 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	1 000	1 000	1 000	2 000
Katujen liikenteellinen toimivuus ja turvallisuus	3 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	1 000	1 000	1 000	2 000
Baanat ja seuturaitit	6 300	7 000	2 000	500	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Baanat ja seuturaitit	6 300	7 000	2 000	500	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Joukkoliikenne	200	200	200	50	50	50	50	50	50	50	50
Joukkoliikenteen toimintaedellytysten parantaminen	200	200	200	50	50	50	50	50	50	50	50

		Taloussuunnitelmakausi									
1000 EUR	ENN 2026	TA 2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Liikenteen ohjaus ja valaistus	4 900	4 000	3 300	3 300	1 170	650	650	650	700	700	700
Liikenteen ohjaus	2 200	1 300	600	600	470	400	400	400	400	400	400
Liikenneturvallisuusjärjestelyt	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
Erillinen katuvalaistus	2 500	2 500	2 500	2 500	500	50	50	50	100	100	100
Tulvasuojelu ja hulevesien hallinta	150	150	150	150	200	200	200	200	200	200	200
Tulvasuojelu ja hulevesien hallinta	150	150	150	150	200	200	200	200	200	200	200
Asukasviihtyisyyttä parantavat	7 850	8 150	7 550	7 550	8 600	8 600	8 300	8 300	8 300	8 300	8 300
Urheilupuistot	1 750	1 750	1 250	1 250	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Urheilupuistojen kunnallistekniikka	800	800	300	300	300	300	300	300	300	300	300
Urheilupuistot ja -keskukset	950	950	950	950	2 700	2 700	2 700	2 700	2 700	2 700	2 700
Puistot ja raitit	2 000	2 300	2 200	2 200	1 500	1 500	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Kotiseudun ulkoilupolut	800	800	800	800	-	-	-	-	-	-	-
Puistojen rakentaminen	1 000	1 200	1 200	1 200	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Ympäristön erityiskohteet	200	300	200	200	500	500	200	200	200	200	200
Vanhojen alueiden parantaminen	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100
KTP-alueet	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100
Yksityisrahoitteiset hankkeet	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Taseyksiköiden hankkeet	31 130	31 300	32 950	16 800	8 400	5 800	1 750	1 850	4 150	4 250	500
Suurpellon taseyksikkö	6 020	2 050	1 350	1 300	1 600	1 100	600	700	600	700	500
Kaavojen I ja II infrastruktuuri	2 300	900	800	700	900	700	200	300	200	400	200
Kaavan III infrastruktuuri	800	500	200	200	-	-	-	-	-	-	-

1000 EUR	ENN 2026	Taloussuunnitelmakausi TA 2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Kaavojen IV ja V infrastruktuuri	2 620	600	300	200	500	200	200	200	200	200	200
Kaavan VI ja VII (Nygrannas) infrastruktuuri	300	50	50	200	200	200	200	200	200	100	100
Tapiolan taseyksikkö	12 110	20 250	25 100	12 000	6 800	4 700	1 150	1 150	3 550	3 550	-
Tapiolan keskusta	3 300	3 950	5 600	1 750	2 600	100	100	100	2 500	2 500	-
Jousenpuisto	50	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Otaniemi ja Keilaniemi	7 760	15 950	19 200	10 200	4 150	4 550	1 050	1 050	1 050	1 050	-
Keilaniemen rampit länsiväylälle	-	7 500	7 500	-	-	-	-	-	-	-	-
Maarinsolmun eritasoliittymä	-	6 000	9 400	6 500	-	-	-	-	-	-	-
Pohjois-Tapiola	1 000	300	300	50	50	50	-	-	-	-	-
Urheilupuiston taseyksikkö	13 000	9 000	6 500	3 500	-	-	-	-	-	-	-
Urheilupuisto	13 000	9 000	6 500	3 500	-	-	-	-	-	-	-
Muut Investointiprojektit	**126 692**	**131 172**	**124 934**	**124 461**	**120 654**	**113 199**	**109 644**	**107 532**	**103 754**	**108 405**	**106 179**
Liikuntapaikkojen perusparantaminen	1 600	1 800	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Kuituverkkojen rakentaminen	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750
Aineettomat investoinnit	5 258	9 050	9 600	7 161	7 600	7 600	7 100	7 500	7 500	7 500	7 500
Digitaaliset palvelut ja ICT	5 258	9 050	9 600	7 161	7 600	7 600	7 100	7 500	7 500	7 500	7 500
Maa ja vesialueet	13 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000
Koneet ja kalusto	10 670	12 557	12 964	15 220	19 063	11 923	10 182	9 440	7 778	10 320	8 094
Koneet ja laitteet Konsernihallinto	4 150	4 150	4 150	4 300	4 250	4 250	4 300	4 300	4 300	4 300	4 300
Koneet ja laitteet Logistiikka	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
IT-kehitysprojektit aineelliset	1 150	1 150	1 150	1 300	1 250	1 250	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300

		Taloussuunnitelmakausi									
1000 EUR	ENN 2026	TA 2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Koneet ja kalusto Elinvoima	3 056	4 175	3 924	6 750	6 450	2 150	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100
Koneet ja kalusto Kulttuuriltk	1 856	2 475	1 074	4 050	5 350	1 050	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Koneet ja kalusto Liikuntalautakunta	1 200	1 700	2 850	2 700	1 100	1 100	1 100	1 100	1 100	1 100	1 100
Koneet ja kalusto Kasvun ja oppimisen toimiala	2 814	3 582	4 240	3 520	7 713	4 873	3 132	2 390	728	3 270	1 044
Koneet ja kalusto Opetus- ja varhaiskasvatus ltk	2 727	3 495	3 403	3 300	7 663	3 823	2 082	1 820	648	3 220	994
Koneet ja kalusto Svenska rum ltk	87	87	837	220	50	1 050	1 050	570	80	50	50
Koneet ja kalusto Kaupunkiympäristön toimiala	650	650	650	650	650	650	650	650	650	650	650
Koneet ja kalusto Tekninen ltk	650	650	650	650	650	650	650	650	650	650	650
Osakkeet ja sijoitukset	95 414	100 015	92 620	92 330	84 241	83 926	82 612	80 842	78 726	80 835	80 835
Osakkeet ja sijoitukset Kaupunkiympäristön toimiala	95 414	100 015	92 620	92 330	84 241	83 926	82 612	80 842	78 726	80 835	80 835
Arvopaperit Kaupunkiympäristön toimiala	68 028	74 609	69 949	69 899	61 810	61 640	61 140	60 640	60 640	60 640	60 640
Osakkeet ja sijoitukset Tilapalvelut	19 349	18 351	18 046	18 046	18 046	18 046	17 377	16 107	13 991	16 100	16 100
Osakkeet ja sijoitukset Tapiola	6 090	3 160	730	490	490	345	200	200	200	200	200
Osakkeet ja sijoitukset Urheilupuisto	1 947	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895	3 895

10.2.3 Toimitilahankkeet projekteittain

TOIMITILAINVESTOINNIT PROJEKTEITTAIN (1 000 EUR)

Vihreä = Voimassa olevassa investointiohjelmassa oleva hanke

Sininen = Uusi hanke ohjelmassa

*= Vuoden 2036 jälkeen ajoittuvat kustannukset

						Taloussuunnitelmakausi			Alustavasti ajoitettuja tulevia kohteita							
Projekti	Projektin nimi	Projektin lisätiedot	Kustannus-arvio	Aikai-sempi toteuma	En-nuste 2026	**2027**	**2028**	**2029**	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	J2036*
PR30	**UUDISRAKENTAMINEN**		**964 224**	**67 622**	**47 906**	**72 748**	**125 059**	**158 442**	**168 797**	**107 415**	**49 360**	**28 250**	**14 000**	**14 200**	**41 500**	**68 925**
PR301	**Elinvoiman tulosalue**		**206 242**	**20 813**	**19 750**	**29 550**	**31 429**	**31 500**	**20 500**	**10 500**	**0**	**0**	**1 000**	**1 700**	**12 000**	**27 500**
PRH1000825	Espoonlahden uimahallin korvaava halli	Uudisrakennus	35 000	500	500	500	500	8 000	15 000	10 000	0	0	0	0	0	0
PRH1000398	Espoonlahden uimahallin ylläpitokorjaukset	Peruskorjaus	3 000		500	500	500	500	500	500	0	0	0	0	0	0
PRH9144	Kivenlahden lähiliikunta-alueen pukutilarakennus	Korvaava uudisra-kennus	2 000		50	250	1 700	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH9771	Kulttuurikeskuksen teatteri	Uudisrakennus	64 642	3 742	700	10 200	22 500	22 500	5 000	0	0	0	0	0	0	0
PRH9713	Kulttuurikeskus	Peruskorjaus	39 700		0	0	0	0	0	0	0	0	1 000	1 200	10 000	27 500
PRH9119	Leppävaaran stadion - sisätilojen peruskorjaus	Peruskorjaus	2 500		0	0	0	0	0	0	0	0	0	500	2 000	0
PRH1000480	Matinkylän uimarannan pukutilat	Uudisrakennus	1 400		0	100	800	500	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH2597	Tapiolan uimahalli	Peruskorjaus ja laajennus	55 500	16 571	18 000	17 000	3 929	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH1000535	Tapiolan urheiluhalli	Peruskorjaus	2 500		0	1 000	1 500	0	0	0	0	0	0	0	0	0

						Taloussuunnitelmakausi			Alustavasti ajoitettuja tulevia kohteita							
Projekti	Projektin nimi	Projektin lisätiedot	Kustannus-arvio	Aikai-sempi toteuma	En-nuste 2026	**2027**	**2028**	**2029**	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	J2036*
PR303	**Kasvun ja oppimisen toimiala**		**669 412**	**46 686**	**10 886**	**23 883**	**80 768**	**126 942**	**148 297**	**96 415**	**46 860**	**25 250**	**6 000**	**4 000**	**17 500**	**35 925**
PR3030	Kasvun ja oppimisen rakennukset		603 302	46 678	10 586	21 533	75 666	116 692	128 297	79 915	35 760	24 750	6 000	4 000	17 500	35 925
PRH9100	Aamunkoiton päiväkoti	Peruskorjaus	2 460	13	100	1 500	847	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH1000516	Aarnivalkean koulun liikuntasalirakennus - pysyvä laajennus	Uudisrakennus	2 250		0	0	0	0	250	2 000	0	0	0	0	0	0
PRH10503	Degerbyntien päiväkoti	Lunastus	48		0	0	0	48	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH2419	Eestinkallion koulu	Peruskorjaus	11 000		0	500	7 000	3 500	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH1000372	Ellipsin päiväkoti	Peruskorjaus	2 500		0	0	0	0	0	500	1 500	500	0	0	0	0
PRH1000531	Espoonlahden päiväkodin korvaava päiväkoti	Korvaava uudisra-kennus	12 300		0	500	6 000	5 800	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH1514	Finnoonkartanon yhtenäinen peruskoulu, päiväkoti ja nuorisotilat	Uudisrakennus	41 000		0	0	0	700	9 000	15 000	11 000	5 300	0	0	0	0
PRH1000357	Iivisniemen päiväkoti	Korvaava uudisra-kennus	8 300		0	0	500	4 000	3 800	0	0	0	0	0	0	0
PRH9128	Jousenkaaren päiväkoti	Peruskorjaus ja laajennus	3 000		0	0	0	0	0	0	0	0	500	1 500	1 000	0
PRH2421	Kalajärven koulu päiväkoti ja nuorisotila	Uudisrakennus	47 049	45 120	1 900	25	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH1000355	Kauklahden päiväkoti	Peruskorjaus	3 000		0	500	1 500	1 000	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH1530	Keltaperhon päiväkoti	Uudisrakennus	8 300	35	500	3 500	4 265	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH9682	Keran uusi yläkoulu, päiväkoti ja nuorisotilat	Uudisrakennus	43 000		0	700	9 000	18 000	15 300	0	0	0	0	0	0	0
PRH1000234	Kiviruukin ensimmäinen päiväkoti	Uudisrakennus	8 300		0	0	0	0	500	4 000	3 800	0	0	0	0	0
PRH1000354	Koivumankkaan päiväkoti	Korvaava uudisra-kennus	7 280		0	0	500	4 000	2 780	0	0	0	0	0	0	0
PRH10742	Kuninkaantien lukio ja Keski-Espoon uimahalli	Lunastus	6 000		0	0	6 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH1000352	Kuutamon päiväkoti	Korvaava uudisra-kennus	8 300		0	500	3 800	4 000	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH10504	Lansantien päiväkoti	Lunastus	48		0	0	0	48	0	0	0	0	0	0	0	0

						Taloussuunnitelmakausi			Alustavasti ajoitettuja tulevia kohteita							
Projekti	Projektin nimi	Projektin lisätiedot	Kustannus-arvio	Aikaisempi toteuma	Ennuste 2026	**2027**	**2028**	**2029**	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	J2036*
PRH8454	Laurinlahden koulu ja uusi päiväkoti	Uudisrakennus	37 300	95	250	750	1 000	10 000	16 000	9 205	0	0	0	0	0	0
PRH1000375	Lehtikasken päiväkoti A-talo	Peruskorjaus	2 600		100	1 500	1 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH9093	Leppävaaran kampus, lukio (Lukio ja Laurea, Laurean väistötila)	Uudisrakennus	27 500		0	0	0	0	500	1 000	7 000	14 000	5 000	0	0	0
PRH10505	Lintulan siirtokelpoinen päiväkoti	Lunastus	48		0	0	0	48	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH1000370	Lystimäen päiväkoti	Peruskorjaus	3 000		0	0	0	0	500	1 500	1 000	0	0	0	0	0
PRH8141	Lähderannan koulu	Peruskorjaus ja laajennus	10 350	29	400	400	2 550	5 000	1 971	0	0	0	0	0	0	0
PRH10441	Maakirjantien päiväkoti (Suurpelto)	Uudisrakennus	9 950		0	250	500	5 000	4 200	0	0	0	0	0	0	0
PRH9126	Maijalan päiväkoti (aiemmin Djupsundsbäckenin päiväkoti)	Uudisrakennus	8 300		500	4 000	3 800	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH1000358	Mainingin päiväkoti	Korvaava uudisrakennus	8 300		0	0	0	500	4 000	3 800	0	0	0	0	0	0
PRH9950	Mestarintunnelin kenttä (Postipuun koulun korvaava)	Kentän rakennustyö	1 600		0	1 200	400	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH8177	Niipperin päiväkoti	Korvaava uudisrakennus	6 950	32	10	0	0	200	4 000	2 708	0	0	0	0	0	
PRH10169	Niipperin siirtokelpoinen koulu	Lunastus	685		0	685	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH10448	Niipperin siirtokelpoinen liikuntasali	Lunastus	850		0	0	0	0	0	0	0	850	0	0	0	0
PRH9095	Niittykummun koulu	Peruskorjaus ja laajennus	18 800		0	0	0	500	7 000	7 000	4 300	0	0	0	0	0
PRH9109	Nuottakunnan päiväkoti	Peruskorjaus	3 000		0	0	0	0	0	0	0	0	500	1 500	1 000	0
PRH8142	Nöykkiön koulu ja nuorisotila	Peruskorjaus ja laajennus	26 000		0	0	0	500	13 000	12 500	0	0	0	0	0	0
PRH9096	Olarin koulu	Korvaava uudisrakennus	46 000	200	500	1 000	12 000	21 000	11 300	0	0	0	0	0	0	0
PRH10471	Otaniemen uusi päiväkoti	Uudisrakennus	8 300		0	0	0	500	4 000	3 800	0	0	0	0	0	0
PRH10440	Perusmäen koulu	Uudisrakennus	40 000		0	0	0	0	0	0	0	0	0	500	12 000	27 500
PRH9692	Postipuun koulu	Korvaava uudisrakennus	32 000	104	500	500	10 000	14 000	6 896	0	0	0	0	0	0	0

						Taloussuunnitelmakausi			Alustavasti ajoitettuja tulevia kohteita							
Projekti	Projektin nimi	Projektin lisätiedot	Kustannus-arvio	Aikai-sempi toteuma	En-nuste 2026	**2027**	**2028**	**2029**	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	J2036*
PRH1000601	Postipuun päiväkoti	Korvaava uudisra-kennus	8 300		0	500	2 000	3 300	2 500	0	0	0	0	0	0	0
PRH1000360	Puutarhurin päiväkoti	Peruskorjaus	2 500		0	0	0	500	1 500	500	0	0	0	0	0	0
PRH1000356	Rinkelin päiväkoti	Peruskorjaus	2 000		0	500	1 500	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH2431	Saarnilaakson koulu ja nuorisotila	Korvaava uudisra-kennus	38 000	163	1 000	500	1 000	10 500	14 500	10 337	0	0	0	0	0	0
PRH10469	Saunalahden uusi päiväkoti	Uudisrakennus	8 300		0	0	0	0	500	4 000	3 800	0	0	0	0	0
PRH10501	Taimen/Taimitarhan siirtokelpoinen päiväkoti	Lunastus	48		0	0	0	48	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH1000340	Tapiolan alueen päiväkoti 2/3	Uudisrakennus	8 300		0	0	500	4 000	3 800	0	0	0	0	0	0	0
PRH2437	Toppelundin koulu	Korvaava uudisra-kennus	12 425		0	0	0	0	0	0	0	0	0	500	3 500	8 425
PRH9110	Vallipuiston päiväkoti	Uudisrakennus	7 736	887	4 826	2 023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH9111	Westendinpuiston päiväkoti	Peruskorjaus ja laajennus	7 025		0	0	0	0	0	265	2 660	4 100	0	0	0	0
PRH1000362	Yläkartanon päiväkoti	Peruskorjaus	3 000		0	0	0	0	500	1 800	700	0	0	0	0	0
PR3040	Svenska rum koulu- ja päiväkotirakennukset		66 110	8	300	2 350	5 102	10 250	20 000	16 500	11 100	500	0	0	0	0
PRH1000353	Fågelsångens daghem	Peruskorjaus	3 000		50	200	1 500	1 250	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH1000978	Mattlidens skolcentrum	Peruskorjaus ja laajennus	56 000		0	400	1 000	9 000	20 000	16 000	9 600	0	0	0	0	0
PRH1000371	Portängens daghem	Peruskorjaus	2 500		0	0	0	0	0	500	1 500	500	0	0	0	0
PRH9134	Smedsby daghem	Peruskorjaus	2 450		200	1 300	950	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH9112	Westends daghem	Peruskorjaus	2 160	8	50	450	1 652	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PR325	**Tilapalvelut-liikelaitos**		**47 000**	**123**	**3 300**	**4 115**	**462**	**0**	**0**	**500**	**2 500**	**3 000**	**7 000**	**8 500**	**12 000**	**5 500**
PRH1000122	Albergan kartanon päärakennus	Peruskorjaus	2 000	38	500	1 000	462	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH1000557	Espoontori juna-aseman muutoksia	Muutostyöt ja kor-jauksia	500		0	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

						Taloussuunnitelmakausi			Alustavasti ajoitettuja tulevia kohteita							
Projekti	Projektin nimi	Projektin lisätiedot	Kustannus-arvio	Aikai-sempi toteuma	En-nuste 2026	**2027**	**2028**	**2029**	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	J2036*
PRH9709	Etelä-Espoon bussivarikko	Uudisrakennus	10 000		0	0	0	0	0	0	0	0	0	500	4 000	5 500
PRH1000802	Kannusillanmäen kalliosuoja, varavoimakoneet	Erilaisia korjaus-töitä	1 000		0	1 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH10020	Kivenlahden yhteisväestönsuoja, Kiviruukki	Käyttöoikeuden hankinta	4 500	85	2 800	1 615	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH10443	Leppävaaran kampus, Laurean peruskorjaus (Lukio ja Laurea)	Peruskorjaus	23 500		0	0	0	0	0	0	0	500	7 000	8 000	8 000	0
PRH9151	Linja-autovarikko Mankkaa (Klovi)	Peruskorjaus	5 500		0	0	0	0	0	500	2 500	2 500	0	0	0	0
PR320	**Muu talonrakentaminen**		**41 570**	**0**	**13 970**	**15 200**	**12 400**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
PRH9638	Elinkaarta jatkavat investoinnit	Peruskorjaus	23 000		9 000	7 000	7 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH9642	Esisuunnittelu ja tutkimukset	Useita kohteita	2 770		770	1 000	1 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH9639	Hallinnon tilatehokkuuden parantaminen	Useita kohteita	900		300	300	300	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH1000059	Ilmasto-ohjelma Aurinkopaneelien jälkiasennnukset	Useita kohteita	1 000		0	500	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH10433	Ilmasto-ohjelma Sähköautojen latausinfra kohteissa	Useita kohteita	2 350		850	1 000	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH9637	Joukkoliikenteen pienkohteet	Useita kohteita	250		50	100	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH9640	Siirtokelpoisten toimitilojen perustukset ja pihatyöt	Useita kohteita	3 800		500	2 800	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH9641	Takuuajan korjaukset ja viivästyneet maksuerät	Useita kohteita	3 000		1 000	1 000	1 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH9636	Toimitilojen muutos Koto, palveluverkkoselvitys	Useita kohteita	3 000		1 000	1 000	1 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PRH10166	VIRVE 2.0	Useita kohteita	1 500		500	500	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	YHTIÖHANKKEET		**119 612**	**45 312**	**1 150**	**10 150**	**20 000**	**20 500**	**22 500**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Matinkylän lukio ja liikuntahalli	Uudisrakennus	45 612	45 312	150	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Tapiolan stadion ja pysäköintilaitos	Uudisrakennus	74 000		1 000	10 000	20 000	20 500	22 500	0	0	0	0	0	0	0

						Taloussuunnitelmakausi			Alustavasti ajoitettuja tulevia kohteita							
Projekti	Projektin nimi	Projektin lisätiedot	Kustannus-arvio	Aikai-sempi toteuma	En-nuste 2026	**2027**	**2028**	**2029**	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	J2036*
	UUDISRAKENTAMINEN + YHTIÖHANKKEET YHTEENSÄ		**1 083 836**	**112 934**	**49 056**	**82 898**	**145 059**	**178 942**	**191 297**	**107 415**	**49 360**	**28 250**	**14 000**	**14 200**	**41 500**	**68 925**
	PERUSPARANTAMINEN		**87 000**		**10 000**	**7 000**	**7 000**	**7 000**	**7 000**	**7 000**	**7 000**	**7 000**	**7 000**	**7 000**	**7 000**	**7 000**

Uudet päiväkodit alueittain, joihin ensisijaisesti haetaan yksityistä toimijaa

		Alustava aloitus									
Päiväkoti	Alue	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Espoonlahden alueen päiväkoti	Suur-Espoonlahti										
Espoonlahden alueen päiväkoti	Suur-Espoonlahti										
Espoonlahden alueen päiväkoti	Suur-Espoonlahti										
Espoonlahden alueen päiväkoti	Suur-Espoonlahti										
Kauklahden alueen päiväkoti	Suur-Kauklahti										
Kiltaveljenmäen päiväkoti (Espoon keskus)	Vanha-Espoo										
Leppävaaran alueen päiväkoti	Suur-Leppävaara										
Matinkylä-Olari alueen päiväkoti	Suur-Matinkylä										
Pohjois-Espoo alueen päiväkoti	Pohjois-Espoo										
Tapiolan alueen päiväkoti	Suur-Tapiola										

VUOKRA-, LEASING ym malleilla toteutettavat hankkeet	2027-2036	**2027**	**2028**	**2029**	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Aarnivalkean moduulikoulu	3 513	679	679	625	340	340	340	340	170		
Espoolaistentalo (vuokra)	23 925						4 785	4 785	4 785	4 785	4 785
Espoonlahden aluekirjasto	10 090	1 009	1 009	1 009	1 009	1 009	1 009	1 009	1 009	1 009	1 009
Friisilän siirtokelpoinen päiväkoti	2 808	554	554	350	300	300	300	300	150		
Gräsanniityn pukutilarakennus (Telaniitty)	475	25	50	50	50	50	50	50	50	50	50
Hannuksen siirtokelpoinen päiväkoti (Espoonlahti 1/5)	7 080	720	720	720	720	720	720	720	720	720	600

VUOKRA-, LEASING ym malleilla toteutettavat hankkeet	2027-2036	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Haukilahden lukion lisätilat	6 688	704	704	704	704	704	704	704	704	704	352
Jupperin koulun siirtokelpoinen rakennus 1	228	152	76								
Jupperin koulun siirtokelpoinen rakennus 2	732	488	244								
Jupperin päiväkodin siirtokelpoinen rakennus	944	472	472								
Karaportti 3, lukio	27 547			1 836	3 673	3 673	3 673	3 673	3 673	3 673	3 673
Karhusuon koulun 2. ja 3. vaihe	16 090	1 609	1 609	1 609	1 609	1 609	1 609	1 609	1 609	1 609	1 609
Kauklahden alueen ruotsinkielinen siirtokelpoinen päiväkoti	5 200	250	550	550	550	550	550	550	550	550	550
Keran siirtokelpoinen päiväkoti	1 375	300	300	300	300	175					
Kivimiehen koulu ja päiväkoti	15 980	1 598	1 598	1 598	1 598	1 598	1 598	1 598	1 598	1 598	1 598
Kivimiehen koulu, vaihe 2	7 440	744	744	744	744	744	744	744	744	744	744
Kiviruukin lukio	30 856	2 128	3 192	3 192	3 192	3 192	3 192	3 192	3 192	3 192	3 192
Koivuviidan siirtokelpoinen päiväkoti (Tapiola 1/3)	5 408	550	550	550	550	550	550	550	550	550	458
Lasinpuhaltajan päiväkoti	814	240	240	240	94						
Latokasken urheilupuiston liikunta-, puku- ja huoltotilat (	3 612				516	516	516	516	516	516	516
Leppävaaran asukaspuisto	750	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75
Leppävaaran lukion lisätilat Metropolialta Karaportista	428	107	107	107	107						
Leppävaaran lukion väistötilat	11 480	1 148	1 148	1 148	1 148	1 148	1 148	1 148	1 148	1 148	1 148
Leppävaaran siirtokelpoinen päiväkoti	3 700	700	600	500	500	500	500	400			
Leppävaaran tilapäiset kuljettajataukotilat Sellon laajennustyön aikana	100	50	50								
Leppävaaran urheilupuiston puku ja huoltotilat (Kameleonten)	1 490	149	149	149	149	149	149	149	149	149	149
Majurinkulman päiväkoti	3 242	671	671	380	380	380	380	380			
Matinkylän urheilupuiston puku- ja huoltotilat (jääurheilukeskus)	972	108	108	108	108	108	108	108	108	108	
Mattlidens daghem, Esbo arbis	6 300	630	630	630	630	630	630	630	630	630	630
Niipperin siirtokelpoinen koulu	331	331									
Niipperin siirtokelpoinen liikuntasali	1 250	200	200	200	200	200	200	50			
Niittykummun uusi päiväkoti	4 870	487	487	487	487	487	487	487	487	487	487

VUOKRA-, LEASING ym malleilla toteutettavat hankkeet	2027-2036	**2027**	**2028**	**2029**	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Otaniemi, Tekniikantie 15, LU-hyvinvointialueen tilat	-807	-807									
Otaniemi, Tekniikantie 15, toimisto	20 582	4 591	3 784	3 784	3 784	3 784	171	171	171	171	171
Otaniemi, Tietotie 6, lukio	31 430	3 143	3 143	3 143	3 143	3 143	3 143	3 143	3 143	3 143	3 143
Painiityn siirtokelpoinen päiväkoti	2 509	442	442	345	315	315	315	315	20		
Pilke Päiväkodit Oy, Laajalahti	778	389	389								
Puolarmetsän siirtokelpoinen päiväkoti (Matinkylä-Olari 1/2)	7 080	720	720	720	720	720	720	720	720	720	600
Rödskogs skolanin siirtokelpoinen koulu 2	664	188	188	188	100						
TE25-muutoksen myötä valtiolta Espoolle siirtyvät tilat	10 557	1 173	1 173	1 173	1 173	1 173	1 173	1 173	1 173	1 173	
Uusikummun 2-vaihe, liikuntatilat	7 770	777	777	777	777	777	777	777	777	777	777
Uusikummun koulu	21 070	2 107	2 107	2 107	2 107	2 107	2 107	2 107	2 107	2 107	2 107
YTVH Jupperin koulun uudisrakennus ja päiväkodin ja kirjaston kokonaisuus	12 614		742	1 484	1 484	1 484	1 484	1 484	1 484	1 484	1 484
YTVH Kurttilan koulu	9 540			636	1 272	1 272	1 272	1 272	1 272	1 272	1 272
YTVH Olarin 2 päiväkotia	7 155			477	954	954	954	954	954	954	954
YTVH indeksivaraus	1 000	500	500								
	337 660	**30 101**	**31 481**	**32 695**	**35 562**	**35 136**	**36 133**	**35 883**	**34 438**	**34 098**	**32 133**

PROJEKTIYHTIÖMALLI (PPP)	2027-2036	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Kilon koulu ja päiväkoti PPP	16 600	1 660	1 660	1 660	1 660	1 660	1 660	1 660	1 660	1 660	1 660
Nauriskasken koulu PPP	9 700	970	970	970	970	970	970	970	970	970	970
Nöykkiönniityn päiväkoti PPP	4 200	420	420	420	420	420	420	420	420	420	420
PPP-hankkeiden muutosfasiliteettivaraus	2 700	270	270	270	270	270	270	270	270	270	270
Perkkaan koulu PPP	16 100	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
Perkkaan päiväkoti PPP	5 800	580	580	580	580	580	580	580	580	580	580
Pohjois-Tapiolan koulu PPP	16 900	1 690	1 690	1 690	1 690	1 690	1 690	1 690	1 690	1 690	1 690
Tähtiniityn koulu PPP	9 000	900	900	900	900	900	900	900	900	900	900
	81 000	**8 100**	**8 100**	**8 100**	**8 100**	**8 100**	**8 100**	**8 100**	**8 100**	**8 100**	**8 100**

MERKITTÄVIMMÄT SELVITYSKOHTEET	Tehtävätyyppi	Käyttäjätoimiala
Aarnivalkean koulu	Peruskorjaus ja laajennus	Koto
Esbo centrum daghem	Uudisrakennus	Koto
Espoon kaupunginmuseon kokoelmakeskus	Uudisrakennus	Elinvoima
Espoonlahden yhteisväestönsuoja	Käyttöoikeuden hankinta	Kyt
Finnoon merellisen ulkoilun tukikohta	Uudisrakennus	Elinvoima
Glims kävijäkeskus	Uudisrakennus	Elinvoima
Hannuksen koulu	Uudisrakennus	Koto
Hansavalkaman liikuntapuiston puku- ja huoltotilat	Uudisrakennus	Elinvoima
Haukilahden uimarannan uudet pukutilat	Uudisrakennus	Elinvoima
Kannusillanmäki Toimistotalo (Kauppalantalo)	Peruskorjaus	Elinvoima
Karamzinin koulu	Peruskorjaus	Koto
Karaniityn uusi koulu ja päiväkoti	Uudisrakennus	Koto
Kiviruukin yhtenäinen peruskoulu ja päiväkoti	Uudisrakennus	Koto
Kulttuurikeskuksen peruskorjauksen aikaiset väistötilat	Tilojen vuokraaminen	Elinvoima
Kyläsepän koulu, päiväkoti ja nuorisotila	Uudisrakennus	Koto
Lillklob teatteri	Peruskorjaus	Elinvoima
Lintumetsän koulu	Peruskorjaus ja laajennus	Koto
Lippajärven päiväkoti	Siirtokelpoisen siirto, perustus- ja pihatyöt	Koto
Mankkaan koulu	Peruskorjaus	Koto
Matinkylän monitoimitalo	Peruskorjaus	Elinvoima
Perkkaan asukaspuisto	Siirtokelpoisen siirto, perustus- ja pihatyöt	Koto
Pohjois-Espoon nuorisotila ja mopopaja	Uudisrakennus	Elinvoima

MERKITTÄVIMMÄT SELVITYSKOHTEET	Tehtävätyyppi	Käyttäjätoimiala
Pohjois-Tapiolan koulun kenttä	Kenttien tai pihojen rakennustyö	Koto
Sirkus- ja teatteritaiteen tilat	Uudisrakennus	Elinvoima
Soukan yhteisväestönsuoja	Käyttöoikeuden hankinta	Kyt
Säterinniityn liikuntapuiston puku- ja huoltotilat	Uudisrakennus	Elinvoima
Taiteiden talo	Uudisrakennus	Elinvoima
Tapiolan jääpuutarhan pukutilat	Uudisrakennus	Elinvoima
Tapiolan uusi monitoimihalli	Uudisrakennus	Elinvoima
Tontunmäen kenttä	Kenttien tai pihojen rakennustyö	Koto
Träskändan kartano	Peruskorjaus	Kyt
Vanttilan koulu	Laajennus	Koto
Viiskorven koulu	Uudisrakennus	Koto

PYSÄKÖINTIYHTIÖT

Useita uusia pysäköintiyhtiöitä pääosin Länsimetron asemaseudulle. Erilaisia toteutusmuotoja, monessa kaupunki rakennuttaa ja rahoittaa rakennusvaiheen ja omistaa yhtiöt alkuvaiheessa.

Kaupungin omistusosuus ja rahoitusvastuu vähenee, kun pysäköintipaikkoja myydään alueen rakentuessa. Kaupunki jää omistajaksi velvoite- ja asiakaspaikkojen sekä liityntäpysäköinnin osalta.

Investointikustannukset vuosina 2027-2036 yhteensä noin 123 milj. euroa. Arvio sisältää myös tulevaisuudessa todennäköisesti perustettavat pysäköintiyhtiöt ja niiden investoinnit.